

A Non fuit, contra. s. de iurisd. om. iudi. l. consensus. potius tenuit auctoritate pacti q̄ arbitriū.

Si socij, quia z pro sua ipse habebat dñum. Et no. q̄ nō tenuit cō sensu z facto partū cōfirmat. vt. r. s. ti. ij. si diuisioe. z de iurisd. om. in. l. j. z. j. de testa. l. non dubium. z. ff. rem ra. babe. l. iij. in fine.

Mioribus etiaz q. d. non soluz minoribus.

Per fraudem. vel dolum. i. per fraudulen tum dolum. Vel dic frau dem. i. culpam que inci dit in dolum qui det cās diuisioni. alij econtra. Vel dic fraudem. i. cul pā z dolum cōmitti. vt. s. tit. proxi. culpe. in fine.

Uel perperam. cūz vltra dimidiam sit alter deceptus ad instar ven ditionis. vt. j. de rescin. ven. l. ij. z. s. eo. l. j.

Sine iudicio. suban di maxime. Vel dic sine iudicio referri ad tertiā clausulā non ad duas p mas. siue hoc ad proxi mum tantum refertur.

Reformabitur. iu dicio cōmuni diuidun do. z non agitur ad di uisionē faciendā hic: sed ad decipiendū. Alij di cūt officio iudicis faciē dam vt plene diximus s. ex quibus. cau. maio. l. in contractibus.

Spatru. id ē fra ter patris tui.

Ex cōmunibus bo nis. scz nūmis cōibus q bus res cōparant. Vel dic bonis. i. nūmis re dactis ex cōmunib⁹ bo nis. z s3 hoc nūmi erāt tñ emētis. vt. ff. de fur. qui vas. s. fi. z sic min⁹ dñb⁹ q̄ in primo.

Serens. i. suo noie alias sec⁹. vt. ff. de neg. ge. si ego.

Non omnium bo norum nā tunc licz sibi queretur cogetur ta men communicare. vt ff. pro soc. si quis socie tatem. z. l. pice.

Socius. scz factus ex conuentione. nō aut cōincidēter vt qz here des sumus de vna here ditate. vt. ff. pro soc. l. si frater.

Oportet. actioe cōi diuidun. quia ex re cō muni percepit. vt. s. titu. proxi. l. pe.

Postulas. vt. r. s. de rei ven. si ex ea pecunia. z. j. si quis alteri vel sibi. l. j. z. j. de proba. l. ad probationem. in fi. nisi sit miles vel minor: vt ecclesia vel maritus vt dixi. s. de rei ven. si vt proponis.

De instrumentis. aditus. per actionē cōi diuidundo que datur hoc casu non ad diuisionem sed ad iudicandum apud quem debet esse istrumēta sic z als dat nō ad diuisionē. vt. s. e. l. maiorib⁹. ac.

Extimabit. per sonis z rebus inspectis prius eis descriptis z cau tione prestita de his exhibendis si quando fuerit opus. vt. ff. fami. her ciscum. si que cautioes. z. ff. de fide instrumē. l. fi. r. s. de edē. l. pcurator.

Spatruo. adhibuisse. in ea diuisione vel in alio forte negocio

Exhibuit. i. non iurauit. Sed quid si iurauit z inuenitur po stea deierasse. Dicam non stari placitis z de dolo agi posse z non suffi cere solam penam periurij. argu. contra. j. de do. si legatarius. Sed ar gu. contra. j. de re. cred. l. ij. z. ff. de iureiuran. l. j. z. ij. vsqz ad. s. si quis

nō fuit. tñ si socij quonda diuisioni p̄sensuz dederint: qd̄ quisq3 eozū s3 placita possedit pro parte socij do minium nactus est.

In diuisionib⁹ subuenit ei q est decept⁹ dolo aduersarij vel re ipsa vltra dimidiaz iusti precij. h. d. z est no. bar. bal. z Saly.

Impato. Diocle. z Adaxi. aa. z cc. mauro. **Lex. iij.**

Mioribus etiaz p fraudem vel dolum vel perperam sine iudicio factis diuisionib⁹ solet sub ueniri: quia in bone fidei iudicij: z qd̄ inequaliter factū esse constiterit in melius reformabitur.

Res empta cōmuni pecunia vel reda cta ex rebus cōmunibus non est cōis: nec venit cōicanda nisi inter socios omnium bonoz: sed pecūia peti dz. h. d. et est mul tum quotidiana. Bar. bal. z Sali.

Idem. aa. ad maximinianū. **Lex. iij.**

Spatruus tuus ex cōibus sibi gerēs: nō oīuz bonoz socius p̄stitutus p cōpetētū portionū mo do indēnitati tue cōsuli opz. **Lex. Et** ideo rē emptā eū cōmunicare con tra formā iuris postulas.

Penes quez debeant esse cōmunia in strumenta iudex puidere debet. h. d. Bal. Saly. z Dan. de ca.

Idem. aa. frōtoni z gapini. **Lex. v.**

De instrumētis que cōia fra trē vestrū tenere pponitis: rector aditus p̄uicie apud quē bec collocari debeāt extimabit.

Conditio iuramēti apposita in diuisione debet impleri: als diuisio non officit di uidenti. h. d. Bal. z Salice.

Idem. aa. Thefidiane. **Lex. vi.**

Si cū patruo vestro hac cōdi sione diuisionem fecistis vt se nullū dolum malum adhibuisse iura ret: nec fidez placitis exhibuit quo minus res indiuiduas requiratis: eos placitū qui in diuisionem vene runt nihil vobis nocere potest.

Ex cōtractu diuisionis qz tenet de eui ctione: nisi aduersarius sciens res alienas v̄ alij obligatas acceperit. qz tūc qz nō te net nisi pmiserit. h. d. fm bar. z bal. vt sic.

Sed ibi ex delatione cum specialiter fuit iuramentū p̄stitū: bic autē spō tanea voluntate iurasse videtur. Sed videt in casu huius legis debere remitti iuramentū. vt. ff. de condi. insti. l. que sub cōditioe. vsqz ad. s. si quis. Sed forte aliud est in cōtractib⁹ inter viuos qui sumūt firmita tes ex cōsensu vtriusq3 partis. Vel refert debeat quis iurare de preteri

Diuisio facta ex iudicij iducit actionē de euictioe nisi facta sit inf sciētes. h. d. Ja. bu. **Lex. vij.**

Si fratres vestri pro indiuiso cōe p̄diū citra vestrā volūta tē obligauerūt: z hoc ad vos fm pa ctū diuisionis nulla pignoris facta mētionē puenit: euictis partibus q̄ āte diuisionē socioz fuerūt i qb⁹ ob ligatio tantū p̄stitit ex stipulatu si in tercesserit aliogn quāti interest pze scriptis vobis p̄ frēs agere potestis: nā si fundi sciētes obligationē dñū suscepistis tñ euictiois p̄missione3 solēnitatē voboz v̄ pacto p̄missaz p bātes eos pueniēdi facultatē hētis.

In diuisione facta tradēdo vel possessio nem dimittendo recedi nō pōt. h. d. bal.

Idem. aa. z. cc. Pachomaco.

Si inter vos maiores **Lex. viij.** annis. xxv. rez cōinz diuisio relicta vel trās lata possessioe finem accepit: istaurari mutuo bona fide terminata p̄sensū minime possunt.

Ibi nō est cōmunio nō cadit diuisio. h. d. bal. z. Sali.

Idem. aa. demetrio. **Lex. ix.**

Hamilie herciscunde vel cōi diuidūdo iudicio ita demū si corpora maneāt cōia agi pōt.

Verbis testatoris enunciativis non stat nec credit si p̄trariū apparet. h. d. pau.

Idem. aa. Salliano. **Lex. x.**

Scriptura testamēti qua spe cialiter oīa diuisa p̄tinent: q̄ min⁹ res quaz testator nō fecit mē tionē heredes inquirere possint: ni hil impedit.

Officiū iudicis in diuisione est familias nō separare z separatas cōiungere. h. d. sa. vel sic. Officiū iudicis in bonis diuidēdis esse debet vt vna familia seruo3 adinūcē se attinentiū nō diuidat sed integra vni ad iudicē ne iducat dura separatio. h. d. pau.

Impa. cōstan. a. acerillo. **Lex. xi.**

Proportio diuisiones sic fie ri opz: vt integra apud suc cessorē vnūqueq3 seruo3 vel colo noz ascriptiue p̄ditionis seu inqui linoz primoz agnatio v̄ affinitas p̄maneat. **Lex. Quis em̄ ferat libe**

Hamilie. agi pōt vt. ff. e. l. p hoc. z. l. j. in fi. S3 p̄tra. ff. eo. in summa. vt ibi etiā post interitū rei cōis agit. Idē z in familie herciscūde iudicio. vt. ff. famil. her. si seru⁹. Sol. h. d. de directa: ibi de vtili. Itē p̄tra. ff. e. l. iij. s. sicut. z. s. si. z. l. seq. z. ff. de dā. in se. si finita. s. sed z si qz. in qbus legib⁹ agit cōi diuidūdo p̄ p̄ stationibus z sumptibus factis anteq̄ res ess3 cōis. als est in gl. post cō munionē. s3 dices agi vtili non directa. vel r̄ide ad oīa ita demum agi potest. s. vt fiat diuisio.

Scriptura testamēti. hodie determinat aut. de iureiur. a mo. p̄stito

Nihil impedit. naz dispositiue volūtates seruā nō enuciati ueyib⁹. z. j. d. testa. l. vba. nisi iurauerit. vt i an. d. iureiur. a mo. s. j. co. v. **P**roportio. p̄maneat. als p̄maneret. sic. z. j. de agri. z cēsi. l. d. if finim⁹. s. illud. li. x. z. ff. de edi. edi. l. plerūq3. z. ff. de lega. ij. si dom⁹. s. si p̄fite. z. ff. d. fū. istr. l. q̄sitū. s. atē lāi cas. z. j. d. custo. re. l. qm̄ vnū. Itē nec ipā mācipia a terra debēt separari. vt. j. d. agri. z cēsi. l. ij z. l. quead. li. xj. Itē nec corpa indiuidua. vt isti. d. offi. iudi. s. qz p̄ mode

Iuramen tum quoz ex delatio ne quādo qz ex spō tanea vo luntate p̄ statur.

to quando non remitti tur. vt bic. z. ff. de iure iurando. l. si quis. z. ff. d. condi. z demonstratio ni. l. municipibus. an de futuro quādo remit titur vt ibi dicitur.

Indiuiduas. ipso iure.

Nihil vobis nocere quia sub conditione fa cta fuit ista diuisio. con di tione ergo nō ipta soluit diuisio v̄ feceras ei pactum in diuisione q noie quarūdam rerum nō peteres fieri diuisio nem. venies quidē p̄tra pactum cū nec ipse tibi seruet pactum. vt. s. de pac. cum pponas.

Si fratres. hoc. scz p̄edium.

Euictis. per hypo thecaria vt. ff. de eui. si mancipitum. s. fi.

Sociorum. qui ob ligauerant.

Obligatio. vt. s. p̄ xi. l. ij. z. j. de cōmu. rez ali. l. fina.

Ex stipulatu. i. ex stipulatione.

Agere potestis. vt z. s. ti. ij. l. si familie. z ff. de eui. sicuz. s. fina. z hoc cum nesciuitis: alias non agitur nisi sti pulatio v̄ pactio de eui ctioe iteruenerit: vt sub iicit. vt. j. de eui. si fun dus. sic itaqz pactū solū ad eā parādā sufficit. s3 p̄tra. j. cōmunia de leg. l. fi. in fi. Solu. vt ibi. z facit. ff. e. atē q̄uis. i. fin.

Si ter vos maio res. sec⁹ si mino res. vt. s. ti. j. l. penulti.

Sinez accepit. his enim modis accepit si ne. vt. s. ti. ij. si diuisione z. ff. de pact. l. diuisionis

Cōsensu. hoc est p̄ pa ctū. Vel dic solo cōsen su nō renocari re p̄fecta vt. j. ff. de pac. ab em p̄tione.

Hamilie. agi pōt vt. ff. e. l. p

Cogant. s. in cōionem. vel postulabit iudicio cōi diuidūdo vt aliter fiat diuisio vel adiudicatio. Sed quo postulante. Rñdet quolibet dñoz. scz qñ index sine volūtate eoz ita diuisit. Sed qd si dñi sic diuise rūt vel ab alio ita diuisa retinuerūt. Rñ. qlibet forte repellit si cōsensit ei qd retractare intēdit. Arg. dicte. l. de leg. j. si domus. §. q cōstetur.

Iud. p. scriptura. rit. i. p. scriptura. rā dederit.

Cel dederit. s. sine scriptura.

Cel lege. etiā sine stipulatione. qz dos p. fecticia erat. vt. j. de rei vxo. actio. l. vna. §. extraneū. Alij ponūt exē plū qñ mulier dimittit pmū matrimoniū r cōtrahit secūdum sine volūtate patris: nāz dos redit ad patres. vt. j. de nup. si vt pponis.

Cel forte legis. cū p. templatiōe patris dos data est vnde habet p. fecticia. vt. ff. de in. do. l. p. fecticia.

C Extraneos. cōiungit hos sed postea diuidit in responsione.

C Sunt. cum ipse de dit.

C Cōferre. nisi pater expresse dixisset. vt. j. d. col. l. j. S3 hodie hec r illa corrigunt p. aut. ibi positā ex testamento.

C Deruenerūt. cum alijs dedit.

C Computāde sunt. als est in textu cōputandas nō plus sed minus autem.

C Cōsecuti sunt. non plus min⁹ aut sic si eaz dos vel donatio fuerat minoz. arg. j. e. l. in fi.

C Scripti. s. cu3 filia cui⁹ dos reuerfa est ad patre: r sine alijs fratribus quoz pstat matrimoniū r idē dic de filio

C Omnimodo. etiāz si in frēs nihil tale collatū sit. r in hoc differt hic casus a supiore fm quosdā qd nō placz. vt j. pxi. Sed dic oimodo scz etiā si extranei nihil habeāt vltra virilem. r hic. §. vsqz in fi. nō corrigi p. aut. dictaz ex testamēto. Quid autez si hec filia r fratres r extranei sint iustituti. Rñ. idem esse ac si filia r filios sine extraneis insti tuisset. Accur.

C In fratres. nō institutos. idē si instituti.

C Excepto. i. p. cipuo adiudicato huic filie cuius dos est reuerfa: sine dicas inter ipsam r fratres quoz matrimonia durabant.

C Institutionum. inter ipsam r extraneum heredem.

C Proculdubio. nunc dicit e contra.

C In fratres. qui non sunt heredes. idem r si essent.

C Collata. quando redit.

C Finium regundoz. Sicut supiores actiōes diuidūt r sic hic dicitur mit finū questione vbi est quedā quasi cōio: r ideo merito hic ponit.

Dos qñ qz ad patre debet redire.

ros a parēibus vel a fratribus soz rozes: a viris coniuges segregari.

C Igit si qui dissociata in ius diuersuz mācipia vel colonos traxerint in vnū eadē redigere cogant.

C Lex ista est singularis nec alibi habet in corpore iuris. r est lex noua: qz hec qbic dicuntur non erāt de iure veteri. b. d. Dos r donatio ppter nuptias ad patrem reuerfa debz esse precipna illius filij pro qao data fuerit extrāeis institutis cū illo. vel illa. sed institutis filijs debet ita demum ad eūdem redire quando aliū simile lucrū haberent: nam diuidendum als diuiditur inter oēs. Vel sic. Dos a patre pfecta r ad eum reuerfa venit iter liberos diuidēda: nisi ratio inequalitatis aliud inducat: sed cum be rede extraneo non diuiditur: sed ad ipsos liberos pro quib⁹ data fuerat reuertitur. b. d. Jac. bu. r Dau. de castro.

C Imp. Iusti. a. ad senatū. l. xij.

Iud equitatis fouere rōnibus bñ nobis appuit. **C** Si qz etem pro filio suo ante nuptias donationē p. scripserit: v. dederit vel p filia sua dotē: r hoc qd dedit iteruz in eundē reuertat vel stipulatione vel lege hoc faciēte: vel si alio dotē vel ante nuptias donationez dāte stipulatiōis paterne tenoz v. forte legis hoc induxerit. ille autez testō condito vel filios suos extraneos scripserit heredes r nihil de bñoi reb⁹ que ad eū reuerse sunt vel puenerint disposuerit: inueniatur aut alijs liberi ei⁹ res a paterna substantia lucrati: vel p ante nuptias donationes: vel dotes: vel militie cā: quas (vtpote testamēto existēte) nō cogunt cōferre: tūc filius vel filia eadē res que ad patre reuerse sunt vel puenerūt habeāt p. cipuas. Ad simile tñ lucrū computandē sunt vt in presenti casu tñ habeat ipsa vel ipse qstuz eius fratres a patre sunt consecuti: fm eos modos quos. s. diximus: r quos pferre ppter testamētum nō coartant. **C** Sinaut nihil tale penitus in fratres eoz a patre collatum est neqz ipsos sibi precipue hanc partē vendicare: sed quasi paterne facta substantie sit inter oēs fm institutiōis tenozē diuidi: r hoc quidē si inter fratres patris elogiū compositum sit. **C** Sinaut extranei sint heredes scripti r nihil testō suo neqz in hac parte testator dixerit tūc oimodo

Regionē. Done habeo fundū terminatū in duas partes. muto terminos r alterā partē vado puta minoz: emptoz credēs p. terminos nō posse mutari ingredif vsqz ad p. terminos in possessionē: cogē qdē hoc iudicio stare illis finibus q fuerūt sibi demonstrati in venditione. nā potui agrum

Casum ponit.

precipuu3 habeat filius vel filia qd ad patre reuertit vel puenit. **C** Si tamē minus in fratres collatū est: amplius aut ex bñoi causa ad patre puenit: illo qd ad simile qstiatē pcurrit excepto cetera quasi pater ne substantie facta fm modū institutionū diuidant. **C** Illud pculdubio obseruando: q si min⁹ sit id qd pater ex bñoi causa habuit ea quātitate que in fratres collata est tota huiusmodi portio ad eas personas perueniat quaz occasione res ad patrem reuertit. **C** Ea igit que in paterna psona dixim⁹ obtinere volumus etiā in auo r. pauo pater no v. materno r in matre r in auia r. pauia paterna vel materna.

C Finium regundorum.

C Non inspiciatur fines atiqui s3 fines i venditione designati: qz licitum est mutare terminos in p. agris. b. d. Bal. vel sic. Dñs certā partē fundi vendēs pōt terminos fm cōuentionē venditiōis apponere vltra quos nō l3 ptozi agere. b. d. salz.

C Impato. Diocle. r Max. aa. r cc. Nicepha. Tim. xxxix. l. x. j.

Regionem certā fundi p. p. ijs finibus eius mutatis: dominus ei⁹ distrabere ac residuum retinere nō p

hibet. **C** Nec amplius emptoz qz qd ratione fm venditionis fidē ad se peruenit vedicare potest p. textu terminozum temporis antecedentis venditionem.

C Varietate successorum r consensu do minoz possunt agrozum termini mutari. b. d. Bar. bal. r Dau. de ca.

C Videm. aa. taciono. l. x. j.

Successionuz varietas r vici3 noz noui p. sensus additis vel detracti agris alterutro dēterminatiōis veteris mōmēta sepe pmutat

C In iudicio finū regūdoz queritur de p. p. ietate r possessione. r mēsurā cōmittitur agrimēsozi s3 ei⁹ relatiōez. postea iudex mādāt terminos dirigi r adiudicat: r altera parte p. otumaciā absente pōt iudex agrimēsiōnē cōmittere r diffinitiuā pferre. b. d. bal.

C Impa. cōstan. a. ad tertulianū.

Squis superiuris l. x. j. Sui locis p. ior de finibus detulerit querimoniā que p. p. ietatis controuersie coheret p. ius super possessione questio finiatur.

meū terminare put vo lui vt bic. r. j. l. proxi. r ff. e. in finalib⁹. r. l. eos r de leg. i. l. qd in reruz natura. §. si qs. r de leg. ga. §. l. gaus.

C Ratione. i. rationabiliter. Vel dic ratione cōuentionis: vt subijcit.

Successionū varietas. scz qz vni sunt als succedāt duo beredes q termināt inter se aliter q terminatū habuit testator vel tenuerit.

C Agris. i. partibus. agrozum.

C Alterutro. hodie dicimus alterutri sicut olim alio hodie ali.

C Monumenta. i. terminos: amoneo: qz monent r docent quousqz p. tendant fines. Vel p similitudinē qz sicut sepulchrum est memoria hoiz sic p terminos finū memoria retinet. Vel appellat monumenta in strumēta q. p. tinēt alios fines q nō imutāt. Statut ergo antigis terminis nisi noui pbenf. vt h. r. s. l. p. r. ff. e. l. eos. r. l. in finalib⁹. r. ff. de aqua plu. ar. l. qd p. incipis.

Monumētuz qd dicit esse.

C Actor agit finū regundoz. Primo inqrit qstuz tenet. Scdō q. t. iugera ibi habere o. bebāt. Tertio mittit executor q renūciat iudici qstuz beat minus actor qz h. re debet. Quarto iudex diffinit p. cipiendo poni terminos in cōfinibus veris: vel p adiudicationem.

C Actor agit finū regundoz.

C Locus. locus est regio aliqua fundi. vt. ff. de verb. sig. locus.

C Querimoniam. i. libellū agens finū regundozum.

C Coheret. sicut em i rei vedicatiōe inqrit iudex qd r qstuz sit meū. sic r h. cū dicā vltra terminos vel vltra id qd dicit aduersari esse meū: s3 in rei vedicatiōe iō qrit vt totum restituat ei cuius est at hic qñqz nō totū restituif: sed alteri adiudicat r ille isti ei⁹ estimatione p. denaf: vt sic cōpetēter loca distinguant. vt. ff. e. l. j. r. l. fi. r. l. se. r insti. de offi. iudi. §. si finitum.

C Finiat. per officii iudicis nō sentētiando cū libellus nō sit datus. Al dic sententiando diffinitiuē. sic r. s. de rei vendi. ordinarū. r. j. de interdic. incerti. r. s. de iudi. l. nulli. Et pōt hoc habere locū quando habebā instrumentuz quo continebatur qz ego debebam habere. r. i. iugera: sed ego dico me habere minus prius ergo queritur vsqz ad quem locum possideo qz feci seminare terram r arari r colli: r postea si minus est q

nus est q̄ dicat instrū meū qđ scietur p agrimensozē: z etiā ipse iudex videt si opus est. vt. ff. eo. si irruptione. §. si. ponent termini ante.

Et tunc. l. probato prius q̄tum vltra meum est.

Et patefacta. l. p. bec duo iudicia. l. possessorio z alio. l. cōi diuidū do. quo pbauit p instrū vel p testes q̄tuz vltra est ager meus finit lis.

Et subicit agrimensoze interueniente vice cuiusdam executoris.

Terminet. p sniaz. Del dic motu iudicis.

Diuinimodi q̄stio. hic erat lis contestata z ideo dicit q̄stio: als nō posset diffinitive pcedi. vt. s. de iudi. pperandū §. i. s. in prin. b. uis le. gis dixit q̄moniaz. qz nō erat ibi lis ptestata.

Obseruante. id est presente.

Cōstitit. scilz iudici.

Qui finalem. i. de finibus.

Questione. loquit ergo bec p̄stitutio post litē ptestatā violētia cōmissa. s. illa si qs in tantaz. j. vnde vi. loquit z ante z post: hic de imobilibus tm. illa etiā de mobilibus. vt instrū. vi bo. rap. §. s. nedū. Itēz hic locū bz tm cū cōtro uersia est z de finibus.

Voluisse. i. volūtarie vlturpasse. ne sit contra. ff. de penis. l. cogitationis. sic. ff. de re. di. l. si. z. j. de reb. cre. l. ante p. abi renūciandū p̄tauit zc. Et hoc etiā in p̄mit verbū irreptoz z si militudo interdicti vñ vi z sic qs in tantam. z furti. in qbus casib⁹ opz factū interuenire. Del dic qz nō tm cogitauit: s. etiāz vltra pcessit vñ puniit. vt. s. de his qui ad eccle. p̄su. l. si. in pn.

Antē bene amitteret tm rē sicut in p̄stitutiōe si qs in tātaz.

Temptauit. id est temerarie ademit.

Amittat. cōditōe ex hac. l. z facit. j. de sus fra. l. j.

Quinqz prescriptiōe. l. exceptiōe. qđ dicit sic scribi p̄scriptione nō p̄scriptione. q. d. p̄tensionē vel plongatione vt p localiter ponat. Del verius dic p̄scriptione. i. exceptiōe p̄scriptiōis. nā olim si p̄trouer fia erat de qnqz pedib⁹ tm: vñ min⁹ z ageret hoc iudicio repellebat agēs p̄scriptione. i. exceptiōe qđ erat p̄pter terre vtilitātē. s. hodie agit q̄tūcumqz vñ de alterius finib⁹ occupauerit p hac. l. Sed petrus baylardus q se iactauit q ex qlibet q̄tūcumqz difficili litte ra traheret alique sanū intellectum. hic dixit nescio.

Sinalis. cū questio est de finibus totius possessionis.

Quod locoz. i. alicuius ptis agri. vt. ff. de verb. sig. locus.

Intentio. p̄posita hac actione.

Antis. z machinationibus. eoz qui conabant eam finiri de cennio vel vicennio. l. 30.

Sed. xxx. tantūmodo annoz. est em̄ mixta. vt instrū. de acti. §. que dā. Sed qñ nascit. Rñ. ex quo ceperāt fines turbari. Itē vnde nascit. Rñ. ex cōtractu vel q̄st vel maleficio vel quasi: s. est datina p̄pter turbationē. vt. ff. e. l. si. s. videf tolli. x. annoz. vt. ff. p emp. l. h. §. sed si

z tunc agrimensoz ire precipiat ad loca: vt patefacta veritate hmoi litigū terminet. **Q**uod si altera ps ne hmoi q̄stio terminet se subtraxerit: nihilomin⁹ agrimensoz in ipis locis iustioe rectoris puicievna cū ob seruante parte hoc ipsum faciens perueniet.

Qui post litem p̄testatā sup finib⁹ aliquid innadit indebite puniit. b. d. z istā legē cōmēdat Rofre. in materia violētiaz. vel sic. Qui post litē p̄testatā in iudicio finū regūdoz occupat de alio illud bz red dere z tantūde de suo. b. d. 3a. bu. bal. z la.

Idē. a. ad bassuz p̄se. vzb. l. iiii.

S̄stiterit eū q̄ finalē detulit q̄stionē prius q̄ aliquid snia de terminet rē sibi alienā vlturpare voluisse: non solū id qđ male petebat amittat: s. quo magis vnusqz cōtētus suo iure rem nō expetat iuris alieni. Qui irreptoz agroz si fuit in lite superatus tanti agri modū quā tum adimere temptauit amittat.

Etiaz p modica occupatione z p vili cespite terre reddiit iudiciū finū regūdoz. Del sic. Iudicia q̄ reddunt in re cōi reddū tur ita pro re parua sicut pro re magna. b. d. bal. vel sic. Exēptio antiqua quinqz pedū nō impedit hoc iudiciū. b. d. Saly.

Impator valē. theodo. z arch. aaa. theodo. p. p. africe. l. v.

Quinqz pedū p̄scriptiōe sum mota finalis iurgū vel locorum libera peragatur intentio.

Questio finium regūdoz non tollit nisi spacio. xxx. annoz z non spacio longi temporis. b. d. bal. z Salyce.

Impator theodo. arch. z honoz. aaa. rufino. pze. pze. l. vi.

Antis molitionibus z machinationib⁹ amputatis discernimus in finali questione nō longi tēporis sed. xxx. tantūmodo annoz p̄scriptionē locū habere.

De consortibus eiusdem litis.

Licet plures sint consortes eiusdē rei tamen quilibet pōt pro parte agere et defendere. b. d. bal. z Saly.

Impa. iul. a. secūdo p̄fec. p̄to. l. i.

Satisfatione. scz pro parte sociozum.

De noralibus actionibus. Dixit de dāno dato a liberis psonis. vt. s. ad. l. aquil. nūc de dato a seruis z omni maleficio ab eis cōmissio.

Seruum als quādo extraneo esset factum furtū a seruo.

Cōpetit. vt. z. j. de fur. l. furti. s. heredi sic. vt isti. de ppe. ac. §. e. em̄.

Est nata. vt. j. an seruis ex suo facto. l. fina.

Adversus ipm. nedū aduersus heredē aduersus quē tēstati agere.

Cōtractet. que nascetur ex presenti p̄tractatione cū ex prima non fuerit nata als contra. vt. ff. de fur. l. ei qui. Habet etiam iste aliud auxiliū scilicet p̄ter actionem in rem z ad exhibendum. l. actionē in factū in duplū. vt. ff. si quis test. li. esse ius. l. j. in pn. z facit ad. l. istā. ff. de

fundus. z. l. q fundū. §. j. vbi dicit q̄ si vicinus meus vēdidit aliqd de meo. qđ ēptoz p̄scribit. x. an. s. certe nō ideo mihi denegat bec actio vt termini cōmodi⁹ distinguat: s. sibi remāebit qđ p̄scripsit. vel dic dura re. xxx. an. vbi nihil de meo p̄scripsit: vt h als s. vt ibi qđ in idē recidit.

De p̄sortibus eiusdē litis. Quia in p̄dictis finūz regūdoz vel cōi diuidūo iudicis euenit eiusdēz litis esse plures p̄sortes: siue agēdo siue excipiedo: q agētes finūm regūdoz vel cōi diuidūo repellebant: ea rōne qz qdam eoz abessent. Et ecōtra si cōueniebāt simul se exceptōne tuebant qz non oēs adessent. z ideo genera liter remouet in oibus.

Explosis atqz reiectis p̄scriptionib⁹ q̄s litigatores sub obtētū cōsortiū studio p̄trahēde disceptatōis excogitare p̄sueuerūt: siue vnus fori sint oēs siue in diuersis puicijz versent. nec adiuuncta p̄tia p̄sortis vel p̄sortum agēdi vel r̄ndendi iurgati bus licentia p̄ parte p̄andatur.

Pro p̄sorte post litis contestationem pōt quis agere z defendere sine mandato p̄stitis legitimis satisfactiōibus. b. d. z iste casus non reperitur alibi. bal.

Impa. Valen. z valēs. aa. salu. l. i.

Questio p̄fec. p̄eto. l. x. j.

Cōmune negociū post lites legitie ordinatā z qbusda abñtib⁹ insolidū agi sine mādato pōt si p̄sentes rē ratā dñm habiturū cauerē pati sunt vel si qđ ab his petiit iudicatū solui satisfactiōe firmauerūt.

De noralibus actionibus.

Ex furto facto in seruitute nō tenet liber factus nisi ex noua p̄tractatiōe. hoc dicit bal. vel sic. Vbi seru⁹ deliquit aduers⁹ extraneum noxa sequitur eum liberum factū. Si vero deliquit aduers⁹ dñm ex noxa tm cōtractatione tenetur. b. d. Saly.

Impa. Alexā. a. Adarcello. l. i.

Titū. xli. l. x. j.

Sextat corp⁹ nummoz q̄s oblatos ex p̄ris tui hereditate ab eo quē liberū eē p̄stiterit allegas: vendicare eos vel ex exhibendū agere non p̄hiberis.

Naz quis als noxa caput sequat: z manumissus furti actione teneat q̄ in heredē nō cōpetit: cuz tm seruus a dño aliqd auferat quis furtū cōmittat furti tm actio nō est nata: neqz aduersus ipsum si postea manu missus est locū habet: nisi furtiuas res post manumissionē p̄ter.

Aliquis indebite damnu patiat verba statuti recipiūt iterptationē restrictiua z b. d. ista lex s. bar. vñ sic. Statutū disponēs sup eo sup quo disponit ius cōe interpretatur fm ius cōe. ad hoc cōiter allegat. Bal.

Impa. Bor. a. antiliano z alijs

Satisfatione. scz pro parte sociozum.

De noralibus actionibus. Dixit de dāno dato a liberis psonis. vt. s. ad. l. aquil. nūc de dato a seruis z omni maleficio ab eis cōmissio.

Seruum als quādo extraneo esset factum furtū a seruo.

Cōpetit. vt. z. j. de fur. l. furti. s. heredi sic. vt isti. de ppe. ac. §. e. em̄.

Est nata. vt. j. an seruis ex suo facto. l. fina.

Adversus ipm. nedū aduersus heredē aduersus quē tēstati agere.

Cōtractet. que nascetur ex presenti p̄tractatione cū ex prima non fuerit nata als contra. vt. ff. de fur. l. ei qui. Habet etiam iste aliud auxiliū scilicet p̄ter actionem in rem z ad exhibendum. l. actionē in factū in duplū. vt. ff. si quis test. li. esse ius. l. j. in pn. z facit ad. l. istā. ff. de

Satisfatione. scz pro parte sociozum.

De noralibus actionibus. Dixit de dāno dato a liberis psonis. vt. s. ad. l. aquil. nūc de dato a seruis z omni maleficio ab eis cōmissio.

Seruum als quādo extraneo esset factum furtū a seruo.

Cōpetit. vt. z. j. de fur. l. furti. s. heredi sic. vt isti. de ppe. ac. §. e. em̄.

Est nata. vt. j. an seruis ex suo facto. l. fina.

Adversus ipm. nedū aduersus heredē aduersus quē tēstati agere.

Cōtractet. que nascetur ex presenti p̄tractatione cū ex prima non fuerit nata als contra. vt. ff. de fur. l. ei qui. Habet etiam iste aliud auxiliū scilicet p̄ter actionem in rem z ad exhibendum. l. actionē in factū in duplū. vt. ff. si quis test. li. esse ius. l. j. in pn. z facit ad. l. istā. ff. de

Volūtas sine effectū an sit puniēda.

Actio finū regūdoz qñ z vñ nascit

Cōtinuatio.

Auxiliū mltiplex quādoqz simul cōceditur.

Libertus Tertius.

fur. serui. r. l. fi. r. ff. de noxa. si seruus legatus. r. ff. de mino. l. verum. r. de act. r. ob. l. serui. r. ff. de condi. furti. quod ab alio.

a **S**erui arbores. cuiusdam extranei.

b **Q**uibus. s. arboribus. vel siluis. **N**el dic. s. seruis r quibus libet damnum tale vantibus.

c **L**egem. qua impositur dupli.

Saltus q
liter acci
pitur.

d **S**altui. locus vbi erat arbores. Et dic q erat pena dupli damni dati coputato precio arborum vel lignorum manentium. r hoc p actione arb. fur. ce. vt. ff. ar. fur. ce. l. furti. s. fi. r. l. seq. **N**el dic ciues illius loci stauisse pena ptra eos qui arbores cederent. **N**el saltui dicit propter nili aggeres. vt. j. de nili. ag. no rum. l. j.

e **I**n sua ptate. vt. ff. e. l. j. r. l. ij. in princ. Et scias q noxe deditio est in solutioe s3 damnū est in obligatione r p dem natione. vt. ff. de re iudi. miles. s. j. r. instit. de offi. iudi. in prin.

f **S**erui. accusa/ re. scz ex. l. fama de plagi. q bz locū qñ si liū tuū hic seruus sub/ trayit r celauit. r ideo accusat seruus: q cor/ poralis pena imponit. vt. j. ad. le. fal. de plag. l. si. als ptra. vt. ff. de ac cu. l. hos. s. oibus. dñs etiā hic p eo poterit alle gare. vt. j. d. acc. l. ij. ac. **g** **S**olēniter. in scriben do. vt. ff. de accu. l. libel lozum.

h **S**erui. scz noie.

i **R**oyali. s. serui cor rupti vel filij corrupti. **N**el dic furti. vt. j. ad le. fa. de plag. l. si qui ser uum. r hic subicit.

k **F**acultate. vt. s. l. proxi.

l **S**eruus. cōveni tur dñs ex deli cto serui: aut cū noxe de ditione. aut in q̄tum ad eū puenit: aut in solidū sine noxe deditioe q̄s tres casus ponit bec lex **A**nnectit r quartū vbi r ipse seruus cōuenit.

m **R**apuit. r sic bz locū actio vi bonoꝝ rap toꝝ.

n **C**ōuenire. vt. j. vi bono. rapto. l. de his. r. ff. eo. l. ij. in principio.

o **Q**ui. scilicet dominus.

p **N**ō phiber. vt. ff. de vi r vi ar. l. j. s. familie. r. ff. d. pecu. l. j. s. ex cā.

q **C**ōpellendus est. vt. ff. eo. l. ij. cir ca prin. **A**ccur.

r **D**ebes. r corpaliter punies. vt. j. ad le. iul. de vi. l. si criminis.

s **T**ibi. ancillam. scilicet tuam.

t **S**eruus. alienus.

v **S**eruum. scz illum.

x **E**t liberum. scz te.

y **C**uile. secus in criminali. vt. s. l. proxi. **I**tem hoc in civili regula riter. vt. r. s. de iudi. seruus. s3 fallit. s. vbi cau. fi. l. fi. r. ff. de iudi. vij.

z **E**um dominum.

a **E**t de rebus. furti. si velis suo noie de cōtractu noxe deditioe age

re noxaliter ex maleficio serui.

b **N**el conditione. in hoc q ad eū puenit fm Jr. r. b. vt. ff. de cōdit. fur. p. inde. r debes alterā eligere cuz ambe sint rei persecutorie. vt. r. ff. de regu. iur. nemo. s. quotiens.

c **P**otes. si res peruenit ad eum. **A**ccur.

s3 cōtra eū quē facinus cōmississe p/ ponis: hanc instituere debes.

e **C**uile iudicium cum seruo non cōsi/ frit sed cuz dñs est agendum. b. d. Bal. **N**el sic. **E**x delicto serui debet dominus civili ter conueniri. hoc dicit Saly.

f **I**de. aa. menophilo. **Lex. v.**

S tibi per furtum nec manife/ stum ancillas seruus ope cō silioqz dñi cū alijs rebus subtraxit (cū inter seruū r liberū cūiile iudi cū cōsistere nō possit) eum ob hoc delictum dupli penali actione r de rebus p pzijs vendicatione vel cō ditione cōuenire potes.

Ad exhibendum.

Actio ad exhibendum est s paratoria ad rei vendicationem. Bal. **N**el. sic. **Q**ui rem sibi vult vendicare rōne dominij: pōt prius ad exhibendū experiri. b. d. Saly.

Impa. Alexan. a. cresti. militi. **Tim. xliij. Lex. j.**

S dñm ancille de qua agis ad matrem tuam ptinuit nec iu re a pfe tuo venun data est eiusqz pprietatem tibi ven dicare paratus es: pteses puincie exhiberi eā iubebit vt apud iudicē de rei veritate queratur.

Ratione criminis ventilandī debet p/ sona exhiberi. b. d. Bal. r. Saly.

Idem. a. Sophiro. **Lex. ij.**

S criminis alicuius reus ser uus postulat per ad exhi bendum actionē produci: a domi no celari non debet.

Sententia absolutoria non nocet agē ti de nouo ex causa sup qua nō fuit pnun ciatū. Bal. vel sic. **A**bsolutoria lata quia reus non possidet non preiudicat quin ex noua possessione possit agi. b. d. Saly.

Idem. a. Felicissime. **Lex. iij.**

N eqz ad exhibendū actio ne/ qz pprietatis vendicatio: si nūc cōpetit p pte rea pempta est q/ aliquādo aduersus te ad exhibendū actione aliter pnunciatū est qz cō mutatione litis aliena res eē icipit.

Contra non exhibentem instrumenta iurat in litez. b. d. Bal. vel. sic. **I**n actione ad exhibendū iuratur in litem. b. d. Saly.

Idem. a. Facile. **Lex. iij.**

De quibus autem criminibus possit accusari seruus dicitur. ff. de ac/ cusa. l. hos accusare. s. omnibus.

Produci. idest exhiberi.

Domino. scz in iudicio.

N eqz ad exhibendū cōpetit. p pte pntē possessionē aduersarij.

Alter. q tibi fuerit oportunum.

Pronunciatum est. qz fuit reus absolutus.

Litis. i. instantie iudicij. **E**t dic casum q primo nō possidebat: nūc vero possidet. vt. ff. de excep. rei indi. l. si quis. r. l. si rem. ff. rem ratam ba. l. pcurator. r. ff. de rei ven. l. sinantē. s. j. r. de noxa. sed r si. r. de iur. reiran. l. qui iurasse. s. fi. **E**t potes hic querere vt ibi. **N**el pone q pri mo nō eram dñs: nunc suz: qz extitit conditio rei mihi legatē. vt. ff. de excep. rei indi. si mater. s. eandem. **N**el alio modo quesim dominum. vt. ff. de peti.

Ad exhibendum.

Quia in reuendicatio ne de qua dixi r etiam alijs multis op est hac actioe: iō de ea dicit. vt r. ff. e. l. j. r. ij. est aut.

S dñm. ptinuit. p qd psumit ad te ptine re. vt. j. de pba. sine pos sidentis. r subandi hic maxime. naz r si ex alia cā velles petere ancillā esset bec actio pambula toria. vt. ff. eo. l. j.

Nec iure. qz nulluz fecit tibi p iudicij: s3 q/ tum ad cōtrabētes sic. vt. j. de bo. mater. l. j. r. j. de iure do. l. si mater. r. ff. de cōtraben. emp. l. rem alienam.

Renūdata est. nec patri tuo successeris.

Paratus es. cū pa tri tuo non successeris: aliogn nō audieris. vt s. de rei vendi. cum a matre.

Iubebit. summatis cognita rei vendicatione r dñi causa. vt. ff. eo. l. ij. s. index. r. s. ibidez.

Meritate. i. dñi.

Queras. i. iudicio directa in rem.

Queras. scz plena rie p pationes testiu r instrumētoꝝ directo forsan r p questionē an cille. vt. j. de q̄stio. quo tiens. r. l. hoc qd placet r. j. de lib. cau. l. eā. sed secus cū etiā liberali cā de dominio est incertū ff. de questio. de mino re. s. fi. vbi plene dixi mus quādo seruus tor/ queatur.

Criminis. i. de licti.

Postulat. actio/ ne noxali proposita cō tra dominum. vt. ff. eo. l. ij. s. si quis. **N**on intel ligas si accusatur crimi naliter quia non com/ petit ad exhibendū actio nisi interfit pecuniari/ ter. vt. ff. eo. l. si liber ho mo. r. l. de eo. s. j. r. l. fi.

Proba/ tio multi plicat sic ripōt.

vt. ff. de peti. here. l. hereditas. z. ff. eo. de eo. s. sepms. z. arg. s. si sepms...

Don ignorabit index. turpe e patritium ius ignorare circa qd z ipe verlat. ff. de origi. iur. l. h.

Posside re nuc an psumat q aliqui possedit.

Qui rem deterioratqz sua culpa exhibet in factu actione tenet. b. d. bal. vel sic Exhibens rem deteriorata sui culpa...

Exhibendum dolo fecit. hic em tenet vtiliter vt bic. z. ff. eo. l. iulianus. in prin. z. ff. de reg. iur. par. Sed ff. eo. l. cu seruus...

Don ignorabit index infra tui iuris que penes diuersam parte fuisse pbaueris: si ab eis de no exhibeant iurisiuradi in lite facultate deferri tibi esse oportere. Actio ad exhibedu pponit pra possessore z contra eu q dolo desit possidere. bal. Imp. Sor. a. Samano. militi. Exhibendum Lex. v. Actione no tm enz qui possidet sz etia enz teneri qui dolo fecit quo minus exhiberet tibi: merito a no ptemnende auctoritatis iurisco fulto modestino responsum est. Inuasor instrumetoz pot criatit accusari z civilit ad exhibedu cogit. b. d. bal. z. fa. Impa. Philip. a. palemoni. Instrumeta ad ius Lex. vi. Tuus pntentia pte diuersaz in uasile asseueras: sigde crimet intendis solenibus accusacionibus impletis: fidem asseueracioni tue fac. Sinuero ad exhibedu intedis iudicioz mozem experire. Qui rem deterioratqz sua culpa exhibet in factu actione tenet. b. d. bal. vel sic Exhibens rem deteriorata sui culpa forma tamet non mutata liberat ab actione ad exhibendu: sed tenet in factu. b. d. saly. Imp. dio. z. mari. aa. vitaliano. Exhibitionis neces Lex. vii. Aritate tenet q facultatem habes culpa vel dolum in explendo precepto comittit itavt q re deteriorat exhibuit eqtas exhibitiois pficiat: vt quis ad exhibendu agi no pot in factu: tm actio pra eum detur. Ex pacto apposito palii in pctu comodatati vel depositi rei mee acquiri mibi directa si sum heres paciscentis: als datur mibi vtilis actio. b. d. fm Bal. z. est lex. no na. vel sic. Rez ppriam ab alio comodatata vel deposita no prohibet dms vendicare z...

bitraria. vt insti. de actio. s. preterea. p Deteriore. in eade forma tm vt seruu debilitatu vel eluscatu: at mutata forma ea exhibita vt ex cipho massa tenet ad exhibendu. vt. ff. ad exhi. l. iulianus scribit. s. si quis. q Equitas. i. talis dz exhiberi que antiqua forma non amittit. vt. ff. ad exhi. marcellus.

In factu. subsidia ria legis aquilie. nec obstat. ff. ad leg. aquil. l. q tabulas. na ibi dicit dari aquilia scz vtilez que bene pcurrit cu actione in factu. vt diximus. s. ad leg. aquil. l. pe. z. fi. Itet no obstat qd ibidez dicit dari ad exhibedu: qz est veru cum exhibet mutata forma. Itet pra ff. s. positi. l. j. s. si res de posita. z. ff. comoda. l. iij. s. j. Solu. vtrugz referit ad suu tractatu z recte. qz differentia est inter actione bone fidei z actionez stricti iuris. vt ff. de dolo. l. z. eleganter s. no solu. Itet contra. ff. de solu. l. etia. Solu. vt ibi aliqd de eo qd principaliter erat vandu de erat hic nihil licet deteriorare. Alit dicunt hic in factu qn dms no est actor: qd no placet. Res tuas. vtilis. pra. ff. eo. cu seruus. Solu. nulla est vtilis in casu illi legis. An aut ide in comoda to. Alid qd no cum de hoc no respodeat vt in sti. de inuti. stip. s. quoties. Itet qz qd in vno pmisit: in alis pbibere vi det. vt. ff. de indi. l. cum pretor. s. jo. dicit idetz: qz qd statuit in vna z eius simili. vt. s. de diuer. rescrip. si libellum. Itet no. qz ex hac. l. dixit m. ex alteri pacto semper dari vtilem actione vt bic. z. j. de pac. co. l. pactu. z. j. de dona. que sub mo. l. quoties. z. ff. de positi. l. publi. z. ff. si certum peta. l. si certi. s. numos. z. j. per qs per fo. no. acqui. l. cum per liberam. z. ff. de pigno. actio. l. si cuz venderet. z. ff. solu. mat. l. gatus. z. ff. de verb. obli. l. quodcuqz. sed jo. dicit bec omnia specialia z alia plura que notauit plene. vt insti. de inuti. stipul. s. ei qui regulariter contra. ff. de verbo. obli. stipulatio ista. s. alteri. z. ff. de reg. iur. quo tutela. s. fina. Ex quocunqz. nihil peti potest. vt. z. j. de solu. l. si actore. p Dertinetia. coditione sine ca. vt. j. de codi. sine cau. l. dissolute. Naturaliter. z. civiliter. qz solutioe. vt insti. qui. mo. tol. ob. in pn. Reddi. per coditionem sine causa cum debitor no fuit dominus: quia creditor soluit tabellioni vt bic. z. j. de condi. sine causa. l. dissolute. z. j. de solu. l. fina. si autem debitor soluit agit ad exhibendum z rei vendicatione vt bic. Item no. hic vtroqz iudicio simul agi. scilicet exhibitorio z restitutorio. De religiosis z sumptibus funeruz. De rebus corporalibus que vendicant z diuidunt. quia in bonis sunt dixit. nuc de his que in bonis no sunt. z sic nec vendicant: sed nec diuidunt sz alio iure defenduntur: vt per actionem in factu: z interdictum de mortuo inferedo. z sic ponit de religiosis. Sed quia in monumetis faciendis z cadaueribus inferendis sunt sumptus: ideo de his dicit. Et quia extrema luctus gaudia occupat qnqz: sicut ecotra: ideo subicit de alee lusu. zc. de quo nihil dicit hic. Et est sic. j. ti. nam ibi nihil dicit de rebus creditis. quida tamet habet vna lege greca p vltima huius ti. que tractat de ista materia. Ivi. rectoris puincie. si vo non esset iusta causa exigeretur...

De religiosis z sumptibus funeruz. De rebus corporalibus que vendicant z diuidunt. quia in bonis sunt dixit. nuc de his que in bonis no sunt. z sic nec vendicant: sed nec diuidunt sz alio iure defenduntur: vt per actionem in factu: z interdictum de mortuo inferedo. z sic ponit de religiosis. Sed quia in monumetis faciendis z cadaueribus inferendis sunt sumptus: ideo de his dicit. Et quia extrema luctus gaudia occupat qnqz: sicut ecotra: ideo subicit de alee lusu. zc. de quo nihil dicit hic. Et est sic. j. ti. nam ibi nihil dicit de rebus creditis. quida tamet habet vna lege greca p vltima huius ti. que tractat de ista materia. Ivi. rectoris puincie. si vo non esset iusta causa exigeretur...

Rubruy e qnqz generalius nigro.

augustinus. vt. j. eo. l. fi. Item hoc si erat datus perpetue sepulture als co tra. j. e. l. sed nec r eis trallatis desinit prior locus esse religiosus. vt. ff. eo. cum in diuersis.

Liberto. no pot. vt insti. de rez vini. s. religiosum. Accur. **D**onumetu. i. sepulchru. improprie em accipit. vt. j. eo. si sepulchru. na in monu meto esset secus cu res esset propbana. vt. j. eo. l. locum.

Posse. iheredi ius tame legat. vt. j. de leg. l. monumenta.

Legatum. hac actioe ex testa mento.

In funus. hoc ve nit in funeraria actioe.

Morzbum. hac actioe nego. gest. vt. ff. eo. l. ipensa. r. l. in eum. r. s. de peti. here. l. iij. r. de nego. gestis. quod in vxorem.

Sepulchru. dicitur sepulchru postqz ibi aliquis sepultus est: ante vo dicitur monumetu. vt. ff. eo. l. ij. s. sepulchrum. r. s. monumentu. dicit r alia significa tione monumentu res memorie causa in poste ru pdita. vt. ff. e. l. mo numetu. r. l. ij. r. de rez vini. intantiu. s. fi.

Vendicare. hac a ctione in factu peti pot vt. ff. de rei vendi. in re s. loca. r. l. q religiosis.

Sed et si. i. qz. na multo magis est hoc in hereditario. Azo. r qd sit familiare vel qd sit hereditariu dicit. ff. e. l. familiare. r. l. vel qd.

Cui illa. scz obtige runt ex diuisione. vt di cit. j. r est sic. ff. de lega. iij. predijs. s. fi. r de co trab. emp. in modicis. r. l. e. de. s. j. Itē in fi. le gis videt cōtra dictā. l. que religiosis. s. ibi ad herent hic nō: sed sunt proxima.

Militis. delatio. id est accusatio vel actio. na possunt ali qua actione cu soli sunt heredes. s. pontificali auctoritate copellunt. vt. ff. de peti. here. l. be reditas. s. j. r de annu. leg. l. quintus.

Inuidia. i. blasmu.

Et cōscientiaz. scz malam.

Donumetoz. s. ba sunt mihi r liberz meis. Dic r liber tis meis sine traditione dñum sibi nō acquirif.

Inscriptiones. scz sic pcepte mihi libertif qz meis facio. Et bene dicit nō trāsserūt: qz nō ex vi donatiōis inter vi uos: cu libertineqz p se neqz p epistolā vel nun ciū huic donationi con

Locus in quo sepelif corpus humanū de volūtate dñi efficit religiosus: r sic de finit esse in cōmercio vt nō possit vēdi nec obligari qz in nulli° bonis est. secus si p̄di cete dñō v̄t ignozate. b. d. pau. de ca.

Idem. a. Dilariano. **Lxxij.**

Liberto vel ignozante te ab alio illatū corp⁹ in purā pos sessionē tuā vel lapidē locū religio suz facere nō pot. **S**inaut volū tate tua mortuū aliqs in locū tuū i tulerit: religios⁹ iste efficit. **Q**uo facto monumētū neqz venire neqz obligari a quoqz phibete iuris reli gione posse in dubiū non venit.

Legatarius nō phibet vna cū legato petere etiam impensas quas fecit in perso nam defuncti vel in eius sepulturam. b. d. Pau. de ca. vel sic. Legatarius nō tñ lega tum: sed etiā id quod expendit in infirmita te r funere testatoris pot repetere. b. d. sal.

Impa. Alex. a. Rimio. **Lxxij.**

Legatū a defuncto tibi reli ctū: r qd in funus vel morz bum eius erogasse te boni viri ar bitratu pbaueris: p̄ses puincie sol ni tibi iubebit.

Loc⁹ religios⁹ vēdicari nō pot: qz nul lus est dñs eius: r vēdicatio nō cōpetit nisi dñō. b. d. primo. Itē in sepulchro familia ri qd quis fecit sibi r familie sue oēs here des etiā extranei habent ius sepeliendi qz censent de familia. nec per diuisionem bo noz ad vnū tantū potest deuenire. b. d. se cūdo Itē locus pphannus licz sit iuxta locū religiosū nō est religiosus. r si est deputat⁹ ad vsū alteri⁹ loci dicit etiā ps v̄ portio lo ci illi⁹: r ptinet ad illū ad que ptinet ipe lo cus ad cuius vsū est destinatus. b. d. ter tio. Pau. de ca.

Idem. a. Licinio. **Lxxij.**

Sepulchru⁹ monumenti ap pellatōe significas scire oēs iure dñi id nullū vendicare posse.

Sz et si familiare fuerit ius ei⁹ ad oēs h̄des ptinere: nec diuisiōe ad vnum heredem redigi potuisse.

Prophana tñ loca q circa id s̄ si sp vicinis edificijs vsui hoim dñi nat cesserūt: ei⁹ sūt cui illa qz ptes eē iusse sunt ex diuisiōe obtigerunt.

Voluntas defuncti debet obseruari nec pot omitti circa cōscientiam lesaz. b. d. Bald. Vel sic. Ad construendum monu metū s̄ volūtate defūcti cogitur heredes nō iure actionis: nō qz est cui competat s̄ officio iudicis. b. d. Pau. de ca.

Idem. a. castio militi. **Lxxv.**

Militis volūtatem: quā circa monumētū sibi faciēdū testō exp̄sit pater vel mater: ei⁹ heredes negligere nō debēt. **N**ā r si de latio hoc noie p̄teritis p̄stitutionibz amota est: inuidiā tñ r p̄scien tiam circa omīssuz supzēmū hmōi officiū r cōtemptū iudiciū defuncti euitare non possunt.

senferūt. Itē nec ex vi vltime volūtatis qz nō affuerūt qnqz vel septē te stes. Vel scōo dic inscriptiōes tales fuisse mihi hereditibz meis facio r fm hac nō psunt libertis cū nō sint heredes. Vel dic a quodā extra neo sine volūtate dñi facte sunt hmōi inscriptiones. r ad hoc. ff. e. l. vel qd. Vel dic inscriptiōes tales fuisse fm qd dicit de iure codi. l. littere.

Scripture que sūt in lapide monumē ti nō faciūt fidē. b. d. s̄ vnū intellectū. bal. Vel sic. Hoc dicit s̄ lectu. secūda que est vera. In monumento hereditario qd quis fecit pro se r heredibus suis liberti nō ha bent ius sepeliendi si nō sunt heredes. ni si longo tepore p̄scripserint. Pau. de ca.

Idē. a. Primitino r alijs. **Lxxvj.**

Monumetoz inscriptiōes ne qz sepulchroz iura neqz dñi um loci puri ad libertos trāsserūt.

Prescriptio autē lōgi t̄pis si iustā cām in initio habuit vobis p̄ficiat.

In re sua vnusquisqz potest edificare prout vult: dūmodo non apparet qz sit p̄ hibitum. b. d. fm Bal. Vel sic. Ornare se pulchrum non est phibitum. b. d. Saly.

Impa. Sor. al. Claudio. **Lxxvj.**

Statuas sepulchro supimpo nere vel monumēto qd te ex

structuz p̄teris ornamēta q putas supaddere nō phiberis: cuz in iure suo eoz q minus phibita sunt vni cuiqz facultas libera non denegē.

Nota qz appellatione familie non con tinētur cognati qui sunt conuicti per se minas nec etiam affines. b. d. Pau. de ca. v̄ sic. Sepulchru familiare nō transit ad cognatos nō heredes istitutos. b. d. Saly.

Impa. Philip. a. iulie. **Lxxvij.**

Ins familiarū sepulchroz ad affines seu prios cognatos nō h̄des istitutos minime ptinet.

Locus religiosus scienter vendi non potest: sed coherentē loco religioso quis vendere potest. b. d. Saly.

Idē. a. philip. cc. fausti. **Lxxix.**

Locū qdē religiosuz distra bi nō posse manifestū est.

Verū agrū puz monumēto co herētē pphani iuris eē: iōqz effica citer venditari nō ē opiniōis icerte.

Corpus depositum sine licētia potest alio exportari. b. d. Saly.

Impa. Diocle. r maxi. aa. r. cc. **Lxxix.**

Saquiliano. **Lxxix.**

Incedum perpetue sepultu re corpus traditū est: transactionē eius facere nō phiberis.

Re⁹ cris nō phibet sepeliri. b. d. sal.

Idē. aa. r. cc. gaudēto. **Lxxxi.**

Onoxios criminuz digno supplicio subiectos sepultu re tradi nō vetamus.

Mortuozum corpora non debent in ciuitatibus sepeliri. b. d. Saly.

Idē. aa. victorino. **Lxxij.**

Mortuoz reliqas ne sanctuz municipioz ius polluat: intra ciui tatē codi iam pridē vetitum est.

Ista lex dicit idez qd dixi in. l. si sepul chruz: qz heredes etiā extranei habēt ius se peliēdi tā in sepulchro familiari: qz cēsēnt de familia q̄ in h̄ditario: qz sunt h̄des. s̄ in familiari nō habēt ius sepeliēdi nisi sint de familia. i. de agnatiōe: r ē h̄des extra nei. licz nō sint de familia. b. d. pau. de ca.

Nobis. libertis. s̄ cōtra. ff. de mor. in se. l.

longa Soln. purus vel pphān⁹ loc⁹ circa mo numētū prescribit vt hic religiosus nō vt ibi.

Ali dicunt ius inferē di posse prescribi vt b.

Sed dñum sepulchri non vt ibi. r. j. de leg. l. monumenta.

Statuas. phibita sunt sic. ff. si ser. ven. sicuti. s̄ aristo. Et argu. ff. q. ex cau. maio. nec nō. s̄ qd. r. s̄. de iud. deis nullus.

Ins familiarū. qd fit p se r fa milia dicit familiare.

Ad affines. excipe generū r nurū cum fa milie appellatione cōti neant. vt. j. de v̄b. sig. l. fi. Itē dic qui sunt affi nes. vt. ff. de gradibus l. nō facile. s̄ affines.

Lognatos. sec⁹ in agnatis. qz cōtinent fa milie appellationē. vt. j. eo. l. ius sepulture. que est p̄tra. r insti. de legi. agna. tu. s̄. sinaut. r. ff. de verb. sig. p̄nūciatio s̄. cōi. r. ff. de adopt. l. q in adoptione. hodie tñ idez videt in cognatis. vt in auf. de here. ab in testa. s̄. nullam.

Locū. manife stū est. vt r. s̄. eo. si sepulchru. r insti. de p̄traben. emp. s̄. fi. r ff. eo. l. vel qd. s̄. fi.

Incedum. tradi tū est. vt. ff. de se pul. vio. l. iij. s̄. nō ppe tue: als secus. vt. s̄. e. l. j. r. j. eo. l. fi.

Nō phiberis. vt r ff. eo. si qz eo aio. r d ca da. pu. l. j. r. ij. r. fi. Ac.

Onoxios. non hodie petitio est necessa ria: si vel in certū locuz relegatus est vel princi paliter damnat⁹. vt. ff. de cada. pu. l. j. r. iij.

Mortuoz. san ctum. vt insti. de re. diui. sancte.

Ius pollnatur. vi det ergo qz reliquie pol lute sunt quod dici po test. Vel dic qz nō ple ruzqz euenit vt res non polluta per se: aliū iun cta polluat aliam vt es auro. sic r bic.

Vetitum est. vt r ff. de sepulchro viola. l. pretor. s̄. diuus.

Ius sepulchri.

Aurum polluitur ab ere.

As sepulchri. heredes. scz pertinet. Familiaris. idest sepulchri ius. Ad familiam. agnatorum non cognatorum. vt. s. eo. ius. 7 facit. ff. eo. l. vel qd. 7 de leg. here. l. j.

Idem. aa. Dionysio. Lex. xliii. As sepulchri ta bnditarij qz familiaris ad extraneos etia bndes: familiaris aut ad familiaz etiam si nullus ex ea heres sit: non etiam ad alium quemqz qui heres no est pertinere potest. Videm. aa. Sinegio. p. prefec. p. re. Emo humanum corpus ad aliu locuz sine angustia affatibus transferat. Aleaz vsus est p. b. i. b. i. t. u. s. 7 qui perdit pot. repetere. b. d. Saly.

admonedi. in fi. Sed a iudiciali qd in casu vno retractaf. vt. j. eo. l. fi. Jte necessariu in alio casu. vt. ff. eo. admonedi. Jte in alio. vt. j. de pena iudi. aut. nouo iure. Sz ibi deserf a lege no a iudice vel a partibus. Jte nec fuit ibi delatu in eo in quo litigiu erat: sz in voluntario videt excipi. vt. j. de diuoz. aut. hodie. sz dic ibi silt spale. vel ibi nemo detulit. Jte 7 s. de transac. si ex falsis 7. j. de dig. quoties. lib. xii. 7 de cri. stel. l. de pin rio. qb legib retracta tur iuramenta voluntaria. Sed dic ibi iuratu fuit sup vallado Jctu hic su per lite dirimeda vt sit loco pbationis pterea in. l. illa si ex falsis. ve nit ptra duo scz iura mentu 7 pactu hic so lu deierat. Mel ibi non retractaf p. textu piuri: sz falsitatis. 7 sic no est ptra. Jte no. qz iurandi du aliud voluntarium: aliud iudiciale: aliud ne cessariu. voluntarium ex tra iudiciu deserf. 7 sic dicit qz sponte suscipit 7 referf 7 recusat. vt. ff. eo. iurandiu. Iudicia le deserf iudicio a par te parti 7 iudice appro bate 7 confortate. 7 hoc pot. recusari 7 referri. vt. j. e. delata. 7. l. gene raliter. s. sin autem is cui olim vo no poterat re cusari. vt. ff. eo. l. mani feste. vel expone eaz vt ibi dixi. Neccessariu de fert iudex 7 necessitates imponit. arg. ff. de in li tem iura. l. fi. nec recusa tur nisi iusta ca. vt. j. e. gnaliter. s. sin autem. P Iurandiu. vl forez. q. d. non retractaf hoc seculo: et sic sunt eadez cotra que sunt superiori. l. 7 solue hoc vt ibi. Jdoffet etiaz intelligi hec lex quado qz iuraret no comedet re carnes: vt tunc solu deu habeat vltorem. se cus si suum iuramen tum prauium alij noce at vt i praruis. 7 sic nil esset cotra. Jtem videt cotra. s. de sum. tri. l. j. in fi. Solu. hic cotem nit religionem deieran do: ibi violado aliter fi dem catholica. q Crimé. id est picu lum maieftatis. i. crimi ne lese maieftatis. sedadi. Probibem etia ne sint equi lignei. Et si qs ex hac occasioe vincat hoc ipm recupet domibus eoz publicatis vbi hec reperiatur. Si aut noluerit accipe is q de dit. pcurator noster ingrat: 7 in opo publicu couertat. Similitr. pui deat iudices vt a blasphemijs 7 pu rrys (ibibitioib) qb debet coprimi 7 vel puniri) oes penitus coquiescat. Finis tertij libri. Liber quartus. De reb credits 7 iureiurado. Causa iuramento decisa non retracta tur p. textu per iuri nisi in casibus in lege expressis. hoc dicit Bal. Impator Anto. a. herculiano. Tit. j. Lex. j. Causa iureiur rado ex cosen su vtriusqz p tis vel aduer sario inferet delator p. stito vel remissio m decisa: nec piuri p. textu retractari pot nisi spaliter hoc lege excipiat. Periurus a deo solo punit: nec tenet crimine lese maieftatis. b. d. Bal. Impa. Alex. a. Felici. Lex. ij. Iurandiu cotempta religio latis deu vltore bz. Pe riculu aut corpis vel maieftatis cri me sz p. stituta diuoz parentu meo ru. et si per principis venerationem quodam calore fuerit periuratum: inferri no placet. Inopia pbationum emergente debet deferri per iudice iuramentu cause decisi um. Bal. vel sic. Omnem litem cum cau se cognitione pot iudex iureiurando deci dere. vel sic. Vbi semiplene tm est pbatus potest deferri causa cognita sacramentuz necessarium. b. d. Saly. Imperato. Diocle. 7 maxi. aa. 7 cc. seuero. Lex. iij. In bonafidei Jctibus ne con etiaz in alijs ceteris causis inopia pbationu per iudice iureiurado Et si. i. quis. No placet. imo videtur in corpe puniri. vt. ff. eo. si duo. in fi. Sol. hic per calorem: ibi non. arg. j. ad le. iul. maie. l. alienam. 7. ff. de regu. iur. qd calore. Mel ibi contra duo venit. s. pactum 7 iuramentum: hic contra iuramentum tm. Mel tertio hic non patitur penam corpis vel penam lese maieftatis. sed certe nec ibi sed quandam minoré. Jte con trarius huic fini 7 principio est. s. de transac. si quis maior. an fi. Solu. hic de alio iuramento dicit. In bone fidei Jctibus. qui numerant. in sti. de acti. s. actionuz. Causis. non reperit contractibus. nam 7 non solum com prehendit contractus stricti iuris: sed etia delicta. 7 qsi delicta na sup oibus potest iurari: vt hic. 7. ff. eo. l. iij. s. j. 7. ff. reru. amo. l. marcellus. Inopia. scilicet emergente. Per iudicem. deferentem iurandiu: vel a parte parti delatu approbantem. 7 sic de vtroqz hic dicit.

Iurame tu est tri plex.

An sa. vtri usqz ptis quo solo casu nascit actio ex iure iurado. Sz qn index in fert parti: vel pars par ti in iudicio cum sit nascitura actio ex sentetia. vt. j. eo. actori non nasci tur ex iuramento fm. p. sed Jo. dixit tunc duas dari in factum: 7 ad idez 7 eidem 7 contra eundem: nec mirum quia ex confessione datur vna 7 ex sententia postea datur alia fm. B. Jte 7 als inuenio duas dari eidez 7 in eundem 7 eandem rem: vbi tamen vnam intentari sufficit. vt. ff. de acti. emp. l. non est nouum. Et de fideius. reus. sic econtra in eo qui debet. vt. ff. de duo. reis. si reus. 7 de fideius. l. generaliter. s. j.

Jurame tu est pre stradu qn est inopia pbationu

Libertus Quartus.

Decidi oportet. i. ca diffiniri pot fm eu qui iuravit. vt. ff. eo. admo ned. Et no. si actor plene pbat vincit. sz si nullo modo absoluit reus lz no inret. vt. s. de eden. qui accusare. r de inde. pperadu. s. j. r. j. de p ba. l. ij. nisi in casibus in qbus lex desert reo iuramentu ad purgationem sui. vt. s. de bis q ad ec. p. fu. l. fi. s. sicubi. r. j. de fi. instr. l. fi. r de iure de

Juramentum actori desert in multis casibus.

Testis vnus se implene pbat.

libe. l. fi. s. licentia. r in auf. de fi. instru. s. si tn. col. ij. Si autez actor se implene pbat p scriptura domestica. puta vt. j. de pba. l. infra. vt p coparatione lraz per qua qualis qlis colligitur fides. vt in auf. de fi de instru. s. si vo oes. r s. si vo nullus. Vel p fugare rei q debuit finito officio rridere p se vel p pcuratore ibi vbi gessit officiu vt in auf. de col la. s. sup hoc. r. s. si qe aut. Vel p vnuz testem que dico semiplene probare. arg. ff. que ad. test. aperi. l. j. s. fi. r de dote ple. l. theopopus. r. ff. eo. si duo. in fi. j. r. r. j. ad le. cor. de fal. si qe de curio. r. ff. de re mili. l. non oes. s. a barbaris. Itē si duo faciunt plenaz pbatione ergo vnus se implena. nec obit. ff. de questi. l. maritus. ibi em no pbibuit questionez haberi: qz no pcederet indicia: sz quia in caput vni no debuit torqueri. vt. j. de questi. l. j. In p dictis dico casibus desert iuramentu p. l. ista sz no aperit cui: sz ponit in cause cognitione. vj ergo iudex inspicere an sciat veritate an no q vult iurare: vt eum q nesciat iurare no faciat. vt. ff. e. l. iuradu. ij. r. ff. reru amo. l. marcellus. s. q rez. r. j. de indi. vidu. l. ij. Sz qd si no interfuit factor: sz dicat scio veritatem p fama. nec tuc ei deferat. vt. d. l. de indi. vidu. lz quida ptra. Sz qd si vterqz dicat scio veritate. Rn. defera actori fm. b. qui induxit p se semiplena pbatione. Alij vt Azo deferunt reo si est eqlis honestatis vt actor. r est p eis. ff. eo. admonedi. r. j. e. l. cum etiā. Itē qz ptingeret absurdū. nā cū introduxisset actor: vnū testē: vt tuc def ei iuramentu ergo ipse tenet vice alterius testis. sic qz in re sua testi ficaret: qd esse no vj. vt. j. de testi. l. oibus. Itē inspiciat psonā actoris r rei fm Azo. si sit als honesta vel no. Itē psonā testis inducti. ar. ff. de testi. l. ij. ibi: tu magis r. r in auf. de testi. s. j. coll. vj. Itē an modica sit ca an magna. r sic p qlitate psonaz actoris vel rei r testu deferam sacm huic vel alij vel nulli: in casib' tn actori tantu desert in odiu rei vt. j. vnde vi. l. si qn. r. s. de indi. pperandu. s. j. r. s. sin autem.

Sed ad excludenda. detulit als dederit. Non pbibet. no rone piurij. vt. s. e. l. j. s. qz detulit sine auctoritate tutoris no em pot dici q tutor qui iuravit in hoc ei auctoritatem in re sua. vt. ff. de aucto. pre. l. j. r dicas hic. que dicunt. ff. eo. iurandū qd ex conuentione. s. j.

Am etiam. relictā a patre. Audeat. r sic de bonis pupilli soluet. vt h. r. ff. de leg. ij. pe to. s. m. r de le. iij. l. fi. r. j. de fideic. l. etiā. r. ff. de fideic. li. l. thais. s. ij.

Sedem. scz preses. Si inficiet. i. si negat fideicommissum esse relictū aliqua presumpcio ne pro te faciente fm quosdam.

Adiget. i. cōpelle. nō tamē vt anceps periuriū subire cogat. arg. ff. eo. l. iurandū. sed in iuramento in litem est secus vbi etiā scies nō cōpelle iurare. vt. ff. de in litem iuran. videamus. Quid aut si expresse voluit tutorem dare de suo vel de pupillo vel extraneo. Rn. nō valet

ca cognita res decidi oportet.

Dupillus tutori iuramentum deferre potest. Bald.

Idem. aa. maxime. **Lex. iij.**

Sed ad excludenda tutele actio nem pupillus iurandū tutori detulit: postea eandē litē exercere non prohibetur.

Relictū a tutore videt relictū a pupillo: si dubitatur de eo pot tutori deferre iuramentū. Bal. vel sic. Relicta a tutoribus intelligunt relictā a pupillis: r vbi aduersarius fateat ad sacm non recurrit. Et tutor iurat in ca pupillo mota. Saly.

Idem. aa. Juliano. **Lex. v.**

Quam etiā a pupilloz tutorib' velut ab ipis pupillis relictā fideicommissa videant: sup fideicommissa ptes puicie cognoscer: r si id tibi relictū esse pnterit. reddi tibi efficiet idē: r si inficiet ad iurandū (vt desideras) tutore adiget.

Declaratū ab arbitro cui declaratio iurisonat est exequendū siue sequendū a iudice. b. d. fm primā lec. Bal. vel sic. Sup ca status pot iurandū deferri. Saly.

Idem. aa. bessio. **Lex. vj.**

Quam pponas partibus placuisse iurifuradi religioe generis r ingenuitatis questionē decidi: preses puicie iuxta decretum arbitri ad voluntatis vestre placitū amite tue filijs consulat.

Filius non pot deferre sacm in cam patris nisi habeat mandatū vel pater ratificet. b. d. r idē in alia quacūqz psona puicta bal. vel sic. Iuramentuz vel delatio vni no p iudicat alteri ratū no habenti. b. d. Saly.

Idem. aa. r. cc. Eutichiane. **Lex. vij.**

Nec fili' neqz quisqz alius neqz litigado neqz paciscendo: sed nec iurandū citra voluntatē

nisi aliquid fuerit ei relictum. argu. ff. de fideicomis. liber. l. thais. s. ij. r facit. j. de fideicō. l. fina. r. l. ab eo.

Am proponas. religione. extra ius.

Decidi. r decisa fuit.

Cōsulet. iurando iurandū seruari. primo em fuit prestatum: r cū diceret q non posset ta

lis questio iuramēto de cidi: fuit de hoc cōpromissum an tenit talis decisio. r dixit arbiter q sic. r adhuc no seruabaf. precipiet ergo ptes q seruet. Vel dic arbiteri. i. ordinarij indicio. sic. s. de postu. l. quisqz r hoc dico nisi sit ptra. ff. de arbi. l. non distinquemus. s. de liberali. r. s. de peda. iud. l. ij. in fine. Vel dic q pncipaliter de hereditate agebas corā arbitro r incideret de statu. arg. s. de iudi. l. quotiens.

Et iuramēto nascit actio in factuz ad instar iudicati. b. d. Bal. r Saly.

Idem. aa. r. cc. Alexā. **Lex. viij.**

Actori delato vel relato iure iurado: si iurauerit vel ei remissus sit sacm ad similitudinē iudicati in factum actio cōpetit.

Reus cui iuramentū desert tenet iurare aut deferre vel soluere. b. d. Bal. vel sic. Deferens tenet prius de calūnia iurare. r is cui desert tenet iurare vel deferri als cōpelleitur soluere. b. d. Bal.

Idem. aa. r. cc. Marciano. **Lex. ix.**

Delata r ditiōe iurifuradi: reus si no p actorē quominus de calūnia iuret steterit p iudicez soluere vel iurare (nisi referat iurandū) necesse habet.

Etia in actione depositi pot deferri sacramentū. b. d. Bal. r Saly.

Idem. aa. r. cc. Progeni. **Lex. x.**

In actioe etiā depositi q sup rebus quasi sine scriptis datis mouet iurandū ad exēplū ceteroz bōefidei iudicioz deferri pot.

Iuramentū delatus pot reuocari ante nisi sit iuratu vel pnunciatu r reuocatum r tuc pot iterato deferri. b. d. no. Bal. vel sic. Delatio iuramēti anteqz prestet vel sententia pot reuocari. b. d. Saly.

Impa. Justinianus. a. Demoste. prefecto. pretorio. **Lex. xj.**

Siquis iuranduz detulerit r necdum eo prestito postea (vt pote sibi allegationibus abundantibus) hoc reuocauerit: sancim' fuit susceptū mox q fuit delatum. vt. ff. eo. l. non erit. r. l. remittit. r ad hoc. ff. qui. mo. pig. vel hypo. sol. item. s. j.

In factum. sz si inforimter iurauerit no referendo se ad aliquā specie cause: sed si super aliquo facto noiatim iuratu est veluti se vendidit se sicut venditi si vendidisset actio cōpeteret. sic r nunc vt ilis actio datur venditi. vt. ff. eo. si duo. s. si quis.

Delata. l. qz placet parti: puta actori cam decidi p iurandū. **D**er actorem. qz nisi iuret denegabitur ei actio r habebitur pro remisso iurandū. vt. ff. eo. si non fuerit.

De calūnia iuret. nisi sit patronus vel parēs q de calūnia no iurant. vt. ff. e. l. iurandū. r ad. s. qui iurandū.

Der iudicem. delationem approbantem.

Soluere. vel iurare.

Referat q no vj de calūnia iurare. vt. ff. e. l. iurandū. s. ait ptoz. Et no. q qnqz no lz referre. vt. j. de fideicō. l. fi. r. ff. rez. amo. l. marcellus. s. fi. r. ff. de iniur. l. lex cornelia. s. hac. r. j. de iure deli. sancim' s. licentia. r. s. de bis qui ad ecclē. cōsu. present. s. sicubi.

Habet. vt. ff. l. manifeste. Quid si fuerit susceptū. Rn. no reuocabit. vt. ff. e. l. manifeste. sz certe immo pot recusare. vt. j. e. l. generali ter. s. sin autem is cui. r ibi solues.

In actioe. ceteroz. nā r bec est bonafidei. r insti. de act. s. actio nū. sz videt no differri: qz nec cōpensatio bz locū. vt. j. de cōpē. l. fi. r phoc arg. j. de non nume. pecu. l. in octibus. s. illo. r qz de dolo tantu r lata culpa tenet: r ideo videbaf no admitti iuramentū quo dicat se no teneri vel non recepisse.

Siquis allegationibus. id est pbationibus.

Ad sacramentū

Ad sacramentum. qd iam renocavit. Putavit. et renocavit. et est ad hoc. j. de no nu. pecu. l. gñaliter. et ff. de sta. bo. homo liber. et ff. q. satisda. cog. de die. s. fi. et j. de pdi. in ser. l. fi. et j. de fi. instr. l. cu qda. et ff. de pecu. l. in cause. et de admi. tu. l. cu qñ. Sed arg. ptra. ff. de coll. bo. l. nonnunq. sed ibi nulli nocebat.

Probationes. cui contemplatione reuocavit iusiurandum.

Iniquitates. variatione iniquitate appellat

Diffinitivas. dicas q interloutoria erat q pñunciabat facim esse pstandu: et ideo d: diffinitiva: q illud diffinit. et sic no corrigi p sequete. l. s. j. r. Hel dic q d diffinitiva dic. na postea olim iurabat vt bic. et j. de sent. l. cum iudex. sed bodie cõtra. vt j. l. pri. in princ.

Juramentus. idest delationem.

Exordium. qd esse no debet. vt. j. de fru. et li. expen. l. terminato.

Generaliter. q in lib. non g de voluntario iuramento dicit hec lex.

Increbuit. i. cõsuetudo fuit.

In plenissima. i. in interlocutoria. vt qda dicunt. Tu dic in diffinitiva. nam dicit plenissima. vt. ff. de re iudi. l. j. interlocutoria plene no plenissime.

Diffinitio. et bñ q sententia debet continere pdenationes vel absolutionem. vt. ff. de re iudi. l. j. sub pditione solebat ferre sniaz si iuraret reus vel actor.

Imponere. veluti pdenno titium seio i quinquagita si seius si bi iurauerit oberi vt. s. l. pñori. in fi. et j. d sen. et inter. l. cu iudex. et ide in reo absoluto. Acc.

At puocatione. vt etiam ante appellacionem infra decem dies.

Probationes. psta de p eorū iusiuranduz. et sic not. q facim obtinet locū pbatōis. vt. j. de no nu. pecu. in pñti bus. s. allo. et de iur. deli. l. fi. s. licetia. et ff. e. sed et si possessori. s. fi. s. ar. ptra. ff. e. Lem qui. Itē qñq obtinet locū veritatis. vt. ff. e. l. s. et si possessori. s. j. qñq locū siue vim litis ptestate. vt. ff. e. l. na postea. s. fi is. qñq vim pacti vel transactōis. vt. j. e. l. j. et j. qñq vim solutiōis siue acceptilationis. vt. ff. e. iusiurandū. et l. se. qñq vim nouationis. itē delegationis. vt. ff. e. qui iurasse. s. fi.

Qu. p qñ. tpaliter melius ponit q causatiue.

Hereditarium. i. heredis.

Principali. s. defuncti. vt q nesciat beres veritatem nam lz ei ignorare. vt. ff. de regu. iur. l. q in alterius. nec de alieno facto cõpellē dusest iurare. vt. ff. re. amo. l. marcellus. Itē potest esse q defunctus bone fame et legalis homo fuit: sed beres nequaq.

Dinguis. no. sic. s. de here. l. quoniam. in fi.

In principio. i. post litem ptestatā. vel. i. quando.

Diffinitiva. i. paululum ante sniam. qm q incõtinenti fiunt inef sevidentur. vt. ff. si cer. peta. l. lecta. et s. de pac. l. petes. Alij dicunt id est paululū postea vt no sit correctā lex superior. et illa q est. j. de sen. et interlo. l. cum iudex. et p eis. j. e. s. fi. vbi dicit non mutari vetera iura.

nemini licere penitus iterū ad sacramentū recurrere. Satis em absur dū est redire ad hoc cui renuncian dū putauit: et cū desperauit aliā p bationē: tūc denuo ad religionē cō uolare: et iudices nullo mō eos au dire ad tales iniquitates venientes.

Si qs aut sacramentū intulerit et hoc renocare maluerit licere qdē ei hoc facere et alias pbatōes si vo luerit p̄stare: ita tñ vt bñmō licentia vsq ad litem tantūmodo terminū ei p̄stet. Post diffinitiuā aut sen tentiā que puocatione suspēsa non sit: vel que postq fuerit appellatuz corrobodata fuerit: nullo modo re uocare iuramentū: et iterū ad pba tionē venire cuiq cōcedimus: ne re petita lite finis negocij alteri cause fiat exordium.

Ista est no. lex et utilis sicut est in isto quarto libro: et hoc intendit. Juramentū ad decisionē litem delatū a pte vel in defectum pbatōis delatū a iudice ante sniam diffi nitivā: vel in ipsa sententia est pstanduz. b. v. vsq ad. s. s. iuramentū. bal. vel sic. Si iudex in diffinitiva snia reuz condēnat sub pditione si actor iurauerit: et sententia sit ap pellatione suspēsa: nō poterat actor inte rrim iurare ppter quod actore interim mo riente snia nō habebat effectū. nunc pvide tur vt possit iurari etiā appellatione pēden te. hoc dicit Salicetus.

Idē. a. Demoste. p. pre. l. xij.

Generaliter de oib iuramen tis q in lib. offerunt vt a iudice: vel a p̄tib diffiniendū est: cuz em iā increbuit: iudices in plenissi ma diffinitioe sacramentū iponere euenit vt puocatioe lite suspēsa: bi qdē q iusiurādū p̄stare iusti sunt ab hac forte luce subtrahant: pbatō nes aut rez cadāt: cū multū discre pat iuramentū hereditariū a p̄ci pali sacramēto. Necessitate ita q rez coactuz pbatōib pigui s̄b ueniētes ad bñmōvenimū sanctio nē. Dñe igif iuramentū siue a iu

Tertij dicūt. i. in ipsa sentētie platione: et reddunt singula singulis id est vt ad id quod dicit in princ. litem in medio referat ad id qd dicit nō expectata snia. et ad id quod dicit in ipsa diffinitiva snia referat nō ex pectata puocationis formidine.

Sub ipso. i. coram. sic. s. de episcopa. audien. l. mathematici.

dicib siue a p̄tib illatū vt i principio litem vel in medio: siue in ipa diffini tiua snia sub ipō iudice def: nō ex pectata vel vltima diffinitione vel puocationis formidine.

Juramento prestito est standū p̄cedēte legitima delatione: si aut non est prestitu sed recusatū si quidē ab eo cui defert habet pro uictor nō appellat: si aut ab eo cui de fertur p̄t per iudicē haberi pro uictor et p̄ em pñciari diffinitive: si iuramentū re spicit totā cām. vel interlocutorie supali quod capitulū: tñ si credit se grauati pote rit appellare et iustificari appellationē. b. d. vsq ad. s. bis de presentibus. Bal.

Sed iuramento illato cū hoc a p̄tib fuerit factū et a iudice approba tū: vel ex auctoritate iudicis cuiq qz parti illatū: si qdē is cui iponit sa cramentū nihil ad hoc fuerit relucta tus. et hoc p̄stet vel referat necessi tate iponēda ei cui iure defert rela tiōis subire facim: vel si hoc recusa uerit qñ illatū sacro prestito cā vt capitulū decidat nullo loco puoca tioni relinquēdo. Quis em ferēd ē ad appellatiōis veniēs auxiliū i his q ipse faciēda pcurauit. Sin autē is cui delatū est sacramentū vel a pte vel a iudice hoc sub ire mime vo luerit: licetiā qdē habeat sacramen tū recusare. Iudex aut si b om nimo p̄standū existimauerit: sic cām dirimat volēte eo sacm sit re cusatū et ita cetera siue capitula siue toti negocij sūma examinet et lis suo marte percurrat: nullo ei obstaclo obuiate. Ipe aut q sacm sibi il latū dare recusauerit: vt b attestet vel si forte non audeat recusare ha beat sibi in vltia puocatioe reposi tū auxiliū: et si iudex appellatiōi p̄si des bñ qdē illatū iusiurandū nō rite aut recusatū pñciauerit: res s̄z q iudicatū est pmanebit. Sin autē nō rite qdē illatū: recte aut recusatū sacm pñciauerit: tunc ei licebit

Expectata. redde singula singulis vt di xi. Hel dic nō expecta ta vltima diffinitioe et cum a partibus defert vel puocatiois formidine cum a iudice.

Prouocatiois. qz fm legē. post sentētiā em lz appellare. s. s. epi scopa. audien. l. fi.

Factum. i. delatuz.

Approbatū. et sic ē indiciale. et iō dicit ap probatum. qz qñq nō approbat. vt si ille cui defert dicat se nescire veritatem. vt. ff. e. l. iul iurādū. et ad pecunias. circa prin.

Illatuz. et sic est ne cessarium.

Reluctatus. i. nō recusat.

Et hoc nūc rñdet. Hel referat. cum a parte inferf vel etiā cū a iudice: et poterit isto casu is cui defert recu sare. item appellare. vt j. e. l. s. sin autem.

Illato. i. delato.

Sacramento. qz p inde habet ac si prim iurasset.

Prestito. ab eo cui ab initio illatum fuit.

Causa. qñ sup tota cā defert: sed capituluz qñ sup capitulo defert.

Decidat. sic g dela tor nō p̄t recusare si ei defert. s. is cui prio de latum fuit bene potest recusare. vt. j. eo. l. s. j. Itē nec appellat. vt bic qd alteri cui scz pmo fu erat dlatū n̄ dnegat qz p̄t appellat. vt. j. p. s.

Procurauit. pcurauit em vt lis iureiurā do dcederet. et est sic. ff. quod quisq iur. l. j. et ū. et ff. eo. l. iusiurandū s. et si is.

Cui. siue sit actor: si ue reus.

Recusare. s. s. eo. delata. et ff. e. manifeste. So. bic nouum. Hel dic vt in. d. l. manifeste diximus.

Si hoc. hoc ad necessarium tm̄ restringitur.

Existimauerit. i. illū cui illatū est nō iuste recusare p̄sperit.

Volente. i. sicuti si alteri retulisset: et cū ille subire vellet: iste ei re misisset: et sic ille recusasset isto volente. Hel aliter. i. sicuti si relatuz sibi sacramentū recusasset qd ab initio detulisset et bec duo paria sunt q ad sniam nō quo ad appellationē: nam fm primuz intellectū q defert vel refert: nō appellat. vt. j. s. siue aut. bic aut q recusat appellat. Item fm aliū non appellaret qd hic facit: vt subicit.

Capitula. sup quib nō est iuratū. vt. j. s. nullo tm̄ et c. Hel dic sup qbus est iuratū. vt. j. s. pri. sed et cause et c.

Sibi. s. reus vel actor.

Doc attestet. q ex cā subire iusiurandū recusat. Forte qz dubitat de facto cū hoc iuramentum sit veritatis. vt. ff. e. l. iusiurandū et ad pe cunias. circa prin. et ff. re. amo. l. marcellus. Accur.

Auxilium. ille g cui defertur appellat et datur iudex appellatio ni cuius officū quale sit statim subicit.

Juramē tū egpara tur p̄bati oniverita ti et litem p̄testatiōi

Liber Quartus.

A Ex recusato. hoc expone. vt. s. e. Et quare dicit: ideo quia non per omnia est simile vt modo notauit.

B De iudicij. ex prima sententia.

C Dispendij. nam neuter alteri dānat in expensis ob hoc qd calūnio/ se egerit: nam vnus vicit vnam cām alius aliam ⁊ sic quilibet bonas causam fouisse videtur vt in aut. de indi. s. opz colla. vj. Vel dic dispē dū ex prima sentētia: sicut licet qd cassant per ap- pellationem. Vel dic i. damni.

D Cursum. qdū est in alijs capitulis. vt. s. eo. s. nullo. Vel dic etiaz huius scz prime ⁊ secū- de. nā procedit vt mo- ris est pcedi in causis principalibus ⁊ appel- lationis.

E Recusatum. ab eo cui delatum est volen- te tñ deferente. Dicitur go recusatum. i. remu- sum. secus si iudex de- tulit ⁊ is cui delatus est recusat delatū: vt sub- iicit cum r. c. ⁊. s. eo. s. si nautem.

F Detulit. no. dela- tor: nō appellat: s; rela- tor s; m. p. sic qd facit h ex necessitate. vt. ff. de cōsti. pec. illud. s; 30. s; qd omnis relator est de- lator.

G Detitionē. i. iurisu- rādi illationē. Et not. hic triplex iuramentū vt no. ff. e. l. j. in fi. ⁊. s. e. l. j. ⁊ est voluntarium qd spōte suscipit ⁊ recu- satur ⁊ referit. vt. ff. e. l. i. iurandū qd ex puen- tione. de alijs duob⁹ di- cit h lex. sunt ⁊ alia mul- ta iuramēta de qbus in corpore iuristractat. vt no. ff. e. sup rubrica. itē no. qd in casibus nullo modo referit. vt. ff. re. amota. l. marcellus. et l. non magis. Itē ⁊. s. d. fideicō. l. fi. Itē ⁊ vbi cū qz lex deferat nisi eadez lex dicat de recusatiōe. vt. j. de bo. auc. iii. pos. l. fi. s. fi. ⁊. d. l. marcell⁹ ⁊. s. eo. delata notauit.

H Dis presentibus. pso- narū quarū est negociū alie sunt presentes: alie absentes. supradicta lo- cum habent inter psen- tes. In absentib⁹ antez non omnino quantuz ad expensarum prestationem: sed quedam eorum obtinent. Item no. s; m. Jr. qd illatum auctore iudice iurandū a parte partis aut susci- pis aut recusat. susceptū aut pstat aut referit. relatum rursus: aut susci- pis aut recusat. qd delatū aut relatum pstat obtinet. qui recusat sine cā cadit qdem sed q intulit relatiōz recusat non pōt puocare qd. s. alteri non denegatur. nam appellare potest qui sacramentum sibi delatum recusat cū iudici videat q iuret. nā cōtra eū ferit snia absente quoqz al- tero idē ⁊ casus ⁊ iuris euentus deprehendit. ⁊. b. d. l. ista s; m. Jr.

I Statutis. vsqz nunc.

K Necessesse est. deferre ergo potest absenti sicut ⁊ remitti. vt. ff. e. l. pe.

L Destinauerit. vt. ff. e. l. iurandū. s. si de equalitate.

M Sub actorū. conficiendorum coram iudice illius puincie vbi ab- sens degit ⁊ ad hoc. j. de fide instr. l. iudices. ⁊. s. d. iur. calū. l. j. s. si nautē. ⁊ aut. pncipales. ⁊. ff. eo. l. ad psonas. ⁊. s. si. regun. l. si quis.

Relator
ois dela-
tor est.

Juramen-
tum qnqz
nullo mo-
defertur.

M Euentus. vt si illatū sibi susceperit ⁊ pstitit vincat idēz est si re- latū pstat. si aut relatum vel illatū sine cā recusat amittat causam. nec li- ceat ei qui intulit appellare.

N Neutrum. i. neqz per se neqz per procuratorem.

O Iudicis. coram quo iuratur.

ueniēte oib⁹ alijs que de pstantib⁹ s; cita sūt ⁊ i absentiu pte obseruadis.

Secundū qditate personaz iudex com- pellit ad comparandum in iudicio perso- naliter vel mittit ad domum. Item lex no- na in dubio nō psumit corrigere veterem hoc dicit. Bal.

In oibus aut casib⁹ in qb⁹ sacra- mēta pstant obseruationē iudicialē pmanere censent⁹ s; m. qualitatē pso- narū. siue sub ipō iudice pstanti opz iuramētū siue in domib⁹ siue sacrif- scripturis tactis: siue in sacrosancis oratorijs.

Similiqz mō i sua fir- mitate manere qd de calūnie iureiu- rādo vel relato sacramēto legib⁹ cauta sunt: vel a nobis v; a retro di- uis pncipib⁹ introducta non eniz vt aliqd deroget antiquiorib⁹ legi- bus hec plata sunt sed vt si quid de esse eis videbatur hoc repleatur.

Ista est no. ⁊ facilis lex ⁊ hoc intēdit. Cā vltime voluntatis falso iuramento de- cisa retractatur veritate repta. ⁊ in cā ex- cutiōis testamenti pōt obijci. l. falcidie bñ- ficij. b. d. no. bal. Vel sic. Iuramētū sup vltima voluntate pstatū retractatur si con- trarium postea pbetur. ⁊ si falcidia imine- at illa strabitur iuramēto nō obstāte. sali.

Idē. a. Johāni. p. p. **Lex. xiiij.**

Quis quis legatus vel fideicō- missus vtpote sibi relictū eri- gebat: ⁊ testamēto forte nō apparē te. p eo⁹ sacramētū ei ab herede de- latū est: ⁊ is religionē suā pstant: af- firmas: sibi legatū vel fideicōmissus derelictū esse ⁊ ex hmoi testamento id quod petebat psecut⁹ est: postea aut manifestū est nihil ei penit⁹ fuis- se derelictū: apud antiquos qrebat vtrū iuriurando standū esset: an re- stituere debet hoc qd accepit. v; si reuera ei relictū fuerat legatū. vel fideicōmissum si demus licētiā be- redi falcidiam: si cōpetat ex hoc re- tinere.

Nobis itaqz meli⁹ visus est repeti ab eo legatū vel fideicom- missum nullūqz ex hmoi piturio lu- crū ei accedere. S; si vez fuerit in- uentū quarte detentionem ei intro- duci si tñ locū habeat ne quis ex de-

actioni. l. de his controuersijs. ⁊ sic fuit hic.

Lucrum. immo videtur stari delationi. vt. ff. de dolo. l. qd si deferē te. ⁊. l. seq. vel si iuratum est sine delatione tūc detur de dolo. vt in. e. ti. l. si legatarius. que sunt contra non condictione indebiti de qua h dicit. So. hec corrigat illas quo ad hunc casum. ⁊ erit ratio: quia sa- cramentū obtinet vicem transactionis. vt. ff. e. l. j. ⁊. iij. sed transac- tio non potest fieri nisi cognitis verbis testamenti. ergo nec iuramen- tum deferri. vt. ff. de transact. l. de his. ⁊ quēadmodū test. ape. l. j. Vel ibi erant cognita verba testamenti: hic non. Item no. hic speciale vt retractetur iuramentum. vt. ff. eo. l. admonendi.

Ite quis. potes intelligere vt de falcidia non fuerit facta questio ⁊ ideo ipso iure in ea non obstat iuramentum. Vel secundo dic qd de ea fuerit facta questio ⁊ sacramentum delatum ⁊ iuratum qd falcidia non habebat locum. nam dicit ex hoc delicto. sed potest intelligi de alio puato

P Ab vtraqz pte. cui alteri pti fuit delatus ⁊ ab ea alteri relatum: vt cū vnicuiqz fuit delatū sup diuersis capitulis ⁊ sic vtriqz pstat sentētia.

Q Vel altera. cum al- teri parti fuit delatus ⁊ ab ea pstitum: in q casu condēnatur in expēsis pars q detulit. ⁊ sic s; m. l. pperadum. s. de iud. ⁊ in aut. de iudi. s. opz col. vj. Itē no. de expē- sis officio iudicis impo- nendis. ⁊ ad hoc. j. de ap. l. eos. s. si qs aut. ⁊ j. de testi. quonā liberi

R Vel litis. v; p idē.

S Debris. l. capitul.

T In domibus. ratōe sexus vel dignitatis. vt ff. e. l. ad psonas. ⁊. l. iurandū. s. si de qdita- te. ⁊. s. de iura. cal. l. j. s. j.

V Oratorijs. i. super altari.

X De calumnie. qd p- stat a deferēte. ⁊ de his ff. eo. l. iurandū. s. ait pteoz.

Y Legibus. sup iura- mento calūnie. ⁊ in li- tē ⁊ in alijs. vt no. ff. e. l. j. etiā sup isto excepta recusatiōe qd bodie fit ⁊ tpe sententie. vt. s. e. l. in prin. ⁊. s. sin autēz nā olim fiebat post sen- tentiam. vt. s. eo. l. j.

Z Cautā sūt. exceptis casibus duob⁹ primis huius legis.

A Am qs. exige- bat in iudicio.

B Pro eo. s. legato.

C Manifestum est. non per testes. sed per scripturam testamenti s; m. j. d. vel dic etiam p testes.

D Accepit. hoc pmū soluit. j. nobis itaqz ⁊ c. aliam questionem sol- uit ibi: sed ⁊ si verū ⁊ c.

E Legatū. s. ff. de do- lo. l. qd si deferēte. So- lu. transactio non valet in rebus testamenti an- teq; aperiat. vt. ff. d. tras-

Juramen-
tū obtinet
vim tras-
actionis.

Continua
tio.

alio primato delicto.
Si certum petat. De actionibus personalibus dicitur: de condi-
tionibus p mittit. et primo de illa qua petit certum que est generalis. vt. ff.
eo. l. certi. specialiter etiam dicitur hic tit. de conditione certi ex mutuo
in qua seruantur quedam specialia. vt. ff. eo. l. singularia. et hic dicit. et. ff.

si cert. petat. l. mutuum.
nam restringit ei signi-
ficatio. alij dicitur ee actio
nis nome vt. ff. d. triti. l. j.

Equas. q
ad ius scriptu
Accursius.
Neg ysi-
tatum q ad puetudine.

Eo alienum. qd pa-
ter tuus debuit. vt. ff. d.
rb. signi. cedere. s. es.

Pertinere. vt. s. d.
pactis. pacto. et fa. ber c.
l. j. l. ea. et. j. d. ber. act.
l. creditores. et. l. p. bere-
ditarijs. et. j. de excep. l.
j. Et est alia ro. qz pfo-
nalis obligatio no seqt
fundu etia plegatus. vt
ff. ad trebel. l. j. s. si be-
res. Itē et alia qz legata
no pauerunt esse de da
no. vt. ff. ma. si heredita-
tem. s. renocant ppter
es alienuz debitu bono
ru subsidu vt sint nulla
vt. ff. de here. isti. l. ex fa-
cto. s. vñ scio. et. j. d. iur.
delibe. l. scim. s. licetia.

Caueris. per qd co-
gnoscere videris p rata
vt. j. ad. l. falci. l. j.

Quam tuā p qd vi-
debat tibi qd actio.

Suo. si aut tuo esset
tibi actio quesita vt. ff. e.
certi. s. si nummis. l. j. ti
bi stipulat esset nulla ti
bi quereret actio. vt in
ea. l. s. quoniam.

Stipulatio. nisi em
esset stipulat no qret
sibi actio nisi ex psump-
tione: nam eo modo reco-
ciliatus esset mutuū. qd dic. vt. ff. e. l. s. appellata. Itē an fouet stipu-
latio sequens actionem que oritur ex numeratione et qñ dixi. ff. e. l. cer-
ti. s. quoniam. in glo. s. condicere et.

Stipulatio. similis perynscapione. ff. e. no ois nueratio. circa pi.
i. Jus obligatiois. certi pditionis ex stipulatioe: no ex nueratioe et c.
k. Ad datis. s. vt negociu tuum gessisse videatur te ratu habendo in
subsidium pecunia consumpta.

Consequeris. vtili negocioru gestoz. vt. s. de re iur. mater. et. j. de
reb. alie. no alie. l. ij. vel depositi. si erat deposita et gñaliter ex quis ptra-
ctu ex quo apud eu fuit. Sed qd si pecunia aliena qua dedi mutuo sti-
pulus sum mihi reddi: et dñs pecunia sua vendicet anteqz psumpta
sit. an tenebitur mihi ille cui numeravi. Vide qd no. ar. ff. de in reuer-
so. sed dicenduz. et. ff. de pdi. sine ca. l. j. in fi. et. l. ij. et. ij. Itē pro hoc. ff.
de stip. ser. l. j. s. ij. Sed ecotra videtur q sic. qz in gñe debitor est quod
no perit. vt. j. eo. l. in cediū. primū verius est. Itē qd si dedi pecunia alie
na mutuo nec debitor vult ea psumere qualiter a me pueniat. Vide qd
no possit. arg. ff. e. l. no ois. s. et cu pecunia. Itē pdictio sine causa no
dat: quia ex ea est apud eu q non est finita: nec dat respectu possessiois
qz ad certe pecunie possessione no est astric. Adagis videt veru vt te-
near qsi psumpta pecunia qz per eu fit ne cosumat vt. ff. de pdi. et. de. l.
iure simili si vo bona fide hoc faciat no tenet vt qz est ei denūciatum a
dño ne psumat. vt. ff. e. l. na et si fur. et facit. j. de distrac. pig. si maritus
et. s. de re iur. si ex pecunia.

Qui administrant. ad tempus. secº si sunt perpetui. vt. ff. e.
l. pcedis. in princi.

Fenus. s. feneratoro alij. idē si sine fenore det. et idē in quolibet co-
tractu. vt. ff. e. l. et principalib. et. s. e. de ptra. iud. tu. l. j. et. ff. de pben.
emp. non licet. et. l. g. officij. et idē arg. sumere videt q possit. vt. d. l. ff. e.
qz pcedis in fi. qd intellige a no subditis ne sit p. j. e. l. pe. Accur.

licto sibi lucrū impium. asferre no-
stris legibus concedatur.

Si certum petatur.

Onera hereditaria inter heredes pbe-
reditarijs portioibus diuidunt. et si in ple-
gatis sit iequalitas. b. d. bal. vel sic. ff. des-
tenent ad onera hereditaria no p modo
prelegatoru sed pro hereditatis rata. saly.

Imperatores Senec. et Antoni.
aa. Addestino. **Tim. ij. l. x. j.**

Neg equa neqz vti-
tata re desideras:
vt es alienu patris
tui no p portioibº
hereditarijs exola-
uatis tu et frat co-
heres tuº: s. p estimatioe reru ple-
gataru cu sit explorati iuris hfdita-
ria onera ad scriptos hfdes p por-
tioibº hfditarijs: no p mo emolu-
mēti pterere: qd nec tu ipse ignora
re videris cu creditoribº fm forma
veteris iuris p portioe tua caueris

Ista est no. l. Qui pecunia aliena suo
nomine mutuat sibi stipulatio ins qrit: qd
cedere tenetur. b. d. bald. vel sic. In pecu-
nia aliena no pstitit mutuū tñ numeratozi
sibi stipulanti querit actio non domino. ni
si vt reddat eu compellat. b. d. Saly.

Impa. Anto. a. Hermogeni.

Quam tuā pecuniā tuā **l. x. ij.**
Asclepiades suo noie credi-
derit stipulatio tñ sibi ins obligatio
ni qsiuit. qua pecuniā vt possis pete-
re mada tñ ab eo actioibº pseqris.

Qui officiu in prouincia administrat
fenus exercere non potest. b. d. bal.

Impa. Sordia. a. Sempronio.

S absentis. l. titij.
p **S** nomine eius. vnde directam actione ei non tibi quesisti.
vt. ff. eo. l. certi. s. si nummos.
q **R**eprobato nomine. ab eo cuius fuit pecunia volente eo agere tñ
aduersus te. Et dic nomine. i. contractu vel actione. Vel dic debitor
Vel dic q reprobat per
in integrū restitutione
vel verius reprobat eo
ipso q no vult agere ex
actione sibi qdita. Alij
dicunt eo q ratum non
habet: quod non placet
s. licet reprobat vt dixi
tñ ei est qdita etiā igno-
ranti et inuito. vt et alle-
gatur. ff. de act. et ob. si a
furioso. et ideo ea cedit.
vt h dicit. Sed qd si de-
derit nomine absentis et
postea incontinēti sibi
stipulatus est. Forte vi-
ci potest vt tñ ex stipu-
latione agatur. vt. ff. de
noua. l. cuz eniz. nec vi-
cam priori ablatā actio-
nem: quia nec habuisse
videtur. vel dic aliō ee
cum quis suo nomine nu-
merat: et postea stipulat
et aliud cu alteriº nomie
dedit. sic ergo tenet duo-
bus et cuiusmo soluerit
ille habebit. Vel dic q
non potuit nouare. vt
ff. de pcur. l. mandato. et
l. pcurator totorum. et d
iudi. l. si petitor. et hoc
placet.

Hos q administrat **l. x. ij.**
Officij: neqz p se neqz per sup-
positas psonas tempore officij sui
in puincia fenus agitare posse se-
pe rescriptum est.

Qui nomine domini mutuat: si domi-
nus nomen debitoris ratum non habet:
agit actione mandati vel vtilibus absqz
cessione. b. d. et est no. bal.

Imperator Philippus. a. et c.
Adaximo. **l. x. ij.**

S absentis pecuniā nomine
seiº fenori dedisti: ac reproba-
to noie eiº mada actioibº expe-
raris. pteses puincie iurisdictione
suā prebebit. **Idē si cessare mā-
datum animaduenerit vtilē tibiº
aduersus debitorē actionē compe-
tere nomine non negabit.**

No. est et. b. d. Numeratio in persona
vniº no obligat alios nisi pstituerit se reos
debēdi in solidū re vel verbis vel cyrogra-
pho: et bienniu sit elapsū vel inuicē fideiuf-
serint. bal. vel sic. Plures rei debēdi pos-
sunt in solidū tam re qz verbis constitui. et
plus valet verū q simulatum. b. d. Saly.

Imp. Diocle. et Adaxi. aa. et cc.
Aristodome et Procuro. **l. x. v.**

Singuli in solidū accepta
mutua qstitate vel stipulan-
tiº creditori sponte vos obligastis:
l. j. vni numerata sit pecunia vel in
tercessionisº nomie hāc p reo si no
suscepistis obligationē: frustra ve-
remini: ne eiº pecunie noie vos que-
nire possit quā alij mutuo ddit si in-
tra pstitutu tps rei geste qōnē dta-
listis. **Ac multo magis inane ti**

Ad hoc. j. de contra. iudi. tu. l. si non.
p **T**ibi. s. mutuati. vel cuius nomine est numerata.
3 **S**inguli. Done casum. Tres fuerunt confessi se mutuo
dece accepisse: et vni tantuz fuerūt nuerata. dicit qalij duo no
tenent si nullū tñ horū quattuor interuenerit. i. quia non obligauerūt
se in solidum re vel verbis pstitutes se reos. vel si non fideiusserant p
eo qui accepit. vel non est lapsum bienniu. Item eodez modo psequer-
ris in tribº qui confessi fuerunt se accepisse oleū sed vni numerata fuit
pecunia. naz duo non tenent nisi aliqd supradictoz quattuor interue-
nerit. sed tunc tenetur sicut tertius tenebat. Item ille etiam cui est pe-
cunia numerata non tenet ad oleum: sed ad pecuniā quā vere accepit
nisi in stipulatione fuerit oleum deductum. vt. j. l. proxi. distinguitur.

In solidum. te et ipsi mandantibus et volentibus.

Quantitate. qz numeratione tenet in solidū. S. hoc quomodo cu
eiusdem pecunie dominium vel possessio non possit penes plures esse
in solidum. vt. ff. commo. si vt certo. s. si. Rñ. si vni numeret alioru vo-
luntate. vt. ff. de solu. l. qui hominem. s. j. et. ff. de duo. reis. l. eandem.
et ad hoc. j. de duo reis exprimere. et. j. loca. si dimisa.

Qui stipulati. repetere si no. et sic fiet p stipulationē duoyl ptes rei
debēdi. vt in situ. de duo reis. in prin. et. j. de duobº reis. ppter. Acc.
d **Q**ui intercessionis. repetere no. si ergo intercessissent in solidū tene-
retur. vt in situ. de fideiuf. s. si plures.

Prestitutum tempus. scilz biennium. vt in situ. de lit. ob. s. multuz.

Rei geste. qualr fuistis p fessis: s. alij fuit data et no vob vt spabatis.
vt. j. de condi. ex le. l. si. s. op. hic no pponit q interuenit scriptura co-
fessionis: ergo etiā post bienniu pot excipi cu biennium obligat vbi lre in-
terueniūt. S. dic h etiā fuisse scripturā. Item nec ob. j. plus vale. qd
agi. l. j. qz illa regula fallit in obligatione litterarum.

Multo magis. s. fuit vna simulatio: bic due: et io dic multo magis

ad hoc. j. de contra. iudi. tu. l. si non.

Tibi. s. mutuati. vel cuius nomine est numerata.

Singuli. Done casum. Tres fuerunt confessi se mutuo
dece accepisse: et vni tantuz fuerūt nuerata. dicit qalij duo no
tenent si nullū tñ horū quattuor interuenerit. i. quia non obligauerūt
se in solidum re vel verbis pstitutes se reos. vel si non fideiusserant p
eo qui accepit. vel non est lapsum bienniu. Item eodez modo psequer-
ris in tribº qui confessi fuerunt se accepisse oleū sed vni numerata fuit
pecunia. naz duo non tenent nisi aliqd supradictoz quattuor interue-
nerit. sed tunc tenetur sicut tertius tenebat. Item ille etiam cui est pe-
cunia numerata non tenet ad oleum: sed ad pecuniā quā vere accepit
nisi in stipulatione fuerit oleum deductum. vt. j. l. proxi. distinguitur.

Casuz po-
nit.

Libert Quartus.

Si pecunia, quidam habet si pro pecunia numerata, et sub hoc ponitur casus in loco ut ponitur. j. l. pxi. ideo subicitur cum si reddendi et c. q. si stipulatio novandi aio interponatur. q. tra est. vt. j. l. pxi. sed hoc no plz: qz tunc no fieret confessio olei spe accipiendi pecunia cum ia erat accepta ab illis q de oleo pntent vñ non haberet locu de ptestatioe exceptio/ nis qua dicit hic locum

Pro cau

habere, vt subicitur et bu ius rei est et c. et j. de non nu. pecu. aduers. et alij habent sine pro: que est melior. Et dices pecunia numerata, scilz vni confessi sunt alij duo d oleo et ideo subicitur: cu3 si reddedi et c. q. si stipulatio interuenit ab alijs duob' dat' exceptio in factu. vt. j. de non nu. pecu. l. cum vltra. Vel fm ista eandem lram dic numerata, i. numeranda, sic. s. de le. et consti. l. j. et sic non fuit alicui numerata: et fm hos duos vltimos modos soluitur contrarium. j. de re. permu. l. rebus. cum istis pntentibus no fuit numerata aliqua pecunia vl aliqd aliud datu. Itē fm primu non fuit facta confessio post numerationem incontinenti.

Stipulatio, de oleo s. sed tm confessio huius rei de oleo non accepto.

Contestatio, an bie nitum.

Intercessit, s. numeratio pecunie.

Subiecti, s. ab accipientem pecuniam.

Sex precio, i. q. tate debita p precio cuiuslibet venditionis puta.

Novatione, ipsius tortis.

Casu ponit.

Per stipulationem, et aino novandi hoc modo, decē q mibi ddes ex venditione tali cōfiteris ex cā mutui te debere: et ex cā ea reddere p stipulatione pmittis et vsuras et aio novandi porem obligatione ex venditioe, als non fuit novatio, vt j. de noua, l. fi.

Premissa, in instrumento.

Substantia, in spectatur ergo q causa ista suberat, vt hic, et j. ad macedonianu, l. si filius.

Litra, id est sine stipulatione.

Conscriptum est, scz in cyrographo. Sed nonne deterauit tabelio qui hoc scripsit. Rñ. erat priuata scriptura no publica. Vel scripsit q sic pntebatur et non q sic esset veritas vt dicebant iudei ad pylatum scribe q dicit se regem iudeorum: non q sit rex iudeorum.

Conuenit, nudo pacto, et sic peti no possunt, vt. j. de vsur. l. q. uis, sed in primo casu huius legis fuerunt deducte in stipulationem.

De pcedenti, sola ergo pactione vel scriptura constitui no potest mutui: nisi ad munus pecunia habeat: no dico pntē s3 in archa, et sic soluit cōtra per. l. ff. e. l. singularia, et ff. manda. l. q. negocia, Itē ad huc huic rñso est ecōtra, j. de no nu. pecu. l. aduersus. Solu. hic scriptura fuit facta ad nouatione ibi ad nouationis pbatioe, sic, et ff. de iudi. l. exi gere, Vel melius ibi cauta fuit qntitas per stipulatione, hic pacto nudo vt hic distinguit, vel sol. vt ibi, et q cordat huic, l. s. de transac. l. cū ea, et j. ad velleia, l. iij. et s. de postula. si sub specie, et j. plus vale, qd agit, l. j. et ff. de lega. ij. cum filius, s. dominus.

more gerit: si pecunia numerata oleu3 susceptu instrumeto sit collatu: cu si reddedi pecunia stipulatio nulla subiecta ēz hui' rei ē habita solēnis ptestatio in suo statu remanete: eo q de factu itercessit ex olei accepti scriptura nihil dberit manifestu est.

Debitu ex causa vna pot in alia causa mutui p stipulatione transferri no simplici confessione nec nudo pacto. Et l3 confessio fiat p instrumentu: tamen no operat idē qd stipulatio qz stipulatio est efficacior: cōtra, ctus qui sit in iure, b. d. no. fm Bal.

Idē, aa. et cc. meandro, l. vi.

Sex precio debite qntitatis facta nouatioe p stipulatione3 vsuras licitas ab eo q quem supplicatus es: falsa mutue date qntitatis demonstratio pmissa: cu3 obligatiois no defecerat sba: quo min' vsqz ad modu placitu vsure possint exigi nihil nocet. Si vō citra vinculu stipulationis tantum mutua pecunia data scriptu ē: et ei' pstarī fen' puenit simulatis p ifectis habitis hmoi placituz nihil de pcedenti mutauit obligatione.

Agens ex mutuo no bz necesse pbare origine dominij, b. d. vbi habem' cautum frustra querimus casuz, b. d. vel aliter, Re petēti mutui no pot opponi exceptio turpis qntus, b. d. et iste ē ver' intellect' hui' legis, b. vel sic, Contractus substantia non origo pecunie est spectanda, b. d. Saly ce.

Idē, aa. et cc. pactunice, l. vii.

Non vnde originē pecunia q mutuo dat' bz: sed q pxit si vt ppria numerauit in hmoi obligationibus requiritur.

Utile per, inutile no vtiat' et alia causa potest conuerti in causa mutui: nudo pacto apposito incōtinēti: secus si ex intervallo vt. s. eo. l. si ex precio fm bar. b. d. bal. vel sic. Si dat' species extimata p pecunia mutua cōtrahit mutui, vsura tm pmissa no debet vltra nec viciat' infra legitimu modu, et insufficientia pignoris no ipedit totius debiti exactione, b. d. Saly.

Idē, aa. et cc. pcto l. viij

Pro mutua pecunia quam a

Non vnde originem, i. vnde peruenit ad mutuantem dūmo, do sit suauit subicit.

Si vt ppriam, et sic statim nascit' conditio als demum reconcilia, to mutuo vt dixi, s. e. l. ij. Vel dic ppriam, i. suo nomine: als alij qritur pditio, vt. ff. eo. certi pdictio, s. nummos, Accur.

creditorē posebas argentum vel iumēta vl alias spēs vl res vtriusqz p sensu estimatas accepisti dato auro pignori: l3 vltra vnam cētesimas vsuras stipulati spopodisti tm fors q estimatioe placito partiu difinita est: et vsuraz titulo: legitima summa tm recte petif. Nec qd tibi pdesse potest q minoris esse p cū pign' qd dedisti ppōis q min' huiusmodi qntitatis solutioi pareas.

Si plures simul mutuat cuilibet parte queritur actio: nisi sit conuentuz q sint plures rei credendi re vel verbis in solidum, Bal. et salice.

Idē, aa. et cc. alexandro, l. ix.

Ute in gallia cu sintropbo certu auripod' iteqz numerata pecunia mutuo dedisse vt solueret' p cū assueras: adit' cōpetēs iudex si duos reos stipulandū, vl re p solido tibi qnta actioez siue p h' d' b' sintropbi pcuratorē te factu ai aduerterit totu dbitum alioquin quod dedisti solum restitui tibi iubebit.

In vno instrumento possunt contineri obligationes diuersarū psonar: nec vitiat' instrū vel pbatio, b. d. in primo responso Itē p stipulatione alia causa in causa mutui verti potest, b. d. in secūdo rñso. Bal. vel sic. De pluriū debitis vna charta vel instrumeto cōtētis vnu soluz pot exigi vel stipulatioe nouari nec penitentia vnus cōtrahentiū dissoluit ptractū, Sali.

Idē, aa. et cc. crispino, l. x.

Quod a multis ppriū debiti singuloruz obligatiois: vno tm instrumeto pbatio pntet exactio no interpellat' nā si p pecunia qua mutuo ddisti vinu stipulati tibi q debuerat spopoderit negocij gesti penitētia p cū habitum recte non constituit irritum.

Casus aduerse fortune non liberat generis debitorē, Bal. et salice.

Idē, aa. et cc. mar. l. ij.

Incendium ere alieno no exiit debitorē,

strumento pntet obligationis pbatio ppriū debiti singulorum debiti dico a multis, nā dicebat' put quodcumqz debitu prius in instrumeto legit: ita prius exigendū videtur, Vel videbatur non posse peti nisi totum simul quod in vno instrumento continetur, sed tamen aliud est, vt. ff. de emc. cum plures.

Exactio, i. petitio.

Non interpellatur, id est remouetur.

Itam si vere, predicta ratione non interpellatur: qz nec ista q segtur, Vel dic, nam pro certe.

Stipulanti, secus si sine stipulatione facta fuit mutuatio pecunie in vinum vel in aliam speciem, vt. s. eo. si nbn singuli, in fine, et l. se.

Recte, i. iure civili.

Irritum, vt. s. de transac. l. q. uis, et j. de ptaben, emp. l. no idcirco, in fi. et j. de actio, et obli. l. sicut.

Incendium, vel alius fortuitus casus, vt in sti. qbus modis re contrahitur obligatio, s. item is.

Ere alieno, siue sit pecunia siue aliud genus, qd enim in genere debet perire

Pro mutua, esti matas et sic estimatum videris ab initio accepisse, vt hic, et ff. si certum peti, l. rogasti, et ff. manda. l. qui negocia, prout habes ibi in littera: nihilominus: s3 si habes nihil magis est, Sol. vt ibi.

Anam, et ideo pro hoc videbat' infirma pmissio vsuraruz: et sic nihil eo nomine peti posse qd est minime verum, s3 potius siue stipulez qz vltra statutum moduz siue vsuras vsuraruz no ideo minus licitas dū, taxat petere potest, vt h et. ff. de vsur. l. placuit, et ff. de cōdi. inde, si no forte in prin, et j. d' vsur. l. pro auro, sed per autē, ti, nec licitas petet, vt. j. de vsur. auten. ad bec.

Legitima, quātitas.

Dareas, vt. j. d' pi. l. j. et de distractio, pig. l. iij. et ff. si cer. peti. cre. ditor, et j. de acti. et obli. l. aduersus, et ff. de distract. pig. l. questuz, s. fina, sed veneti contrarium seruant.

Ute, scz caui.

Dedisse, titō pone.

Stipulandi, in solidum, vt. ff. de duo, reis l. reos.

Pro solido, s. vt dixi, et. s. eo. si no singuli.

Ani aduerterit, scz iudex.

Debitu, pms duobus casibus iure tuo s3 tertio partim tuo nomine partiz, pcuratorio, vt ff. familie hercis, l. plane in fi. et facti, s. de pfortibus eiusdē litis, l. j.

Solum, nisi lite cōtestata.

Quod, sic pstrue, exactio no interpellatur, i. non remouetur eo q vno tantum in

Quis de bitum pe rre non potest.

debet perire non potest. vt. ff. ad. l. fal. l. in ratione. §. diligenter ibi. in certer. c. de ver. ob. inter stipulantē. §. sacra. at in ceteris tractib⁹ vbi species debet mibi: vel mea vel futura mea: interitu eius liberaf. vt. ff. de ver. ob. l. si ex legati causa. r. l. si seruum. sed fallit qd h dicit in nau- tica pecunia. vt. ff. d. nauti. fe. l. periculi. r. j. de nauti. fe. l. j. Itē in actio- ne noxali vt. ff. de noxa. electio. §. si r is in actioe de peculio: vbi tempus rei indicande inspicitur an sit in pe culio. vt. ff. d. pecu. l. questum. in pn ci. r. ff. de libe. le. l. si qs reū. §. idem iulian⁹. r. d. fideiusso. l. cū fideinbet.

S in rem. pecu- niā puta in cōez domum reficiendam.

A pte ptra iouem experiri⁹ vt dbitū psceres: iudice cognoscete potes⁹

A ctus agentiu pariūt obligationē iter contrabentes quicqd sit actū inter vnū ex ptabētib⁹ r tertiu. h. v. no. v. ff. sic. Ille q cō trahit noie pprio obligat l3 gerat i animo nō cōuertet: in vtilitatē suā sed tertij. h. d. no. r est quotidian⁹ iste casus r no. bal. v. ff. sic. Mutuū obligat ptabētes nō dominos rerū in quib⁹ est versum: nisi eorū cōtepla- tiōe a numerante sit factū. h. v. Sal. y.

A m qui mutuas supsit pecu- niā: l3 in res alienas a cre ditorē non cōtemplatiōe dñi reruz eā fenozī dante pncipatr obliga- tū obnoxium remanere oportet.

M utuate pecunie subscriptio nō no- cet subscribenti. h. v. bal. vel sic. Subscri- bens se vt testis nō obligatur. h. d. Sal. y.

M utue pecunie quā alijs ddit creditor citra solēnitatē ver- borū subscribentē instrumento te non habet obligatum.

P ersonalis actio nō sequitur debito- rem debitoris: r iura nō mādatū inuito h. v. bal. vel sic. Creditor nō pōt cogia de bitore vt eo dimisso agat contra eū cui de- bitor ipse pecuniā fenerauit. h. d. Sal. y.

Q uod mutua supsisti pecuniā l3 ei⁹ cui hāc credideras h fides expi- ri iuris formā euidentē postulas.

Q uis pecuniā iudici mutat psumit in dicē corrūpere: r q ppter honozē publicū cōsequendū dat pecuniā exiliū pena punif h. v. In officiali recipienti l3 adficiat titul⁹ mutui psumitur barraria. Bal.

I mperato. l. hono. r Theo. aa. Theodo. p. fe. p. reto. l. x. r. v. j.

O bligatus soluere cū alio siue p parte siue insolidū sit obligat⁹ soluēdo solidū pp te correi repetit a correo. h. d. ter. r gl. bal.

I dem. aa. r. cc. Theophanio.

S in rem cōmunes l. x. r. j.

A m qui mutuas supsit pecu- niā: l3 in res alienas a cre ditorē non cōtemplatiōe dñi reruz eā fenozī dante pncipatr obliga- tū obnoxium remanere oportet.

M utuate pecunie subscriptio nō no- cet subscribenti. h. v. bal. vel sic. Subscri- bens se vt testis nō obligatur. h. d. Sal. y.

M utue pecunie quā alijs ddit creditor citra solēnitatē ver- borū subscribentē instrumento te non habet obligatum.

P ersonalis actio nō sequitur debito- rem debitoris: r iura nō mādatū inuito h. v. bal. vel sic. Creditor nō pōt cogia de bitore vt eo dimisso agat contra eū cui de- bitor ipse pecuniā fenerauit. h. d. Sal. y.

Q uod mutua supsisti pecuniā l3 ei⁹ cui hāc credideras h fides expi- ri iuris formā euidentē postulas.

Q uis pecuniā iudici mutat psumit in dicē corrūpere: r q ppter honozē publicū cōsequendū dat pecuniā exiliū pena punif h. v. In officiali recipienti l3 adficiat titul⁹ mutui psumitur barraria. Bal.

I mperato. l. hono. r Theo. aa. Theodo. p. fe. p. reto. l. x. r. v. j.

S oluerit. l. creditor.

A ccipere. l. debitor.

A ccipere. l. debitor.

P er eorum. capiat dico per eorum r c.

I am si ptra. in auf. de fi. in. r cante. §. oportet.

Q uisquis iudici fenebrē pecu- niā mutauit. si in puincia fuit versat⁹ qñ emptor leguz atqz puincie v l3 si quis collectari⁹ bono- ris pciū dederit ambiēti⁹ exiliū pe- na vna cū ipso iudice plectetur.

C yrographū nō pbat debitū nec ei⁹ so- lutionez: nec credit⁹ ei si sit vltra quinqz ginta libras auri. nisi assint sibi tres subscri- bentes r q sint bone opinionis. h. d. bal.

I mpe. iustitia. a. menne. p. fe. p.

S uper cyrographa l. xvij

S r ijs⁹ instrumētis bec p cōviti- litate fanciēda duxim⁹: vt si qs pe- cunias credere sup. l. libras aurivo luerit. vel sup reddito debito secu- ritatē accipe cū ampli⁹ sit memoza ta quātitate: sciat nō alit⁹ debere cy- rographū a dbitore vel creditore p- cipe qz si testimoniū triū testiū p- bate opiniōis p eoz subscriptiōes idem cyrographum vires capiat.

N ā si p bmoī obseruationē cy- rographū p pecunijs memorataz auri quātitatē excedētib⁹ pferatur mime b admitti a iudicātib⁹ optz qd in futuris creditis vel debitorū solutionib⁹ locū habere oportet.

I n auten. de instru- me. cau. et fide. §. opz r o. col. vj. Const. iij.

C ontractus supra libzā auri celebrat⁹ in scriptis ab imperito litterarum quinqz testium eget solēnitatē: inter quos cōnu- meratur tabellio: si aut sine scriptis sit con- tractū testibus aut iureiurando causa deci- ditur. Si aut nō sit in ciuitate contractum ppter simplicitatem contrabentium ve- tera iura seruantur. h. v. ter. auf. cū supple- tione que est in corpore vñ sumit. bal.

S ed nouo iure qnqz testes ad- hibendi sunt si fiat ab iperito l3 rari⁹ pctus in scriptis r in ciuitate r excedat libzā auri: nā si qs facere quēlibz pctū ex nō scripto voluerit manifestū ē qz aut p testes aut p iu- siurādū fidē pceptet: actorē qdē te- stes deducete pulsato v l iurāte aut referete sicut iudex disposuerit: in

te subscribet vnus testium r premittetur signum contrabentis: vt in auf. de fide instru. §. oportet. col. vj. r ideo tanta solēnitās exigif quasi stulte faciat q de scriptura se intromittit imperitus. Si vero imperi- tus sine scriptis contrabat in maiore summa exigentur tres testes. vt in auf. de fi. instru. §. ij. r. §. sed si instrumenta. in eo q dicit adhibeat similiter testium ex scripto p sentia. cū aut peritus contrahit in maiori summa siue scriptis siue sine scriptis exquirunt tres vt in predicto ti. §. ij. r. §. sed r si instrumenta. r sit cōparatiō l3 rari⁹ priuatarum si priua- ta inter cesserit scriptura: ita demum si super sint testes nec exigitur eoz subscriptio. sed si subscripserint exigif: veniant r p p r ijs subscriptio- nibus attestentur. vel si nō subscripserint quod eis presentibus confe- ctum est documentū. et ita collatio. i. cōparatio adiunatur augmento testiū: et in hoc casu potest loqui auf. q est. j. de fide instru. ad hoc si cō- tractus r c. et in auf. de fide instru. §. j. et. ij. et. iij. vbi autem inde facta est publica scriptura que renocat in dubiū p betur de eius fide p tabel- lionem et per eius ministrū. et per eū per quē. i. per cuius manū nume- rata est pecunia: vel p solū tabellionē nō est opus vel locus cōparatiōi

O portet. qñ ad p- bationem. Sed §. j. qui po. in pig. l. scripturas. So. ibi. j. qñtitate istam subsistebat pctus. v l ibi rogati. Contra. j. de te- sti. l. testiū. So. vt ibi. et facit ad. l. istam. ff. de re scin. v. si titius. r. j. de fideicō. l. qñē. Sed ho die aliter distinguit qz bec lex dicat. Et ideo vi de auf. §. nouo iure. que est ex titu. de fide istrū. §. oportet. colla. vj. quā antiqui ita habebant.

S ed nouo iur. ne qz qñtitas vltra vnā libzā auri neqz con- tractus distinguitur in ciuitate nisi quinqz testi- bus pbate opiniōis at qz subscriptionibus ad- hibitis. r intelligif bec auf. si ptes p traxerūt in scriptis r non in iure. r breuiter dicunt si fiat cō- tract⁹ i iure stat legi co- dicis nec distinguitur si sit in scriptis vel non. si vero in ciuitate si quidē in scriptis tūc seruabāt auf. sine scriptis stat le- gi codicis. Sed tu aliter habes auf. §. nouo iure. qnqz testes ab imperito r c. r expone verba bre- uiter r vltimo distigue vtrū fiat sup minori sū- ma libzē auri: aut super maiore r si super mino- ri sufficiunt duo testes ad plenam p bationē si- ue perit⁹ siue imperitus l3 r p bat. siue i scriptis si ue sine scriptis iure vel i ciuitate p tabat. r hoc ē quod dicit in auf. d fide instrumen. §. fi. coll. vj. ibi vt nō de reb⁹ exiguis r c. si sup maiore: si qdez imperitus l3 r p bat r i scriptis r in ciuitate exi- gunf quinqz testes in- ter quos exquirif tabel- lio: r omnes subscribe- re debent cum ipso cō- trabente: vel pro pben-

Cōtract⁹ corā qñ te- stib⁹ r cū qua solē- nitate ce- lebriari d- bet.

Collecta m r i⁹ qd dē.

Q uisquis. versatus. l3 ibi domiciliū non habeat. Collectarius. qui mecum eundē desiderans honozem dat mibi pe- cuniā vt desistam r eū non impediam. Alij dicunt. i. qui emit honozē vt inde duplū colligat. vt in auf. vt iudi. sine quoquo suffra. §. cogita- tio. r. §. eos. r. §. si quis autem.

A mbienti. eundem honozē. Nel dic fm alium. i. ei qui desiderat pecuniā pro hoc sibi dari.

D ena. huic. l. r. §. e. l. eos. est ptra. ff. e. l. presidis. r. l. principalib⁹ de viur. l. gatus. Sed distingue an sint ppetui r tunc possunt. vt. v. ll. p r ijs. ff. e. si vero tpaes pro re publica possunt. vt. d. l. gatus: §. si p se ab homine alterius puincie possunt. vt. ff. eo. l. p fidiis. in fi. a suo nō p r i t vt bic. r. §. eo. l. eos. r. ff. eo. l. principalibus. r facit ad hanc. l. qd dixi- mus. ff. de officio presidis. barbarius.

S uper cyrographa r ijs. a cyros quod est manus r graphos qd est scriptura.

A m qui mutuas supsit pecu- niā: l3 in res alienas a cre ditorē non cōtemplatiōe dñi reruz eā fenozī dante pncipatr obliga- tū obnoxium remanere oportet.

M utuate pecunie subscriptio nō no- cet subscribenti. h. v. bal. vel sic. Subscri- bens se vt testis nō obligatur. h. d. Sal. y.

M utue pecunie quā alijs ddit creditor citra solēnitatē ver- borū subscribentē instrumento te non habet obligatum.

Libert Quartus.

vel cōparatiōe. Si vero non sup̄est tabellio: sed vel minister vel adnumerator pecunie fit cōparatio līarū tabellionis ⁊ signorū vel notarū ad plenā fidē ⁊ non subscribentiū fit cōparatio. Si vero nec tabellio nec minister nec adnumeratoꝝ veniat tabellionis ⁊ subscribentiū fit cōparatio. ⁊ vna qualis q̄lis colligit fides. vt habes hic in aut. de fi. instr. §. si vero moriant. ⁊. §. se

quentibus. In scriptis aut dico contrahi q̄n id agit vt aliter non valeat nisi facta scriptura. vt videtur in nui in aut. de fi. instr. §. ⁊ hoc dicitur sup̄ instrumentis ex scripto ⁊ c. fm. p. Sed azo. alit vt no. in. l. §. ctus. Vel dic vt no. in. l. de p̄bē. emp. ⁊ ven. §. j. ⁊ hoc in vrbē: in agris vetera iura seruant. vt in auten. de fi. instr. §. si. q̄ dicit vt in omni summa sufficiant duo testes: nisi vbi cōtractus cyrographario instrumento initus est vltra quinquaginta libras auri vbi tres exiguntur. vt in hac. l. ⁊. ff. de testibus. l. vbi. Et cursus.

De suffragio. Quia suffragium petitur per certi conditionem. vt. j. eo. l. j. de qua dicere cepit. ideo de hoc dicit. et dicitur p̄rie suffragiū ipsam patrociniū qd̄ p̄stat aduocatus: nam fragor. i. sonus. inde suffragiū. i. sonus ille q̄ fit vt per eum suffragetur alicui. hic autem ponitur improprie. scilz pro eo quod datur pro patrociniū.

Suffragium.

Aduocati salariū q̄ actione pōt peti.

agris aut: q̄ baten⁹ valuerūt apd̄ eos: ⁊ nūc sint firma.

De suffragio.

Ex nudo pacto debet salariū aduocato: ⁊ si salariū cōsistit in quātitate vel re mobili vel se mouēte nō est necesse certa scriptura permissiōis vel traditiōis: secus in re mobili est: si aduocat⁹ sibi ius dicit tres penas patitur. quia de vi punitur. possessio nem restituit a iure quod per p̄missionē meruit: ⁊ patrociniū p̄inat. b. d. Bal.

Imper. The. ⁊ ho. aa. ruffi. p̄e. p̄to.

Tit. iij. Lex vnica.

Si q̄s d̄sideria sua explicat cupiētes ferri sibi a quoq̄ suffragiū postulauerint: ⁊ ob referēdas vice se sp̄siōe p̄strixerint p̄missa restituat cū ea q̄ optauerit ⁊ sequant: si artib⁹ mozas nectat ad solutiōes d̄biti coartadi sūt. **S**i qd̄ eo noie i auro v̄l argēto v̄l ceteris reb⁹ mobilib⁹ datū fuerit traditio sola sufficit: ⁊ q̄c̄r̄ hēbit p̄petuā firmitatē q̄m collatio rei mobilis inita: ite gra fide ac rōne cumulat. **N**ō p̄dia rustica v̄l vrbana placitū p̄tinebit scriptura q̄ ea in aliū trāsserat emittat seq̄tur q̄ traditio corpalis ⁊ rē fuisse cōpletā gesta testent: aliter em̄ ad no

bili debet de p̄uentione fieri scriptura als non transferatur.

In alium. s. patrociniū.

Transferat. i. dominiū transferri significet.

Besta. i. prima scriptura q̄ facta est de salario. vt dixi d̄z em̄ ⁊ in ea scriptura p̄tineri rē cē p̄fectā ⁊ p̄summatā. Alij dicit duas scripturas

num d̄niū trāsire nō p̄nt neq̄ d̄ veteri iure discedere. **N**ō si q̄s d̄i solo cōmonitorio suffragio innitit bona duxerit occupāda. re⁹ temeritatts ac violētie retinebit ac in statu pristinu⁹ possessio reducec: eo a petitione excluso qui nō dubitauit inuadere quod petere debuisset.

De p̄hibita seq̄stratiōe pecunie.

Non debet incipi a sequestratione sed debet seruari ordo iuris in cōueniendo prius debitorem. b. d. bal. vel sic. Sequestratio nō est faciēda nisi prius debitor: fm̄ in ris ordinē sit conuictus. b. d. Salz.

Imp. Dono. ⁊ Theod. aa. ⁊. cc. Johāni. p̄. p̄

Tit. iij. Lex vnica.

Notiens ex quolibz p̄cti pecunia postulat seq̄strationis necessitas cōquiescat. **O**p̄z etem d̄bito rē p̄mo p̄uinci. ⁊ sic deinde ad solutionē pulsari: quā rē nō tm̄ iuris rōsz ip̄a eq̄tas p̄suadet vt p̄batiōes secū afferat debitoreq̄ conuincat pecuniam petiturus.

De conditione indebiti. **I**ndebitum per errozes solutum nisi sententie auctoritas refragetur condicatur sine vsuris. b. d. no. fm̄ bal. vel sic. **I**ndebitum p̄ter sententiam per errozem solutū repetitur etiā ab herede soluentis nec veniunt vsure ex moza. b. d. Salz.

quasi per euz nō steterit quo minus vincat. p̄ hoc. ff. manda. l. si. ⁊ est q̄stio sabbatina. **I**te pōt queri an etiā pro salario vno etiā in cā appellationis debeat p̄stare patrociniū. qd̄ nō puto: ne sic in infinitū teneat ar. ff. de dam. in se. l. qui bona. §. si. ⁊. l. seq. ⁊. l. si finita in p̄n. ⁊ etiā est hec sabbatina q̄stio q̄ pendet ex ea an cā appellationis sit eadez cū p̄ria analia. ⁊ dicitur q̄ non. vt. s. de p̄cu. inuitus. **I**te ⁊ pōt queri an cogat exire p̄uinciaz. Si dicat q̄ in cā appellationis debeat eum iurare. id. q̄ non etiā in prima in qua p̄stat q̄ vsq̄ ad finē debeat iurare. qd̄ nō puto. vt. ff. de p̄cu. sed ⁊ be p̄sone. §. non solum. vbi de hoc dixi.

De p̄hibita sequestratione pecunie. **N**e q̄s crederet pecuniā vel aliud qd̄ petis sequestrandum. ideo de hoc ponit. **N**oties. pecunia. large accipe. vt. ff. de v̄. sig. l. pecunie verbum. ⁊. j. de constituta pecunia. l. ij.

Sequestrationis. est aut sequester ille apud quē plures eandē rem de qua controuersia est: deponit. dictus ab eo q̄ occurrenti ⁊ quasi sequenti eos cōmittit res. vt. ff. de v̄b. sig. l. sequester. **Sequestratio** autē d̄ ipsa sep̄atio rei vel possessionis. iterim autē d̄m̄ res apud sequestrum est nec possidet actor nec possidet reus nisi hoc esset actum in seq̄stratiōe vt custodie tm̄ cā fiat depositio. vt. ff. de po. l. l. §. rei deposite. et. ff. de acq̄ren. pos. l. interesse. **S**p̄ōte ergo fieri pōt sequestratio. nō autē cogit aliquis ad hoc. **S**ed in casib⁹ cōpellit aliq̄s. **P**rimus si res mobilis petis ⁊ p̄sona suspecta sit q̄ cuz ea fugiat vt. ff. qui satisda. cog. si fideiussoꝝ. §. si. ⁊. ff. de offi. p̄e. senatus con. §. si. ⁊ de agri. ⁊ cen. l. litibus. **S**ecundus si sit in re mobili vel immobili si possidens sit suspectus ne depopulet fructus. vel q̄ rem sit dissipatur⁹ vt. ff. solu. ma. l. si cum votem. §. sinantem. ⁊ de ap. l. impator. ⁊. j. quorum ap. l. ab executiōe. **S**it ⁊ tertio p̄pter p̄tumaciā nō canētis de collatiōe faciēda. vt. ff. d̄ col. bo. l. j. §. si frat. **S**it q̄rto p̄ p̄ditione ⁊ p̄sone vt si seruus de p̄ditione fuit utis p̄clamat in libertate ⁊ p̄ eius d̄m̄ p̄nunciatum est. **S**it em̄ sequestratio rez eaz de quib⁹ dubitabaf si sint d̄ni an eius q̄ dicit se libez. vt. j. quib⁹ ad li. procla. nō l. l. si. ⁊ d̄ asser. tol. l. si. §. sup̄ peculio. **A**lios casus in quib⁹ sequestratio fieri pōt videre poteris h̄p̄ Johānem fabz in suo breuiario satis succincte.

Conuincat. sic. s. de eden. l. qui accusare.

De p̄ditione indebiti. **S**icut in mutuo: de quo dicitur est q̄bis obligatio re: ita in indebitio. vt isti. q. mo. re. p̄. ob. §. j. ideo de hoc h̄ ponit.

Pecunie large

Qui. siue condicant pecuniam siue aliud petant.

Constrinxerint. stipulanti. als non obligant fm̄ quofdam. Sed dicas h̄ nudo pacto: ⁊ qd̄ subicit restituat. s. condictione ex hac. l. cum stipulatio interuenit. als si interne nit stipulatio agit certi condictione ex stipulatu: si certū p̄missum est: si incertū: actione ex stipulatu. vt in sti. de ver. ob. in prin. Si autē nullo modo tunc officio iudicis pro modo litis ⁊ faciēda aduocati: ⁊ fori cōsuetudine. vt in fi. huius. l. ⁊. ff. de var. ⁊ extraor. cog. l. j. §. in honora. r̄is. Si autē est p̄uētū ⁊ incertū pōt peti vt constituat certū. vt dictū est l. j. in p̄curatore secus. vt. j. man. l. salariū. vbi de hoc dices. **Si qd̄ d̄ixerunt q̄ vbi pactū nudū interuenit de eo p̄stando def actio p̄scrip̄tis verbis vel de dolo. Si dicas incidere in specie illā faciō vt des p̄ l. ff. de p̄scrip̄. v̄. naturalis. §. q̄ si faciam. ⁊ hoc p̄stato prius patrociniū. que opinio non placet. illud autē constat actionem locati locū nō habere: cum nec in mensore habeat locum. vt. ff. si men. sal. mo. dix. l. j. §. ideo aut ad hoc. ff. loca. qui operas. §. j.**

- Restituant. i. soluant.**
- Optauerint. s. subsidium patroni.**
- Consequant. s. p̄stato eis suffragio. ⁊ sic est arg. q̄ demum finita cā fit salariū p̄standum. ⁊ sic est ar. cōtra. s. de indi. p̄operandum §. pe. Sed tu dic q̄ statim. ⁊ q̄ hic dicit consequant. caute dicit: nō em̄ dicit p̄secuti sunt. **N**el dic q̄ post allegatiōes ⁊ añ sniam: ⁊ ita iā p̄secuti sunt: h̄ hoc non plz. **N**el tertio p̄sequant qd̄ optant eo ipso q̄ aduocatus dicit se paratū patrociniū p̄stare: nam hoc desiderant scz sibi p̄stari: ⁊ p̄stat. ergo habet quod optat. ⁊ bec est prima bona.**
- Si artibus. i. fraudibus.**
- Affectant. i. faciunt cliētuli.**
- Coartandi sunt. scz eo modo qui sequitur.**
- Datum. i. p̄missum dari.**
- Sola. s. sine scriptura q̄. j. statim erit necessaria ad translatōes d̄ni.**
- Quoniam collatio. i. datio.**
- Inita. i. facta.**
- Cumulatur. i. firmatur.**
- Placitum. scilz quo de salario rei immobilis vande cōuenit. ⁊ est in scriptis redactum quod est necesse.**
- Continebit. q̄n salariū p̄uenit pro patrociniū p̄stando in re imo.**

Palma r̄ij nomine pōt aliqd̄ pacisci.

Appellatiois cā n̄ est eadez cum p̄ria

Sequester quis est.

Sequestratio fit in multis cā s̄bns inuitis posses foribus.

Ad ditio

Cōtinuatio.

Indebiti
soluti
quod re-
peti non
potest.

Decurie. large accipe p q̄libet re. vt. ff. de ver. si. l. pecunie. **I**ndebite. naturaliter & ciuilitur: vt naturalit̄ tm̄. vt ple- ne diximus. s̄. de iur. & fac. igno: an. l. cum quis. in fi. **P**er erro: rē. s̄. facti: vt q: credebat suū pcuratozem ac- cepisse: vel eū cui successit. & ad hoc. ff. loca. l. sed addes. s̄. si q̄s eū. An idem si per errozem iur. quidaz non. nos idē cum non debeat nocere in damno vitādo. vt. ff. de iur. & fac. igno: rā. l. er- roz. in fi.

Judicati. nā tūc se- cus. & sic no. casus vbi solutū indebitū nō repe- tit. **P**rimus qñ ex cau- sa iudicati: vt h. r. ff. e. l. eleganter. s̄. j. r. l. inlia- nus. r. ff. man. si fideius- sor. s̄. in omnib⁹. r. j. de cōpē. l. ex cā. r. ff. fami- lie her. l. cū putarē. r. s̄. de iur. & fac. ign. l. j. **S**e- cundus. si iurauit credi- tor debitorē dferente lz falso: vt insti. de act. s̄. item si quis postulante. **T**ertius si ex cā transac- tionis. vt. j. l. px. r. ff. e. l. in sumā. in pn. **Q**uar- tus si soluitur ex cā que per inficiationē crescit. vt. j. eo. l. ea q̄. **Q**uint⁹ si ex cā pietatis. vt. ff. e. cum is. s̄. penult. r. isti. s̄ ob. q̄ ex p̄tra. s̄. fi. **S**er- tus vbi sciens soluit. vt j. eo. l. indebitū. r. ff. eo. l. j. **D**ic ergo hic non ex causa iudicati. scilicet vt simili. nā sufficit si legis- lato: vnū ponat gratia exēpli. istud tm̄ quod hic dicit de re iudicata. qñ q̄ recipit instantiā vt ex- ceptionē. s̄. quia solutus ex ea causa repetit. vt. ff. de iudi. l. p̄tor. s̄. mar- cellus. r. ff. commo. l. in commodato. s̄. fi. r. l. rē mibi. r. ff. de condi. sine causa. l. s̄.

Conditionis. intrā sitine. i. eo iure qd̄ est cō- ditio. Est aut̄ actio sine conditio ius psequendi in iudicio rē. vt insti. de acti. in prin. **N**otes. dic vt. ff. de pba. cum de indebito. **A**suras. ante litē p̄testatā pceptas. nā post fm̄ quosdam currunt. ar. ff. de vsur. in fideicommissi. s̄. in bis. r. l. lite. qd̄ nō placet. r. illa lex lite in bonafid. indi. vel quasi loquit. **I**te ille. s̄. in bis loquit in fructi- bus. vt. ff. de vsur. l. videamus. nec ergo etiā post currunt in iudiciis. scilz stricti iuris. qd̄ est notandū. vt h. r. ff. de noua. ēptoz. r. ff. de vsur. l. videamus. s̄. si actio. r. j. de vsur. l. q̄uis. et. ff. de condi. ob turpem causam. l. quotiens.

Actione. quia solum per hanc actionem fruct⁹ naturales peti pnt sed vsura est fructus accidentalis. **A**ctione em̄ p̄ditionis. intransitive loquitur. **S**ola. vt. ff. eo. l. quod per errozem. **I**ndebita. s̄. differentie nō etiā vsure. **I**n cremēta aut̄ naturalia bñ veniunt in hac actione. vt fructus & partus. vt. ff. e. l. indebiti. in pn. r. ff. de vsur. l. videamus. s̄. item. que sunt contra. **I**tem. citra. trāsactionē. vel aliā similē cām. vt. s̄. l. px. diximus. **A**duer sus eā. cui nihil debebas & tua solutione liberata est: & sic nihil refert an accipiat p se vel p alium fm̄ **I**r. vt. ff. ad velleia. l. nō pu- tauit. & referas hoc qd̄ dicit. ff. de excep. doli. pure. s̄. si eum. et. l. iulia nus. r. de noua. l. doli. in fi.

Am & soluta. pri⁹ emisso cyrographo ex indebitō vt gñalr dicit. **M**ulto facili⁹. nā cui damus actionē multo magis exceptionem vt. ff. de supfl. l. j. s̄. qd̄ aut̄. r. ff. de reg. in. fauorabiliores. **C**ōditio. id est repetitio indebiti vel sine cā vel incerti. fm̄ a zo. vt ff. de p̄di. sine cā. l. j. r. iij. & facit ad hanc. l. s̄. l. proxi. r. s̄. de transact. l.

Imperato. Seue. & Antoni. aa **M**utiano. **T**im. v. **L**ex. j.

Decurie indebite p erro: rē nō ex cā iudicati solute esse re- petitionē iure cōdi- tionis nō ambigif. **S**i qd̄ igif pba re potueris patrē tuū cui beres ex titisti ampli⁹ debito creditori suo p soluisse repetes potes. **A**suras aut̄ summe p̄stari tibi frustra d̄sideras **A**ctio em̄ p̄ditionis ea sola q̄ti- tas repetitur q̄ indebite soluta est. **D**elegatus indebite vero creditori de legās a delegatē cōdicit. h. d. Bal. vel sic. **I**ndebitū absqz trāsactioē p erro: rē ex dele- gatioē solutū repetit a delegatē nō ab eo q̄ ex delegatione debituū recepit. **S**al y cetus.

Idem. aa. secundine. **L**ex. ij.

Citra vllā transactionē pe- cuniā indebitā alieno credi- tori p̄mittere delegata es aduers⁹ eā q̄ te delegauit p̄ditionē hēre potes. **A**bi ad repetendū actio oritur multo fortius ad retinendū producitur. h. d. Bal. vel sic. **Q**ui p̄t solutū repetere fortius p̄t exceptionē opponere: vt liberationē a quā titate indebita condicere. h. d. Sal y.

Imperato. Diocle. & Max. aa. r. cc. **P**amphilo. **L**ex. iij.

Am & soluta indebita q̄titas ab igno: rāte repeti possit mlto facilius q̄titati indebite interpo- site scripture p̄ditio cōpetit vel do- li exceptio agenti opponitur. **Q**ui soluendo vel promittendo penā possibilem negationis inuadit vt indebitū non condicet. **B**al. vel sic. **S**olutum vel p̄ missum ex causa que per inficiationem cre- scit non repetitur. h. d. Sal y.

Idem. aa. r. cc. **D**eradio. **L** iij.

nec intētio. et. l. s̄. r. ff. de actio. empt. l. si beres. et. s̄. de iur. et fac. igno. l. si vero. et. j. de fideius. si indebitam. et. j. de condi. ex le. l. si non est.

A que. puta damnū erat. r. et ista possunt p inficiationē cresce- re: que decem si fuerint soluta lz indebita quo ad solutē: quia alius dedit dānum non repetunt: sed si soluisset aliqd̄ vltra istud pos- set repetere. qz illud nō crescit p inficiationē. et hoc fm̄. m. qd̄. l. s̄. et. jo. nō plz qz lex respicit cāz q̄ crescit p inficiationem sicut cām transactionis vel rei iudicate. vt. ff. ad la. gl. si ex plagis. s̄. ta- bernarius. et fm̄ hoc si- ue damnū tm̄ ab alio datum alius emendet si ue etiā vltra det vt p̄mit- tat non repetit. idem si a se datum est et confiter. nam si soluat dupluz vel vltra idē. Sed an a dan- te dānum tm̄ repetat. **D**ic vt. ff. de interro. act. qui seruum. s̄. j.

Lā qñqz
p inficiatio
nē crescit

A q̄ per inficiationem in lite crescit ab igno: rante etiā in- debita soluta repeti nō posse certis- simi iuris est. **S**ed & si cautio in debite pecunie ex eadē cā interpo- natur conditioni locū nō eē cōstat. **D**utatius successor & filius repetit in debitum quod eo nomine soluit. h. d. Bal. vel sic. **D**ebitum hereditarium per erro: rē a nō succedente solutū repetitur. h. d. Sal y.

Idem. aa. r. cc. **A**ttacho. **L**ex. v.

Sa patre emancipat⁹ es: & ei nō intra tpa p̄stituta iure ho- norario successisti: q̄cqd̄ indebituz postea per erro: rē (vt pote p̄fis) suc- cessor dedisti eius conditiones tibi competere non est incerti iuris. **I**ndebitum meo noie solutū ratū bñs p̄dico. bal. vel sic. **I**ndebitum alieno noie solutum ab illo repetit si ratū hz. h. d. Sal y.

Idem. aa. r. cc. **M**aseo. **L**ex. vi.

S per igno: rantiā facti nō de- bitam solutā q̄titatez p alio soluisisti: & hoc adito rectore puincie fuit pbatū: hāc ei cuius nomine so- luta est restitui eo agēte p̄uidebit. **H**anc declara. vt. s̄. de iuris & fac. ig. l. cum qs. Et adde quod no. insti. de obli- ga. ex quasi contrac. in fi. bal. vel sic. **I**natu- raliter tm̄ debitum facti erro: rē solutum re- petitur. h. d. Sal y.

Idem. aa. r. cc. **D**ionysie. **L** viij.

H deicommissum vel legatū in- debitū p erro: rē facti solu- tum repeti posse explorati iuris ē. **P**rocurator falsus tenet cōditione in debiti. bal. vel sic. **S**oluenti falso pcurato- ri: cōditio nō liberatio cōpetit. h. d. Sal y ce.

Idem. aa. r. cc. **Z**iparo. **L**ex. viij.

Reditoris falso pcuratorib⁹ solutū: aduers⁹ eū indebiti re- petitio nō obligatōi libatio p̄petit

In casu tm̄ hui⁹. l. dant qdā p̄ditionē sine cā: lz esset indebiti. **S**a patre. p̄stituta. s̄. in fra. an nū. vt insti. de bono. pos. s̄. liberis. **I**ndebitum. scz quantum ad tuam psonam: qui neqz ciuili neqz ho- norario iure successisti.

Dedisti. tuo nomine aliogn obtineret qd̄ legis. s̄. de peti. here. l. de hereditate. et. ff. eo. repetitio. q̄ sunt p̄tra. que solutio p̄ba. ff. de sol. l. cū qs. s̄. de peculio. ibi et magis simile rē. et. ff. e. l. si pene causa. s̄. j.

S p̄ igno: rantiā facti. cū forte id̄ esset indebita: qz debitor iaz p̄sol- nerat. secus aut̄ si iuris fuisset igno: rantiā hoc casu fm̄ **I**r. **E**o agente. & sic ratum habēte qd̄ suo noie est solutū indebite a s̄ vel mādati actioibus experieris. vel cessante mandato dabit vtilis in debiti. arg. s̄. si cer. pe. l. si absentis. r. ff. e. si pcurator. r. l. indebitū. r. l. dñs. et ad hoc. j. p̄ qs p̄so. no. acqui. l. cum per liberam.

H deicommissum. indebitū ciuilitur sed naturaliter debitum. **F**acti. quia putauit intercessisse solēnitatē septē testiuū q̄ non inter- cessit. **N**el dic. vt. j. ad. l. falci. l. error. r. s̄. de iur. et fac. igno. l. cū qs. **S**olutū. p erro: rē iur⁹ nō possit: vt pote si crederet valere testamētū.

Repeti posse. nisi tale sit legatum qd̄ p inficiationē cresceret. vt ve- nerabilibus locis relictum. vt. s̄. eo. l. ea q̄ r̄ insti. de ob. q̄ ex quasi p̄tra- ctu. s̄. fi. et insti. de act. s̄. itē mixta. r. s̄. quadrupli. **R**editoris. pcuratori. soluenti debitori: pcuratori dico que pu- tauit in rem suam factum rē.

Eum. procuratozem. **L**iberatio. a vero creditore. Sed videf hñc. l. s̄. j. de fur. falsus. r. ff. de condi. ob cau. l. si pcuratori. et. ff. de fur. l. falsus. s̄. j. et de sol. cūz quis. s̄. j. Sed distingue. vt. d. l. falsus. j. de fur.

In debitum, non repetit. vt. ff. de reg. iuris. l. cuius. r. ff. eo. l. j.
Citra madata, si em madata tenet vtili ex eplo ad ex-
plum infritorie. vt. ff. de act. emp. iulianus. §. si procurator.
Clitum, que redhibitoria erat.
Cemptori, ex empto vel edilitia actione agentis.

C factu, qz satisfecit.
C solutu, ad hoc facit
ff. rem ra. ba. paulus rñ
dit. r. ff. ad mace. sed iu-
lianus. §. pe. r. fi. r. l. szr
si pater. rati enim babi-
tio mandato coparatur
vt. j. ad macedo. l. sin. r.
concor. de inofficio. te-
stamen. l. cum qui. r. ff.
de enuctio. si mancipius
§. dupli.

S qz seruū. pmi
serit. s. alinatōe.
C Der ignorantiam.
putans se vtrūqz datuz
promississe.
C Rei facultatē. s. quā
velit retinerē vtrūqz.
C Electionē. donec
vtrūqz extat. vt. ff. eo. l.
cum is. in prin.

C Destat. hoc potest
esse verū cum vel pacto
apō creditore ab initio
fuerat electio. vt. ff. eo.
si nō sorte. circa fi. v. qñ
a duobus reis pmittēdi
ambo pmissa sub alter-
natione p ignorantiam
soluta sunt. vt. ff. e. pla-
ne. r. sic nō corrigi qd
hic dicit: nec quod illis
ll. dō. Vel dic. ll. illas. r.
qd h dicit vlpian⁹ corrigi
p iustinianū. vt h sequit

C Electionē donat.
doec vtrūqz extat. vt. ff.
eo. cum bis. in princi.
C Destare. vt. j. dō.
fig. l. cum quidam. in fi.
C Decidentib⁹. ptra
ff. de iure do. l. plerūqz.
vbi dicitur qz in optioe
recipientis est. Solu. h
lex corrigi aliam.

C Dandi habuit. hoc
vex nisi in duob⁹ casib⁹
vt. s. dixi per. l. ff. eo. pla-
ne. r. l. si non sorte. §. fi.
q sunt ptra. s. m. Jr. Vel
hec corrigi illas. sed q
debet stichum aut. de-
cez r putat se ad alteruz
pcise teneri: nō repetit.
vt. ff. de le. ij. si is cui. si
vero soluat quinqz tñs:
nec in quiqz pōt dici li-
berat⁹: nec in quqz obli-
gat⁹ in his quqz ptra fuit obligat⁹. est ergo inter liberationē r obliga-
tionē quoddā mediū scilz qz cessat quqz obligatio nec est extincta vt. ff.
e. si non sortem. §. fi. r. ff. de solu. qui res. §. fi. s. m. azo.

C Ro dubietate. no. hic qz dubitans pro ignorante habetur.
C Titubante. id est dubitante: debeāt vel non. r sic quātum
ad hunc titulū nō est differentia inter erroz r titubationē r nesciētiā r
ignoratiā nec quātū ad titulū de iuris r fac. igno. szr quātū ad alia dif-
ferunt. vt. ff. de iur. r fac. igno. sup ipsa rubi. r potes dare exēplū hui⁹
l. ff. e. l. ij. vel dic qz nihil dixit. ff. de re. iur. l. non debet. §. in re obscura
C De conditione ob cam dator. Dicitur est. s. de ea pditioe que datur
ob pteritam cāz: nunc videam⁹ que dat ob causam futurā r honestam
pprie tñ cā dō: de preterito tñ. vt. ff. de condi. r demon. si ita legatū. in
fi. res vero in futurū. vt. ff. de condi. inde. l. damus. r pgruit hec cōdi-
tio cum superiori. vtrūqz em intuitu cause rem in aliū emitto: neqz
res emissa distinguitur: sed hec futura: illa preterita respicit. vt dixit.
Inde est qz nulla statim conditio nascitur post solutionē. In hac de

Ratiba /
bitio cō /
paratur
mādato.

Error ti
tubatoz r
quqz sūt
eadez qñ
qz diuer-
sa.
Cōtinua
tio.

C m cum fuerit cessatum nisi prius peniteat.
C Ecuniam quam. i. aliquam. Vel dic ad pecuniam recipi
endam qz te r.
C Pactumqz. i. de dote lucranda vel restituenda solu-
to matrimonio.

C nos decidentes sancim⁹ oib⁹ qz cer-
to aio indebitā dōderint pecuniā vel
aliā quādā speciē p soluerint: repeti-
tionē nō denegari: r psumptionem
trāfactiois nō p eos induci nisi hoc
specialiter ab altera pte approbet.
C De pditioe ob causam datorū.
C Vbi nō tenet cōtract⁹ pncipalis pa-
cta adiacentia nil operant. v. sic. Deficiē-
te substantia deficit accidēs. vel sic. Defici-
ente causa q est necessaria ad effectū pducē-
dū deficit effect⁹. h. d. s. m. bal. vel sic. Si pe-
cunia dat ob dotē et interponit pactū de
lucranda r matrimoniu nō sequat iure im-
pediente mulier nō habet actionem de do-
te ad repetendum: sed cōditionē ob causaz
nec pactū vllā hz efficacā. h. d. Saly.

C Impera. Anto. a. Calisteni.
C Titu. vj. l. ex. j.
C Ecuniam quā te ob
dotē accepisse pa-
ctūqz interposituz
vt fieri cū iure mri-
moniu hñt assolet

C proponis ipediēte qñqz modo iu-
ris auctoritate mrimoniuz stare
nullā de dote actionē hz: r ppte-
rea pecuniā quaz eo noie accepisti
iure pdictiois restituere dōbes r pa-
ctū qd ita interpositū est p inde ac si
interpositū nō esset haberi oportet.
C Si deficit modus appositus loco fina-
lis cause simpliciter vel s. m. quid repetitur
datum. h. d. no. r ista. l. est subtilis. Bal. v. sic.
Donatum per patrem filie vt creditori-
bus paternis soluat: ea nō solvente potest
repeti per heredem patris. h. d. Saly.

C Imp. Alexan. a asclepiadi. l. ij.
C S (vt pponis) p tu⁹ ea lege
soroz tue pdia ceteraqz quo-
rū meministi donauit vt creditori-
bus ipa satisfaceret: acti placita ob-
seruata nō eēt dōatio resolveret
ea que cōtra fidē negocij gesti ver-
sata est nō est iniquū actionem pdi-
ctionis ad repetitionem rez dona-
taz tibi q pfi tuo successisti decerni.
C Pactū i donatioe apposituz ne liceat
dotario aliēare operat qd aut pactū fuit
aut res dōata pdicat ab eo. h. d. no. s. bal.
C Imperato. Valē. r Sal. aa. au-

la dos nulla de dote actio in qua sola est locus pacto retentionis. sic
ergo nulla est de dote actio nulla retentio ex pacto: vt hic. r in auten.
de nupt. §. si vero ab initio colla. iij. r concor. huic. l. j. de donationi-
bus. l. cum res.

C S vt pponis. soroz tue. emancipate vt ab alio patre nate. als si
in potestate esset donantis cum patri non fuerit nata conditio
ob cam: nec eius filio. scilz fratri huius sorozis potest competere. vel
forte tunc daretur fratri in sorozem.

C Resolueret. sic. ff. eo. l. ij. in prin. szr hic nō dico idē ius esse cū. d.
l. in donatione. hoc tacite contineat. vt si non fiat quod dictum est re-
soluat quod donatum est. sed hic nascitur conditio ex ipso contractu
sed qñ non fuisset dictū: tunc ex quasi ptractu. vt. ff. de cōdi. inde. l. ij.
in prin. r. l. quod quis sciens. s. m. quosdā. sed verius est ex re ipsa siue
ex rei interuentu. vt ar. insti. quibus mo. re cōtra ob. §. is quoqz. Sed
videt huic. l. j. de rescind. v. l. ea. Sol. vt ibi. Itē no. vari hoc casu
ob causam cū ptractui in nominato esset apposita pactio. vt. j. de con-
traben. emp

C Interpositū. de do-
te lucranda.
C Auctoritate. qd ex
multis causis pbibetur
vt not. insti. de nup. §.
sunt r alie.

C Nullam. de dote.
C Actōez. ex eo pacto
a. l. habet. s. mulier. vt
pactū habet. i. cōtinet.
C Condictiois. est em
psonalis actio. vt. j. de
do. qz sub mo. l. j.

C Condictiois. intrā-
situe legis. sic. s. t. j. l. j.
Et dic hoc casu condi-
tionē esse privilegiatā.
vt. ff. de prin. cre. l. ij. §.
fi. r. l. se. Szr quomodo
dat pditio pro dote: im-
mo dōz cōfiscari. vt. j. de
icest. nup. l. qz ptra. r. ff.
de ritu nup. l. inceste. et
insti. de nup. §. si aduer-
sus. qz sunt ptra. Sol. in
legibus illis fuit sciens
hic ignorās factū. ar. ff.
e. l. j. §. si parendi. r. l. ij.
r. j. de interdi. ma. l. si tu-
tor. Sed. p. dixit etiā sciē-
tē agere condicione si-
ne cā. vt. ff. de condi. si-
ne cau. l. si. qd nō plz. qz
ibi nec factio secutū fuit
matrimoniu vt ibi. et
distingue circa hoc. vt
j. de incest. nup. l. qui p
Itē nec ob. qz hic fuit cā
secuta qz de iure seq dōz
qd hic nō fuit. vt. ff. e. l.
ij. §. si liber. hec ergo cō-
dictio locū. hz qz ob ma-
trimoiū datū fuit. vt. ff.
de iur. do. l. dotis. r. ff.
e. l. si extrane⁹. Itē qmo-
do datur ob causam cū
ob nullā cām videat da-
tum. vt. ff. de condi. sine
causa. l. anunculo. Rñ.
causa est si gen⁹ attēdas:
nulla ē si speciē attēdas

C Haberi oportz. vbi
enim causa deficit r esse
ctus. matrimoniu aut
est causa dotis. deficien-
te ergo matrimonio nō
potest dos locum habe-
re. vt. j. de dōa. an nup.
l. si. circa prin. r vbi nul-

Permissio est p...
ctus noia
tus.

traben emp. si donationis. et de dona. q sub mo. l. si doceas. nihilomi-
nus et actio pscriptis vobis. vt. j. de dona. l. cum res. et ff. de dona. here-
ditate. sed vbi est noiat t m pscriptis vobis. vt. ff. de re. pmu. l. j. in fi. et
ff. eo. l. si. et j. de pac. inter emp. et ven. l. j. et l. cu te. et s. fa. ber. l. j. S3 cu
hodie sit nominatus. vt no. j. de reru. pmu. sup rubrica. videt ex bmoi

A lege. i. eo pa-
cto. vt. ff. de po.
l. j. si conuenerit.
Alienaret. i. faciet
quille timore pacti du-
ctus de facto no aliena-
bit. i. no pcedet ad alie-
natione faciendā de fa-
cto. s3 si alienabit: tene-
bit alienatio s iure et do-
miniu transferet s3 do-
tori dabit pdictio p alie-
nantē cu psonalis sit ac-
tio: non p possessore ad-
re s3 qdā h dixerunt per
l. j. de reuocandis do. l.
bis solis. quā rē cū non
possit restituere restitu-
at ei estimationez. sic qz
aliud petit et aliud pseg-
tur. vt. ff. si cer. pe. l. vi.
nū. ff. de v. ob. l. si ser-
uū. s. pe. et vlti. vendica-
tio em non datur ei cū def-
pdictio. nemo em potest p-
dicere rem suā p-
ter qz a fure. vt. ff. vfruct. quemad. ca. l. si. et sic dñum est translatum
de prio in secundū. et de scdo in tertiu. Est et alia rō qre sit translātū de
scdo in tertiu. qz cū nudū pactū. i. qdlibet qd rei traditioe nō est vestitū
transferre in aliqū dñum nō pōt. vt. s. de pac. l. traditioem. multo
minus potest transferre in primū dantē vel impediē q min⁹ trāseat
in secundo accipientē pter q in pacto legis cōmissio. v. adiectio. in die.
vt. d. l. traditionibus. et ita ex hac disunctina altera ps est vera q vlti-
ma. Alij vt. R. dicunt primā pte verā. i. q nō pōt alienare nec dñum
trāsserre. s3 sequēs est falsa. et hic dicunt rōne possessiois dari pdictio-
nē et pro eis. j. de re. ali. vel nō ali. l. si. q. l. est p̄ria nostre lecture. Sed
certe ibi nō dī q nō possit transferri dñum in accipientē: s3 assignant
q̄tinent vbo alienatiois. cum p̄hibita est alienatio. Itē aliud est p̄riū
j. si māci. ita fue. ali. vt ma. l. ea qdē. So. aliud in libertate qz alijs reb⁹
qm̄ apponēs pditionē ne manumittat: nō de actu manumittētis s3 de
bñficiolibertatis intellexisse videt. vt. ff. de ser. expor. l. si veditoz. Itē
autē de ipō actū intellexisse videt. Itē est alia ratio. qz sicut difficile re-
uocat libertas: sic difficiliter tribuit: qd nō est in alijs reb⁹. vt. ff. qz a
g. l. gñaliter. s. si. et est sile vbi libertas est deterioris pditiois. ff. de ma-
nu. testa. l. cu3 ex plurib⁹. et ff. de le. j. si qz a filio. s. si qz. Vel dic q ma-
numissio fuerat p̄hibita: ppter serui delictum: qz dñm offenderat: qd
delictū nō dī remanere ipunitū. vt. ff. ad. l. aq. l. ita vulnerat⁹. et de fi-
deius. l. si ab eo. Vel ideo vt possit torqueri vt veritas eruat. Vel ideo
qz si pena apponere exigi nō posset qz sic esset indignatio pene nō ir-
rogate. vt. ff. de ser. expor. l. seru⁹. Vel distinguif an p̄hibeat alienatio
facti vel iuris tm̄. vt hic. et ibi. et ff. de leg. iij. pater. s. filia. Item distin-
gue super hac. l. vtruz alienatio fuerit p̄hibita a lege vel a testatore: an
pactis contrabentiū. In primis duobus casibus volens alienare nō
potest nec dominū in accipientē transferre. vt. s. de legi. et p̄sti. nō du-
bium. et insti. quibus alie. licet in prin. et ff. de leg. iij. peto. s. si. et l. cum
pater. s. libertis. et de lega. iij. cum pater. s. filia. In tertio bñ transferf
dominium. vt hic. et ar. p̄tra. ff. de distrac. pig. l. si creditor. s. si. Itē p
hac distinctione est. ff. de transac. cū bi. s. bec oratio. et s. plane. Idem
etiā in vltima voluntate si sic est dictuz ne alienet extra familiā inter
vivos et extraneum heredē instituat. transit ad eum dñum. sed agit ad
interesse. vt. ff. de leg. iij. pater. s. fundum. S3 si p pactum est p̄hibita
alienatio et extraneum heredem instituat tenet alienatio: s3 agit ad in-
teresse. vt. ff. de v. ob. si ita qz pmiserit decem tibi. s. ea lege. Sed p
in aut. de alie. et emp. s. sanctissimaz. col. ix. et j. de bo. q lib. aut. excipif
So. ibi in vltima voluntate. Item in illa de ali. et emp̄bi. pactū psonat
cum. l. que regulariter prohibet alienationem rei ecclesiastice. vt. s.

relio et alexandro. Lex. iij.

A lege in vos collata dona-
tio vt neutri alienāde sue por-
tionis facultas vlla cōpeteret: id ef-
ficat: ne alterut eoz dñū p̄sus alie-
naret: vel vt dōtōri vlt ei⁹ bñdi cō-
dictio si nō fuerit pdictio fuata q̄rat

Defect⁹ spati patrociniū dicitur dicitur
ob cāz q̄ten⁹ cā deficit. b. d. bal. vt sic. Cōfē-
sus se pl⁹ recepisse qz re vera receperit: pōt
nō recepti liberationez pdicere. b. d. saly ce.

Idē. aa. et valēs. emilie. L. iij.

S cū exigua pecuniā re vera
suscepit: longe maiorem te
accepisse cauit: eo qz tibi patrociniū
aduersari⁹ repromitteret. cu3
dicas fidē pmissi nō secutū vt libe-
reris obligatiōe ei⁹ qd nō acceptū
ppter speratū p̄rocinū spopodisti:
per pdictionem consequeris.

Datū militi occasione p̄curationis nō
secute condicatur. b. d. Bal. et Sali.

Impera. Diocle. et Max. aa. et
cc. Marciali. Lex. v.

S militē ad negociū tuū p̄cu-
ratorē fecisti (cū hoc legib⁹
iterdictū sit) ac ppter hoc pecuniā
ei numerasti. qd ob cām datum

de sacrosan. eccle. iubem⁹ et hoc est. ff. de pac. l. styntus. s. qd in spē. et h
fm Jo. sed. B. distinxit vtrū p̄hibito fuerit apposita in p̄ctu et in tra-
ditione vel in traditione tm̄. vel contractu tm̄. In duobus primis nō
transferf dñum: in vltimo sic. et est pro hoc in seruitute excepta. q̄ si in
vtrōqz tpe excipiat vel tpe traditionis valet et dat confessoria als agit

est causa non secuta restitui tibi cō-
petens iudex cure habebit.

Simplex donatio nō reuocaf: s3 vbi in
causa de futuro errat pdicit p̄ditionē ob
cām. b. d. bal. vel sic. Ancilla data vt van-
tis filia manumittat si nō manumittit repe-
tit: qd secus est si pure donata fuerit. Sali.

Idem. aa. et cc. Cironi et Plo-
tioni. Lex. vi.

Quam ancillā patrē vestrū ei⁹
quē supplicatis dedisse p̄po-
natis: iter est multū neutrū donādi
aio dederit: an ob manumittēdā fi-
liā quā ancillā existimabat cū p̄fecta
qdē dōtatio reuocari nō possit cā p̄o
donādi nō secuta repetitio cōpetit

Defectus cause in mentez retentus nō
parit conditionē ob causam. hoc dicit no.
fm Bal. et Salp.

Idē. aa. et cc. gerontio. L. vij.

S repetendi causa qd dona-
bas vxori eius quem ad p̄fici-
scendū tecū bmoi liberalitate pu-
care p̄posueras. nullā addidisti cō-
ditionem remanet integra dona-
tio. cū leuitati p̄fectā donationē re-
uocare cupientis iure occurratur.

Defectus cause possibilis parit con-
uidatur ita est rei annexum qz sequitur possessorem. i. emptoz. et hoc
pactum ne alienet non sequit rem: sed dic sequitur quo ad excipieduz
vt ibi non quo ad agendum vt hic ar. ff. de pac. si tibi. s. pactum.

Condictio. ob cām. quā spāle est in donatōe dari. vt dixi. s. l. pri.

Scum exigua. susciperes. pone decem.

Aduersarius. id est ille contra quem agit. s. creditor.
Per conditionem. ob cām vel exceptionē doli mali potes te tue-
ri. et ad hoc. j. de non nu. pecu. l. minorē. et s. tit. j. l. iij. et s. de postu. si
sub specie. ff. de condi. sine cā. l. iij. et ff. de var. et extraor. cog. l. j. et l.
in honorarijs. et s. de pactis. creditori.

S militē. fecisti. de facto. i. quantum ad destinationē animi tui.
Suz hoc. scilicet vt miles procurator fiat. vt. s. de procu. l.
militem. et j. locati. l. milites.

Pecuniā. vt eam in sumptus litis erogaret fm quosdam.

Causa non secuta. vel qz nolit esse procurator: vel qz nō pōt de iu-
re prestare. vt et ar. ff. e. l. iij. s. si liber. et j. l. proxi. l. j. si nō obiciat ei ex-
ceptio admittat. vt. ff. de procu. filiusfamilias. s. milites. et s. de pro-
cu. ita demū: quo casu si pegit nō pōt repeti qd datuz est. sed videt huc
ex hui⁹ pecunie datioē nullā nasci actionē. vt. ff. de actio. et obliga. non
solum. que est p̄. So. hic loq̄tur cum re p̄trabit obligatio iōi cum p̄sen-
su vel verbis. Vel h nō erat impossibilis pditio p̄orsus. vt. d. l. s. de pro-
cu. l. ita demum. Itē j. de leg. l. ab administratiōe. So. vt ibi. et facit. j. d
le. l. pe. in fi. et eodē modo solue aliud. j. ti. proxi. si legatarius. in fi.

Iudicabit. vt ar. ff. loca. ex p̄ducto. s. item cum et h3 hoc locuz indu-
bitabiliter: cum ignorau. militē. vt. ff. loca. si ignorās. et idē si sciui mili-
tē. s3 credidi euz posse procuratorē esse: vt nō noceat iuris ignorātia in
dāno vitādo: sicut nec in pditioē indebiti vt dixim⁹. s. ti. j. l. j. Itē si scie-
bat vtrunqz s3 adiecit pditionē exp̄sse si fueris procurator. ar. ff. de pdi.
inde. l. ij. sec⁹ si non dixisset. ar. ff. de reg. iur. l. cuius perrorez. Itē p̄tra
j. eo. l. si. Sed dic hoc non stat p̄ eum sed per ius.

Ancillam. filiam. s. dedit.
Possit. vt. j. de p̄ben. em. l. iij. et j. pro dōtato irrita. et j. d
act. et ob. l. si qdē. et hoc nisi ex cā ingratitudinis. vt. j. de reuo. do. l. si.

Non secuta: qz nec seq potuit de iure. vt. s. l. proxi. l. j. et ff. eo. l. iij.
s. si liber. et ff. man. cum seruus. in fi. Et no. qz libero nō pōt p̄stari li-
bertas: nō iuris prohibitiōe: s3 ei⁹ impossibilitate fm Jr. sed in h casu va-
let libertas libero relicta vt. ff. d fideicō. li. l. gñalif. s. si libero. Itē no.
fm azo. q dicit h cessante cā et c. habere locuz si cā fuerit finalis nō ipul-
sua. ar. j. de nup. iperialis. s. sed et si tales. et de iure do. si mulier dotē.

S repetendi. conditionem. exp̄sse: s3 tacite hoc in mente age-
bas ab altera pte tantum. vt. j. de dona. ante nup. si mater. et ff.

Alienās
re p̄hibi-
tā aliena-
ri an trāf-
ferat do-
minium.

Libertas
libero p̄-
stari negt

Liber Quartus.

eo. dedi. §. si quis quasi. Si autem ab utraque parte tunc daretur repetitio: ut in donatione causa mortis. ut ff. de don. cau. mort. l. senat. §. j. r. ff. eo. l. cu quis mortis ca. r. idem est. §. eo. l. j. nam ibi ab utraque parte agebatur si sequebatur matrimonium. ut j. de dona. an. nup. l. cum veter. circa fi. r. ar. ff. e. l. j. §. fi. r. l. se. r. l. si fili. §. sic ergo fuit causa impulsiva non finalis quia tunc esset alio

Dicitur legem. i. dicitur factum a spolio. ut statim dicitur. **S**i non. si non habes maxime subaudias ut probatur. §. e. l. j. r. l. si militem. r. l. cum ancilla. r. ff. eo. l. iij. §. si liber. **N**el distingue an quod datur sit conditio impossibilis: r. sic non repetitur an non: r. tunc repetitur ar. ff. de acqui. poss. quod meo. §. si furioso. r. ff. de p. di. sine ca. au. culo. r. diximus idem. j. §. leg. ab administratione Tertium dicitur si non impossibile. l. de natura ut do tibi decem si celum digito tetigeris. nam non repetitur etiam si cessat. et est ar. ff. de act. r. oblig. non solum. r. sic non subaudi maxime.

Quapropter. quod dicitur in genere potest in specie **I**n sponsione. cui maior affectio donare videtur propter spem futurarum nuptiarum. unde videtur conveniens non repetitur quod donatum est.

Prohiberis. ad hoc. j. de contrahen. emp. l. iij. r. de dona. l. legem. r. l. cum res. Item contra. j. de rescin. ven. l. ea. So. ut diximus ibi quia ibi erat aliquid venditurus. hic non datur aliquid donaturus.

Silber. filie. libere vel ancille. **C**onditio competit. ut ff. eo. dedi. §. j. r. de p. scrip. §. b. si tibi contravideris cum succedit constitutio faciatque eum liberum. ut ff. e. si quis pecuniam. §. j. r. j. si manci. ita ve. l. si is. sed illud obtinet cum data est quantitas: secus si species. ut ff. de p. scri. §. naturalis. §. at cum do. **N**am si bene dixi si liber constituatur r. c.

Nullam actionem. neque ad repetendum quod dedit. neque ad implendum quod convenit: cum iure ordinario domini cum servis paciscentes nihil agunt. ut §. de transactioni. l. interpositas. l. j. quidam contra ut ibi diximus. Item §. ff. de manu. si quis ab alio sibi ab alio non a suo accepit. **D**ortabit. non compellet. ut j. de li. cau. cum affirmes. **S**tare. l. q. manumittat.

Pecuniam. causa. que ab accipiente pendet. puta do tibi codices ut me egrum cures aliquid enim causa non secuta qualiter cumque dummodo dantis volus cesset repetitio competit secundum Iulium.

Casu. contingente in persona egrum conducentis r. pecuniam dantis. secus si in persona medici locantis opas seu pecuniam recipientis quia tunc repetitur ut in contrario. ff. locati. si vno. §. item cum quidam. nisi in advocatis. ut ff. de variis cognitionibus. l. j. §. diuus. in quibus est spale. **R**epeti. ex cessatione. Sed nonne licet penitere. ut ff. e. si pecuniam in prin. r. l. iij. §. j. R. n. non. cum impleta sit conditio: vel impleta habeat. habetur autem pro impleta cum iam adimpleri non possit. ibi autem poterat.

Aduocationis. datam. non ex pacto sed sponte ut bene faciat ad titulum istum.

Non eos. secus si per casum vel clientulum steterit. ut ff. de var. co. l. j. §. pe. r. ff. loca. qui opas. r. §. de iudi. pperandū. §. honorariis r. §. l. pri.

De conditione ob turpem causam. Superiores conditiones due respiciunt bonestam causam. hęc turpem r. pteritam r. futuram.

Sex cautione. emissa non spe numerande pecunie l. in ea comineat numerata pecunia: s. ob turpem causam emissa. **C**ausam. i. ex utraque parte vel alia secundum Iulium. Et da exemplum si promitto ne delinquas. Item si promitto ut delinquas. Item si promitto meretrici. pro est turpitudine ex parte recipientis. secundo videtur quod

tertio dantis. ut ff. e. l. j. in fi. r. l. vbi aut. r. l. idem est. §. s. quod meretrici.

Prohibitus est. potest esse quod iste voluntarius assumptus sibi onus vel aliter habet in se implicite tam affirmatione vel summi per instrumento.

Et qui. r. sic not. iudici faciendam fides. ut §. de eden. l. pcurator.

Probandum est. a te r. ita probat non numeratam r. sic est. contra. j. de p. ba. actor. r. j. de non nu. pe. l. si ex cautioe sol. probat admissus non insum. vel probat eo ipso quod non probat prius si. j. qui mili. non pos. sup. servis. li. xij. r. de iure do. dot. vel hoc non simpliciter negat sed negando aliud asserit. ideoque ab eo exigitur probatio. Sed quare dicitur hic quod utrumque probet cum alterum tamen probare sufficiat ad hoc ut sequi debeat absolutio. Item. re sperit lex quod duplici causa potest conveniri. l. vel ex mutuo r. tunc debet probare non numeratam eo modo ut dixi. vel ex promissione. r. tunc se promississe ob turpem causam procedit. Sed an hinc ex conditiones et probationes etiam post biennium admittant. Quidam quod non ar. §. de postula. si sub specie sed ibi non negat post

Impera. Anto. a. ingemio. **T**itu. vij. Lex. j.

Sex cautioe tua conveniri ceperis: nulla pecunia accepit se sed ob turpem causam r. quam fieri prohibitur est interposita cautionem ei qui super ea recogniturus est probandum est: r. eo impleto absolutio sequetur.

Turpe datum non repetitur. h. d. vel sic. In pari causa vincit reus et tractans de lucro. bal. vel sic. Datum libidinis causa non repetitur cum in pari causa turpitudinis melior sit conditio possessoris. h. d. Sal. **I**dem. a. longino. **L**ex. ij.

Quante propter turpem causam dicitur aduersarie dicitur proferaris frustra eam restitui tibi dicitur cum in pari causa possessoris melior conditio habeat.

Officialis qui preterit officii aliquid per concussionem accepit acceptum restituit r. criminaliter punitur. bal. r. sal.

biennium dari exceptione doli. l. non des non numerate pecunie r. ita hic potest dari post biennium doli. **N**el quod promissum est ob turpem causam quod idem est. nam precedentem pactionem turpem considerare debemus. ut j. ad mace. si filius. Sed opponit nonne absoluendus est hic conventus propter primam negativam etiam si non probet de turpitudine non enim videtur in eo probando gravari quo probato non videtur relevari. ut j. de proba. l. ad probationes Sed dicitur potest hic esse necesse post biennium. vel hic non solum petebat ab solvi verum etiam cautionem dicebat. et per. j. de inuti. stipu. l. dolo. r. l. ex eo. et j. de condi. sine causa. l. si. et. §. si cer. pe. si non singuli.

Quante. turpem. ut ei commisereris et non erat meretrix. **D**edit. sic ergo fecit accipientis. ut insti. de ac. §. sic itaque **D**esideras. sic ergo ex inutili contractu dicitur transferri. et sic est §. §. de legi. r. consti. l. non dubium. Sed dicitur quod hic repetitur fiscus. ut ff. de iure fil. l. luti.

Melior. in pari ergo causa melior r. c. ut hic. r. §. de trasac. l. trasactio ne finita. r. ff. de v. ob. si servum. §. de illo. r. ff. ne quis eum qui in ins vo. fu. vi. exi. l. nam. r. ff. e. si ob turpem. r. de regu. iur. l. in pari. r. ne quid in loco pub. l. r. ptoz. §. idem. r. ff. de calu. l. in heredem. r. j. e. l. mercalē. r. ff. de do li. excep. apud cellsum. §. marcellus. Sed quid de pignore nunquam pignus poterit vendicari vel repeti pignoratitia actione. r. i. al. r. ad. q. non sed certe melius est ut dicam pignus posse iure dicitur vendicari. quia vendicatio contra eum sicut contra quolibet instituit. ut ff. ad exbi. de eo. §. pe. r. fi. r. ff. si quidru. pau. se. di. l. j. §. fi. l. sit ar. §. quod quicquid quis non tanquam libet admittit. ut §. de dolo. l. j. secus vero in re principali soluta quia eius dicitur translatus est in accipientem quod nulla conditio vel actione potest revocari. r. idem in pignore si agatur pignoratitia actione. ex contractu turpiter celebrato sed econtra si creditur agatur actione ex contractu turpiter celebrato et non potest per hanc legem cum in pari r. c. nec obstat. ff. e. idem. §. s. quod meretrici quod quidam honeste accipiunt quod non honeste petunt. ut ff. de var. co. l. j. §. j. aut hypothecaria quod potest. cum quod quilibet possidet de re si inspicit dicitur. ar. dicit. l. j. ad exbi. de eo. i. fi. §. h. quod non plz. quod si datur vendicatio debitori non possidet et nihil soluto nullo magis exceptio. ar. ff. de sup. l. j. §. quod ait p. **Q**uod tirocinium.

Caipulsi
ua datuz
an possit
repeti ca
no secuta

Caipossi
bili d na
tura datuz
repeti no
potest.

Proba
tio fit qn
q eo ipo
q prium
n probat

Dignus
pveni
cari.

Continua
tio.

Quod tirocinij, id est militie. Cōpetētem, in habiliserat & ipso iure excusatus: sed qz in quietabatur dedit.

Eius, scilz iudicis. Recipiens, p hac pditionē, & dic q turpit accepit, vñ etiā crimine

Quod euitādi tirocinij cā de disse te apud cōpetētē iudicē ei de quo qreris indubia pbatōis luce psterit instantiā ei recipiēs qui memor cēsure publice post restitutionē pecunie etiā concussiois crimen inultū esse non patietur.

In conditione ob turpem causā non veniunt vsure, b. d. Bal. & Saly.

Fidē, aa. & cc. Rufino. **Lex. iij.**

Quotiens accipiētis nō etiāz dantis turpis inueniet cau sa lz bec secuta fuerit: datū pdici tñ non etiam vsure peti possunt.

Qui excludit seipsum proponēdo nō est necesse qz excludatur excipiēdo quia ex suo officio iudex debet euz excludere .b. d. no. fm Bal. vel sic. ¶ Promissum marito cā lenocinij vxoris non potest ab eo exigi: sicut nec ei solutū p̄t repeti, b. d. Saly.

Fidē, aa. & cc. Bitopro. **Lex. v.**

Quod lenocinij vxorē pponis: vñ intelligis & p̄fessio nē lenocinij p̄ces tuas p̄tinerē: & cau te quātītatis ob turpē cām exactio ni locū non esse q̄uis enim turpitu do vtriusqz versat: ac solute quātītatis cessat repetitio: tñ ex hmoi stipulatione contra bonos mores in terposita denegandas esse actiōes iuris auctoritate demonstratur.

Fur rerum vel animalium quicquid accipit pro restituendo turpiter accipit: & restituere tenet, b. d. cum. l. se bal. vel sic. Datum furi vt rem subtractam restituat potest repeti, b. d. Saly.

Fidē, aa. & cc. Eutichie. **Lex. vi.**

Obstituēda ea q̄ subtraxerant accipiētē pecuniā euz eius tantuz interueniat turpitudine conditione conuentum: hanc restituere debere conuenit.

Recipiens pecuniam vt pecora p euz occultata restituat: tenet illam restituere per cōditionē ob turpem causam, & pecora p conditionē furtiua: taz extātia q̄ perempta etiā casu fortuito, b. d. Saly &c.

Fidē, aa. & cc. Zenoni. **Lex. vij.**

Quod am q ob restituēda q̄ abege rat pecora pecuniaz accepit: tā hāc q̄ ea q̄ p hoc cōmissuz tenuit restituere debere p̄uenit: lz mox tuavel alio fortuito casu perijisse dicant: cū in hoc casu in rē moza fiat.

Quod de conditione furtiua. Sicut cōditio supior respicit turpē cāz sic & bec & iō post illā subijcit de hac rubrica.

Quod de conditione furtiua. Sicut cōditio supior respicit turpē cāz sic & bec & iō post illā subijcit de hac rubrica.

Quod de conditione furtiua. Sicut cōditio supior respicit turpē cāz sic & bec & iō post illā subijcit de hac rubrica.

Quod de conditione furtiua. Sicut cōditio supior respicit turpē cāz sic & bec & iō post illā subijcit de hac rubrica.

Quod de conditione furtiua. Sicut cōditio supior respicit turpē cāz sic & bec & iō post illā subijcit de hac rubrica.

Quod de conditione furtiua. Sicut cōditio supior respicit turpē cāz sic & bec & iō post illā subijcit de hac rubrica.

Quod de conditione furtiua. Sicut cōditio supior respicit turpē cāz sic & bec & iō post illā subijcit de hac rubrica.

Quod de conditione furtiua. Sicut cōditio supior respicit turpē cāz sic & bec & iō post illā subijcit de hac rubrica.

Quod de conditione furtiua. Sicut cōditio supior respicit turpē cāz sic & bec & iō post illā subijcit de hac rubrica.

Quod de conditione furtiua. Sicut cōditio supior respicit turpē cāz sic & bec & iō post illā subijcit de hac rubrica.

Quod de conditione furtiua. Sicut cōditio supior respicit turpē cāz sic & bec & iō post illā subijcit de hac rubrica.

Quod de conditione furtiua. Sicut cōditio supior respicit turpē cāz sic & bec & iō post illā subijcit de hac rubrica.

Subtractorum a pluribus, vt. ff. de fur. l. vulgaris. §. penul. & ff. fur. ce. si plures.

Liberari a conditione furtiua, non ab actione furti, vt. s. & est ratio diuersitatis fm. Qd. quia actio furti ex maleficio datur. Sed conditio furtiua ex possessione: quod non placet immo ex varijs figuris can

to subtrahentes in solidū obligātur: & solutio vnus nō liberat aliū a pena furti: lz liberat a cōditione furtiua, b. d. no. fm. bal.

Impē, Diocle. & mari. aa. & cc. Hermogeni. **Lex. vij. l. j.**

Refes puicie sciēs furti qdē actiōe singulos quosqz isolidū teneri pditiōis nō numeroz furtim subtractozuz electionē esse actūc demū si ab vno satisfactū fuerit ceteros liberari in re p̄ferre sententiam curabit.

Fur est i mora q̄ nō purgatur nisi res restituat, b. d. Bal.

Fidem, aa. & cc. aristotio. **Lex. ij.**

Ante oblationēz interempte rei furtiue damnū ad furem p̄tinere certissimum est.

Quod de conditione ex lege sine causa vel iniusta causa.

Fiscus debitorem debitoris sui ex causa primipili precedēte discussione solenni exigit ante diē, Bal. vel sic. ¶ Propter inopiaz debitoris fisci potest obitor debitoris sui ante tps exigi, b. d. Sali.

Impē, Diocle. & mari. aa. vlpio. **Lex. ix. l. j.**

Facet añ tps obita exigi nō possint tñ si te ex primipilo obitozuz fisci p̄stitutū ac patri moniū tuū exhaustū p̄ses puicie cōperit vt absolutiōis securitatē solū fenebris pecūie subsidiū supeē videat cōmonebit obitozē tuū si saltē ipse soluendo sit vt añ diffinitū tps obita tibi representet vt fisco cui ob necessitates publicas potiozēz cāz eē oporteat obita pecūia exsoluat.

Creditor cui est satisfactum tenet red dere cyrographum debitoris, bal. vel sic. Solutio debito potest cautio repeti per cōditionem sine cā, b. d. Saly.

Fidem, aa. & cc. seulatio. **Lex. ij.**

Dissolute q̄tītatis retentū instrumentū inefficax penes creditore remanet & iō p pditiōez reddi oportere nō est iuris ābigui.

Malefidei possessor fructus percipiēdo non facit furtū lz p̄sumēdo facit furtū & tenet furti, bal. vel sic. ¶ Malefidei possessor ad fructū extātes tenet rei v̄dicatione ad p̄sumptos p̄ditione ex iusta cā, b. d. Saly.

Fidem, aa. & cc. galatie. **Lex. iij.**

Mala fide possidens de pprie tate p̄uictus pro extantibz fruc. quē admodum ca. l. fin. nisi ratione possessionis daretur, vt. ff. de condi. inde. l. indebiti. §. j. & hoc cum ex pecunia creditoris fuit solutum tabellioni, al̄s daretur reuendicatio & adhibendum debitori, vt. s. ad exhi. l. fi. & facit, j. l. fi. & s. de condi. inde. l. cum. & soluta.

Mala fide. quod iuris est, scilicet bona vel mala fide possidere sed fructus percipere facti est, vt. ff. de acqui. re. do. l. bone fi dei. §. in contrarium.

Extantibus, subaudi pro extantibus &c.

Extantibus, subaudi pro extantibus &c.

Extantibus, subaudi pro extantibus &c.

Extantibus, subaudi pro extantibus &c.

Extantibus, subaudi pro extantibus &c.

Extantibus, subaudi pro extantibus &c.

Extantibus, subaudi pro extantibus &c.

Extantibus, subaudi pro extantibus &c.

Extantibus, subaudi pro extantibus &c.

Extantibus, subaudi pro extantibus &c.

Extantibus, subaudi pro extantibus &c.

Extantibus, subaudi pro extantibus &c.

Extantibus, subaudi pro extantibus &c.

Ante, certissimū est vt. s. ti. j. l. fi. in fi. & in concor. ibi positus, & dicas hic de purgatione, vt dixi, j. s. fur. l. subtracto.

Quod de conditione ex lege &c. supra spales cōditiones p̄posuit nunc gñales: non eniz est nouum vt q̄busdā specialiter enumeratis generale subijciat verbus &c. vt ff. ad. l. aquil. si seruus seruum, §. inquit.

Facet añ, non possint, obstat te exceptione vt. ff. man. si mandauero in p̄i. & ff. de ver. ob. l. cum qui ka lendis.

Ex primipilo, id est ex primipilaria administratione.

Malefides, sed quō p̄ses cognoscit in fiscoz & primatuz, dic q̄ hoc facit cum pcuratore cesaris, vt. s. si aduersus, fil. l. ij.

Debitorē tuū, in diem vel pure.

Representet, s. fisco ille debitor tuus conuētus conditione ex lege, & sic facit bec lex ad titulum istū, Da. & alia exēpla huius conditionis, vt dixi, ff. e. l. j.

Exsoluatur, remisio iterfurio medijs t̄pis ar. ff. so. ma. si cōstante §. quotiēs & facit, j. quādo fiscus vel prima, per totum.

Dissolute quāti tatis, i. dissolutate obligationis pro quātitate competentivel, i. solute.

Retentum, si ex sua pecunia est factum.

Remanere, vt. j. s. so. l. nihil, & j. s. p̄positi, l. p̄pter, & j. loca, si quis conductionis.

Per p̄ditionē, sine cā, & sic apparet dñium instrumenti esse creditoris per quod videtur euz non deberere restituere, si enim esset debitoris non daretur ei pro re sua p̄ditio, vt. ff. vfu

Cōtinua tio.

Crimen p̄cussiois quid est.

Lenocinij.

Cōtinua tio.

Libertus Quartus.

A vendicatioe. vt. ff. de reuē. l. fructus pēdentes. r. s. de rei vē. l. cer- tum vbi de hac materia plene dixi s3 r actione furti r pditioe furtiua te- net ar. ff. de fur. l. si certe. r de pdi. inde. si vrbana.

C ondictioe. sine cāvel iniusta cā. vt. j. de crimi. expi. he. l. aduer- sus. in fi. qua tenet r is qui rē. quā emerat seruus meus quē possidet bo-

posse /
for male
fidei qua
actioe que
nif p fru
ctib' con
sumptis.

na fide sibi traditā acce- pit. vt. ff. si cer. pe. l. cuz fundum. s. seruū. s3 etiā reuēdicatioe pōt pueni ri psumptis mala fide qz dolo desūt possidere. vt. ff. de reg. iu. l. parez. s3e condictioe furtiua. vt. ff. de condi. fur. l. in re furtiua. s. fi. de picipi dis aut tenet officio iudicis vt in sti. de offi. iu. s. illoz aut. r. j. de fruc. r li. expē. l. litigator. r h si nō h3 titulum. als vic vt. s. de rei vē. si fundū.

S non est. acce- pturum. als acce- ptū. als accepturum. i. in aio tuo gerebas te ac- cepturū. hoc em. l. te ac- cepturū nō dz in instru- mēto scribi.

Tempus. l. biennū vt. j. de nō nu. pe. l. in cō tractibus.

Nel intra banc. licz trāserit iam que in scri- ptis est pponēda. vt. j. s nō nu. pecu. aut. banc querelam.

Reddi. pditioe sine causa. parum em refert vtrū ab initio sine cau- sa datum sit an causa p qua datum sit secuta nō sit. vt. ff. de pdi. sine cau- sa. l. j. s. iij. r. iij. r facit ad. l. s. eo. dissolue. r si cer. pet. si nō singuli. r. j. de fideiusso. indebitam.

r de nō nu. pe. si quasi. Sed quomodo tam breui tempore bec persona lis actio tollitur. Rñ. fingitur non nata.

De actionibus r obligationibus. Quia in superioribus quedā gñā lia seruātur. ideo hic in medio de actio. r obliga. ponit.

Ata. nō vt eū pro quo soluiſti liberare velles: sed vt actio nes eo nomie ppetētes in te trāſſerant. Et nō. qz pcessit pe- cunie dationē pactū de actioe cedēda: als nō valeret cessio. vt. ff. de fideiuss. l. cū is. r de solu. l. modestin. s3e non fuit data pecuniay qz itas. qz sic eēt emptio: sed vt corpus. vt. ff. de lega. j. plane. s. h. r. l. sed si certos. r. l. si seruus. s. qui quinqz. r sic fuit pctus innominatus: do vt facias vel facio vt des. aliogn ab initio cōtracto da retur vtilis actio. vt. j. de here. vē. l. emptor. r. l. lex nominis. r. j. l. pri. Nam in ptractib' nominatis ab initio cōpetit vtilis sine cessioe s3 in nominatis in subsidiū demum vt hic dicit. nec ob. qd dicit qz itate. qz etiā species appellatioe qz itatis p tines. vt. ff. de leg. iij. qz quis. Item nec quod dicit soluiſti. qd dicit id est tradidisti. s3. Ap. in quolibz ab ini- tio dat vtilem r subaudit h maxime: s3 hodie bec videtur expedita. Nam cū mādātū nō finit morte pcuratoris nec mādātis finiri dz. vt. j. de do- na. illam. Nel ibi fuit cessā: bic mādātā ad simplex exercitium fm quof- dam. Nel tertio speciale illud in donatioe. vel illud in quibz alhs cas- sibus speciale in quibus ab initio datur vtilis. s3. in emptioe. vt j. de here. vē. emptor. r. j. l. pri. in fi. Secundus in dote. vt. j. l. pri. Ter- tius in nomie dato in solutum. vt. j. qñ fiscus vel pri. l. fi. Quart' in no- mine dato pignori. vt. ff. de pig. l. cum cōuenit. Quitus in legato no- minis. vt. j. de le. ex legato nomis. Et de natiuitate huius vtilis dic vt diximus ibi. r quis debeat in ea iurare de calumnia. dixi. s. de iura. ca- lū. l. h. s. sin aut. Est r sext' hodie in donatioe. vt. j. de dona. illā. Re- stat ergo vt in hoc casu nō def ab initio vtilis: s3 in subsidiū: vt h: nec etiā in omni nomiato nā in societate si velim tibi oia cōmunicare ex cā societatis: nō tñ dabit vtilis actio: s3 dbeo cedere directas. vt. ff. p soc. l. j. in fi. r. l. h. r. iij. r de pecu. si sticho. hoc ergo casu viuēte mādāte h3 directā nomie mandantis suo nomie nullā: s3 mortuo mādāte extū- guitur directā. r nascit vtilis.

Quātitate. in specie. scilz quia masculino r nō in numero: r fuit ibi

fructib' vendicatioe: pro psumptis vero pdictione conuentus eorum restitutioni parere compellitur.

Hanc. l. summaui. s. in. l. dissolue. ca- sus aut patet. Si pecunia est numerata de- bitori debet ei creditor reddere instrumen- tum. bal. vel. sic. Confessus per scripturas se mutuum recepisse spe future numeratio- nis non secute: infra biennium potest con- ducere cautionem: r etiam postea: si intra biennium sit ptestatio facta. h. d. Saly.

Fide. aa. r. cc. alexandro. 2. iij.

S non est numeratum qd ve- lut acceptum te sumpsisse mu- tuo scripsisti: necdū trāſſisse tps' sta- tutū: vel intra hāc diē habitā cōte- stationē mōstrādo: reddi tibi cau- tionē pñdali notōe postulare potes

De actionib' r obligationib'.

Ista est solēnis lex. r hoc dicit s3 com- munem lec. Directe actiones procuratori in rē suā mandate mādātore mortuo absqz herede iuris artificio inutiles conuertunt h. d. r alibi nō repit r legis trib' mōis duo- bus modis vt in gl. magna. r tertio mōy i glo. parua. qz incipit pro quo forte. bal. vel sic. Si mandator actoris moriat sine here- de lite nondum per mandatarium conte- stata: licet procurator in rem suam factus vtilis actio ei competit. h. d. Saly.

Impator. Soz dia. a. Valenti.

Ata. r. Zex. j. Ata' certe pecunie qz itate ei cui' me- ministi inuicē debi

contractus do vt facias.

Debitorem. pro quo forte fideiussisti.

Soluiſti. pro cuius obligatione querenda soluiſti.

Mandatas. aliud est cedere actionē r aliud mādare. nam prio ca- su nil penes cedentem remanet. secundo casu remanet directā fm qz

ti actiones tibi aduersus debitore' pro quo soluiſti dicit esse manda- tas' r ante qz eo nomine litē cōtesta- reris' sine' herede creditorem fati' munus impleſſe pponis: que' si ita sunt: vtilis actio tibi competit.

Abi nomē debitoris datur in dote vel datur ex causa venditionis competunt vti- les actiones. h. d. bal.

Imp. val. gal. aa. Zexo. j.

Dominib' in dotem datis quis nec delegatio pcesse- rit nec litis contestatio secuta sit vti- lem tamē marito' actionē ad simili- tudinē eius qui nomen emerit' da- ri oportere sepe rescriptum est.

Pro debitorē dñi non puenitur colo- nns qz satisfecit pensioni. h. d. bal. r Sali.

Imp. diocle. r mari. aa. r. cc. rusticiano. Zex. iij.

O b causam pprij debiti loca- toris cōuenire colonos pen- sionibus ex placito satis facientes' per qz' iniuriosum est.

Bona fides pceptitur considerari inter contrabentes. h. d. bal.

Fidem. aa. licinie. Zex. iij.

Bona fides in contracti- bus considerari equum' est.

Liberum est contrabere r non contra- bere a principio sed post obligationē ptra- ctam non est licitum resilire. h. d. bal.

Fidem. aa. et. cc. carm erino et martiano. Zex. v.

no. rē integrā an litē contestatā. vt. ff. de iuris. om. iudi. l. r qz in fi. s3 nūqd qz tibi tenet vtili actione est tibi obligatus r nunqd in libello ve- re poteris dicere eū tibi obligatū. qdā qz non. s3 lex pmittit tibi agere vtili actione ad vtilitatem tuam.

Que si ita sunt. qz vtilis r directā idē sunt in substantia.

Competit. s3 debitorē nomine tuo quā vsqz nunc non habuisti.

Dominibus. i. actionibus.

Nec delegatio. s3 debitoris qz fit p stipulationē. vt. ff. s no- ua. l. j. als. l. delegare. s. j.

Cōtestatio. s3 debitorēz mādātī actioe vt. j. de noua. l. iij. r h est alius- modus delegādi. bis em duob' modis fit. vt. ff. de noua. l. delegare. s. j. de iure. do. l. stipulationem.

Marito. sponso nō. vt. ff. de iure do. stipulationē. s3 qz if an ea- dem sit substantia vtilis r directe actionis. qd Zo. dicit. ar. s. ff. de pecu. non solum. s. sed interdū. r de inre iurā. nā postea. s. iusturandum.

Emerit. in quē trāſit sine cessioe vtil. vt bic. r. j. s h di. v. l. leptor. r. ff. de pac. l. si cū ptoze r idē est in qbusdā alijs qz notati. s. l. pr. bis s3 casib' stati cōpetit vtil: s3 fctā cessioe cōpetit directā noie cedētis vt ei in vēdicatioe rei corporalis nō trāſit dñium nisi facta traditioe vt. s. s rei ven. seruū. sic ille cui vendit nomē vel cui dat in dotem nō h3 directā nisi facta cessioe. vt. j. qñ fisc' vel pna. l. fi. vtilē tñ in casib' vt dixi. s3 qz nō pprie s3 traditio in corporaliū. vt. ff. de acq. pos. l. iij. in pn. iō no- mine cedētis non suo intentat directā. vt. ff. pro soc. l. h. r. iij.

O b cam. satisfacientes. aliogn pueniunt coloni pdenato pri' locatore. vt. j. qñ fisc' vel pna. l. h. iij. r. iij. r. ff. p soc. l. h. r. iij.

Der qz. i. valde.

Bona fidei. equū est. exēplū. vt. ff. de po. bona fides. Et dic in bo- ne fidei pctib' exigit vt cesset dol' ad eoz essentia. vt. ff. s dolo. r elegans. r de pbe. emptio. l. domū in fi. nisi qñ incidet dol' in pcti- bus vero stricti iuris qz ad effectū siue incidat dol' siue det cam. vt. ff. s ob. si qz cū alif. r plene dixi. s. ex qb' cau. maio. l. in pctib' r in dcre. rrvij. q. j. c. viduas. An aut dol' terij dans cam pctui vitiet pctū. qdā qz sic. vt. d. l. r eleganter. nos contra per eandē legem circa prin.

Equum est. qz vbi dol' dat causas pctui null' ē. ff. s dolo r elegans Sicut non

Actioes
cedere et
mandare
differunt

Actione
vtili que
nec an sit
obligat'

Bona fi-
des que
ex igit in
pctibus.

Sicut non consentiente. extra. ff. de coi seruo ma. l. j. vbi dissentien
te socio potest mandari.
Quapropter. quod dixit in genere non dicit in specie.
Mentione. contra. ff. de condi. ob causam va. si pecunia.
Adinime posse. vt. ff. commo. l. in comodato. §. sicut. r. j. de resc. i.
ve. l. de contractu. r. s.

de transac. l. quis. r. j.
de ptaben. emp. l. non
idcirco. in fi. ff. man. l. si
māduero. §. sicut. et. ff.
de cur. fur. l. cuius bonis
in prin. r. ff. nau. cau. l. j.
§. j. r. ff. de indi. interdū
§. si senator. r. j. de doa.
si qs argentū. §. fin. r. j.
ad velf. l. si mulier. §. fin
autē. r. l. si. Et sic colli
ge ex pdictis qd ex vo
luntate iponit sibi neces
sitate nō est ei subue
niendū. vt. ff. q. satidā.
cog. l. si fideiusor. §. pe.
r no. hic duas regulas.
prima qd nemo copellit
pstrabere. qd fallit in ca
sibus. vt no. j. d iure de
li. l. nec emere. Secūda
qd factō eo ptractu nemo
discedit altero inuito q
fallit in dato ob cam. vt
ff. de conditi cā data. de
di. §. j. r. l. si pecuniā. §.
fi. sed distigue an fiat cō
tractus gratia tua vel mea
r tua et tunc obtinet qd
hic dicit an mea tm r tūc
qd ibi dicit sic. ff. d pac.
l. si cuz fundū. fm quof
dam. Itē fallit in actio
ne mandati. vt. ff. man
dati. si mandauero. §. si.
r. l. inter. §. qui manda
tus et in actione p socio
ff. pro socio. l. verum. §.
fi. §. specialia sūt. Vel
dic secundo qd in casib⁹
pdictis nō erat nata ac
tio nascit em mādati ex
renunciacione facta re
non integra vel si inter
sit. vt. d. l. si mandauero
r insti. māda. §. fi. Itē
pro socio ex renunciāōe
itē intempstina vel fini
ta societate. vt. d. l. verū
§. fi. r. j. pro socio. l. tam
diu. r. ff. pro socio. sed r
socius. §. si. vel aliter l3
socius renunciēt tm re
manet obligat⁹. sicut p
facere emptor: renuncia
re p tui. sed tenet ad interesse. Itē ad illā mādati. dic qd non nascit nisi
qn res est non integra vel qn interfit vt pdixi: vnde reuocando prius
nō se exemit ab obligatiōe cū ei nō teneat. vt. ff. d ver. ob. l. decē. Item
nec obit. ff. de positi. l. j. §. pe. r. ff. de pca. l. cū pcaro. qz pcaro pcedens
vel deponēs nō se obligat vt nō renocet. Sed tu dic tto fm azo. qd pre
dicta rō. qd actio nō sit nata nō v3: qz nō de actiōe s3 obligatiōe h tractat
quā constat nata in casib⁹ pdictis. Sed plus dico qd actio de positi na
scitur an doli cōmissus. vt. ff. de positi. l. j. §. idē pomponius qrit. r. §.
est aut. Et idē in cōsiliis. sed sec⁹ in pro socio. Est ergo illa rō differē
tie: qz in mādato nō dānificat dñs vel pcurator. vt. ff. man. si pcuratorē
§. mādati. In cōditiōe vero ob cam: ideo peniteo: qz is cui dedi nō ob
ligauit me vestiēdo ptractū ex pte sua. in societate est rō. qz agitur ad in
teresse. In deposito r pcaro rñ. vt dixi: et eodem modo. rñ. ad illaz. ff.
si cer. peta. qui pecuniam.

Sicut ab initio libera p tās vni
cuiqz est habēdi vñ nō hñdi p
ctus ita renūciat semel pstitute ob
ligatiōi aduersario nō pntiēte mi
nime potest. Quapropter intel
ligere debetis volūtariē obligatio
ni semel vos nexos ab hac nō pnti
tiente altera pte cui⁹ p cib⁹ fecistis
mentionē minime posse discedere.
Cessa psonali titulo donatiōis in solu
tū vel titulo venditiōis hypothecaria: etiā
intelligitur esse cessa siue veniat ex obliga
tiōe generali siue speciali. b. dicit no. cuz. l.
sequen. Bal. Vel sic. Quādo debitor dat
suo creditori in solutū nomē debitoris sui
cui⁹ bona erāt etiā hypothecata: potest cre
ditor ipse pseg pignora: nisi a prioribus cre
ditoribus sint distracta. b. d. Saly.
Fidē. aa. r. cc. Mārico. l. r. vj.
Insolutū nomen debitoris
sui tibi debitor ddit tu: ac te
in rez tuam procuratorem fecit: pi
gnora q specialiter vel gñaliter ha
bes obligata psequere. Qd si
ab his qd fuerant obligata (cū po
tiores erāt) distracta pben: ab em
ptorib⁹ reuocari nō posse pspicis.
Vedita hypothecaria dicit veditio
rei veditationis. Bal. vel sic. Ex simplici
emptiōe nominis in emptorē trāssert etiā
psecutio r distractio pignoris r hypothe
ce veditori cōpetētis: nisi a priorib⁹ creditori
b⁹ sit vedita vñ ab emptorib⁹ pscripta. b. d. sa.
Fidē. aa. r. cc. euelpisto. l. r. vij.
Si a creditore nomē copara
stia pignora qv ditor nois
psequi posset apud pside pnicie vē
dita. nā si debitū ex eius psona res
tibi obligatas tenētes nō trāsserāt
iure cōmuni pignora distrahet nō
phiberis. Sane si a creditorib⁹
in ordine pignozū antecēditib⁹ ve
nūdantib⁹ qui possident cōparaue
rint: vel longi tps pscriptiōe mu
niti phibent⁹ pignozū distrahedoz
te non habere facultatem pspicis.
Donatio nō finit morte sed pmissio or
diata ad donatiōe de futuro re itēgra mor
te. l. eo mortuo. alñ tamen alia rōne dixerunt h non agi nō illa qd mor
te sit finitū mandatū sed illa: qz iure antiquo finetraditiōe donatio nō
valebat: nec ab herede poterat peti sic i actiōe dōata nō valebit sine mā
dato. vñ et cū mādato sed reuocato vñ finito qd nihil ē qd ad. hāc legē.
Veditisti. et sic non fuit donum.
Nec a delegato. i. a pcuratore.
Eius. l. cui mutuo dedisti.
Nec a terreri. sic. ff. qd metus causa. l. extat.
Exceptionem. etiā post impletā et fundatā intentionem et ad hoc
s. de rei ven. res et de eden. q accusare. et. j. de exce. si quidem.
Remedijs. vt. ff. de re iud. a. diuo.
Huerus. integra petitio. vt. j. de distrac. pig. hypothecas. r d
iure do. ipe. l. si. circa fi. r de pig. l. j. r. s. si cer. peta. l. si. pro mu
tua. r. ff. si cer. peta. l. si creditor. r. ff. de distrac. pig. questus. r. ff. de pe
cul. si ex duob⁹ circa prin. r. l. questum. §. si annua.
Imia. rē suā. i. colonoz. nā si dñi sec⁹ esset. vt. j. qd cū eo. ei. q.
Actoz. castaldionū. vñ qz subscripsit vt testis. vt. s. si cer.
pe. l. mutue. sic e3. s. e. l. iñ. r fm h fallit. j. de pibus q si. distra. l. ij.

Si a creditore. scilz alicuius.
Coparasti. an idē si fuerit datū nomē pignori. Rñ. vtiqz cū
h3 principalem vtilē et accessoriā h3. vt. j. de here. ven. l. postq.
Vendita. per hypothecariam.
Ex eius. scilicet creditoris vendentis.
Non transferant. i.
non soluant.
Iure coi. s3 formā
quā habes. j. de iure do.
impe. l. si. et facit. j. d be
re. ven. l. emptor. r. l. ex
nomis. r. ff. de here. vñ.
Lemptori nominis.
Coparauerint. sic. j.
ad macedo. si pmittēte.
Vel longi tps pre
scriptione. hypotheca
ria durat qnqz decē an
nis inter presentes. r.
iter absentes. qnqz. r. r.
annisybi. s. deficit titu
lus qnqz. xl. durat. vt. j.
si aduer. cre. l. j. et. ij. de
pcrip. r. r. anozum. l.
sicut. et. l. cuz notissimi.
Phibentur. l3 a
posterioribus emerint.
Si quidem. pmissi
sti donado eidez
et sic etiam de facto ha
buit.
Ante perceptionē.
id est anteqz perciperes
a pcuratore.
Nec. idē nūc soluit.
A pcuratore. cum
morte mandantis fini
tum sit mādatum. vt. ff.
de leg. ij. cū pater. §. me
tuo. et de do. l. ij. §. si pe
cuniā. vbi dicit nō fini
ri morte. Sol. qdā dicit
qd illa corrigit hāc. Alñ
dicunt ibi qd decessit ille
cui mandate sunt actio
nes h ille q mādauit cui
solutiōi est ptra isti. mā
dati. §. itez si mors. Ter
tū dicit qd hic non man
dauit illi cui volebat do
nare sed pcuratori quez
volebat dare. ibi vñ illi
cui volebat dare māda
uit. Tu dic qd h nihil mi
hi donauit vel cessit sed
pmissit vñ mādauit vt pe
cuniā a suo procuratore
acciperem. vñ sicut expf
se pot reuocare. vt. ff. d
dona. l. q saxū ita h tacti

te finit. b. d. no. vel sic. Mandatū et remu
nerationis gratia finit morte mandantis
re integra. b. d. fm De. r. Ly. r. Bal.
Fidē. aa. r. cc. cresctio. l. vij.
Si quidē donatiōis cā ei quē
affectiōe patris te dilexisse p
ponis tuā accipe pecuniā pmissisti:
r banc tuā liberalitatē remunerās
te a pcuratore suo aliā pecuniā su
mere pcepit: rebusqz humanis an
pceptionē fuerit exemptus: nec qd
dederas recuperare (cū pfectā habu
it donatiōe) nec qd dari tibi man
dauerat: nec dū tibi traditū petere
potes a pcuratore. Qd si mu
tuo dedisti nec nec a delegato da
ri nouandi cā stipulat⁹ es: successio
res eius solutiōi parere cōpellunt
Debitum nō est exigendū armata ma
nu sed ciuilitē in iudicio. b. d. bal. r Sal.
Fidem. aa. r. cc. gliconi. l. ix.
Narmata vi terreri s3 petito
re quidē (nō iplēte suā intētiōe vel
exceptionē) submoto absolui. qui
ctos autem cōdēnari ac iuris reme
dijs ad solutionē vgeri conuenit.
Electa hypotheca nō intelligit psona
lis aduersus debitorē r qtenus ex pignore
nō est satisfactū remanet actio prima. bal.
vel sic. Pignore electo pro residuo precij
remanet integra petitio. b. d. Salyce.
Fidem. aa. r. cc. rufino. l. r. x.
Huerus debitorē electis
pignozib⁹ personalis actio
non tollitur. sed eo quod de precio
seruari potuit in debitū computa
to de residuo manet itēgra petitio
Quod mutuatur a colono non potest
repeti a domino etiam si castaldi alias va
salli domini fuerint presentes. b. d. Bal.
Fidem. aa. Paule. l. r. xj.
Imia credulitate circumue
nta es quia quod colonis in
rem suaz mutuo dedisti a domino
predij postulare te posse credidisti:
nec ad eū obligandum actorum

Manda
tū māda
tis morte
finitur.

Es alie/ a num. **O** Bes alienū. dicitur quod nos alijs debem⁹ es alienū. es suū vel nrm quod nobis alijs debet. vt. ff. de v. sig. l. cedere. §. es.

Es ppuz b **S**eruare. i. seruos fieri vlt retinere ppria significatione s; repetit in stātia. j. de cap. l. f. r. j. cōia de ma. l. j. §. iij. r. cū alijs se obligat ad frūe dū vsq; ad aliq; tps. vel dic. i. filios obligari. vt. j. q. res pig. obli. l. qui filios. s; h fallit fm. b. vt argu. j. de pa. qui si. l. ij.

Immo creditor cadat si eū serui re compellat. **R**etēto. i. illi q; fuit retētus vi etiāz si pater consensisset vt arg. ff. q. res pi. obli. pos. l. fi.

Parētib⁹. agētib⁹ noie retēti. in q; pte ē retētus. vel dic pentib⁹ q; successerat retētis idē tñ si ex nei successerat: s; de pentib⁹ dicit iō quia frequēt⁹ fit. **N**el tertio si retent⁹ vellet remitte re pentes possunt pete re q; eis videf fieri in iurā. ff. d. lib. cau. l. ij. r. iij. an aut bis legib⁹ pōt renūciari. Rñ. non vt no. in aut. vt sine p. hibi. r. c. §. j. col. vñ. als incipit sine debtri. siue credi.

Am cui. merci bus. suis veditis **A**bstulisse. i. acce pisse a dbitore tuo sic. ff. de fur. qui vas.

Actionē. vt. j. dpo siti. l. si is. r. s. si cer. pe. ta. l. nō aduersus. r. ff. d. pdi. indebi. l. bis solis.

Act in arbitrio. **A**ctione. l. cōue. niatis.

Dignora. vt. j. d pi gno. l. quis psonali. et l. distract⁹. r. l. debitorē r. l. psecutione. r. de sal. ui. inter. l. j. r. ar. j. de fi. deiuſso. l. j. r. hoc in pi gnoze expſso. sec⁹ in ta cito etiāz iure veteri. vt ff. de iur. f. sci. l. mochis r. est si. j. de ser. pig. da. ma. l. j. ij. r. iij. r. j. de pi gno. l. ij.

Longitpis. de hoc dicit dixi. s. eo. si a cre ditorē.

Sed hodie. posses sores. huic est s. in aut. d. litig. §. ad hoc q; est. j. de pig. aut. h ita B. dicit q; hic corrigif. Jr. r. Jo. dicit q; illa de litig. s; istā. **N**el qd ibi dicit vey est si possessor habeat cām a debitore. alioqn s. s; hoc nō plz iō q; dol⁹ actoris ēptori nocere nō d; cū puenif vt. ff. de exceptio. voli. apud. §. si cum. **N**el dic vt plene ibi dices.

Actiones ab herede r. c. Dicit titulo supiori de actioe. s; q; q; dā ab hēdib⁹ incipiūt r. cōtra heredes. r. de bis dicit: r. alie puate q; pte duntur contra heredes r. heredibus. vt. j. de heredi. act. per totum.

Am r stipulatiōes. cōtractus. sic ergo inuit stipulatiōez eē tractū. sed improprie vt. ff. de v. sig. labeo. idē inuit in lega tis: s; illa sūt ex q; dū. vt isti. de ob. q; ex q; r. trac. §. beres.

Post mortē. alteri⁹ p̄bentū vbi gratia. Si stipuler mi-

ipſi⁹ adiuuat te p̄sentia. **P**ro debito pecūario liber homo ser uire non cogitur. Bal. r. sali.

Idē. aa. iobiano. **L**ex. xij.

Bes alienū fūire⁹ liberos creditoribus iura compelli non patiuntur.

In auten. vt nulli iu di. li. babe re lo. suat. §. q; r. o. col. ix. **C**ōst. ix.

Debitorem meū cepi r detineo querif an puniar r qualiter. Respondet q; tripli citer punior q; prioz iure meo. Secundo q; debeo tantundē dare detēto vlt parētib⁹ ei⁹. Tertio q; punior pena corporali. b. d. Et q; nō dicit qualiter relinquif arbitrio iudicis. Bal. vel sic. Mo. q; triplici pena af fligitur qui debitorē suū capit r retinet. Se cus si debitor esset fugitiuus q; capi pōt vt ad indices ducaf. r. tunc modico spacio d; retineri. vt no. in. l. extat. ff. qd me. ca. r. l. interdum. §. qui furem. ff. de fur. Salyc.

Immo debito creditor cadat tantundē dādo retēto vlt eius parētib⁹ ipō quoq; creditore corporalibus penis subdendo.

Accipiens mutuum obligatur mutu anti: non ei ad quem pecunia p̄opter mer cimonā venenit. Bal. r. Salyc.

Idē. aa. Barſimio. **L**ex. xij.

Ad solutiōez v; geſ p̄petēti de bes actōe nā aduerſ⁹ negociatozes q; ex mercib⁹ pecunias abstulisse tuo dbitori p̄pōis nllā hēs actōez. **C**reditori datur ius eligendi an agat p sonali vel hypotecaria: immo ius cumu landi personalem r hypotecariam in li bello. b. d. bal. r. hoc iure isto. bodie serua auten. hic positam. Salyc.

Idē. aa. Dermodo. r Nico macho. **L**ex. xij.

Act in arbitrio vestro perso nali debitoris heredes acti one: an eū qui ab bis distracta: sibi q; tradita pignora tenet in rē ser uiana (si nō lōg⁹ tēporis p̄scriptiōe munit⁹ sit) an vtrosq; cōueniatis.

In auten. de fideiuf. §. sed neq; ad res. colla. j. **C**onstitutio. iij.

Nota q; nedum principalis sed etiāz fi deiuſsoz est prius excutiendus q; pueniat ad pignorum possessores. Salycetus.

Sed hodie nouo iure p̄us cō ueniendi sunt omnes fideiuf sores r mandatozes r sponsozes q; ad pignoz pueniat possessores.

bi datur. r. post mortē tuā. vel legē tibi. r. post mortē tuāz qd p eodē est ac si hēdi tuo legē: vt habes hic exēpla. isti. d. iuti. stipula. §. post mortē r. §. se. r. isti. de leg. §. post mortē. r. j. de cōtrabē. stipula. l. scrupulosa. **A**ntiqtas. cui videbat ex fctō p̄bentū iter ipos icipere d̄bere obli gationē: s; hoc fallebat in stipulatiōe p̄ditionali etiā olim vt isti. de v. b. obli. §. ex conditionali.

Atraciones ab herede r cōtra beredem incipiant. **R**eceptm⁹. scilz. in d. l. scrupulosam.

Stipulatio r legatum post mortēz col latū icipit ab herede: r h vigore hui⁹. l. re mota regula antiquoz. bal. vel sic. Obliga tiōes tā ex p̄ctib⁹ q; ex vltima volūtate pos sūt ab heredē icipere actiue r passiue: remo ta ātiq; regula bis cōtraria. b. d. Salyc.

Impera. Justinia. a. Joanni p̄ fecto p̄torio. **L**ex. vñica.

Az stipulatiōes r le gata r alios p̄tract⁹ post mortē cōposi tos ātiqitas qdem respuebat: nos autē pro cōmuni hominū vtilitate rece pim⁹: p̄sentaneū em erat etiā illā regulā q; vntas vtebatur moze humano emēdare. **A**b heredi bus em incipere actiōes vlt p̄tra be redes: veteres nō p̄cedebāt p̄tem platōe stipulatiōuz ceterarūq; cāz p̄ mortē p̄ceptaz. **S**z nobis ne cesse ē: ne p̄oris vicij materiā relinq m⁹: r ipaz regulā d̄ medio tollere. vt liceat ab hēdib⁹ r p̄ hēdes icipef actiōes r obligatiōes: ne p̄pter nī miā subtilitatē r bōz. latitudoz luntatis p̄trabentūz impediatur.

Nec vxoz pro marito vel mari tus pro vxoze mater pro filio con ueniatur.

Vxoz cōuēta ex contractu mariti non habet necesse contractū infrigere: quia siue habeat siue nō ex eo conueniri non potest b. d. Bal. vel sic. **M**ulier ex contractu ma riti non potest cōueniri nisi ex intercessio ne a qua iuuatur velleiano. b. d. Salyc.

Imper. diocle. r mari. aa. r. cc. asclepiodoro. **T**itulus. xij. **L**ex. j.

Rustra disputas de cōtractib⁹ cū marito tuo habitis vtruz ne iur steterūt an mime cū tibi sufficiat si p̄o p̄zio noie nullū p̄ctū habuisti q; mi n⁹ pro marito tuo p̄ueniri possis.

Quod nec si spōte p̄ eo itercessisses qe q; a te p̄pter senatusconsultum exigi iure potuisset.

Pro debito mariti nō pōt fieri missio in bonis vxoris tñ si marit⁹ possidebat h; vxoz probare se dñaz. b. d. no. fm bal. r. sa.

Idē. aa. theozontine. **L**ex. ij.

Omaritorū culpā vxozes inquietari leges vetant.

Rustra. dispu tas. als dubi tas. l. tu vxoz.

Si p̄prio nomine. i. ad vtilitatē tuā. vt. j. loca. l. cōtractus.

Senatuscōsultū. velleianū vt r. j. ad vell. l. frustra s; hodie ipō iu re seruat illesa. vt in aut. vt nulli iudi. §. r. illud vero. colla. ix.

Omaritorū. vetat. vt. j. de dona. interviri r vxoz. res. r. j. ad. l. inl. de vi. l. j. r. j. de penis. sancim⁹. s; hoc fallit in casu s; p̄ p̄ primipili necessitate p̄pter qd retinet vos. vt. j. in qb⁹ cau. pig. ta. cō tra. l. satis. r. de primipilo. l. si. non aut alie res vxoris. vt. j. de priuile. fil. l. bona. Sed r marit⁹ ob culpā vxoris p̄uenitur in casu. vt. ff. de ofi pcon. l.

Acto ali ter d; in cipe in sti pulatiōe post mor tem: r ali ter in le gato.

Parit⁹ ob vxozif culpā qñ q; p̄uenit pcon. l.

Cōtinua tio.

Stipula tio est cō tract⁹ im proprie.

proh. l. observare. s. p. f. c. i. c. i. l. i. b. i. o. b. s. u. a. p. p. r. i. a. v. t. i. b. i. d. i. x. i.
Occupate sunt nomine mariti qui eas possidebat
Probaueris. s. tu mulier. q. si p. m. i. p. i. l. i. e. x. e. r. c. u. i. t. o. f. f. i. c. i. u. m. i. c. o. m. u. n. e
Exequet. i. faciet tibi reddi. v. t. b. o. c. p. u. b. l. i. c. u. s. i. u. s. s. e. r. v. e. t. u. r. n. e. m. u. l. i.
eres pro altero inquietentur.

Am te possessio
res. i. res posses-
sas.
In dotē. marie. naz
idē tūc nisi in casu. vt. j.
in qui. cau. l. satis.
Ex psona mariti. s.
interpellari nō potest.
Quomodo. i. sicut.
Lōstat. vt. ff. ad mu
nici. lucius. s. idē rñdit.
nisi i casu. vt. ff. d. offi. p.
cō. obfuarē. s. j. r. nisi. lo
litis modis r. p. eo se ob
ligauerit. et hoc est qd
subiicit nisi ipse r.
Reminē. nisi p. pro
filio. dñs p. seruo. beres
pro dñfūcto. r. hideo qz
pro vna psona cēfēt. vt
insti. de inti. stipu. s. ei q
r. s. post mortē r. j. d. im
pu. r. ali. substi. l. fi. r. in
ant. d. iure iur. a mo. s. j.
vt potes dicere h. r. glade
iure civili. obtinet nō p
torio.

Am te. o mater
D. s. p. q. d.
bita filij tui soluiti cū n
teneris volebat credito
res te cogēt ad totū sol
uendum.
Aliqd. pte soluedo
Ali. ne alter palte
ro puentat. nec ob. q. ali
gdē solutū vt h. r. ff. de
vfur. l. cū de in rē vso. r.
j. de vfu. l. creditor. r. j.
de ex cu. tu. l. voluntaria.
r. s. d. pac. l. si certis an
nis. s. j. ad. l. fal. auf.
s. j. cū testator. Sol. h. nul
lo mō est debitū ibi civi
liter r. naturalr. vel fal
tē naturalr. Itē ptra. j. d.
fidei cō. l. j. sol. vt ibi.

Ed oino. forma
i. vt q accipiat ha
beat loco pignoris. idē
qz magz si accipiat vt ha
beat isolutū. Aliud pu
to. s. q. nō habeat locuz
pena hui legis si a debi
toze mea auctoritate de
bitū vel indebitū anserā
tūc em ius tm qd habeo
in re vt qz obligata vel
pre: vt qz debita amit
to p edictū diui marci.
s. j. p cōstitutōem si qs in
tātā. l. z ius nō habeā in
alio tamē patioz penā. r
est p me vt tantū ius qd
habeā perdā nō aut qua
druplū. ff. de his qui. vt
indig. l. rescriptum. vt
j. de penis. l. sancimus.
Alij putant me sp debe
re cader a dñtor nō tm
pign occupatū pdā ar.
ff. qd me. causa. extat sed
ciuitates seruāt contra
hanc autenticam.

Adipsum. s. quod est exactum.
De filius pro patre etc. Putabatur ratione paternita
tis vt filiationis vel libertinitatis aliu cōueniri: qd remouet.
Eqz. in potestate. Itē assume quod dicit. j. e. amplius r. r.
ab eo excipitur si sine iussu r. r. r. si neqz contra senatuscō. r. c.

Proinde ratiōalis noster si res
que a fisco occupate sūt dñij tui eē
pbaueris ius publicū exequetur.
Res tradite ad sustētationē filie nō p
sumūtur esse dotales s. extra dotē. h. d. nō.
s. j. bal. nec pnt capi p debito mariti Sali.
Fidem. aa. r. cc. Carpophoro.
Az te possessiones nō r. iij.
Qin dotē p filia tua dedisse sed
ad sustētādā eā extra dotis cāz filie
tue pdia assignasse pponas ciuiliū
muneruz vel onerz municipalium
obtentu: ex psona mariti ei quō
mres ex psona filioz iterpellari nō
pnt: cū neqz maritū p vxoris obli
gatiōe pueniri possē pstat nisi ipse
p ea se obnoxiiū fec. Certissimū
ei ē ex alteri pctu nemiez obligari

Gratuita solutio partis nō granat in
solutione alterius partis. h. d. nō. fm bal.
vel sic. Licz mater soluerit partez debiti fi
lij sui nō propter ea potest compelli ad so
lutionem residui. h. d. Sali.
Fidē. aa. r. cc. philōte. r. x. iij.
Az te iō ex psona filij tui cō
memores pueniri qm p dñi
tis ei aliqd itulisse videaris dñensi
onibz tuis vti apd eū cui sup ea re
notio est mīme pbiberis vt is ad
soluōez aliē dñi vizeri n patiā.

Auten. vt nō fiat
pi. p alijs
s. j. colla. v.
Qui pro debito vnus sua auctorita
te grauat alium punitur in quadruplum
r cadit a iure suo. h. d. bal. r. sali.
Ed oino q aliuz pro alio fm
formā pignozatiōis exigit to
tū idipsuz qd quid sit in quadruplū
passo vim reddet: nec non ab actiōe
pro qua talia psumit cadet.

De filius pro patre vel pater p
filio emancipato vel libertus p pa
trono: vel seru pro dño pueniat.
Mutuatū filio emancipato pater red
dere non tenetur: mutuatū vero filio in
potestate in casu permisso nō iussu patris
pater tenetur reddere de peculio. Bal.
Imperator Gordia. a. Candi
do militi. Titu. xij. r. x. j.
Eqz ex ei filij perso
na q cuz sui iuris eēt
mutuā pecuniaz ac
cepit pater ei: si nō
fidē suā obstrixit cō
ueniri potest: neqz ex ei quē in po
testate bz: si sine iussu eius ptractū
est: neqz ptra senatuscōsultū mace
donianū: si pecūia mutua data est:
ampli dñtarat qz d peculio actio
nē sustinere cogit. Quapropter
pater quoqz tu si ei pecunia a cre
ditore fr̄is tui extorta est ob quam
reddendā non tenebat p̄sidis p

uincie auctoritate eā recupabit.
Filius vt filio nō tenet p dñto patris
nec p officio ab eo male gesto. h. d. r. ideo
agēs cōtra filiū ex psona p̄ris v̄z facere mē
tionē q sit beres als libellus est inept: vt
nō. in. l. si cum dotem. s. transgrediamur.
ff. soluto matrimonio. Baldus.
Imp. Diocle. r. Max. aa. Neu
storo r. Eutelono. r. x. ij.
Ab eo q patrē vestrū a quo
emācipatos vos dicitis ad munus
ciuile deuocauerat inquietemini: p̄
ses puincie puidebit.
Propter officium filij pater nō tene
tur. h. d. bal. vel sic. Si pater contradixit
quando filius fuit electus decurio: nō po
test conueniri pro eo. h. d. Salicetus.
Fidē. aa. r. cc. Theog. r. x. ij.
Silius familias iuito p̄re de
scurio creat fuerit: p eo p̄rez
ingetari non posse iure manifesti
mo cautum est.
Quinēte patre filius nō tenetur ad de
bitum patris. hoc dicit baldus
Fidē. aa. r. cc. Acheno.
Atris noie supstitis filij nec
p̄sonali posse pueniri pstat actiōe.
Ex contractu patroni vel dñi libert
vel seruus non tenetur. h. d. bal.
Fidē. aa. r. cc. Japetio. r. x. v.
Aberti vel serui pueniri nō pnt.
Ista est notabilis autē. Scholares ad
legitima studia procedentes ipsi r eorum
nūcū possunt ire r stare libere r sectre tā
qz bene meriti r quoz sciētia mūdus illu
miatur premia pmerentur eos null d̄z of
fendere: nec p alio pignozare qz facit pu
nif electio quoqz dat eis pueniri corā ma
gistro vel dño suo an corā ep̄o sub quo ve
lint r qui eos cōtra p̄uilegiū hui auten
tice trahit ad iudicē perdit causam. Dein
de inbet hanc autenticam situari sub hoc
titulo. hoc dicit bal.
Bona constitutio. Sede.
Abita quidē sup hoc diligē
ti inq̄stōe ep̄oz abbatū du
cū: omiū iudicū r alioz p̄cerū sacri
nri palacij examiatiōe oibz qui cā
studiozū pegrinanē scholaribus: r
maxime diuiaz atqz sacrarū legū
p̄fessoribz hoc nostre pietatis bñfi
ciuz indulgē vt ad loca in qbus
litterarū exercētur studia tā ipsi qz
eoz nūcij veniāt: r cū eis secure ha
bitent. Dignum nāqz cristina
mus vt cū bona faciētes nostrā lau
dē r p̄tectiōez oimodo mereantur
quozū sciētia tot mūdus illuminat
ad obediēdū deo: r nobis eius mi
nistris vita subiectoz informatur
quadā speciali dilectiōe ab oī iniu
ria defendamus. Quis em̄ eoz
non misereatur qui amore scientie

nam tunc. s. secundo ca
su in nihil tenetur. vt
j. ad macedo. si filius. r
insti. qd cuz eo. s. fi. nō.
ptra macedo. aut potest
accipi multis modis vt
j. ad macedo. l. zenodo
rus. in prio autē. s. qñ cū
iussu tenet in solidū p̄.
Sine iussu. nec ali
ud interuenerat quo si
muliter in solidū teneri
possit veluti in rem v̄so
vel p̄posito taberne v̄l
negociatiōis: qd si factuz
esset teneretur in solidū
Extorta. suasionibz
nō per vim. tunc enim
caderet a iure suo. vt. ff.
qd. me. causa. l. extat.
Recuperabit. p cō
ditionē indebiti. r hoc
qz nomie suo soluit si ve
ro nomine filij non re
petit. vt. ff. de cōdi. ide.
si is. q est cōtra. r p hac
solutione est. ff. de con
sti. pecu. l. j. in fi. r. l. se.
r ad hoc. ff. si cer. pet. si
fili. r. ff. ad macedo. si
pater. s. j.

Contra. pa
trem vestrum.
vium adhuc qz si mor
tuus esset eius successio
ne delata ad vos possēt
vos conuenire: non qz
filios: sed quia beredes
vt r. s. de filiofam. l. j.
Prouidebit. vt. j.
de p̄mipila. l. fi.

Silius familias i
sciente teneretur in soli
dum pater. vt. ff. ad mu
nici. l. quotiens. r. j. li.
r. de filijssa. r quemad
mo. pro eis pa. te. l. j.

Abō posse. nisi de pe
culio. vt. j. quod cuz eo.
l. j. r. ff. de pecul. l. iij. s.
fi. r. l. se. r. j. quando p
uo. non est ne. l. si pater.
Et distingue h vt diri
mus. j. quod cuz eo. l. j.

Atris. persona
li. reali forte sic.
si rē peculij p̄ obligauit
Atroni. tem
pore contractus
Del domini. tem
pore contractus. r fa
cit. ff. de actio. r obliga.
serui. r. s. de iudi. cū de
bitore. r de noxa. l. j.

Abita. exami
natiōe: sicqz erit
lex solennis. vt. s. de le.
r consti. l. leges.

Sacrarum legum
no. leges sacras. vt. s. d
legi. r constitu. l. leges
Speciali. naz licet
omnes debeant ab in
iuris defendi bi maxie

Re mibi
obligata
si aufero
qd pdo.

Liber Quartus.

ne videant negligi: sed an pedagia soluant. rñ. non. arg. ff. de leg. j. si qñ. Item quia in vsum ppriuz ferunt libros et alia. j. de vec. et comif. vniuersi. Item qz non est conuentum. vt. ff. de pub. et vec. l. iiii. in fi. et melius de damno infecto. l. iiii.

Audax audacia in malū. sic. j. vnde vi. si qs in tantā. et ff. si ps be re. peta. l. j. in fi. et de li. be. et posthu. gallus. §. nunc videndum. in fi.

Scholarib⁹. cuius libet facultatis. vt. §. et subaudi maxie. nec em licet alicui alij inferre iniuriā sed id de his dicit specialiter ne videatur negligi. vt. ff. de in iur. itē apud. §. hoc edi. ctū. Itē qz dicit iniuriā q. d. vēdicādo se. sed ad defensionē sic cū mode ramine. vt. j. vñ vi. l. j. **E**x peruersa cōsuetudine. No. puerfaz cōsuetudinē nō seruādā. sic et in autē. vt nul. iur. di. §. j. et in autē. de sta. con. li. ec. edi. §. j.

Si litē. large ponif p ciuili et criminali lz ali bi tm p pecuniaria. vt ff. de testi. l. j. et hoc ptz ex eo qd. §. dixit vbi p priā auctoritate vēdicā re pphibuit. sic et cā licet dicat criminalis vt di. cta lege. quando qz p o ciuili ponif. vt. §. de in risd. om. iudi. l. in criali Sed p scholares et doctores renūciatū est bonomie quātū ad criales et sic seruatur exceptis clericis qui suo nō potuerunt privilegio renūciare. vt. §. d. epif. et cle. an. statuimus.

Optione. i. electione. et nota qz in ptractibus alternatiuarū ē electio rei. vt. ff. d. iure do. plerūqz. in fine. lz in iudicis actoris. vt. ff. de no. ope. nū. l. stipulatio. §. j. Itē in dubio dicto vt. ff. de iudi. si qs vel si duab⁹ actionib⁹ agere pōt eius est electio. Itē cōuenire sub quo iudice vult. vt. ff. de iudi. l. quod legaf. et l. si fideicō. hoc aut fallit hic fauore scholarū. an aut ex quo elegit variare pōt videtur qz sic vsqz ad litis ptestationē sicut actor. vt. ff. de iuris. om. iud. si cōuenit. et ff. so. ma. si cum do. §. eo aut tempore.

Dño. legum qui als pceptor appellat. vt. ff. de dā. in se. si edibus als magister. vt. ff. de arbi. qualem. §. dicere.

Mel magistro. alterius facultatis.

Dedimus. per hanc pstitutionē. Sed nōne etiam iure veteri hoc idē erat vt in pphemio. ff. §. beritensū. Rñ. non qz ibi tm de legū pfflorib⁹ dicit. Item non dicit qz optio est scholaris. vt hic dicit. Itē cū de derit in hoc iurisdictionē pdictis. nungd poterūt delegare videt qz nō vt. ff. de offi. eius. cui man. est iuri. l. j. §. que vo. Sz dic qz sic pōt: quia non pcedit alicui eo qz de maioribus sit sed cui libet etiā grauantū vñ competit iure magistratus. nā p eo qz regimē iuris pōt delegari. vt in dicta lege olim. §. que vero. Sed olim nō cū tm legū pffloribus erat concessum ideo qz de maioribus sunt. Item nungd potestatem potest eligere scholaris. Rñ. sic: quia sic erat olim in scholaribus legū vt in probemio. ff. §. pe. et qz quilibet ibi contrahens fit. de eius foro ratioē ptractus nisi per privilegiū eximeret vt clericū in autē. de san. epif. §. by conomos. col. ix.

Tēptauerit. nungd demū lite contestata. videtur qz sic: qz tunc videtur vere contractus. vt. ff. rē ra. ba. l. amplius. et ar. ff. qd. qsqz iur. l. j. in fine et ne quis eum qui in ius vo. l. j. §. j. e contra videtur qz sola citatio sufficit quia dicit temptauerit. lz ille non venerit: vt. §. de epif. et cle. si quis non dicam. sol. non amittit actor causam post citationē solam factam coram potestate: sed si demum privilegio allegato instet. nam prius videtur vocari vt sciatur an velit privilegium allegare. vt ff. de iudi. si quis vero. si vero vocatur coram eo quem constat non esse

Citatio sola pphibita nō facit citatē pde re causaz.

iudicem: tunc nec venire tenet vocatus. vt. ff. de iur. om. iudi. l. fin. et actor causam amittit. vt hic. et §. de iur. om. in. l. in criminali. Itē an potest penitere vocans. videt qz non in alterius iniuriā. vt. ff. de reg. iur. l. nemo potest. Sed arg. contra. ff. de in ius vo. l. quis. sed ibi non amiserat actor actionem. vnde remittit eam patrono: et ei remittit pena. Item quid si sponte reus subit iudiciū. Rñ. nō punitur actor vt. d. l. quis. Item an est dilatoria vt tantum ante litis contestationē possit opponi. Rñ. sic. cū sit fori. vt. j. de excep. l. fi. Item quid si vocans errauit in facto vel iure Rñ. videtur ei parci. vt. ff. de iur. et fact. ignoran. l. error. in fine.

Contrahens in statu libertatis nō cōuenitur postea liber fact⁹. b. d. vel magis stralius. Illud qd est in potētia nō disponit de actu. hoc dicit Baldus.

Imperato. Sene. et Anto. Tuliano. **Titu. xiii. Lex. i.**

Manus cum statulibero contraxeris: tamē ex ante gesto te non habere cum eo post impletam conditionem libertatis actionem scire debes.

Accipies mutuū ex seruitute non tenet liber factus. b. d. bal. et Salice.

Impe. Anto. a. Merico. **Lex. ij.**

Reditoribus tuis qui tibi in seruitute pecuniam crediderunt: nulla aduersus te actio cōpetit maxime cum peculium tibi non esse legatum pponas.

Pecunia ob libertatem pmissa petif p actionē in factū. b. d. bal. et Salice.

Impe. Alexan. Herodi. **Lex. ij.**

Duo tuos vt eum manumitteres: si postqz manumisisti stipulatus ab eo non es aduersus eum petitio nem per in factū actionē babes.

Seruitutis delictū qd nō parit actionē in seruitute parit in libertate. b. d. bal. vel sic. Seruus ex furto alij facto qz domi no tenet liber factus. b. d. Salice.

Impe. Gordia. Duroni. **Lex. iiii.**

Iacet seruitutis tempore ea qz pecuniā matris tue surripuisse dicit: ob hmoi admissum cō

Manus. statulibero videtur liber. vt. ff. si

ex noxa. cau. aga. l. si. et ff. de penis. l. moris. §. si. lz tm seruus est. vt. ff. de statuli. l. statuliberi. An sicut seruus non tenet ex ante gesto. vt. j. l. pri. et. §. de neg. gest. si cognati. ita et iste non tenet. sed fallit in casu qñ tenet de dolo. vt. ff. de dolo. et eleganter. §. seruus pactionis. et de fideicō. libe. si pure. et j. de lib. le. l. aurelius. §. sticho. et ff. quarum rerū act. l. j. §. quarto. Itē in alio que babes. j. e. l. pmissa. Itē in alio. ff. d. neg. gest. eū actū. et l. at qui. §. fceuola. Itē in alio. ff. de positi. l. si apud filium. sed ibi ex posteriori detentiōe. Itē fallit in maleficijs et quasi. vt in sti. de noxa. §. omnis. et facit. ff. de ope. liber. vt iurifurandi.

Reditoribus. maxime. idē ergo si est legatū vt hic inruit. et sic est §. ff. de vote ptele. l. ii. §. per ptractum. vbi dicit liber tū cōueniri si est et peculū legatū. sol. fm Jo. et b. et. Rñ. nō puenit orcin⁹ libert⁹ ab initio. vt hic. puenit tm inspecto exitu. scz qz si heredes aliqd p stiterūt pueniūt orcinū libertū. vt ibi. arg. j. de vsur. rei iudi. l. si. §. si. lz hoc nō plz: qz sic nec aliud eēt in liberto orcino qz in eo filio exhereditato cui dos est plegata: qd eē d3. vt ibi d2. Dic qz ibi fuit directo libertas relicta et peculū legatū. vñ nullo tpe dñi serui vel peculū habuit heres. et sic tm manumisus tenet. hic aut p fideicōmissū. vñ cū potuit heres dādo retinere et nō fecit: merito ipe tenet et nō manumisus. vt ar. ff. de tribu. qd in hī dē. §. si. et de pecu. le. l. si su⁹ by pot hecaria. tm si res peculū fuerit obligate sp tenet manumisus. et fac. ff. d. act. et ob. sui.

Romisse. sec⁹ si pmississet operas. quia non tenet pmissio nisi post manumissionem. vt. ff. de libe. cā. l. fina. et de ope. lib. vt iurifurandi. et de manu. test. l. seruum testamentum.

Ider in factum. que extraordinaria est. et sic loquit. ff. quarū rerū act. non da. l. si. §. j. et ar. ff. si quis testa. li. esse ius. fu. l. j. Sz cōtra. ff. de dolo. et elegāter. §. seru⁹ vbi de dolo daf. Sol. ibi nil pmissit seru⁹ dño

Iacet seruitutis tpe. signatur contra de nox. l. j. sed non est cōtra qz hic nō dicimus qz seruus esset.

O b. eius matris.

Statuli ber est seruus. Statuli ber qing tenet ex an gesto.

Non poterat.

Non poterat. sed dominus.

Furti actio tenet. s; bec furti actio vñ nascit. Rñ. 3o. ex furto in seruitute comisso. na q dabat in dñm noxaliter núc cõpetit in libertu. r sic de psona in psona facit saltu. vt bic. r. ff. de cap. dimi. l. tutelae. s. iniuriarũ. r. s. de noxa. l. j. r de act. r ob. serui. r de noxa. l. qui ex plu. ribus. At pditio furtina no dat nisi liber contra ctet. vt. ff. de pdi. furti. l. qd ab alio.

S; ytallegas. adempto peculio. Quid si donasset peculiu manumisso. Rñ. que niri possit qz no intelligit esse peculium qd sibi dño debebat. vt. ff. de peculio. s; si danu. s. peculiu. r. l. si ex noxali. s. qd autẽ. 23o. Mel subaudi maxime adempto. naz tuc idẽ esset. vt. s. eo. l. j. r. q.

S; que serui. pueni. verberado vt. ff. de fur. serui. in fi. r. j. de pa. po. l. si pgruentius. Nullum. vt. ff. de iudi. lis. nisi in casibus. vt in eo. ti. l. vij.

Datur. nisi in casu vt. ff. si quis testa. lib. esse ius. fue. l. j. r in alio. vt. s. de peti. here. l. fin. in quib; est speciale. Et distingue hic si seru; de litquit in seruitute si qdẽ in dominum no tenet li ber vt bic. r si in extra. neu tenet. vt inst. de no xa. s. omnis. si ex contra ctu siquidez annexa fuit gestio r sibi soluere potuit r no soluit tenet: als no. vt. s. de nego. gest. si cognati. r. ff. de reg. iur. l. qd quis nisi in casu. vt dixi per legem. s. de pet. here. l. fin. in fi.

Sententiã. vt. s. de noxa. l. j. in fine.

Quando fiscus vel priuatus debitoris sui debitorum exigere possit vt debeat. Generaliter pbi bñit. s. alium palio que niri bic pmittit in casu.

Ropter es. te net. idẽ si tene ret l; hypothecaria p eis pos set teneri s; nec ipsi pu pillõ tenet ipse l; male gerat nisi finita tutela vt j. de adm. tuto. l. j. r. l. rationes. s; eas nita etiam pro suis rebus pot hypothecaria conueniri. vt. j. de adm. tuto. l. p officio. r facit. ff. de rescin. vendi. l. fi. r de exce ptio. rei iudi. l. etiam.

Non oportet. per iudicem.

In causa. sine questione. veniunt em vicini r dicunt oes res esse suas mobiles r immobiles.

Conuerti. officio iudicis vt bic. r. ff. de re iud. a diuo. s. s; r illud v; dici. r de pto. pig. l. j. r de execu. rei iud. l. etiã. r. s. de ac. r ob. ob cau sas. hoc tamẽ si cõstet se debere debitu debitoris ceterum si neget cõ tra rescriptu est. vt. ff. de re iudi. a diuo. s. sed vtru. Nec distinguit vt negetur p malitiã an no. l; s. p. distinguat. arg. j. de fal. l. j. Tu qz ne mo scit. tu qz no est differẽtia inter res copales r noia qd lex pdicta vi det velle apte. Si qras qd si malitiose negat. Rñ. dabitur curator bo nis qui actiones moueat r exerceat. vt. ff. de car. edic. l. si is q. s. si im pubes. r. ff. de cur. bo. dã. l. j. r. q. possim etiã r alio iure puenire debi torẽ debitoris. s; iure cõi videl; hypothecaria. r tuc serua qd dicitur ff. de pig. ac. l. si conuenit. Jure v; speciali agit p debitorẽ debitoris.

ueniri non poterat: ad libertatem tamẽ pducta (nam caput noxa sequitur) furti actione tenetur.

Seruus qui coluit predia dñi liber factus non tenetur. b. d. Bal.

Idem. a. Cresco. Lex. v.

(vt allegas) anteq; a dña manumittereris fidos ei; coluisti: posteaq; adempto peculio libertati donat; es ob reliqua (si qua pridem cõtracta sunt res bonoruz quas postea pprijs laborib; quesisti) inquietari minime possunt.

Ex delicto commissio in dominu seruus non tenetur liber fact; b. d. fm bal. secus si liber factus delinqueret. b. d. sali.

Imperato. Dio. r Adaxi. aa. et cc. Feliciano. Lex. vij.

Que serui sint hi quoz p;ci; fecisti mentionẽ domi eos conueni; qz inter dños ac seruos iudiciũ nullu; cõstare pot; siue post delictum manumissi sunt ex antecedẽtib; post datã libertatez eos nulla ratio iuris a dominis quondã conueniri patit;. Sane si post manumissionẽ quid illicite comiserint hoc apud p;sidem puincie argue accepturus ex iure sentẽtiã.

Qui fisc; vel priu; debitoris sui debitorum exigere possit vt debeat.

Res tutoris non possunt in tenutam capi pro debito pupilli. b. d. Bal. r Saly.

Impera. Seue. r Anth. aa. Valeriano. Ti. xv. l. j.

Ropter es alienu pupilli res tutoris q nihil ex bonis eius tenet; pignori capi no oportet.

Si debitor condemnatus alias soluẽdo non est in subsidium venitur ad nomina debitorum ipsius r in ipsis nominibus fit executio exemplo indicati. b. d. bal.

Impe. antho. a. Adarco. l. ij.

In ca; indicati valẽtis quez tibi pdenatu esse pponis nihil est qd sine qstioẽ pignoris loco

vt. j. l. pri. si est non soluẽdo debitor. vt. j. l. pri. r. l. non prius.

Debitum. no inficiant. idem si malitiose inficiant fm. p. Sed tu dic cõtra. vt dixi. s. l. pri.

Cõpellant. scz officio iudicis. r hoc pdenato pri; debitorẽ vt dixi s. l. pri. vel dic verius etiã no pdenato si no est soluẽdo: r tuc p cõditionẽ ex lege. vt. s. de cõdit. ex lege. l. j. Itẽ tertio casu qñ ex pecunia fisca li secudus debitor cõuenitur etiã primo existente soluẽdo vt habes hic: r. ff. de iure fisca. l. iij. s. multa. r. j. de que. fil. de bi. l. j. l. r.

capit r distrabi possit debitorẽ ei; cõuenti; ad solutionẽ auctoritate p; fidis puincie cõpelluntur.

Per officium procuratoris cesaris debitorẽ debitoris fisca compelluntur soluere debitum fisca si fatentur. Bal.

Impa. Gordia. a. P;rimano. Lex. iij.

Debitu no inficiã. Tur hi q; obnoxios debitoribus fisca esse pponis. pot videri no esse iniquu qd desideras: vt ad solutionẽ p officiu pcuratoris cõpellatur. na si qstio aliqua refer;: id cõcedi no oportere etiã ipse pspicis.

Contra debitorẽ debitoris fisca no agit nisi constet principalem eius debitorẽ rem non esse soluẽdo. bal. r Saly.

Imperatores Diocle. r Adaxi. aa. r. cc. Josimo. Lex. iij.

Non pri; ad eos qui debitoribus fisca nostri sunt obligati: actionẽ fiscales; extẽdi oportere nisi patuerit principales reos idoneos no; esse certissimi iuris est.

Dans nomen in solutum cedit vtiles non autẽ mandat directas nisi hoc specifcet. hoc dicit baldus. r Saly.

Idẽ. aa. r. cc. Dauide. Lex. v.

Solutu noie dato: non aliter nisi madatis; actionibus ex persona sui debitoris; aduersus ei; debitorẽ creditor experiri pot; suo aut noie vtili actioẽ recte vtet.

De hereditarijs actionibus.

Creditor debitori p parte succedens p alijs partibus contra heredes agit: r si res obligatas teneat auocat ab eis. b. d. notanter s; bal. vt sic. alter ex coheredib; p pecunia sibi a defuncto debita pot conuenire coheredes prata r p;eg pignora. b. d. sali.

Imperat. Gordia. Herenodi Titu. xvj. Lex. j.

Ecuniam qua tibi a matre; debita fuis se dicis ab heredibus ei; coheredibus tuis p parte tibi cõpeteti; petere debes. Sed r res si que tibi

z. ij. r. l. si insolutu. r. j. de leg. l. ex legato. r. s. si certu pe. l. si absentis.

De hereditarijs actionibus Superiori titulo dixit alteru p altero conueniri in casu. hic ponit r aliu casum. vel aliter. Ab alio debiti noie alium vna eadẽq; actione pueniri posse hic insinuat. Superiori vero titulo alia actione idem fieri declaraf. alia dico quantu ad ius et personas eadẽq; quantum ad rem r causam.

Ecuniam. a matre. que te cum alijs heredẽ instituit. Pro parte. debiti.

Cõpeteti. s. actioẽ. no aut p;ungas p parte tibi cõpetenti. na p ea parte qua successit extinguit obligatio. non vo remanet vt bic. r. s. de neg. ge. l. si ab eo. r. j. de bo. auc. iudi. pos. si vxor. r. s. de pac. l. debitori. r. j. ad. l. fal. licet. Mel dic p parte debiti cõpeteti tibi no p pte hẽditatis. S; qd si m; rẽ indiuiduã tibi debuisset vt seruitutẽ: nunqd extincta est tota actio tua vel i nullo erit extincta. rñ. forte extimabit seruitus. r p pte precij tenebunt coheredes. vt ff. de leg. ij. cõ filius in pn. r. ff. ad le. fal. l. falcidia iternen;ete. r. s. de inof. tes. cõ duob; r potes h; distinguere. vt dixi. s. de pac. l. debitori.

Debito re debito ris pueni re possu mus.

Traditio sicut se b; in rebus corpora libus ita cessio i a ctionib;.

Non phiberis. hypothecaria in solidu agedo vel quasi seruiana lz sit debitu p parte extinctum. ad qd est. j. de distra. pig. qd diu. r. ff. fa mil. hercis. heredes. s. an ea. in fi. r. ff. ad trebel. l. debitor. s. p ea par te qua vns est rei obligate no agit hypothecaria cu effectu: cu in ea re manet heres: sed pro alijs fm azo.

Heredes no semp tenentur p portioi bus here ditijs.

Pro hereditarijs. placuit. vt. r. s. d. pac. pacto. r. si cer. pet. l. j. r. s. fa. her. l. ea. r. j. de iur. deli. si te. r. j. si vnus ex pluribus. l. ii. r. ff. de rei ve. si possessor fundi. Sed hoc fallit in casib. Primo qn individuum est in obligatioe: quo ca su quilibet t enef in soli du. vt. ff. de ver. oblig. l. in executionib. s. ii. Se cundo si res que dz resti tuiab vno teneat in soli du. vt. ff. como. l. iii. s. be res. r. ff. de pos. l. si duo. Tertio in pollicitatione facta ob honore apud re publicam. tunc em pol licitator in solidu. itez be res eius in solidum tene tur. facta vero pollicita tione sine causa ob id qd opus pmisum ceptu est si bona liberalitati non sunt soluendo ad totum opus extraneus heres i quintam parte patrimo ni defuncti liberi vo in decima tenentur. vt. ff. de pol. l. j. s. si qs. r. l. ex pollicitatione. Quart i alimentis que pvolutate iudicis vel defuncti vel ab vno in solidu vel a plurib partibus desi gnatis petunt. vt. ff. de ali. leg. l. iii. in prin. r. s. j. Quintus si testator le gauerit ab vno hde cre ditori hereditario causa debiti compensandi tuc em heres ille vsq ad q titatem legationis eris alieni sustinebit. vt. ff. d leg. ij. cum ab vno. Sextus in funeraria que non tm in heredes p he reditarijs portionibus: sed etiam in virum ad quem aliquid perue nit nomine dotis instituitur p rata portione eius qua lucratus est de do te. vt ecce lucratus est vir centum in hereditate sunt. cc. ipse conue nitur p tertia r heredes pro onabus. vt. ff. de religi. quotiens. r. l. ve luti. r. l. cel sus. Item fallit in casu quodam mirabili quem habes. ff. ad. l. fal. l. qui fundum. s. si tu ex parte. r. hoc in personalibus. reales autem contra possidentem semper restituunt. vt. ff. ad exbi. l. de eo. s. si. et hic subicit.

Heredes postulas. vt. j. eo. l. si. r. j. solu. ma. l. dotis. Sed videt etia contra debitores eam posse experiri cu omnia bona ma riti sunt tacite pro dote obligata. vt. j. de rei vro. actio. in prin. ergo r nomina. insituet ergo actionem vtilem contra debitores. vt. ff. de pigno. actio. si conuenerit. r. j. que res pig. ob. pos. l. iii. r. l. nome. Sz potest dici aliud in expressa obligatione. r aliud in tacita. vt r als est differentia. vt. s. de actio. et obli. l. si. r. ff. de iure fil. mochis fm Azo. Vel dic q hic denegat personalem contra debitores viri non hypo thecariam eam ergo intedit dicens. peto a te decem que debes viro vel heredi eius: quia dico me iure hypothecario nome tui debitoris vel ius obligationis mihi obligatum. non aut dicit: q sit ei personali obligatione obligatus. sed r personali potest eum conuenire debito re prius condonato. vt. s. titu. j. l. ii. Item q dicit decerni fm vetera in ra dicit: que fm actiones decernebant a pretore hodie cōtra. vt. s. de formulis. l. j. r. ii.

Quam pretextu. hereditarij. id est qui hoc ipso debitor est qd he res est. als aliter accipit. id est qui dz hereditati.

Exactionem. id est petitionem.

Euides est. vt r. j. mada. si tibi. r de no nu. pec. si inter. in fi. r de neg. gest. ne sennius. s. j. r. ff. g. ex cau. in pos. ea. l. apud iulianu. et hoc

ob idem debitu obligate sunt per sequi non phiberis.

Personales actioes passiuie inter be redes diuidunt p portionibus h ditijs reales vero possessores sequuntur passiuie b. d. no. fm Bal. r Saly.

Impera. decius. a. thelama.

Pro hereditarijs. **Lex. ii.** partib heredes onera be reditaria agnoscere etia in fisci ra tionib placuit nisi intercedat pi gnus vel hypotheca. tuc em posses sor obligate rei ueniendus est.

Actio de dote contra heredes no dz de bitores mariti dirigi dz. b. d. s. bal. r Sal.

Impera. diocle. r Maximi. aa. r. cc. Maxime. **Lex. iii.**

Heredes mariti quondaz tui de dote reddenda tibi pue ni: personales enim actione contra debitores hereditarios decerni ti bi frustra postulas.

Etas debitoris non infringit ius cre ditoris. Bal.

Idem. aa. r. cc. Crispo. **Lex. iiii.**

Quam pretextu etatis pupilli debitores hereditarij credi torib exactione differri no posse nimis euides est vñ cu te tutozem pponas que admodum a pupillis creditoribus satisfiat eniti debes.

Prepostera petitio no pcedit: r qui se in allegatione cotrarioz implicat repellit ab vtroq. potest tamen postea agere ordi narie. b. d. bal. vel sic. Prepostera petitio no admittit r per successionem quam cre ditor facit debitori actio extinguitur. Sal.

Idem. aa. r. cc. iulia. **Lex. v.** **A**debitum tibi ante aditaz

nisi fieret ei questio status r bonoz vel status tm. vt. ff. de car. edic. l. ii. s. j. r. l. de bonis. s. ita demum. in prin. ac cur.

Creditoribus hereditarijs. **Lex. vi.** **E**niti. vendendo de bonis eiusdem.

Adebitum. aditam hereditate. scz quam adeat vel repudiet.

Soluat. a possessore rerum hereditariar qui te dicebat vel negabat hered. Sed in eo q pe tit debitu videt renucia re hereditati. Rñ. no: qz expresse reseruat sibi q stione hereditatis. vt. ff. de condi. inde. l. si qs sic soluerit.

Prepostera. i. ppo nitur qd postponenduz est. qd est absurdum. vt ff. de excep. l. fundi. r. l. fundum. nisi in casu. vt j. de testa. l. preposteri. Itē no. maiorem causaz preponenda. sic r. ff. de iudi. l. per minorem. Itē no. q ideo hic seruaf or do: vel qz vna pedet ex alia als seruaf ordo: vel qz p iudicialis sit vna. vt in sti. de acti. s. p iudicia les. vel qz electione tol latur. vt. ff. de tribut. qd in hered. s. eligere. vel qz sint contrarie. vt. j. si seruus extero. l. j.

Idem. aa. r. cc. domno. **Lex. vi.**

Sadulta cuius curam geris p triente patruo suo (que eti am tutelā eius administrasse ppo nis) heres extitit nec ab eo quicqz exigere phibita est debitu a cohe redibus ei pbasse petere no phi betur cu vltra eā portione in qua successit petitio no cofundatur.

Nam si aduersus adultaz tua rescindi postulas testamentum: si quidem coheredes eius aduertes hereditatem se etiam obligant ac si non soluendo constituti poben tur postulata separatione nulluz ei damnum fieri patietur pre ses.

Creditor non agit cōtra legatarios sz contra heredes. b. d. Bal. r Saly. vel sic. Personalis actio non sequitur singularē successorem. b. d. Saly.

Idem. aa. r. cc. r Paulostro.

Creditoribus hereditarios aduersus legata rios no habere personale conuenit actione quippe cum euidentissime

Cum vltra. id est ad damnum.

Non confundat. vt. s. de neg. gest. si ab eo. r. j. de bo. aucto. iudi. pos. si vro. j. ad. l. fal. licet. r. j. de cotrario iudi. tu. l. si pater.

Adversus adultam. i. contra eius vtilitatem facis: si hoc no facis nam alius accipiet hereditate r est sic. j. de bis qui. vt indig. polla.

Siquidē. duo timebat. primū: ne adulta aduente coheredes no te nerent. Secūdo dato q teneant timebat portiones eoz absorberi per ppios eoz creditores. sed vtrūq timorem remouet.

Se. adulte tue.

Probenf. s. si soluat ppijs creditoribus eoz r hereditarijs.

Probenf. tam suis creditoribus q adulte.

Separatione. scz bonoz defuncti a bonis coheredu qua separa tione postulat a ptoze vel pside creditores hereditarij r ita hoc adul ta h postulat. j. de bo. auct. iudi. pos. l. est in rditionis r vaf cā cogni ta. s. si creditores ab herede no nouauerint vel vsuras vl fideiussores no acceperint vel si hereditatis r bonoz heredis confusio facta non fuerit si qnquenniū no transferit. vt. ff. de separa. l. j. s. illius. r. s. pre terea. et. s. quod dictum. s. creditores heredis postulant separationē bonoz heredis a bonis hereditarijs. vt. ff. de separa. l. j. s. questum.

Damnu. r sic pdest ei adulte seruari testamētū vel saltē no obest.

Patietur. in vi passiuu ponitur.

Creditoribus hereditarios. innuit q legatarios no esse h ditiarios creditores sz certe immo sūt. vt. ff. de ac. r ob. l. h ditiariar. nisi cū iter eos r creditores est p trouersia. vt h. r. ff. de sepa. l. creditorib.

Actione. vt r. s. si cer. pe. l. j. r. j. de be. insti. l. quoties. r. ff. ad tre. l. j. s. si bis. Sed j. de iure deli. l. si. s. s. si prefata. Solu. ibi heres est no soluēdo hic sic. vel solue vt ibi. Itē facias vim in eo qd dicit perso nalem. nā hypotheca agere possunt ptra legatarios si res legate sunt obligate. vt. j. de do. ante nupt. l. de rebus. r. j. de dona. l. eris alieni. **Lex. vii.**

Bonori defuncti sepatio a bonis co heredum qualu pe titur.

Liber quartus.

Actioes b. Triginta. no. personales actiones. xxx. annis durare. vt in sti. de perpe. r. te. ac. circa pn. r. j. de prescript. xxx. an. sicut in rem. Sz fallit in quibusda. vt in actione de dolo. vt. s. de dolo. l. fi. r. iniuriaru. vt. j. de iniur. si no. quicq. in fi. r. redhibitoria. r. quato minoris. vt. ff. d. edi. edic. sciendu. s. fi. r. in oi bus ptois penalib. vt ff. de ac. r. obl. l. in bono raris. r. i. quibusda. alis

Et liceat. hic corrigi tur tertium vitium.

Dro debito puro. qd. g. debet pure pot. con stitui in die r. sub pditio ne sz no. ecotra. qd. habe tur in die pot. pstitui sub conditioe r. etia pure vel in die r. qd. debet sub co ditione no. pot. pstitui ni si sub pditioe vt. ff. e. id. qd.

El condicionali. vt existete pditione teneat etia si pure fiat. als vtra. qz actio deperat. vt. ff. eo. id. qd.

Defraudata sit. vt. l. ex nudo pacto. def. vt in sti. de acti. s. de pecunia Item datur spaciū dierū r. etia si pure fiat. vt. ff. e. l. pmissor. s. j. s. i. hoc. vl timo videf. ius coe. vt. ff. de sol. quod dicimus.

Contra heredes. vt s. eo. l. j.

In oia. s. negocia.

Dro iam debito. scz ciuili r. naturali: vel na turali tm. Itē debitū de bet esse reuel spe. ad hoc ff. eo. l. j. s. debitor. r. s. fina. r. l. h. r. iij. in prin.

Et iterū. idest econ uerso.

Conditiones. inde bitū r. sine causa.

Indebitas. hoc per indebitū.

Corumpi. hoc per conditionē sine causa vt incerti. vt. s. de condit. ex le. l. vltima. Alī dice bant repeti cautionē per recepticiā. Alī p actio nem de constituta. sz pri ma placet.

At non erubescat. conuerti. no. sic econtra pecunia in res. vt. ff. de fideius. l. si ita fideiusfor.

Si em certa. voca bula. p. trouersā de noie pertinacibus hic relin quit. sic r. in topica mar cus Tullius. Cū res in telligitur minus de no mine laborandū est.

Ita oēs. ar. q. etiam quelibet vltima voluntas potest dici testamētū. vt. j. coia de le. l. pe.

Pecunie. nomē pecunie qnq. stricte. vt. j. ti. l. j. r. in sti. de ptra ben. emp. s. itē precū. Qnq. largius p bis q. pōdere numero vel mē sura pstitunt. vt. ff. de leg. j. talis. r. ff. si cer. pet. l. ij. item mutuū. Quā doq. largissime p oibus q. in patrimonio sunt. vt. h. r. ff. de vbo. sig. l. pecunie vbum. r. l. pecunie appellatioe. sz verbum rei pro bis q. sunt etiam extra patrimoniū. vt. ff. de vbo. sig. l. rei.

Indefense. i. sine defectu. vel idest cum tanto studio vt. no. senti rent animi fatigationē. pstituebant em olim argentarij quedam inter se forte vt etiam non debitum possēt constitui r. id seruabat inter eos vt hic. r. arg. ff. de eden. quedā. s. fi. r. in aut. de fideius. s. fi. coll. j. r. h etia hodie seruaret si inter se bmoī constituerent. vt. h. r. d. aut. scz co

ram suo iudice quam habere possunt. vt. s. de iurif. om. in. l. fi. no. corā alio cum no. sit comune ius.

Dui adriani epistolam. ff. de fideius. l. fideiusfor. hoc est verum vbi sunt soluendo.

Loquitur. vt isti. de fideius. s. si plures. r. j. de fideius. l. neq. r. l. si fideiusfor. r. ff. de fide ius. l. inter fideiusfores. r. l. si plures. sed quādo qz no. diuidunt inter se. vt. ff. rem pu. sal. fo. l. fi.

Nullo modo. idē er go in tutore r. curatore. vt. ff. de tu. r. ratio. distr. l. j. s. nunc tractem. itē nota vbi eadem equitas: ibi idem ius. vt. ff. de le. r. senatusco. nam r. j. ad leg. fal. l. fi. r. ff. ad. l. ag. l. illud.

De pbationibus.

In pdictis. r. j. dicēdis opus est pbationib. Et ideo de hisponit. Et est pbatio rei dubie p argu menta ostensio. r. d. fm p. a. pbe aduerbio. probe em agit qui pbat fm qd. intendit.

Creditor. idē sicut. ac. Imple re. i. pbare si ne debitor neget siue du bitet. vt. hic. r. j. de non nume. pec. l. si ex ca. r. l. asseueratio. r. l. j. r. j. de fal. cau. adiec. l. si no. desi gnata.

Rursum. scz econ tra.

Prestare debz. siue neget creditor solum siue dubitet. vt. hic. r. ff. eo. l. in exceptionib. et s. de rei vendi. incinile Et euenuunt hec duab. rationibus. Prima: qz debet habere lucrū ille qui asserit: sic r. onus. vt ff. de reg. iur. fm natrā Secunda: quia qui dicit debet pbare. vt. ff. eo. ei qui dicit. qnq. tamen so lutum presumif. r. sic de bitor non probet. vt. ff. eo. si cyrographum.

Possesiones. id est res possessas.

Indicio: um. dato li bello r. alia faciendo. vt s. de lit. contesta. auten. offeratur. Accur.

Ad se pertinere. vt s. de eden. qui accusare. r. de rei vendi. l. fi. r. j. e. actor. r. l. frustra. r. s. de pet. here. l. cogi. r. ff. eo. quinquaginta.

Cessante. vel quia nolis vel qz non possis.

Dominium. i. possessio fm Jo. vt r. s. de rei vendi. quoties. r. ff. de verb. sig. interdum. Sed. Id. dicit pprie poni r. presumi possessore do minum. vt. ff. eo. circa.

Remaneat. de facto.

A psona. cui. estis beredes. Et dic vtrūq. i. anm r. colle gam administrasse: r. anm p sua parte satisfecisse. Vel dic col legam tm administrasse r. istū anm teneri quare non petūt eū remo ueri quo casu etia magistratus pmo puenit q. anm: r. si tempore depo siti officij fuerit soluendo collega no. tenet magistrat: nec iste. vt. hic. r. ff. de magi. pue. l. j. s. si magistratus. r. de tu. r. rōci. distr. l. j. s. nunc tractemus.

Proba
tiois diffi
nitio.

tractemus. r. s. vsqz adeo. r. ff. eo. l. non est necesse. r. j. in qui. cau. ba ben ti tu. l. fi. r. de diui. tu. l. j.

Ostenderit. hoc ideo: qz ex presenti psumitur in pteritus. sic. j. de adul. si g. Vel dic qz vnus dicit alius negat. vt. j. eo. l. actor.

Proprietatis dñium. i. dñium qd est pprietas. Est em r aliud

Dominium: scz in usufructu. vñ d: usufructus pars domini. vt. ff. de usufru. l. iij.

Emptionis. nō solo sed cū alijs: vt. j. eo. l. cum res.

Emptiois. qd non sufficit. qz forte a malefci dei possessore emit.

Legitimis. vt per famā p̄sentientē vel testes vel et alia: vt. ff. de test. l. iij. s. eiusdem. r. ad h. s. fami. ber. non ideo.

Instrumenta domestica. i. puata nō a tabellione facta: s; a p̄tēte siue ab alio. vt si scribo debeo tibi decē r dicunt domestica quasi in domo mea scripta: r est notādū qz p̄mo ponit genus postea duas spēs q̄ sunt hic. scz attestatio qñ interneniūt testes sic r. j. tit. j. l. j. r. ff. de neg. gest. nesennius. r. ff. eo. l. fi. i. p̄n. Annotatio qñ sine testibus r semp sine cā. als valz i mutuo post biēniū in alijs causis statim. vt. j. d. nō nu. pe. in p̄ctib. in p̄n. r. l. genera liter. r. ff. g. ex cau. ma. l. nec non. s. si quis.

Alijs qz. nisi tres sint testes inscripti. s; cū alijs p̄sunt. r sic no. que non p̄sunt singula multa iuuant. vt h. r. j. l. pro xi. r. ff. ex qui. cau. l. nec nō. s. si qs sepi. nec debet iudex alligare animum ad vnā speciē probationis vt. ff. de test. l. iij. s. eiusdem. Argu. s. j. q. nūero tu. l. vnica. in fi.

Rationes. qd sit dic. vt. ff. de edē. si quis. s. rationem.

Defuncti. iō qz credebatur qñ qd esset ibi falsuz remouiss; testator

Eiisdem iuris est. i. sicut supiori casu nō operat aliqd p̄iudiciū debitoribus sic r in sequenti nō parat eis securitates qd obtinet rē. q sequuntur. vt in aut. hic posita.

Quantitatē. nec immutat aut. quam hic signat: qz si iuravit defunctus heres eius plus nō potest petere: s; nihilominus potest excipere.

Quantitatē. scz. x. cū sibi deberent. r. aliud si dixit tm̄ fm̄. l. d. s; r. 3o dicit idē etiā si dixit tm̄: qz errore id videt dixisse cum p̄ herede aliter esse p̄bet nisi iurasset. vt in aut. qd obtinet. vel nisi fuerit sciens. vt ff. de pac. l. tale. r. j. de fal. cā adiec. l. j. in fi. Et no. hic qz enūciatiue voluntates deficientiū. i. morientiū non sunt p̄ lege seruade nisi p̄benf. vt. ff. ad sillei. l. j. s. fi. r. l. j. r. babes hoc. s. cōia vtriusqz iudi. scriptura. vt. ff. ad sill. l. iij. s. j. r. j. de testa. l. vba testi. r. ff. de le. ij. titia. s. gai. r. l. antepe. s. q̄ quis. S; in casu seruaf p̄trariū volūtatis enūciatiue. vt. ff. ad sill. l. j. s. fi. r. l. j. r. j. arbi. tu. l. j. sed dispositiue volūtates deficientiū seruant. vt in aut. de nup. s. disponat. col. iij.

Quod obtinet. s. qz defuncti voluntas nō p̄iudicat veritati: s; a

soluendo fuisse ostenderit.

Dominium potest probari taz p̄ instrumentum q̄ per testes. b. d. vel per alia indicia. pau. de ca.

Idem. a. Aito. Lex. iij.

Proprietatis dñium nō tantū instrumento ēptiois sed ex quibscūqz alijs legitimis probationibus ostenditur.

Scriptura priuata sine alijs adminiculis nō sufficit ad pbationē plenā inducendam. b. d. r vt differat a lege sequēti pone casum in scriptura priuata debitoris cōtra quē agit Lex autē sequēs r lex exemplo loquunt in scriptura priuata ipsius agentis vt nō faciat fidē p̄ se: sed nec scriptura priuati cōiuncti faciat fidem contra se nisi habeat alia adminicula. pau. de ca.

Imperator. P̄hilippus. a. Seristo. Lex. v.

Instrumenta domestica seu puata testatio seu adnotatio si nō alijs qz admūculis adiunent ad pbationē sola nō sufficiunt.

Rationibus defuncti non statim ad pbandum sibi vel heredi vel scribenti debiti fuisse. b. d. bal. vel sic. Rationes puate defuncti nō pbāt sibi deberi. et vba enūciatiua in vltima volūtate emissa ad cōmodum heredis ei nō p̄sunt nec ad incōmodum eius emissa ei nocent nisi testator iurauerit. b. d. saly. vel sic. Scriptura priuata non facit fidē pro scribēte. b. d. vsqz ad v. eiusdē iuris est cū. l. exēplo. j. e. pau. de. ca.

Idem. a. Romulo. Lex. vj.

Rationes defuncti q̄ in bonis sibi obite q̄titatis solas sufficere nō posse: sepe rescriptū ē. **E**iisdē iuris ē r si nō vltima volūtate defunctus certā pecunie q̄titatē: aut et res certas sibi oberi significauerit.

In autem. rādo a moriente p̄suto. s. vltimo. collatio. v. Constitutio. ij.

Assertioni iurate testatoris hādes stare debent: creditoribus aut non potest imponere legem. b. d. Bal.

Quod obtinet oimodo si testator si iurauerit. aliogn heredes necesse hnt testatoris religioni stare: aut minie fruēti bis q̄ relicta sunt: s; creditorib; nihil ex hoc

si iurat p̄iudicat in casu. l. qñ testator iuravit nil se habere in bonis plusq̄ noiauerit: r ita ex hoc paraf p̄iudiciū heredib; sed creditoribus minime. An aut extraneo debitori paretur securitas per iusiurandum defuncti. Quidā qz non. Tu dic qz sic. r gratia exempli de heredibus dicit qui habebāt aliquas res defuncti.

p̄iudiciū parabitur.

Ex ppria scriptura creditoris non cōvincitur debitor etiam in fiscali. b. d. Bal. Vel sic. Etiam pro fiscali debito propria scriptura non probat. b. d. Saly.

Impe. Sal. a. Sabino. Lex. vij.

Exemplo p̄iudicium est vt ei scriptura credat: q̄ vnusqzqz sibi anotatiōe ppria obitorē p̄stituit. **U**nde neqz fiscus neqz alium quēlibet ex suis subnotatiōib; obiti p̄bationē p̄bere posse oportet.

Re nō ē onerand; in pbatione. Bal.

Imperatores. Dioc. r. Max. aa. r. cc. publico et optato. Lex. viij.

Rustra veremini ne ab eo qui lite pulsatur pbatio exigatur.

Allegans se minorem debet probare se minorem. b. d. Bal. r Saly.

Idem. aa. r. cc. Marciane.

Am te minore. v. Lex. ix. r. xx. annis esse pponas adire p̄sidentem p̄uincie debes et de ea etate probare.

Illud qd p̄t̄ solet ab alio abesse non probat illud esse. ad h allegat. vel sic. Quādo sunt aliqua penitus separata: vno pbato reliquū nō pbat. b. d. Bal. vel sic. **P**robatio v; esse de necessario nō de cōtingēt cōcludēte. vel sic. Non probat hoc esse qd ab hoc etiā qñqz cōtingit abēe. vt sic. Lōsequētia que procedit ex fallibi non est bona: qz nō efficac; vel necessaria. b. d. Sali.

Idem. aa. r. cc. Isidoro.

Neque natales tui. Lex. x. **N**ec ingenuū te probare possis: neqz honores quibus te functū esse commemoras idoneā pbationem pro filie tue ingenuitate continent: cum: nihil prohibeat. et te ingenuum et eam ancillam esse.

Qui vitii inuisibile obicit testamēto illud probare tenet. b. d. bal. vt sic. **I**n dubio p̄sumit p̄ testamēto nisi p̄ probet. b. d. Bar. vt sic. **Q**ui testm̄ ipugnat v; ostendere cām qre careat virib; vel sic. **J**uris negligētia v; pbari qñ intentio fundatur. ex ca. sa.

Idem. aa. cc. Anthonie. Lex. xi.

Scriptum heredes ab amista tua vel testamēti vitio: vt quacunqz alia ratione nō posse obtinere hereditatez probari a te pos

Ingenuitate. r est rō qz conditio matris inspicit in liberis.

Cū nihil pbabilitatis vt necessitatis. cū partus ventrē sequat. vt s. de rei v. l. partu. r. ff. de sta. ho. l. r in fuoz. s. fi. r. j. de li. cau. l. au. l. j. sit ar. s. j. ne d sta. defun. l. si p̄. Et no. h ar. qz nō pbat hoc esse qd ab hoc cōtingit abesse. facile. l. r frequēter sic. j. e. l. ad pbationē vti. r. l. ad pbationē fuitutis. r. j. vñ cogna. l. pe. si vō sunt duo talia quozū vnū nō est sine altero vel raro est vel nō est sine altero frequēter. vno pbato pbaf r reliquū. vt. j. e. l. siue possidetis. r. l. cū p̄cib; r. l. m̄ em. nā r p̄t̄ m̄ libera fuisse r filij sui eē. s; nō p̄sumit. vt. j. e. l. m̄ ez. r idē iania m̄ na r ceteris vsqz ad sextū gradū i q̄ fit p̄putatio cognator. vt. j. d. li. cā. l. au. **I**n auis r p̄uis et m̄ nis p̄. qz semiarū p̄ditio tm̄ h ē spectāda.

Scriptum qd satis est interim p̄ eo siue possideat siue petat. **A**lia ratione. forte qz nō sit capax p̄sumit em̄ capax. vt. ff.

Juramentū defuncti an paret securitate extraneo debitori.

Dñs p̄sumit q aliquādo fuit.

Partus ventrem sequit. **N**ō pbat hoc ē qd ab hoc cōtingit abesse.

Instrum domestica qd dicitur eē.

Liber quartus.

eo. ab ea parte. vel non sit solene testamentum vel falsum.

Agere potes. possidens idē pbaret. et ad idē. s. de iur. et fac. igno. si post. ar. s. ff. de publi. l. q. cūq. s. fi. et s. de inof. te. liber. et j. de codicil. l. nec codicillos. et ff. eo. l. quidam. et no. q. hic agitur peti. here.

Am res. i. obligatiōes. vt insti. de rebus cor. et dictio cū: ponit

Ap qñ. nā qñqz si unt in scriptis si hoc scz agat inter ptes. et tūc probandū est q totū mūdūz sit cōpletum. vt. j. de fi. instru. l. t. ctus. vel dicq cū dicit rōnē ei. qd seq tur. et dic fm hgerunf. l. vt ide trabāt sbam. vt. ff. de pig. l. t. bif. et j. de con trabē. emp. l. nō idcirco. et ff. de fide instru. l. i. re.

Testionū. i. pbatio.

Emptionē. q est ne cesse. als nuda. vt. ff. de acq. re. do. l. nunq. acc.

In vacuaz. s. vacua quā aliqz n possidet nec est in possessione. vt. ff. de ac. emp. l. h. s. j. et l. i. i. et dic q demōstratiue ponit nō q sit op. ad transf lationē dñi vacuā tradi. vt. ff. de fun. do. l. si fun. dum. l. qdā s. vt ibi dixi

Ite dixit h. d. q satis ē ad dñi probationē pba re bec tria emptionem et vacue possessionis tradi tionē et pciū solutum. qd nō placet: qz pōt eē q vē ditor: nō fuit dñs. vñ em ptoz nō fit dñs. vt. ff. de acq. re. do. l. traditio. opz ergo pbare q vēditor: fue rit dñs. vt. ff. de pig. l. et q nondū. s. qd d. et s. pu bli. l. eum. s. publiciana actio. qd pōt pbari qz p bat eū vel vsucepisse vel specificasse vel alijs simi libus modis. vt insti. de re. diui. s. singuloz vsqz in fi. ti. et sic suppleas hāc l. vel dic q h agebat con tra venditorē vel ei. he redē q nō negabat vendi torē fuisse dñm: qz sic suā vel antecessoris turpitu dinē allegaret qd posset.

J. de seruo. pig. da. ma. l. si creditorib. Sed forte dicebat precū non solutū quare hoc est pban dum per emptorē. Itē dixit. h. hic q eo ipso qz possidet vel possede rit dñs psumit et vēdicat si a possessione cadit. et p eo. s. eo. l. i. in fi. qd non placet. vt. ff. de pig. et q nondū. s. qd dicitur. et de publi. eū. s. pu bliciana. et non ob. j. de agri. et cēsi. si coloni. lib. xi. qz ibi spāle. vel agit ibi tantum de possessione reuocāda non dominio.

Numeratam. non ergo publicianam intendit. vt. ff. de pub. l. de p cio. sed directam in rem. vt. s. de rei ven. quotiens.

Quibus. de hoc erat questio: qz solis instrumentis videbant pro bari. sed uon est ita. vt hic. et s. eo. l. pprietatis.

On eplis. natalib. i. natiuitate. vt. j. de liber. cau. parētes.

Qon iungit. vt. j. de testa. l. neqz pffessio. neqz liber fit per epistolam. vt ar. j. de libe. cā iubemus. nec coheres. vt h subūcit. vt. ff. de pac. epistolā. et quod dicit non p iungi epla. dic nec reuera neqz ad p iudiciū fm qdā. nec ob. ff. eo. qdā in fi. qz ibi nō pbāt heredes fra tres defuncti: qz erāt in possessiōe filiationis. Alij vt Ja. q ad p iudiciū valent eple donec ptra pbe. vt arg. ff. de lib. ag. l. j. s. iulian. s. j. videf qz p eplam probef. vt. ff. eo. l. si ptra. j. rñ. So. nō probant plene episto le. vt hic. sed semiplene vt ibi. et sic cum alijs profunt. vt et. s. e. in strā.

Aduersus absentē. i. ptra illū q suā ancillā vocauerat sorozem.

Pro ancilla. a procuratore ancille quam constituit pcuratorem ad pete ndū iudicē familie herciscunde: ideo qz soroz nominata erat fm Azo. et sic duo erant pro ea.

Emissi. nec est amplius aliquid factum.

se confidis: de hac hereditate apud rectorē prouincie agere potes.

Etiam sine instrumētis pōt pbari do minūz pbando titulum emptionis cū pre cū numeratione et vacue possessionis tra ditione. h. d. fm bal. et saly.

Idem. aa. et cc. Liconie. l. xij.

Am res nō instrumētis ge rant: s. in bis rei geste testi moniū pferat factam emptionē et in vacuā possessionē inductū pa tres tuū preciumqz numeratū qui bus potes iure proditis probatio nibus docere debes.

Littere per quas quis multerē quandā sibi sorozē appellat eā vere sorozē nō faciūt sed pbant seu presumi faciūt aliter tñ re se habere probari pōt. h. d. primo. Itē rescri ptū quo dat arbiter ad diuidendū heredita tes inter duos velut fratē et sorozē et tanq coheredes nō p iudicat absentē. h. d. sali. vel sic. Per litteras assertorias consangui nitatis nō inducitur consanguinitas. naz probatur si simpliciter propter aliud sunt emisse. h. d. Pau. de ca.

Idez. aa. et cc. iustino. l. xij.

Non eplis necessitudo san guinitatis: s. natalib. vñ ad optiōis solēnitatem iungitur nec ad uersus absentē hereditatis diuidē de grā velut q fratē tuum. p ancil la petit arbiter substantie perimit veritatē. Siue itaqz quasi ad so rozē quā ancillā te posse pbare p si dis epistolam emisisti: siue familie herciscunde quasi p coherede pe titus arbiter doceat: fraternitatis questio per hoc tolli nō potuit.

Qui negat esse filiū quē tractauit vt fi liū d. pbare negatiua: qua pbata veritati est locus: et cōfessio in p trariū est irrita. h. d. bal. vel sic. Sola professio qua qd aliū su um appellat filiū et ecōtra nō pbat quē fili um sed quasi possessio filiationis trāfert on

Pro coherede. a procuratore ancille quasi ipsa esset coheres. azo. et dic q hic erat in possessione fraternitatis. et ideo frater probat.

On nudis. fili. petebat paterna bñficia a pte. hic negat filiūz.

Assueratiōib. assuerare est sine interrogatiōe aliqd vey falsum ve affirmare. aliogn si interrogat rñdeat est h p fiteri vel p fessio.

Professione. scz fal sa.

Consentiāt. vñ vide batur p iudiciū verita ti fieri p talē p sensum. i. nō vltra querat an filiū sit. Accur.

Cōstituit. vt et d. xi. s. l. pri. in prin.

Alienū. s. filium.

Detege. cū ille quasi possideat filiationē. et q stio est vtrū filiū sit isti. vel alienus. sic. et. s. l. p xi. erat in possessione fra ternitatis. Sed fm Ja. nō erat ita. s. dicebat ex confessione facta ex iudi ciū plenum alicui fieri p iudiciū.

As eius. i. violē ta possessio quā habet in seruo.

Ad inime pdest. in sta cā pdest. et sic isert cū igitur et. vñ plane et bec verior.

Profitearis. quod facit contra te.

Merum. hic autem pro te.

In possessione. scilicet an ille per violentiā detinuit te qñ psumeris q bona fide sis in posses sione libertatis. an per violentiam et tunc p su meris mala fide. Vel ali ter. id est an fugeris quā do presumitur euz bona fide tenuisse. an non fu geris: et tunc presumitur mala fide te tenuisse. S. non placet: quia de fuga confitetur: et sic certa est. et ideo non inquiritur: et hac eadē ratiōe nō placet se cūda expositio. Vel ter tio subaudi et post ingra tur an violēter tenuit. et tunc l. aufugeris de do

Idem. aa. et cc. Philip. et Se bastiano. l. xvi.

Sue possidetis p dia que a pa tre cōmuni sibi fratres eman cipati donata contēdentes vēdicāt ipsis incūbit facti p bationis neces sitas. Siue ipsis ea pedia a patre vestro sibi donata tenenti bus vos heredes constituti patris

mo seueri. et sic in possessione libertatis sis dolo malo. et ideo videf idē ius statuendū: qd esset si esset in possessione seruitutis. vt. s. vbi cā sta. agi d. l. j. et j. de li. cau. eā qz tñ seuerus iustū initiū nō habuit cōmodū possessionis nācisci nō d. vt. ff. eo. si qz liberū. et sup hmoi qstione pro nunciabit: vt hic. et ff. de lib. cau. liberis. s. fi. et ff. eo. si filius.

Sue possidetis. facti. vnde. scz vñ quo titulo sint sua.

Sine ipsis. pteritis forte vel ex hereditatis.

Constituti. p qd psumuntur esse vestra. q em fuit dñs adhuc dñs presumit vel eius heres. vt hic. et ff. de reg. iur. l. id qd nostrū. et arg. j. ti. j. auf. si testis. et s. de serui. altius. et no. ff. fini. reg. l. in finalib. secus in etate. vt et. s. de in integ. resti. mi. si minorez. et dixi. s. e. l. cū te. Vel dic ptra. vt no. et bene ibi colligit in. l. si minorez. Quid in possessione. Idem fm. j. d. et. vt. j. de pig. ac. si creditor. et s. ad exhi. nō ignora bit. S. 3o. nō idem qz facili amittit possessio q dñm. vt. ff. de acgr. pos. si quis in amittēda. s. differentia. et non ob. lex si creditor. et habuit cām a me. nec illa nō ignorabit: qz pbat q tpe litis ptestate erat apud possidentē reū. Vel distinguit qn tractabit de cōmodo possessoris. vt qz dicat se vsucepisse. et tunc sit vera opi. pla. aut de in cōmodo. vt qz cō uenit reivē. et tunc est vera opi. 3o. vel potest dici qvbi a me vendicas non presumor possidere licet aliquando possedi: sed econtra si dico me vsucepisse presumor q tempore litis contestate erat apud possidentē sed econtra constat q non presumor ideo nō possidere hodie qd aliqū do non possedi. vt. ff. de excep. rei iudi. si rem. et l. si quis ad exhiben. et ff. rem ra. ba. pcurator. in prin.

Posses sio quā do d. va cua.

Dñi p bas p tria

Assue rare quid est.

Petitio.

Petitio. scz fundum. r sequentia erunt verba respõionis vel pe- titis bic. scz vt intentionem r.

Facti sunt. sic ergo reus pbat r causam siue titulũ dicere cogitur. r sic est p. s. de rei ven. res. r de pe. here. cogi. r. s. eo. frustra. r. j. eod. actor. r oēs tractantes de tali materia. So. ideo pbat qz p̃sumptio est p

Proba- no qñq rei onē/ rat.

Et no. bic circa bu- iusmodi p̃sumptione: qz aut nō est dubitatio iter partes de facto. r ita lex p̃sumit sup certo facto aliqd vt reuersum ab ho stibus nō esse captum vt ff. de testa. l. lex cornelia r idē in ceteris fictioni- bus. r nūc nunq̃ admit- tit p̃batio in p̃trariũ. vt in sti. qui. mo. ius pa. po. sol. s. si ab hostibus. r. j. de re iur. ac. l. vna. s. ac cedit. r. i. j. r. n. r. h̃ p̃sum- ptio d̃r p̃pe fictio vbi au- tem dubitatio est de fa- cto inter partes. vt an q̃ fierit d̃ bōis mariti vxor r an p̃traxerit m̃imoni- um cum libera muliere. ad quā p̃suetudinē habe- bat r lex de facto. de quo dubitabat p̃sumit sic fuit se vel nō bene admittit p̃batio in p̃rum. vt. ff. de do. inter vi. r vxor. l. etiā r. ff. de ritu nup. l. in li- beris. nisi lex p̃sumat r statuatur q̃ sit quandoqz ex vigore scripture. vt. j. ar. tu. l. si. r. j. de contra- hē. stip. l. j. r. ff. de vboz obli. sciendũ. sed in his duabus q̃ ponūt eundez casum dicunt quidā sic nos p̃tra. vt. ff. de pac. l. iuregentiũ. s. qd̃ fere. itē ad hoc qd̃ est h̃ facit. j. ad velleianũ antique. qñqz fauore vltime volūtatis vt. s. de inoffi. testa. l. iij. r. j. de insti. r substi. ge- neraliter. s. cū autē. s. h̃ posset p̃bati p̃trariũ. qñ qz fauore dotis. vt. j. de rei vxor. ac. in prin. Item vt. j. ad mace. l. fina. Item est huic p̃tra. ar. ff. eo. cum de indebito. s. si autē p̃ parte. vbi ex solutione transferit onus p̃bandi. sed hic non fuit solutũ: sed alio mo- do ad emancipatos p̃dia puenerūt. r adde. ff. qd̃ me. cā. nō est verisile.

Presum- ptiois ma- teria.

Mtem ac te post editā (vt inge- nua p̃bati possis) ostendi cōuenit.

Quod em̃ fratribus tuis nulla moueatur questio ad defensionez tuam nihil p̃desse potest.

Statur in instrumento donec probetur p̃trarium. b. d. bal. Et plus valet quod agi- tur q̃ id quod in instrumento inscribitur seu simulate concipitur. b. d. Sal. y.

Fidē. aa. r. cc. volētille. l. xvij.

Am precibus tuis significes ignozāte te p̃diũ eũ cui⁹ me- ministi sibi velut a te donatũ instru- mētis inseri fecisse: si vera sunt q̃ p̃- cibus indidisti: nec ad⁹ nomē facte donatōis fundus iste puenit. vnde adito iudice cōpetēti. pbare te opz cōtra voluntatē tuā hūc fundũ in- strumēto aduersariũ tuũ sibi ascri- bi laborasse vt fm̃ tenozē rescripti nostri possis consequi sententiam.

Exceptio dilatoria in initio litis oppo- nitur sed post litem contestatam venit pro- banda fundata intentione actoris. bal.

Fidē. aa. r. cc. menā. l. xix

Exceptionē dilatoriā opponi

Mtem tuam. quam ancilla fuisse p̃stabat. Conuenit. pbat r alijs modis ingenuitas. s. p̃ restitutio- nē natalium. vt. ff. de nata. re. l. queris. Item per sententiā. vt. ff. de sta. bo. ingenuum. Itē q̃ sit natus ex ancilla passa moram in fideicommissa- ria libertate. vt. j. ad or. fi. l. si. Item no. q̃ hic ideo fm̃ leges pbat. quia aliquando fuerit mater ancilla qd̃ non placet: qz p̃bato de manumis- sione modo quare magis nata p̃sumeret ante manumissionē q̃ post. sic em̃ in deterius p̃sumeret qd̃ esse non debet. vt. ff. eo. cū de etate. dic ergo q̃ ideo pbat se post editam. qz erat in possessione seruitutis et ad hoc ar. s. de pe. here. l. iij. r de rei ven. l. quotiens.

Potest. neqz quo ad necessitatem neqz quo ad probabilitatem. vt j. de lib. cau. l. multis.

Am precibus. te donatũ. cū de alio intelligeres fundo. vel cuz deberet scribi cōmodo scriptum est dono vel loco.

Ad nomen. nedũ ad rei veritatē. vt r. s. de feris. l. a nullo.

Oportet. p̃sumit em̃ interim p̃ instrumēto. vt in aut. de fi. instru. s. si vō morianf. col. vj. s. p̃batio in p̃trariũ admittit vt plus valeat ve- ritas q̃ scriptura. vt hic r. j. plus va. quod agi. l. j. r. j. si quis alteri vel sibi. cum pp̃ria. r de re. alie. nō ali. distrabente. r de emā. l. iij. r de do. l. nec ignorās. r. ff. de excep. l. q̃ agnitis. S. p̃tra. j. ar. tut. l. si. s. j. r. ff. de vfr. l. si ali. Sol. illa specialia sunt. r facit. ex de pba. c. iij. r ibi no.

Exceptionē dilatoriā. alia em̃ est peremptoria alia dilatoria qd̃ dic per exēpla. vt in sti. de excep. s. appellantur. Deremptoria potest opponi r p̃bati quādociqz ante sententiā. s. post q̃ actor mon- strauerit intentionem suā: vt. j. de excep. siquidem. r. j. sen. rescin. non

Exceptio pempto- ria qñ po- test oppo- ni p̃bati

petitis vt intētionē vestrā nō p̃stitit se detegāt. vñ dñi facti sunt emer- gēte questioē docere cōpelluntur.

Probatio p̃cludens ex tpe regit p̃ba- tionē illi⁹ t̃pis r p̃batio nō cōcludēs nō est p̃batio. b. d. no. s. bal. vt sic. Itō sufficit p̃ bari q̃ q̃stio stat⁹ nō moueat fratrib⁹ vt p̃su- mat qz ingenu⁹ s. qz mat fuerit libera ante ei⁹ p̃tū. b. d. bal. vel sic. Qui fundat intētio- nē suā in tpe agendo vel excipiēdo d̃z t̃ps p̃bare. ad hoc semp allegat. pau. de cast.

Fidē. aa. r. cc. Balme. l. xvij.

Mtem tuā p̃secutā liberta- tē ac te post editā (vt inge- nua p̃bati possis) ostendi cōuenit.

Quod em̃ fratribus tuis nulla moueatur questio ad defensionez tuam nihil p̃desse potest.

Statur in instrumento donec probetur p̃trarium. b. d. bal. Et plus valet quod agi- tur q̃ id quod in instrumento inscribitur seu simulate concipitur. b. d. Sal. y.

Fidē. aa. r. cc. volētille. l. xvij.

Am precibus tuis significes ignozāte te p̃diũ eũ cui⁹ me- ministi sibi velut a te donatũ instru- mētis inseri fecisse: si vera sunt q̃ p̃- cibus indidisti: nec ad⁹ nomē facte donatōis fundus iste puenit. vnde adito iudice cōpetēti. pbare te opz cōtra voluntatē tuā hūc fundũ in- strumēto aduersariũ tuũ sibi ascri- bi laborasse vt fm̃ tenozē rescripti nostri possis consequi sententiam.

Exceptio dilatoria in initio litis oppo- nitur sed post litem contestatam venit pro- banda fundata intentione actoris. bal.

Fidē. aa. r. cc. menā. l. xix

Exceptionē dilatoriā opponi

pos. peremptorias. r. j. de prescrip. long. tēpo. emptor. r extra de ordi. cog. c. j. bec tamē lex r alia de excep. vident velle q̃ reus debeat eaz cō- testari ante probationē actoris. s. puto q̃ illa contestatio ex voluntate fiat nō ex necessitate. Item r quedā peremptorie opponunt post sentē- tiam. vt diximus. s. de iur. r fac. ag. l. j. r. j. sen. rescin. nō pos. l. pempto- rias. Si aut dilatoria sit exceptio siquidē solutio- nis ex pacto vel lege op- pōi d̃z in initio cause r sub- p̃ditione si actor p̃baue- rit intētionē suā. vt. v. l. siquidē. r. j. de excepti. als si diceret se debere: s. sibi pactũ factum statim actor monstrasset p̃ con- fessionem rei. r intellige cause initiũ p̃testationez litis vel ante vel circa. vt. s. de iura. calū. l. ij. in prin. r. s. fi. Probaf aut bec exceptio post q̃ actor monstrauerit qd̃ asseue- rat vt h̃. ita tamē si reus nō didicit testificata: qz tunc per testes nō posset p̃bare. vt in aut. h̃ posita dicit. Si aut sit declina- toria iudici: si quidē sci- at h̃c sibi cōpetere in pn- cipio opponat. als sileat vt. j. de excep. l. si. r. ff. d̃ iudi. sed r si susceperit. i principi. Si nesciat oppo- nat etiā post sentētiāz vt falsi p̃curatoris r nō cō- petentis iudicis. vt. s. d̃ p̃cur. l. j. r. j. si a non cō- p̃e. iudic. l. si.

quidem in initio p̃bati nō post q̃ actor monstrauerit qd̃ asseuerat o. z. de testib. s. qz

In autē. vero. collati. vj. constitutio. iij.

Ista est no. aut. post didicita restifica- ta testium p̃ductio non p̃cedit. sed si non cōstat testificata didicita trina p̃ductio fie- ri p̃t quarta non. nisi cum quadam solen- nitate. quinta nullo modo. b. d. no. s. bal. Concordat de testi. c. in causis. r. c. yltra tertū. vbi ista aut. canonizatur.

Aut semel p̃duxerit testes aut bis aut ter: r testificata tractauerit: aut ab aduersario hoc faciēte disputationē accepit: r ex B testificata didicerit nō habebit li- centiā vlteri⁹ vt p̃ductioē testiuz ex diuina etiā iussione. Si vō hoc nō egerit tūc danda est quarta p̃ductio testiũ: sacro ab eo pri⁹ dā do qd̃ neqz subtraxerit neqz p̃cun- ctat⁹ est ipse testificatiōes vel alijs aduocatoz ei⁹ vel ali⁹ p̃ eo agēs: nec p̃ dolū nec p̃ machiatiōē vlt ar- tē q̃rtā p̃ductionē testiũ petat fieri.

Per p̃ductionē instrumenti subtracti nō probatur libertas sed magis p̃sumitur p̃tra subtrahentem b. d. no. fm̃ Bal.

Fidē. aa. r. cc. Domine. l. xx.

Si de possessioē fuitutis em- ptionis instris subtractis i li- bertatē p̃clamat eutichia: cū petito- ri p̃batiōis on⁹ incūbat⁹ intētionē sua defecta his iuuari minime p̃t.

Nā si in fuitute petat ad ēptio- nis p̃bationē nō ē iudicis alijs op⁹ h̃ instroz furtū monstrare sufficit.

Productione. nisi ad reprobationē testiũ. vt. j. ti. j. si qz testib⁹. et l. si. r aut. si testis seruilis. An aut a se inductũ posset reprobare. forte non. vt. d. l. si quis testibus. Itē nunq̃d in cā appellationis possunt p̃ duci. Rñ. vtiqz fm̃ Hzo. vt. j. de ap. l. eos. s. si quis. r de tēpo. appel. l. per banc: cū sit alia cā a prima: als dicit q̃ nō. r qz dicit esse eandē cām r qz ratio aut. est generalis timor. s. subornationis. s. p̃ma opi. seruaf: scz ius canonicũ distinguit. an super eodē capitulo. r tūc non p̃t. an sup alio: r tunc p̃t. vt ex de testi. c. frater nitatis. Itē an post aperturā possunt instrumēta produci. Dic q̃ sic. qz ibi nō est suspitio. r sic se ha- bet consuetudo.

Iussione. ff. de mino. l. minor. contra. solu. vt ibi.

Productio testium. renunciauerit vel nō renūciauerit testibus. ergo sola scientia nocet. sed renūciatio non. vt in cor. s. illud. r in no- uel. de testi. s. r quia.

Productionē. quidā dicunt vñā p̃ductionē esse cū semel p̃ducū- tur. r si eadē die: r infra eandem dilationē iterũ p̃ducunt est alia pro- ductio. Alij vocāt vñam dilationē p̃ductionē vñā infra quā quotiēs voluerit poterit p̃ducere. sed prima verior est. Itē quid si p̃ se redierit. Videt vltimo dicto standũ. arg. ff. de ma. test. stichuz. r de here. insti. l. si ita scriptum. r. j. de libe. cau. cum p̃cum. sed puto non habēdam ei fidem si cū alia parte fuerit locutus.

Si de possessioē. incūbat. qd̃ si ex possessioē seruitutis p̃nocet i li- bertatē. vt hic. r. ff. eo. si filius. r. j. de li. cā. l. non ideo. r idē si do- lo esset in possessioē libertatis. vt. ff. de lib. cā. l. liberis. r. s. e. l. vis ei⁹.

Ad inime potest. vt. j. de lati. liber. tol. s. similitqz modo. in fi.

Ad si. vere non inuatur agendo qz neqz excipiēdo si non dolo erat in libertatis possessione.

Ad emptionis. s. entichie. sed an hoc sufficit.

Furtū. ab aduersario factū. secus si alio vel fortuito casu amittat

Solutio- nis exce- ptio qua- liter r qñ oppōi d̃z

Testes p- ducti i p- ma cā an possint iteruz in cā appel- latiois p- duci.

Liber quartus.

instrumentum vt in p[ro]trario. j. ti. j. l. testiū. in fin. r. de fide instru. sicut iniquum. r. j. de iur. do. l. cum circa. que sunt contra.

A p[ro]batione. cum itaq[ue] nec cū eis subtractis vti nō possis. con- stat autem de alijs ar. vti posside. itaq[ue] rē.

Competenti. p[ro]bando ea que dicunt. s. eo. cum res.

Enam res. bene dixi competenti.

Probatione. s. talē.

Non puenit. q[ui] non pdest. sic ergo not. q[ui] id v[er]o q[ui] probare quo p[ro]ba- to adiuuet. sic r. in inter rogationib[us]. r. arg. ff. de inof. testa. l. j. Itē no. hic q[ui] res mea pecunia em- pta nō ideo est mea: vt. j. si qs alteri vel sibi. l. j. et fallit in tribus casibus. vt dixi. ff. de dona. inter vir. r. vxor. l. vxor. marito.

Probatione. que dno incūbit cū ex libertate petat in seruitu- tem. als sec[us] si ex seruitu- te in libertatez petat. vt s. l. matrem.

Matrem. que erat libera. l. 30.

Non sufficit. vt. j. d. libe. cau. l. liberos. in fi. r. j. de inge. ma. l. h. nam etiam liberi q[ui]q[ue] serui- lia faciūt ministeria. vt ff. de vsu r. habi. l. pcul[us]. r. in sti. de vsu r. habi. s. j. Accur.

Connuētia. i. p[ro]fen- sus matris r. fratris. s. q[ui] sunt ingenui non p[ro]iudi- cat filijs. vt. s. de transa. l. transactio matris.

Matre natis. etiam ancilla.

Probibeat. vt. j. de lib. cau. l. multis. r. l. au- bic tamen seruus p[ro]sumi- tur.

Actor. actorē acci- pe etiā p[ro] accusa- tore vt. j. e. l. fin. r. p[ro] eo excipiente affirmatiue. vt ff. eo. in exceptioe. nō ne- gatiue. vt. j. de nō nu. pe- cu. si ex causa.

Non astringit. quā- doq[ue] tamē ab actore p[ro]e- sumptione p[ro] se habente in reum transferi proba- tio. vt. s. eo. siue posside- tis. r. j. de dona. inter virū r. vxor. etiā q[ui]q[ue] econtra a reo in actore. vt ff. eo. si pactū. r. l. si cyrographum. r. l. cū de indebito. in prin. r. s. j. et idē in accusatore r. in accusato. s. q[ui] transferat probatio de vno in alijs vt. j. ad. l. iul. de adul. si q[ui] r. in auf. vt lic. ma. r. au. s. q[ui] v[er]o. col. viij. et s. de epi. r. cle. si qua p[ro] calumniam.

Cum p[ro] rerum naturā. i. p[ro] solitum cursum causaz. p[ro]suetudinez em[er]- alterā naturā appellamus. vt. ff. de lib. r. posthu. si quis posthumos. q[ui] est vt negās p[ro]bare non debeat s[ed] affirmās. alij vt Jr. dicunt rerū natu- ram vt affirmatū. q[ui] q[ui] affirmat est: r. ita potest probari p[ro] diferentes species s[ed] illud q[ui] negat nō est. r. sic non p[ro]t[ur] p[ro]bati cū nō habeat spēs vel differentias. Sed certe lz sit verū q[ui] illud q[ui] nō est nō p[ro]bat p[ro] species vel differentias tñ p[ro]bat p[ro] alia vt p[ro] mediū vt ptz. j. de contrabē. r. com- mit. stipu. optimam. in fi. r. s. eo. cum precibus.

Factū. sec[us] si ius. vt. ff. eo. ab ea pte imo nō secus. q[ui] ideo p[ro]bat ne- gans ius. q[ui] est p[ro]sumptio p[ro] actore q[ui] oia liceat. vt. ff. eo. ex q. cau. ma. necnō. s. j. sic r. in facto si sit p[ro] actore p[ro]sumptio transferi in reū p[ro]ba- tio: vt diximus modo. Itē huic regule q[ui] rē nō p[ro]bet signant p[ro]traria q[ui] dixim[us]. ff. eo. l. ij. Et distingue vt ibi r. q[ui]stiones fac quas fecimus in. l. circa. in eo. tit. In casu tñ mere negatiua p[ro]bat vt cū iuro me nō p[ro]sciuz alicui[us] malignitatis. vt in auf. de bere. r. fal. s. si v[er]o absunt. col. j. r. te nō h[ab]e[re] vxorē. vt in auf. de sanc. epif. in pn. col. ix. r. ar. s. de his q[ui] ad eccl.

psu. l. fi. s. sicubi. S[ed] bec nō sunt sacra p[ro]batiois s[ed] cuiusdā purgatiois. **I**tem. qui scripturas. i. qui dicunt vel quod ad probandū intentionem adducunt.

Suspectas. vel rōne p[ro]sone. q[ui] als fecit malas scripturas q[ui] istā cō- posuit. vt ar. ff. de accu. si cui. s. h[ab]idē. r. de remili. nō oēs. s. a barbaris r. j. de susce. r. arc. l. si ali

Qui p[ro]ducit scripturā suspectā nisi p[ro]bet eā verā puni[us] iudicis officio tanq[ui]m fal- sarius. b. d. fm vnam lecturam s[ed] aliā. b. d. Qui accusat instrumentū de falso r. nō probat puni[us] tanq[ui]m falsarius pau. de cast.

Impat. Valēs. Gra. r. val. aaa. ad antbo. p[ro]fec. p[ro]to. **Lex. xxij.**

Item oēs q[ui] scripturas su- spectas cōminiscunt[ur] cū q[ui] iudicio p[ro]merint: nisi ipsi astruxerit veritatē: vt nepbarie scripture re- os quasi falsarios esse detinendos.

Accusator debet accusationē suā p[ro]ba- re p[ro] idoneos testes: vel p[ro] aptissima docu- menta r. indicia indubitata r. luce clarioza b. d. fm Bal. vel sic. In criminalibus p[ro]ba- tioes debēt esse luce clariozes. Saly.

Impa. Gra. Valenti. r. Theo. flo. p[ro]fec. p[ro]torio. **Lex. xxv.**

Scient cūcti accusatores eā se- rē deferre debere in publicā notionez q[ui] munita sit idoneis testi- bus vel instructa aptissimis docu- mētis: vel indicijs: ad probationē indubitatis r. luce clariozib[us] expe- dita.

Ingenuitas p[ro]t[ur] probari non solū p[ro] te- stes sed etiā p[ro] instrumenta r. alia argumē- ta seu p[ro]sumptiones. b. d. fm glo. que legi[us] duobus modis. p[ro] Dat. de ca.

Impa. alexan. Carpo. **Titu. xx. Lex. j.**

Tribi p[ro]trouersia in genuitatis fiet: de- fende cām tuam in- strumētis r. argumē- tis quibus potes.

Soli etem testes ad ingenuita- tis probationē nō sufficiunt.

Domestica testimonia repellunt. hoc dicit Bal. r. Saly.

Impa. vale. r. gal. hofe. **Lex. ij.**

Tiam iure civili domestici te- stimonij fides improbatur.

Species r. p[ro] mo de vna probatione p[ro] tibi. in reo

potest poni r. sic p[ro]bat ex voluntate. vt. ff. de p[ro]ba. circa. Vel dic ex ne- cessitate cū dolo malo in possessione ingenuitatis. vt. ff. de lib. cā libe- ris. s. si qs. Vel q[ui] iam actor p[ro]bauerat vnde incūbebat reo p[ro]batio ex- ceptionis. vt. ff. de p[ro]ba. l. in exceptione. r. ad hoc multuz facit l[ra]. vel dic in actore. r. ponit defendere p[ro] agere. vt. ff. de his q[ui] not. in fa. furti. s. si qs. r. ff. de re iudi. sepe. s. j. r. fm hoc reus faciet controuersiaz. vt r. als. ff. de procu. l. non solum. s. si status.

Defende. s. p[ro] traditionē. s. vno modo age causam defendendo te. vel hoc imperando non dicit sed p[ro]sulendo fm q[ui] l[ra] iacet. r. tunc expo- ne soli. i. solūmodo. ff. de vsu r. ba. l. ij. Vel sic soli r. nihil aliud ius q[ui] facit generalem exclusionē vel specialē. r. sic est falsa.

Soli. i. solūmodo. vt. ff. de vsu r. hab. l. ij. r. de vulg. sub. l. g. liberis r. ibi. Non in solo pane viuit hō r. testib[us] ergo r. alijs p[ro]bationib[us] p[ro]ba- tur. de statu. vt bic. r. j. ti. j. l. statum. r. j. de libe. cau. l. nec admiffa. vel dic soli cū nō reddant rationē sui dicti quā debēt facere manifestaz. vt in auf. ea. s. r. licet. ibi r. cām rē. Vel tñ q[ui] simplex affirmatio vel ne- gatio ei[us] rei de qua dubitat sufficiat sine redditione cause. vt in auf. vt lic. ma. r. au. s. q[ui] aut a nobis. col. vij. r. ff. de p[ro]di. r. d. cū tale. s. falaz. r. in auf. de san. epif. in pn. r. de de ali. r. ephi. s. p[ro]dicti. r. s. etiā sup. ac.

Tiam iure civili. nō solū naturali. vt. ff. e. l. pe. Vel dic nō solū p[ro]torio. r. sunt domestici. vt. s. de his q[ui] ad ec. psu. l. fi. s. fin. r. ff. de pe.

Scriptu- ra p[ro]t[ur] vici suspecta duplici.

Continua- tio.

Testis d[icitur] positio si- ne reddi- tione cau- te an suffi- ciat.

Negati- ua mere q[ui]q[ue] p[ro] batur.

de pe. respiciendū. s. furta. r. j. de qstio. pridē. r. q acc. nō pos. l. pe. Quid in viro r vxore. Dic q sunt domestici. arg. ff. si qs cau. l. s. est. s. pter ea. r. ff. de iudi. interdū. r. ad fil. l. j. s. si vir. Quid si petā domesticū ad uersarij pducit: forte coges: q fauore mei forte impediabaf. ar. s. de le. r consti. qd fauore. sicut dicimus de aduocatis. ff. eo. l. si.

Solam. sola sine iuramentō. sola sine adiectio. ne. accur.

Solā. a iureiurādo. vt. j. e. iurisiuradi. in pnci. vel solā a pntia iudicis. vt in aut. vt defunc. seu su. s. illud. Vel solā a snia iudicis sequēti. vt s. de iudic. proferandū. Vel solā puta si corā vicinis fuerit ptestatus vt j. ti. j. apud. r. s. qd met. cā. metū. Vel solā dicit scripturā depositiōis testis ante publicationem que quidē cū in se testes non pntineat quib' pntibus aliq testificati fuerūt non bz vires coram alio iudice. Dicit quis. pōne eo ipso q tabellio dicta testii scribit publica sunt. Rñ. nō. vt. ff. e. l. iij. s. idem diu. s. tunc cum iudice ordinario audiēte r tabellione dicta testii corā testib' recipiuntur ad eternā rei memoriā fm. h. nō tñ intelligētib' qd dicit: r citata p te aduersa. Vel solā dicit. i. sine redditiōe cause quā interrogat' dicere dz. vt h. r. in aut. de ber. r fal. s. si vō absens. col. la. j. r de san. epif. s. j. r i aut. e. s. r l. j. coll. ix. r in aut. vt lic. ma. r auie. s. qd aut a nobis. col. viij. r. ff. de trāfac. cū bi. s. in cā. s. ar. s. ff. de pdi. et de. cū tale. s. falsaz. Si aut nō interroget' de cā stabo victo suo: q nō dz esse verbosus. arg. s. de pci. impe. of. l. si. De mū si interroget' dicere dz. vt ar. ff. de iureiurā. l. iurisiurādū. s. iureiurādo. r. ff. de no. ope. nū. l. de pupillo. s. q op'. r. ff. de vā. infec. l. iij.

Testatio. s. de sac. san. ec. aut. hoc ius. ibi dicit q economum nō oportere diceret vbi vel q ecclesia debeat: s. q tñ debeat. r hoc est ideo: qz nihil sibi prodesset. Sol. si querat tenet dicere als non.

Os. ad veritatem. latitantē. r dicit iuari qñ reuelatur. accur.

Omnī gratie. sicut vicinus antiquus.

Et potentatui. i. subditi. ff. eo. nullus testis vbi dicit idoneus non est cui potest imperari a parte.

Judicarie. not. iudici faciendā pbationē. vt. s. de edē. pcurator. r de pdi. ob tur. cau. l. j. Itē nō. q fides est sponēda grē r potētatui. vt et ff. eo. l. iij. r. l. ob carmē. s. si testes. r in aut. de testi. s. sancim'. col. vj.

Parentes. accipe. in infinitū. vt r. ff. de in ius vocā. quiqz. s. j. r siue sint liberi in potestate siue nō cum parens dicat etiā mater r auus matern'. vt. ff. de verbo. sig. l. liberoz large scz pro descendentibus sumit r ascendētib' parentes contra. ff. de proba. l. r matris professio. r hoc est: qz melius nouit etatem. Vel potest dici ad instructionem contra. ff. quod cuiusqz vniuer. illud. vnde prodest consensu s. bic est in alia causa. Accur.

Aduersus se. sicut nec pro se. vt. ff. eo. testis idone'. r. l. idonei. et l. pe. r. s. eo. l. iij. S. quid si filio naturali. Rñ. idem ar. s. l. proxi. r lar. ge intelligi debet. vt. ff. de psti. pec. l. si. hoc verum est.

Nec volentes. nedū inuiti. vel subaudi etiā nō si habes. Itē hoc re feras ad vtrūqz. r ad ferētē testimoniū r ad eū ptra quē fertur. vt. ff. de postulā. quos prohibet. S. de fratre quero an cōtra fratrē admittatur r peo ar. q sic. ff. ea. l. j. s. j. r. l. lege in l. i. q est in eo. tit. loquit in crina li nisi forte esset in potestate eiusdē. vt in sti. de testa. s. testes. Itē contra. ff. de proba. l. etiā matris p fessio. s. speciale in etate pbanda. Vel solue vt ibi. Itē ptra. ff. de testa. l. q testamēto. s. p contrariū. vbi in testamēto filij familias militis ante manumissionē pater est testis. S. rñ. non filio. sed inter beredes filij dicitur esse testis.

Ista est no. lex. r ego faciam tibi valde vtilis. Dicitū testis sine redditiōe cause nō pbat nisi alhs adminiculis apparet esse pbatum. hoc dicit Bal.

Impa. Carus carinus r numerianus Aurelio. Lex. iij.

Solā testationē. platā nec a slijs legitis admiculis cām ap probatā nulli' eē momēti certū est.

Veritas est sponderandā grē r potētatui et testes dnt esse verisimiliter tales q perferant r proferāt veritatē. b. d. no. bal. vel sic. Testes debent preponere veritates gratie r potentie. b. d. Saly.

Imp. dio. r mari. cādido. Lex. iij.

Os testes ad veritatē inuā dā adhiberi opz q omni' grēz potētatui' fidem religioni iudicia rie' debitā possunt preponere.

Ascendentes vel descendentes pro se vel ptra se non ferunt testimoniū bald.

Fidē. aa. r. cc. terculio. Lex. v.

Parentes r liberi inuicē ad testimoniū admittendi sunt.

Nemo ptra se cogitur producere testes et adiunare aduersarijz suū. b. d. bal. r sal.

Fidē. aa. r. cc. dio. et inge. Lex. vi.

Imis grane est qd petitis' vizeri ad exhibitionē partē diuersam eorum' p quos sibi negocium fiat. vnde intelligitis q intentioni vestre proprias afferre debetis probatiōes non aduersus se ab aduersarijs adduci.

Imis grane. petitis. sibi. id est aduersus se. vt. s. de eden. l. j. r l. qui accusare.

Forum. scilicet testium.

Adduci. ar. j. de exc. tu. l. humanitatis. s. fallit in casu vbi est speciale. vt. s. de affel. l. si post. que est contra.

Seru' nō pōt pducit in testes p dñz su nō de facto tñ suo interrogari pōt. b. d. s. q.

Fidem. aa. r. cc. diridōi. Lex. viij.

Seruos pro dño (quē admō dū aduersus eum) interrogari nō posse' pro' facto autem suo in terrogari posse nō ambigitur.

Testi non iurato non adhibetur fides Item vox vnius vox nullius. b. d. bald.

Imperato. constan. ad iulia. p fec. pzetorio. Lex. viij.

Iurisiuradi' religione testes pri' qz pbibeāt testimoniū iam dudū artari pncipim'. r vt' bo nestiozib' potius testib' fides adhibeat.

Sili modo sancim' r vt vni' testimoniū nemo iudicū in q cunqz cā facile' patiat'ur admitti.

Et nūc māifeste sancim' vt vni' oīno testis rñsio nō audiat: etiam si preclare' curie honore pzeulgeat.

In repropria nemo est iudex idoneus b. d. Bal. nec testis. Saly.

Impa. Valens. r Gra. r valē. aaa. ad grachum pze. vzb. Lex. ix.

Omnibus' in re' propria dī cendi testimonia facultatez iura submouerunt.

Testes debēt esse liberi r nō debēt esse socij v' picipes criminis. r q pducit testes debēt eis dare ipēdia. b. d. no. Bal. r Sal.

Impato. hono. r Theo. aa. Lex. x.

Quonia' liberi testes' ad cau

Seruos. nō posse. vt r. j. de qstio. l. hoc qd placet. exceptis criminib' adulterij fraudati census r maiestatis vt. j. de questio. l. j. r ex cepto casu q est. j. de iur. delib. l. si. s. licētia.

Ideo facto aut suo. vt. j. de qsti. l. interroga ri. r. ff. de edil. edi. l. que ro. in fi. r. ff. de pba. l. cū probatio. r qñ recipit cū tormētis: vt. ff. eo. ob car men. s. si ea. bis aut que stionib' fides adhibet vt ff. de questionib' edicto sed non oīno. vt. j. e. l. j. s. questioni.

Iurisiuradi. cor poraliter pstiti. vt in decr. iij. q. ix. c. hoz tamur. l. j. sit ar. s. q. iij. si quis p sbyter. Itēz pro vtraqz parte. vt ar. i. aut. de san. epif. s. nullū. col. ix. Itē q falsitate nō ini sceat. qz posset dicere ve rū aliqd r aliud falsum: r sic se bz generalis con suetudo r p h. s. de epif. r cle. l. p sbyteri. S. fal lit in epō q non iurat. vt s. de epif. r cle. aut. s. iudex. Itē si remittat' p sen su partiū. vt ar. ff. de ser. l. j. r. j. de tēpo. ap. l. si. in fi. Itē qñ tractat de ven tre inspiciēdo in renun ciatiōe quaz faciūt obste trices etiā sine iuramēto vt. ff. de vē. in spi. l. j. cir

Iuramē tu quoz te stibus re mittitur.

ca prin. Itē presente vtraqz parte iuratur. vt. j. eo. si quando.

Iurisiurandi. qz aliter esset ordo preposterus.

At honestiorib' adhibeat dignitas em r auctoritas r opinio et verisimilitudo in testibus attendit: vt hic. r. ff. eo. l. iij. r. iij. circa pn. et l. ob carmē. s. si. r in aut. e. s. j. l. j. Itē pōt assignari ptra. ex duabus ll. j. ti. j. scripture. r. l. in exercēdis litibus. S. aliud in instrumētis cō trarijs. qz producēs potuit prouidere nō aut sic testium dicta.

Sancim'. s. iam dudū r sic pzeiens pro preterito.

Et vnius. s. ff. de vē. in spi. l. j. qz credit obstetrici. s. h est spāle. Facile. ppter tabellione cui soli qñqz credit. vt. j. ad. l. cor. de fal. si qs decurio. r in aut. de fide instru. s. si vō moriant'. Vel dic. i. facile esset r stultū si pateret. sic. ff. de fideius. si fideiussores. r. ff. de proba. si qs libez. r. j. eo. testiū: r recita hic q diximus. s. de rebus credi. l. iij.

Si pclare. puta silētiari'. r ad hoc. s. de arb. l. ne i arbitry. s. si aut. **O**mnib' ff. e. ti. null'. ff. qñ ap. sit. l. j. s. in ppria. vbi dicit q cā est illi' ad quem pertinet emolumētū r damnum.

In re ppria. pncipaliter vel secundario: puta vēditoz pro emptore: qd em sit sua cā pty: qz appellat victo emptore. vt. ff. de ap. Lab execu toze. s. j. r. l. a snia. r de re iudi. sepe. s. j. Itē bīduū dabaf sicut in ppria vt. ff. qñ appel. sit. l. iij. s. s. si alius. Itē qz lucrum r dānū ad eū redit: et sic propa: vt. ff. qñ ap. sit. l. j. s. in ppria. S. qdā p. ar. ff. finii regū. l. pe. s. expone vt ibi. S. p huic. l. insti. de test. s. legataris: s. ibi in cā te stamēti nō sua fert testimoniū: nec propter hoc q valeat testm sequit q valeat legatū. Itē p. j. de fidei cōmis. l. si. s. improprie ibi ponit no men testis: posset tñ sic intelligi bec lex: qz nil esset contrav' dicat illa ppria quam aliquis p se agit. et facit. ff. eo. nullus. et. ff. de iuris. om. iudicū. l. qui iurisdictionem. r de arbi. l. pe.

Quonia' liberi. pntinuat. l. supiori. vel dic si pmitteret dño pro ducere seruū nemo dubitaret eū nutriendū cū r dñs als eum alar: s. qz liberi et extranei producunt. ideo dicit qualē cautela: iudex adhibeat: et sic nō. seruū nō admittit: qz pro nullo est. vt. ff. de reg. iuris qd attinet. et de test. l. q testamēto. s. seruus. Et. l. bic aut. si testis.

Testes. ff. de reg. iur. l. qd attinet. r. l. seruitutē morti cōparamus.

Testimo niū in re ppria ferre non possum'.

Domesti cul aduer sarij an possit cogi testifi cari.

Testi for la testatō non suffi cit qualif intelligit

Fratr pro fratre te stis eēt.

Liber quartus.

a Ad causas, pprie hic ponit scz pro criminali, vt. ff. eo. l. j. Accur.

b Alienas, vt. s. l. proxima.

c Participes criminis, nō ergo appellat alioz socios oēs q ab aliq possunt accusari sed si de eodē crimine z vnins absolutio alteri proffit plene, vt. ff. ad. l. iul. de adul. l. denunciasse. §. si. vel ad quale quale pū dicitū isti quidē tales nō admittunt ad testimoniū. z sic ad p̄dicta refer tur: in casib⁹ tñ admittū tur: vt. ff. de custo. reo. l. diuus. z. j. de male. z ma the. l. si. z. ff. de re mil. l. nō oēs. §. si. s. ibi nō erāt socij. vt. ff. de fal. mo. l. j. z. s. de fer. l. puinciarū. s. hēc specialia sūt. **¶** Vel dic isti tales nō sunt alē di cū magis ad excusatio nē sui veniāt z quāz etiā torquentur. vt. s. de fer. l. puinciarū. z fm hoc le gis cū sequēti. Itē nun / quid in civili idēvt socij non admittat. **¶** Fr. sic. vt in fi. huius. l. z hic. s. fm 3o. p̄tra. z hoc in crimia li dicit: z qd dicit in fine nō referit ad oia s. tñ ad alimēta pro parte q socij pōt admitti: p sua non. z idē si sine societate res sit cōmunis: qz s. vnus vincat nihil aliū reddit. vt. ff. si pars here. pet. l. j. §. quimmo. aliud si eēt vere socij oium bonozū vel illius qd petiū quasi sit futurū cōe lucrū. z ar. ff. qñ ap. sit. l. j. §. in pro / pria. z an legatarū. rñd. vt. s. l. pri. diximus.

d Postuletur, vt in aliena causa.

e In exhibitioe, id est alimento.

f Necessariarū. i. testiū q sunt necessarij ad pro / bandum.

g Cautio. i. cautela v̄l promissio.

h Per accusatorē. so / lennem.

i Per quos, vt p non solennē: vt in crimie no torio. vt. j. de accu. ea q. **¶** Vel dic p accusatorē quēcunqz z p quos scilz accusatos q quāz pbant. vt. j. de aboli. fallaciter.

k Sumpt⁹. vt. j. d ap. leos. §. si qs. z est arg. q laboratores debēt ali: s. non eoz infra emēdari vt. ff. ad. l. rhod. de iact. l. j. §. j.

l Idem iuris est. q de beāt ali: non autem ad omnia p̄dicta refertur.

m Testis, impleat. i. recipiat. Quid de statuliberis. Rñ. idēz: qz sunt serui, vt. ff. de statuli. l. statuliberi. Itē quid de ascripticōis rñ. admittunt. vt ar. s. de epi. z cle. l. iubemus. z aut. ascriptitios. Itēz qd de monachis z quersis dic admitti: qz nō inueniunt repelli. vt. ff. e. l. j. z ar. i. aut. d. mōa. §. cogitādū. coll. j. z idē d quersō z reglari canōico

n Si v̄o ex lite pecuniaria. s. hic refert an de oibus bonis vel parte maiore vel de statu vt tunc nō admittat. vt in sti. de excu. tu. §. inimi / citie. z. §. itē bis. et de reuo. do. l. si. z no. ex hac aut. q qdam testes i p̄n cipio repellunt ali ex postfacto. Itē no. q post aperturā reprobatur. vt. j. eo. si quis. accur.

o Libertorum. sic z. j. q accu. nō pos. l. si. s. nec peis. vt. j. de qsti. p̄idē. quid de herede patroni extraneo respō. idē ar. s. de ius

sas postulant alienas: si socij z p̄ti cipes criminis non dicant: fides tñ ab his noticie postulet. **¶** In ex / hibitiōe necessariarū psonarū h est testiū talis esse d̄z cautio indicātis: vt bis vēturis ad iudiciū p accusa / torē vel ab his p q̄s fuerit postula ti: sumpt⁹ cōpetētes dari p̄cipiat.

¶ Idē iuris est: si i pecuniaria cā testes ab vtraqz pte pducēdi sunt.

I Autē. vero dicatur de testib⁹. §. si colla. vij. **Constim. iij.**

¶ Ista autē. est nota. z diuiditur in duas partes. In prima loquitur quādo testi obij cif status inhabilitas. Secūdo loquit quā do testi obij cif inimicitia seu odiositas secū da ibi si vero. z hoc intendit. **¶** Propter ex / ceptionē que obij cif in psonā testis nō de / fert testimoniū nisi per opponentē sit de iure p̄sumptio vel talis aperta p̄batio que testimoniū etiāz latū p̄orsus eneruaret h. d. ista autē. in rōe sui. Bal.

S Testis p̄duct⁹ dicat seruilis esse fortune z testari voluerit ipse v̄o se liberū esse affirmet. si q̄ dem ex natiuitate impleat testimoniū ei⁹ vel si is habita disputatione seru⁹ esse appuerit respuat ei⁹ testi moniū. **¶** Si v̄o libertū se dixerit p̄ri⁹ instrumētū sue manumissiois ostendat q̄ testificet nisi iurauerit se alibi p̄bationes habere quo fa cto testatio quidē scribat: s. nisi in / strumētū mōstrauerit respuat testi moniū eius. **¶** Si v̄o dicat odio sus ex mota lite criminis inter eos z hoc p̄bauerit nō antea audiat q̄ de crimine iudicet. **¶** Si v̄o ex li te pecuniaria v̄l aliter est odiosus procedat quidē testatio tpe aut di / sputationū seruent b̄mōi q̄stiones.

¶ Libertus cōtra patronū non testifica tur immo testificando puniatur. h. d. bal.

¶ Idem. aa. Georgie. **Lex. xj.**

L ibertoz aduersus patro / nos illicitas atqz improbas voces pene obiectioe p̄cludim⁹ at qz ita vt nō modo sponte p̄dire nō audeant: sed nec vocati quidē in iu diciū venire cogantur.

¶ Periuus testis delinquēs in officijs testificatōis efficif de foro iudicis corā quo

voc. venia. s. ius succedendi liberti non trāsit ad extraneū heredē. vt j. de lati. liber. tol. l. j. §. si sub conditione. Itē intellige z patronis vo / lentibus, vt arg. ff. de postu. quos pbibet. z sol. ma. alia. arg. p̄tra. s. de pac. l. pe. §. alios aut et p̄ alijs p̄nt: vt. s. de post. nec ceterozū. **¶** Nullum. p̄scriptionem. qz sit clericus.

testificat nec h̄z aliq̄d p̄uilegiū nec immu / nitatē propter quā possit euitare penā pro motu iudicis iponedz. h. d. no. fm Bald.

¶ Impe. Zeno. archadio p̄fec. p̄torio. **Lex. xij.**

N ullū penit⁹ cū semel ad indi cem quēlibet l̄z nō suū dicen di gratia testimoniū fuerit ingres / sus armatā forte militiā vel quāli bet aliā fori p̄scriptionē ad euadē dum iudicis motū quē vel testimo nū verborū improbitas vel rei q̄li tas flagitauerit posse p̄tendere p̄ci / pim⁹. **¶** S̄z oēs q in civili scz cā suū p̄bēt testimoniū separator tā q̄ ante iudiciū interim deposito ex ceptiois fori p̄uilegio b̄mōi p̄fidio denudatos: ita adiudicātis intrare secretū vt quicūqz aures ei⁹ offen derint nō dubitēt sibimet formidā dū data cūctis iudicib⁹ absqz v̄llo p̄scriptiois obstaculo: sic (vt sepedi ctuz est) in testes qz voces falsitate v̄l fraude nō carere p̄sperit: p q̄ litate v̄z delicti aiaduertēdi l̄nia.

¶ Cōtra personaz testis quē quis semel p duxit nō pot oppōere nisi cā de nouo emer serit: sed p̄tra eius dicta sic. h. d. s. bar. bo / nus casus quē tene mēti. **¶** Dau. de ca. v̄l sic Firmans vel approbans personaz testis in vno actu firmat et approbat eaz in omni alio simili: nisi noua infirmandi causa sup uenerit. h. d. Saly. Et est canonizata bec lex. iij. q. iij. c. si qs testibus. Saly.

¶ Impera. iusti. a. Adenne. p̄fese. p̄torio. **Lex. xij.**

S i quis testibus vsus fuerit: s̄z idēz testes aduersus eū in alia lite pducant: nō licebit ei p̄so nas eoz excipe nisi ostenderit ini / micitias iter se z illos postea emer sas fuisse: ex quib⁹ testes repelli le ges p̄cipiūt nō adimēda scz ei licen tia ex ipsis depositionib⁹ testimo nium eoz arguere. **¶** Sed z si li quidis p̄batiōibus datioe vel pro missioe pecuniaruz eos corruptos esse ostenderit. etiā eā allegationez integram ei seruari p̄cipimus.

¶ Quādo debitū est cōtractū in scriptis ei⁹ solutio p̄banda est p̄ scripturaz v̄l qnqz testes idoneos qui deponant quō fuerunt presentes solutioni. sed p̄dita scriptura z

Idem dico si quelibet alia noua interueniat causa: nō sic si erat antiq. vt. ff. vt in pos. leg. si is a quo. §. si. z. l. seq. z. ff. de interro. act. de etate. §. ex causa. cū eadē sit ratio equitatis. vt. s. de consti. pec. l. fin. l̄z qdam dicant speciale in his tribus exceptionibus. accur.

¶ Testimonium. secundo dictum.

¶ Arguere. assignādo p̄rietatē in dictis eoz z sic post ap̄turam indu cunt testes ad reprobationē aliozū. vt. s. aut. si testis. in fi. z h̄ subijcit. Itē videt huius. l. p̄tra. ff. eo. p̄duci fm vnū illius. l. intellectū. s. ibi primo p̄tra se postea p se vnde videt redemptus hic econtra. **¶** Hoc ni / hil est dicere: nam isti duo casus sunt idē si bene p̄sideres. vñ dic q hic produciūt ab auo nō ab illo p̄tra quē primo deposuerūt. vel h̄ in alia lite. vt in prin. huius legis. ibi nō in eadem.

¶ Ostenderit. vt falsum dicant in secundo testimonio.

¶ Improbitas. qz va / rie.

¶ Rei qualitas. q̄ falsi tate nō caret.

¶ Precipim⁹. q̄ min⁹ per iudicem cause verbe ref si sit administrator v̄l p̄apparitores sui maio / ris si nō sit administra / tor s̄z delegat⁹: vt i. aut. eo. §. si v̄o ignotus.

¶ In civili. subaudi ēt.

¶ P̄fidio. scz p̄uile gio fori aliū dicit de spor tulis.

¶ Quicūqz. als quod / cūqz et tunc est offende rit z als quicūqz. z tunc est offenderint.

¶ Aninaduertēdi. vt in aut. e. ti. §. si v̄o. et no. bic quem sine accusato re dānari. vt dixi. s. ti. j. l. pe. et. ff. e. l. q̄ falsa. S̄z an pena legis cornelie ad huc poterit accusari. Rñ. z alia pena minor poterit imponi z poterit accusari.

¶ S̄z qs. aduersus eū ff. de neg. gest. pō ponius.

¶ In alia. nā in eadez nō pducunt plus. vt. ff. eo. produci. z. j. e. l. si. §. j. Et nō distinguit an ab eodē q̄ fuerūt primo p̄ducti an ab alio postea pducant cū sit eadē rō. vt. ff. de v̄b. ob. l. si a ticio in fi. j. rñ. z. ff. ad. l. aq̄. l. lud.

¶ Excipe. i. excipiedo repellere z h̄ iō qz appro basset eoz p̄sonas l̄z in habiles. vt. ff. ad. l. iul. de adul. si vxor. §. si. licz sit ar. s. ff. de inoffi. test. papinianus. §. s̄z nec. v̄l qz cui stetit p se stet z cō tra se. vt. j. tit. proxi. aut. ad hoc. z. s. de reb. cre. l. generaliter. §. j. z. §. fm / aut. erit ergo idem. z si sit seruus hic testis. excipe ff. de adulte. si vxor. §. v̄l ti. vbi dicitur q mores non potest quis recusa re quos approbavit.

¶ Nisi ostenderit ini / micitias. scilicet capita / les. vt. s. eo. aut. si testis

Repro / bare non possum⁹: quos ap / probau / mus.

Testes an pos / sint esse p / ticipes cri / minis.

Dona / chi p̄nt te / stificari.

Testim.

A Estium facilitatem. nam quicquid magis occultant veritate quam dicant. ut in aut. e. in prin.
B Omnibus. s. debitoribus. et hoc si quantitas excedat quinquaginta aureos. aliter sufficit duo. ut nota. de rebus eriguis maximas astructiones boies sustineant. et in aut. de fi. in stru. §. vt autem.
C In scriptis. adiunge debita. et dicit in scriptis quod est actus vt non aliter valeant tractari. vt. j. ti. j. actus. vel fm alios quod cuius modo sit actus vt fiat inde scriptura.
D Retulerint. i. soluerint.
E Non facile. i. quod est facile et leue. et ideo nullo modo fiat: et nisi quod se quis ponitur exceptiue. Vel dic non facile: quod quicquid sic ponit expositiue. vt. ff. de pecu. q. oia. in fi. et l. seq. Item videt quod tres sufficiat. vt. s. si cer. pe. l. fi. s. ibi scriptura recipiebatur a creditore hic non.
F Sup bmo. quicquid testes idonei.
G Presto. sic quod de sua scientia debet reddere testimonium. vt h: et statim subicit sub sua presentia vt in aut. de here. et falc. §. si vo absunt. col. j. De auditu aut alieno non nisi in casu aqua pluuialis arcede. vt. ff. de aqua plu. ar. l. ij. §. antepe. et de pbaf. si arbiter. et in camrimo nisi quod hodie est correctum vt ex de cla. despon. c. j. aliter obseruat in sacro calunie. vt. s. de iura. calu. l. ij. §. j. et tutoris. vt i aut. vt bi q ob. se habere pbi. res minor. §. vt autem. Item non exigo vt dicat non vidimus. sic enim de alie. no visu testificarent: quod esset durus: qualiter enim vnus scit si alio vidit: s; dicat talis fuit pens ne inueniat varietas tps. vt in daniel de varietate loci dicit de susanna: p quod non credit. vt. iij. q. ix. c. nihilominus. et. xxv. q. vj. de parentela. Item no. quicquid de credulitate testis audis. vt. ff. de ven. in spi. l. j. in prin. De tpe aut et vestibus et similibus insidiatioibus non querit nisi quod videant suspecti: tunc sic: vt. ff. ad sill. prius. sic enim dicit quo in anno flagitium sit admissum. S; de loco sic. vt dixi de susanna. Item no. in solutione quicquid testes necessarii os vt hic et in confessionibus. vt i aut. rogati. et in codicillis. vt. j. de codicil. l. fi. in fi. et in donatione camortis. vt. j. de do. camor. l. fi. Item alibi. vt in aut. de fide instru. §. oportet. Item septem in testamento. vt. j. de testa. hac consultissima. Quicquid octo. vt. j. q. testa. face. pos. hac consultissima. Quicquid xv. vt cu aliquis est promouendus inter agentes in rebus. vt. j. de pri. sac. l. vnicuique. quicquid tres. vt. s. si cer. pet. l. fi. regulariter duo. vt. ff. e. vbi numerus. vnus aut non sufficit. vt. s. eo. iurifuradi i fi.
B Sacramenti. id est iurifurandi.
I Statuta. scilicet per banc legem.
K In scriptis. scilicet per apocham. vt. j. ti. j. l. plures. nam nihil et. vt. ff. de regu. iuris. l. nihil.
L Dis. scilicet excipiendis. vt possit etiam duobus testibus pbare. Accur.
M Qui iam. i. olim ante banc legem.
N Securitas sit. scilicet in scriptis.
O Infortunij. sunt enim multi fortuiti casus. vt in sti. qbus mo. re contra. ob. §. item his. Accur.
P Probantibus. sic ergo casum dicit eum pbet. vt. j. de test. l. ij. Item no. quod duo pbant. scilicet casum et debiti solutionem. et sic est contra. s. tit. j. si de possessione. vbi sufficit pbare furtum. Sol. ibi delicto aduersarij amissum erat: hic non.

Pis capitur dupli citer.

Testimoniu de auditu alie. no quicquid valet.

Testes quicquid casibus reguntur.

Q Per testes. scilicet duos. vt. ff. eo. vbi.
R Rogati. ab eo qui introduxit eos. vt in aut. eo. ti. §. et l. in fi. §.
S Et in testamento. de quo constat etiam veteri iure. vt. ff. de test. heredes. §. fi. et j. de codicil. l. fi. in fi. No. ergo quattuor casus in quibus sunt rogati. tres sunt hic. et quartus est. ff. de viuo. nullum aliter regulariter est contra. vt. ff. eo. ad fidem. Alii exigunt hodie semper rogatos per banc aut. et male.
T Confessione. in cor. aut. non aperit quod sunt quicquid necessarij sic duo sufficiunt fm fo. vt. ff. eo. vbi. S; azo contra. nam ex quo in solutione sic est: ergo in confessione cur sit eadem ratio. Id. vo distinguit vt rogati sufficiant duo. non rogati sint quicquid siue sit solutio siue confessio. Item no. quod fm istaz legem testium et aut. hac videtur quod confessio extra iudicium valeat. s; hoc est ad liberandum: aliud ad obligandum. Item an contra confessionem ista possit venire infra. xxx. dies. Item. sic. vt. j. de no nu. pec. in contractibus. §. j. Vel distinguit aut fuerit confessio solennis. i. coraz testibus habita vt tunc non possit venire contra. vt hic. an non. et tunc possit vt ibi.
V Quando inuitos. Ergo inuiti coguntur. vt hic. et ff. de tabu. exhiben. locu. §. exhibere. et quemad. testa. ape. cu ab initio. et argu. ff. si qs cau. l. ij. §. j. et ff. ex qbus causis maior. l. sed et si. §. fina. et hoc captis pignozibus. vt arg. in strit. de satisfda. tu. §. pe. nam et hoc est munus publicum. vt. d. l. si quis cautionibus colligis. Nec ob. ff. quead. testa. ape. si qs ex signatoribus. que est contra vbi non videntur cogi: quod ibi erant absentes et alterius prouincie vt aliud est i recognitioe sigilloz testi que pot etiam fieri domi: vt ibi. et aliud in testibus quod coram iudice debet cogi venire vt hvel coram eo cui delegat in alia prouincia lege statuente preterquam in criminali: vbi tantum coram eo debent venire. vt in ea. aut. §. et quoniam. et ff. eo. l. ij. §. testes. Item ideo dicit si quando. quia quidam volentes admittuntur: quicquid inuiti non coguntur. vt. ff. eo. inuiti. et l. inuiti. de profenetis autem quando cogantur. habes in aut. eo. §. antepenul.
X Causis. in criminalibus idem. nam cum quidam excusent: vt inuiti non dicant: restat alios compelli. vt. ff. e. l. ij. §. lege. et l. iij. et v. Item dic causis: scilicet ceptis non ante litem contestatam nisi in casu. et hoc dicit aut. sed et si quis. quam lege hic.
Y Nostra lege. scilicet greca. qua non habemus. s; erat in antiquo codice.
Z Sue per sone. permansure in iudicio donec dicant testimonium quod dicere debent.
A Sine damno. scilicet sine coactione.
B Multo magis. sic. j. de pac. con. tam super do. l. hac generali. et j. ne fideiu. do. denf. l. ij. et in lombarda dicit quod socius qui credit socio totum negocium non potest cum eo inire duellum.
C Difficultates. vt. ff. quemadmodum testa. aperit. si quis ex signatoribus.
D Non amplius. id est non ultra. xv. dies.
E Obseruare. i. parere iudicibus.
F Cognitione. id est testimonium per quod cognoscent causam.
G Et alterutra. vel ea que postulauit produci. vel ea contra quam postulati sunt.

Testes inuiti coguntur.

Liber quartus.

a **E**os. s. indices.

b **O**bservare. i. obedire. et est mala grammatica.

c **N**oluerint. si ergo velint adesse presentibus ipsis est pferenda pba/ tior hic et in aut. hic posita. et. j. tit. j. indices. et aut. apud. et in decre. ij. q. j. in primis. in si. sic est etia in iuramento calunie. vt. s. de iura. calu. l. ij. s. si aut. sed hic facto

no poterut plures pdu ci cu didicita sint testi/ ficata. s. de pba. ante. at qui semel. Vel dic q in ramentum fit in presen tia et sic predicta intelli/ gantur. Dictu autem te stis secreto recipiat vt p daniel est inductum et sic approbat cosuetudo generalis. argu. pro hoc s. eo. nullum. Item l. h. absente altera pte recipi antur referuat tamē licē tia obfciēdi in dicta eo/ rum. vt. j. e. l. si. s. j. et si.

d **I**ntroducit: siue sit ille qui primo pduxit si ue ptra que pducti fue/ rint qui modo eos pro ducere videt cum petit vt iudex eos recipiat. si aut vtraq pars esset ab/ sens non cōtraberetur hermodiciuz nec testes testificarentur.

e **R**etraber. ne leges sint ludibrio. vt. j. s. bo. q. li. l. si. s. vbi aut pueri lis. et de adop. l. emanci pati. s. fina. als incipit adoptare.

f **O**mnem iacturam. fecit em litem snā. vt in stitu. de ob. q. ex. dli. s. j.

g **S**ed et si qs cōtra leges. vt qz non soluitur qd debetur cuz leges suuz ius vnicuiqz tribui volūt. vt in stitu. d iusti. et iure. s. iuris pce/ pta. vel ecōtra petitur a reo qd non debet.

h **P**ublicare. idest p publicā manū autenti/ cari nō tñ in apto. qz sic non possent postea pro duci testes. vt. s. ti. pri. an. at q semel. Alī di/ cunt illā habere locum quando iducunt lite cō testata: hic ante. Sic er/ go l. regulariter post li tē ptestatā inducant: fal lit tñ qñ possunt facile non esse. et sic hoc intel lige per id qd est. ff. ad legē aquil. l. in lege. et. j. de vsur. pu. l. pupillus. et. j. de testa. qui testamē ta. et ad idem. ff. eo. cu/ rent. Accur.

i **A**ttestationes. i. iur/ ramentum non dictuz. Vel dic testationes. scz faciēdas. debet em viderē et audire qui sunt testificātes. Alī dicūt qz iā dicta. vt no. modo sup. l. si quando. prima verior.

k **A**na parte. que productio non valet nisi altera pte vocata vt hic et l. si quando. Accursus.

l **A**m apud cōpromissarios. idest delegatos. arg. ff. de iudi. l. in dicatum solui. Vel dic pprie poni. i. arbitros a quib⁹ l. recede/ re soluta pecunia et ante sniam et post. vt. ff. de arbi. si quis rem.

m **I**n iudicio. s. ordinario.

n **O**bservari. qd scz p pactū cōuenit. vt ar. ff. de re iudi. si puenit.

cessante et minie eos observare vo lente si p executores amoniti veni re noluerit testes accipere et alteru tra pte p̄sente que eos itroducit et testimonia eoz capere. **C**his aut dieb⁹ affluētib⁹ liceat qdez testibus discedere a iudice: nullā habēte licē tiaz eos postq̄ abfuerit iterū retra bere. **E**psuz aut iudicē si p eum steterit q̄ min⁹ testimonium p̄stetur parti lese omnē iacturā p̄ b̄mōi cāz illatam ex suis facultatibus resarci re disposuimus.

In autē. de testibus. s. collatio. vij. **Constu. iiii.**

Testis et ante litē cōtestatā qñqz recipi unt parte citata legitime et valent ad eter/ nā rei memoriā. b. d. no. s. Bal. vel sic. Te stes ad eternā rei memoriā possunt recipi etiaz ante litē cōtestatam: si de facili pos/ sunt mori vel in remotis sunt se absentatu ris: parte aduersa legitime citata. Saly.

Sed et si qs ab aliq aliqd pa/ tiatur cōtra leges: aut alit lesus: aut damnū patiens testes apd iudicē pducere voluerit: et eoz testi monia publicare: aduersari⁹ mo/ neaf a iudice: et sic eo p̄sente iudex attestatiōes recipiat. **C**o si veni re noluerit et eo absente attestatio nes recipiat: et p̄inde valebūt ac si eo p̄sente recepte fuissent: nec oppo nere poterit q̄ ex vna pte date sūt

Testib⁹ examinatis coraz arbitris nō tenet qs stare corā iudice si viuūt s. p̄t pe tere eos iterūz examinari si vult: sed si sunt mortui nō requirit vltior examinatio: s. standum est eis sicut si corā iudice fuissent recepti: saluo tamen iure opponēdi ptra p sonas et dicta. b. d. ista lex singularis que nō est alibi nisi in. l. penulti. ff. de arbi. Ta mē illa declarat et limitat p istaz. **P**aulus.

Idē. a Juliano. p. p. **Lex. xvi.**

Quam apud cōpromissarios iudices testes fuissent produ cti variatū erat vtruz deberet eozū depositiōib⁹ i iudicio litigatoz vti an non esset audiendus. **S**an/ cimur: si quidem in cōpromisso ali quid pro b̄mōi cā statutū est **B**ob/ seruari. **S**in autē nihil p̄ctum est in b̄mōi casib⁹. si qdē sup̄sint te/ stes: licentiā habere eū contra quē depositiōes eozū p̄ferunt: si eas recusauerit concedere testes itez⁹

set agere excipiēdo vel actione in factum. vt. s. de transac. si ex falsis de quo dic vt ibi dixi. Alī dicunt non posse civiliter agi donec viuūt delinquens vt possit de crimine criminaliter accusari. vt dices. j. e. l. si. circa prin. Accur.

Isi sum fuerit. no. generale: res inter alios et.

Lfacere. id est accusare eo q̄ falso vteris. vt. j. si re⁹ vel accu. mor. l. iij. vel quia dicat te fecisse vel fecisse fieri.

LEt discrimen. repete paratus est.

MDiscrimen. idest damnū.

O Testes. scilz omnes. vt differat ab vltimo casu.

P Iterū. nunqd iurabūt iterū. Rñ. sic. arg. ff. de dam. insec. q bona. s. si quis. et forte idem in causa appellationis si sup nouo articulo vel capitulo inducant. vt et in sacramento calunie dixi. s. de iura. calu. in prin. l. ij. fm Accur.

adduci. et non opponi eis q iam te stimoniū suū dederit: vel si hoc cō/ cedere minime maluerit: depositio nes eozū quasi factas accipe: omi iure legitimo qd ei cōpetit aduer/ sus eas seruato. **S**in autē oēs ab hac luce subtrahit sint. tūc neces sitatē ei imponi (sive scripture appo bata: in q̄ depositiōes eoz referun tur) eas q̄si factas accipe. **S**in vero res pmixte fuerint: et quidam ex his mortui alij viuentes sint: tūc in sup̄stitū quidā testimonio eādez electionez seruari litigatozi aduer sus quem testimonia p̄ferunt. **I**n morientiu aut psonas depositiōes eoz nō esse respuendas. **O**mnī fm quod iaz p̄diximus aduersus eas et testes iure legitimo qd ei cōpetit aduersus quem p̄feruntur inte/ gro seruato.

De fide instrumentoz et amis/ sione eozū. et de apochis et antipo/ chis faciendis: et de his q̄ sine scri/ ptura fieri possunt.

Probato debito p creditore: debz iu dex ad solutionē cōpellere debitorē: nō ob stante instrumenti amissioe. b. d. Saly. vt sic. **P**erditio instrumenti nō nocet si potest fieri p̄batio p testes vel alios modos legiti mos. **E**t sic loquit de secūda parte rubrice d qua loquunt multe alie leges. **P**aulus. **I**mpator Anto. a. **M**archie.

Titulus. xxi. Lex. j.

Debitores tuos qbus cunqz rationib⁹ de/ bere tibi pecuniā: si p baueris ad solutiōez cōpeller aditus pre/ ses puincie: nec oberit tibi amissio instrumentozum: si modo manife/ stis probationibus eos debitores esse apparuerit.

Sentētia lata cōtra vnū q̄ instrumentū sit falsuz nō p̄iudicat p̄sorti eodē instrō vtē ti. sed bene p̄t accusari et p se cōvinci. b. d. no. fm Bal. vel sic. **A**lter ex creditoribus p̄t vti in instrumento de quo alī fuit p̄demna t⁹ de falso. **E**t sibi nō p̄iudicat illa snia l. p̄ neutru eozū fuit appellatū ab ea. b. d. Sa.

Impa. alex. a. manilio. **Lex. ij.**

Svteris istrumento de quo salius accusatus falsi victus est et patus est: si ita visuz fuerit a quo pecuniam petis eiusdez crimi nis te reum facere: et discrimen

set agere excipiēdo vel actione in factum. vt. s. de transac. si ex falsis de quo dic vt ibi dixi. Alī dicunt non posse civiliter agi donec viuūt delinquens vt possit de crimine criminaliter accusari. vt dices. j. e. l. si. circa prin. Accur.

Isi sum fuerit. no. generale: res inter alios et.

Lfacere. id est accusare eo q̄ falso vteris. vt. j. si re⁹ vel accu. mor. l. iij. vel quia dicat te fecisse vel fecisse fieri.

LEt discrimen. repete paratus est.

MDiscrimen. idest damnū.

Et nō opponi. p̄t ergo q̄ als pot opponi. vt. ff. e. produci. s. illud bic non obstat: qz h est alia causa et ali⁹ index.

Factas. corā iudice

Seruato. opponēdi in dicta et personas.

Subtracti. scilz oēs.

Quasi factas. scilz in iudicio.

In morientiu. idest mortuoz. **E**t no. qd in hoc iudicio dictū est va let in alio. vt. s. de arbi. l. p. in fine.

Predixim⁹. s. pri. omni iure et.

De fide instrumēto ru et de p̄batione vi/ ue vocis dixi. Sequit de probatione mortue. idest per scripturam.

Et amissione. idest p̄ditione.

Debitores. quibuscuqz scz idoneis. nō enim ad vna speciem p̄bationis et. vt. ff. de testi. l. iij. s. eiusdē. arg. s. de eden. l. j. et de re iud. indicia.

Compellet. captis pignozib⁹ fm ordinē iu ris. vt. ff. de re iudi. a di uo. s. j.

Nec oberit. not. nō nocere amissione si als p bet. vt. j. e. sicut. et. l. sta tum. et. l. si solennibus. et. l. instrumentis. et. l. cū instrumentis. et. l. non idcirco. et. j. de iure vo. cum citra. et. s. fami. her ciscunde non ideo et. ff. eo iure et de pigno. l. cō/ trahitur. et. s. de pac. pa ctum.

Svteris. si. i. qz/ nis vt pprie lege

Alius. vel coheres vel coreus stipulandi. vel cum essent vno cre/ ditores fecerunt sibi ca/ ueri in eadez charta: ita qz quilibet creditor sibi in certa p̄titate separa/ ta cauebat vt. s. si cer. pe ta. eo. q.

Dictus est. arg. ff. s. vi et vi arma. nā postea.

Paratus. scilz de/ bitor a quo et. et qd di/ cit si ita visuz fuerit ideo dicit. quia et civilis pos/

set agere excipiēdo vel actione in factum. vt. s. de transac. si ex falsis de quo dic vt ibi dixi. Alī dicunt non posse civiliter agi donec viuūt delinquens vt possit de crimine criminaliter accusari. vt dices. j. e. l. si. circa prin. Accur.

Isi sum fuerit. no. generale: res inter alios et.

Lfacere. id est accusare eo q̄ falso vteris. vt. j. si re⁹ vel accu. mor. l. iij. vel quia dicat te fecisse vel fecisse fieri.

LEt discrimen. repete paratus est.

MDiscrimen. idest damnū.

Testis q semel iuravit qñ qz itez te nef iuravit

Proba/ tio fit vo/ ce vna et mortua.

Compro/ missarij i/ telligunt/ duplicif.

Periculi. scz pene qd infligit p penā legis cornelie de falsis q est de portatio r oiu3 bonoz publicatio in libero: in suo vltimū suppliciu vt. ff. ad le. cor. de fal. l. j. §. si. Sed q solū vti3 r nō fecit an patiat eadē penā. Dico q sic: s3 pt euadere abstinedo ab vsu. vt. j. ad le. cor. de fal. si falsos. Vel dic veri? decenio tm̄ relegaduz q vti3 nisi desistat. vt. ff. de fal. l. falsi. §. ordine.

Item no. q ex hac lra di cunt quidā debere inscri bere accusantē in libello se subiturū eandē penā quā r re? si nō pbauerit sic r. j. e. l. si. r. ff. de accu sa. l. libelloz. Nos dici mus nō esse necesse r ni bilominus patiet simili tudinē supplicij. vt. s. de aduoca. diuer. indi. l. j. et ff. de testa. l. iij. §. idē di mus. Item ptra ad finez huius legis. ff. de inoffi. test. papinian. §. si. que est cōtra. vbi preiudicat legataris iure isto: si cōtra testamentū pnuncia tur. Solu. ex testamento pendet petitio oium que in eo scripta sunt quo in firmato cetera nihil va lent. s3 ex instrumēto nō pēdet petitio debiti. S3 huic solutioni est argu. cōtra. ff. de excep. rei in. l. j. vbi idem in testamen to dicit qd hic in instru mēto debiti qd alijs nō preiudicat. S3 dic q ibi nullū vel irritū dicebat: vbi iudex nihil noui fa cit sed declarat qd est. at in querela inoffi. tes. no num facit. qz rescindit et facit heredem q non est r desinere q est. vt dicta l. papinianus. in fi. r. ff. de vulg. sub. in substitu tione. Alj soluit q ibi sit ius ex sententia: h nō. qd in idē recidit. Alj q ibi legataris: nō aut co heredibus preiudicat. et sic nō est arg. s. de inof. test. cū duobus. Itē cōtra. s. de peti. here. l. si. §. si. sed sol. vt ibi. Itē con tra. j. de bis q. vt indig. l. polla. in fine. S3 ibi ex pone retractas. i. retra ctare intēdis vel ibi tras actio hic sentētia. Itē q ro an idem in teste vt se mel falsum dicens non repellat si ab alio pducat. Rñ. si iudex notauit illuz falsum: nō est idē qd h. als si simpliciter suo dicto nō creditur. contra. vt. ff. ad turpil. l. j. §. j. r. ff. de infa. l. luitus.

Testm si infirmet p iudicij legatarij generaf.

periculi pene legis cornelie subire nō oberit? snia a q nec is q que da ta est appellauit: nec tu q tūc crimif nō eras sbiect? appellare debuisti?

Qui renūciat vsui instrumēti suspecti tacite videtur sateri instrm falsuz: nec pōt iterato pducere. h. d. no. r nō est alibi bal.

Idem. a. Heliano. Lex. iij.

Aduersari? tuus apud acta p fideis puincie cū fides instrū qd pferebat in dubiuz reuocaret? nō vsuz? se ptestatus est: vereri non debes ne ex ea scriptura quaz non esse verā (etiā p fessioe ei?) consti terit? negociū denuo repetat.

Si debitor fisci amisit instrumentum solutionis procurator fisci tenet ei ostende re librum rationū. Saly.

Impa. Sor. a. martiano. Lex. iij

Ulate? dispēsatozi? pecunie si ob instrū? amissoz casuz p batōe defeceris? inspectio rationū fiscalium fidē demōstrabit?

Qui allegat instrumentuz casu pditū v3 pbare. Et nisi pbet casum non patrocina etiaz allegatio casus: saluū tamē est ius pbadi p alias spēs pbationis. h. d. no. bal. vel sic. Si creditor dicat se pdidisse casu instrumēti debiti: non dnt ppter ea que dicū tur debitor ad solutionē vgeri. nisi cre ditor pbet casuz r tenorē instrumēti. h. d. sali. Vel sic. De perditione instrumēti nō statur simplici verbo hoc asserentis: sed bz necesse hoc pbare. h. d. Dau. de ca.

Idem. a. prisco. r marco militi.

Sicut iniquuz est in- Lex. v.

Instrumentis vi ignis extinctis debitor quantitatū debitarū re nuere solutionē? ita non statim ca sum cōquerentib? facile? credendū est. Intellegere itaqz debetis nō existentibus instrumētis vel alijs argumentis pbare fidem? p cibuz vestrīs adesse.

Licet sit perditum instrm manumissio nis: potest tamen probari manumissio per testes. hoc dicit Dau. de ca.

Imp. max. r dio. aa. r. cc. lucidi

Non oberit: qz res iter alios rē. vt h. r. ff. de re iudi. l. sepe. r. j. res inter alios. r. j. q. res iu. nō no. per totum.

Crimini. i. criminationi.

Debuiisti. ex necessitate potuisti tamē. vt. ff. de appel. a sententia. r. l. ab executione. §. j.

Aduersariuz. renocaretur. aliud? forte si non renocaret: s3 di ceret se non vsurum.

Non vsurum se. alijs abūdantibus pbationibus.

Professione. cui magis credendū est q̄ alicui instrumēto fisci.

Constiterit. vt r. j. de p fcl. l. j. An aut de falso possit accusari. dic q nō. vt. j. ad leg. cor. de fal. si falsos in vnum.

Ulate. id est solute.

Dispensatozi. i. pcuratozi fisci.

Instrū. no. hic qz qd se exhibere tenet? s. de test. nimis graue.

Defeceris. sec? si pbatiōes habebas. vt. ff. de edē. l. ij. r. l. si quis. §. prohibet.

Demōstrabit. te desiderante eas exhiberi tibi. vt. s. de eden. pro curator. r. l. nō est. r. l. instrum.

Sicut iniquum. solutionē. vt. s. eo. l. j.

Facile. s3 si crederetur ei q̄ amiserit qd pdesset. rñ. in duo bus pdesse. Illud em̄ in casu recipit cū est amissum instrm paduersa riu3. vt. s. de pba. l. si de possessione. Item in alio pdest vt exoneret solen nitate gnqz testiu. vt. s. tit. j. testiu. in fi. s3 h si pro bet creditor per duos te stes se amississe instrumē tū in quo ptinebat q̄ titi us debebat. r. r. audierūt legi. quare pbaf debitu3 magis q̄ p quoddā exē plū cui nō credit nisi ori ginale ostendat. vt. s. de edē. aut. si quis. r. ff. eo. l. quicūqz. S3 dic q erit presumptio si hoc pbet vt possit deferrī iuramē tū. Alj dicit hoc suffice re. ar. v. l. si de possessioe q. Vel. p saltem.

Aliquē esse nullitē per functū r per cō sequens habere puilegia veteranoz: amif sis instrumentis vel inde nō cōfectis pōt probari per testes. h. d. Bal.

Idē. aa. r. cc. calūne. Lex. vij

Solemnib? stipēdijs bone ste? sacramēto? solut? es s3: su per hmōi re instrumēta (vt dicis) facta per dita sint: tm̄ si alijs euidēti bus pbationib? veritas ostēdi po test: veteranoz puilegia? etiaz te vsurpare? posse dubium nō est.

Licet dñs perdat instrm proprietatis: propter h̄ nihil accrescit vsufructuario. h. d. bal. vel sic. Factū fructuarij nō p iudicat propetario probati d suo dominio. h. d. fa.

Idē. aa. r. cc. alexādro. Lex. viij.

Postulerit pprietatē? possessi onis de q̄ agit apud vos eē p uidebit iudex ex psona fructuarij nullū p iudiciū dñio? vfo cōpari p pter amissionem instrumentozum.

Licet non interueniat instrm tamen diuisio valet. h. d. Bal.

Idē. aa. r. cc. arnesto. Lex. ix.

Instrumentis? etiā nō interue niētibus semel diuisio facta nō habetur irrita?

Ea que possunt celebrari sine instru mentoz cōfectione non perdunt vires ex instrumentoz amissioe. Bal. vel sic. Men ditio valet etiam sine scriptura ideo amisso instrumento nō vitiat si aliter probet. sali.

Idē. aa. r. cc. victorino. Lex. x.

Am instrumētis? etiā nō in teruenientibus venditio fa cta rata maneat. psequenter amif sis etiam q̄ intercesserant non tolli substantiā veritatis placuit.

Perditis actis potest emācipatio pro bari per testes. h. d. Bal.

Idē. aa. r. cc. theagene. Lex. xi.

Adancipatiōe facta si actoziū tenoz nō existat? si tamen a lijs indubijs pbationibus: vel ex

Privilegia. que multa sunt. vt. j. de vetera. per totum. lib. xij. r. l. y. eo. ti. r. j. quādo puo. nō est neces. l. veteranus.

Usurpare. in bonā partē. i. ptinue vti. vt. ff. de vsucap. l. ij.

Postulerit pprietatē. i. dominiū rei possesse.

Nullum. vt. s. de vsufruc. l. nihil interest. r. l. neqz.

Dominio. nouā possessionē possēt interuētere. vt ar. ff. de vi r vi arma. l. cum fundum. r. l. colonus.

Instrumentis. recte. secus si non recte. vt. s. cōia vtriusqz iudi. l. maioribus. r. facit. s. fami. ber cil. non ideo.

Irrita. interueniēte stipulatiōe vel traditiōe. vt. ff. de pac. l. diuisiōis.

Am instrū. rō est sequentiū. sic. r. s. de pba. l. cū res. S3 quid si cōuenerit vt in scriptis fieret sed amissa sunt. Rñ. satis est satis factū iuri: vñ nō tollit sba veritatis. vt. s. ti. j. testiu in fi. s3 in testis sec? vbi amisso testō in scriptis deficit pbatio fm quosdā. Vel idē si sit pu blicatum. vt. j. de testa. l. ij. r. facit. s. eo. l. j. r. j. de emācip. l. ij.

Adancipatione. nō existat. qz amissa sunt sine his em̄ nō vale ret. vt. j. de adop. l. fi. r. de emāci. iubemus. i. fi. Quidā tm̄ dicūt sine scriptura fieri posse p. l. istam. r. j. de emāci. l. ij. Et. l. pdicta: inbe mus loquitur in absente emācipato, r alia loquitur in adoptione.

Liber quartus.

Ex personis, id est testibus.

Side, puta priuata scriptura aduersarij.

Non solet, vt. s. eo. l. j.

Non idcirco, in vacua, qm nec aliq possedit nec est in possessio

Ne, vt. ff. de ac. emp. l. ij. §. j. r. l. iij. Accur.

Determinatus, vt. j.

de acq. pos. l. min. r. de

cōtrab. emp. nō idcirco.

r. s. de rei vē. quotiens.

r. j. de do. in extraneos.

Aud eos, s. iudi

ces, fm. l. d. r. sic

est arg. a contrario sensu q

fm pscientiā debeat iudi

cari. Vel dic apud eos.

scz testes, vt. s. qd met

cau. metū. r. s. de trans/

ac. si maior.

Bestā. i. amissionē.

vel dic. i. veritatē p̄ctus.

Scripture, s. publi

ce ambe, si aut al

tera est priuata: stabo pu

blice cū sit dignior, vt. j.

de contrabē. stip. l. opti

mam. in fi. Done casuz

in diuersis ita q non ad

uersis directo nec p me

diuim: vt ecce pfero duo

instrā in quoz vno cōti

nef me fructuariū. in al

tero me pprietariū. qd

nō placet qz vtrūqz pot

esse vey si diuersis t̄pib

ad me puenerit vsufu

ctus r pprietas: s; eodē

tpe non possum esse vsu

fructuari formalis vsu

fructu r pprietarius cuz

sua res nemini seruit: vt

patet ex diffinitione vsu

fructus, vt insti. de vsuf.

in prin. s; fm hoc eēt exē

plū in aduersis directo:

nam directe sequit si suz

vsufructuari: ergo non

pprietarius, r econtra.

Done g qz profero vnu

quo cōtinet me solūmō

emisse: aliud quo p̄tinet

qz cū vxore mea eandē rē emi. r eadē die r alijs testibus p̄sentib.

Vel

in vno me emisse in alio mihi donatum fuisse r eadē die: qd nō est ve

rifimile. r ideo nentru valet, vt hic. Potest etiā poni in diuersis: ita

q aduersis nō directo: s; p medium, vt si pduco vnu quo p̄tinet qz de

cez mihi pmisisti bononie, aliud qd dicit te pmisisti mihi decē romē: r

habent eandē diem neutri statur per. l. istam. sic r cum dico homo est

animal r homo nō est substantia, bec sunt diuersa: ita q aduersa nō di

recto: sed per mediū. S; quidā dicunt Jo. in diuersis tm legisse legem

istam: ita q nō in aduersis qd falsum est, s; dixit qz in eis poterat intel

ligi, nihilomin' tm r in aduersis, vt dixi. r bec sunt in cōtrarijs p obli

quum: multo magis si sunt directo p̄ria sibi derogāt, vt in pmo exēplo

quando d: eodē tpe me vsufructuariū r pprietariū. Sed quidā cōtra.

r dicunt standum digniori. Predicta aut seruānt qm ab eadē parte p

ducunt: vt h. si aut vnu ab vna parte pducitur: aliud ab alia stat di

gniori: vt. j. de contrabē. stipul. optimā. in fi. Et nō. q nō potest apta

ri p cor. huic. l. ff. de reg. iur. vbi repugnātia. qz ibi eadē scriptura si

bi erat p̄traria. Item intelligimus illaz de repugnātia pplexitatis ver

borum, vt. ff. de p̄di. insti. si titius, vel iuris, vt ptz. ff. de vsu r habit. p

seruum. §. fi. r. l. vsus. r de serui. l. vie. S; quidā vt. l. d. intelligunt eā

in testamēto duobus codicib' scripto, vt insti. de testa. §. fin. r in vno

contineri stichū legatum ticio r in alio legatū seio neutrum valet, sed

si in eodē esset talis diuersitas: tūc distingue vt dixim'. j. de test. si vn'

Itē p̄tra huic. l. ff. de p̄ba. cū de etate. Solu. vt ibi. An aut idē in testi

bis diuersa v' p̄ria dicētib' ex vna pte pductis. l. d. idē ar. j. e. in exer

cēdis. B. p̄tra: qz potuit sibi puiderē qd nō est i testib' v' aliud in testi

bis: ideoqz vident' ab vtraqz parte pducti: s; vna inducat vnu sicut

in instrā a diuersis partibus platis statur digniori: ita in testibus plu

psonis vel ex instrumentoz incoz rupta fide factā esse emācipationē pbari possit actorum interitu veritas conuelli nō solet.

Breuis est r leuis, vacua possessionis traditio potest pbari testibus r instrumētis, hoc dicit. Bal.

Fide. aa. r. cc. dionysie. **L. x. xij.**

Non idcirco min' i vacuā in duct' p̄dij donatiōis cā possessionē: q ei' facti p̄termisuz' instrumētū asseuerat hāc obtinere potes

Non debet credi p̄stanti super eo qd non apparet. b. d. Bal.

Fidem. aa. r. cc. Leōcio. **L. x. xij.**

Aud' eos q rem gestam' ignorauerūt: amissoz' instrumētōz' habita testatio nihil ad probationē veritatis p̄desse potest.

Conflictus scripturarum ab eadē parte productarum expellit substantiā probationis. b. d. no. Bal. vel sic. Repugnātia scripturarū ab eadem parte pductaruz' facit illis fidem non adhiberi. b. d. Saly.

Fidem. aa. r. cc. ad seuerum comitem hispa. **L. x. xij.**

Scripture diuerse r fidē sibi hinc de rogātes: vel repugnātes ab vna eadēqz parte prolata nihil firmitatis habere poterunt.

Tantū valet instrumētū ad pbandū qm depositiones testiu r ecōuerso. b. d. r ista lex ponit regulā que fallit in multis casib' in qbus ad substantiā rei requirit scriptura: r p̄sequēs etiā ad p̄bationē ponitur p gl. in. c. j. de cēsi. lib. vj. r in specu. de instru. edi. §. restat. fm Jdau. de castro.

Impa. Constā. ad pptm. **L. xv.**

duo reprobēt puatū instrū. vt. j. de p̄bē. stip. optimā. nō tm reprobāt publici: vt h. tres aut vel quattuor sic. vt. s. de p̄ba. cū precib'. r extra eo. cū iohannes. nisi esset tale cui esset standum p̄sumptione iuris r de iure. vt. j. arbi. tu. l. fi. S; est p̄ ip aut. e. §. si vō tale aliqd. vbi pl' vne voci credi videt' q mortue. s; ibi ex vna pte erant instrū r testes q

In exercēdis lib' eadē vim obtinet tam fides instrumētōz qz depositiōes testium.

Ex contractu in scriptis non orit ius: nisi completa scriptura mūda r sine vitio in forma in qua fieri cōsuevit. r ex contractu absoluto, i. perfecto habito inter partes iterim dum dicat locus est penitentia: r licitum est recedere a p̄posito: saluo qz p̄cedentibus arris arre pduntur ex penitentia Et bec lex dat formā non futuris solū sed p̄teritis r perfectis: nisi q̄stio sit sopita transactione vel snia r nisi in contractibus veterū emptionū in quibus seruari debet statura veterū vt hic no. b. d. fm Bal.

Impa. iusti. a mēne. p. p. **L. xvj.**

Contract' veditiōnū donatiōnū vel p̄mutationū q̄s' in timari nō est necessariū donatiōis etiā arrarū vel alteri' cuiuscūqz cause: illos tm q̄s' i scriptis fieri placuit: r rāfactionū etiā q̄s' i instrū r ecipi p̄cēt nō alr vires b̄re sancim' nisi instrā in mūdū r̄cepta subscriptio nibusqz p̄tū r̄firmata: r si p̄ rābellionē r̄scribant etiā ab ipso cōpleta: r postremo partib' absoluta sint: ita vt nulli liceat p̄usqz bec ita p̄cesserint: vel a sceda r̄scripta: licz lras vni' partis vel ambaz habeat: vel ab ipso mūdo qd necdū est ipletū vel absolutū aliqd' ius sibi ex eodē p̄ctu vel rāfactiōe v̄dicare: adeo qz nec illud in h̄mōi v̄dictiōibus liceat dicere qz p̄cio statuto necessitas venditori imponat: vel p̄ctū v̄dictiōis p̄ficere vel id qd p̄ptoris interest ei p̄soluere. **Q**ue tā

p eo testificabāt: ex alia solū instrū. vnde p̄uena lent duo. Itē videt' p̄tra s. titu. j. l. j. s; expone vt ibi r econtra. Fallit bec regula in multis casib' qui nō p̄bant nisi p̄ scripturā. vt diximus. s. de pac. l. pactuz. Vnde hoc casus collectos per Jo. an. in. c. j. de cēsi. lib. vj.

Contract' hac lege dicitur quādo contract' d̄z p̄fici in scriptis. Contractus prout refertur ad donatiōnē r transactionē improprie ponit: put ad alia pprie vt. ff. de ver. sig. labeo. §. contractū. dicitur ergo hic contractus eo qz cōueniunt sic inter se. acc.

Quas. scz donatiōes r dic de illis que non excedunt quingentos solidos: vt. j. de dona. l. pe. Alij dicunt quando sūt inter p̄iunctos exigi scripturam. r. j. summā. vt j. de dona. l. data. qd nō placet.

Etia arrarū, vt i p̄ sponsalibus exercendis vt. j. de spons. l. mulier. Et est hic arg. p̄tra. l. d. qz cōtractus arrarum sit contractus per se. vt. ff. de actio. emp. r vend. l. ex empto. §. is qui vina. r sic potest h̄ locum habere conditio job causaz: vt no. ff. de cōdi. ob cau sam. l. fi.

In scriptis, s. vt aliter nō valeat nisi scriptura facta. arg. s. de proba. cum res. fm Jo. vel fm. Jd. r Jo. quando in contractu vel ante p̄ueniunt vt scriptura inde fiat: gerentes in animo nō prius p̄trabere qz scribatur, secus si a principio simpliciter contrabant r postea ad p̄bationē fit inde scriptura.

Transactionum. improprie dicit' p̄tractus. sic r in cōditiōe indēbiti vt insti. qui. mo. recōtra. ob. §. item is quoqz. sed quia consensu fit transactio. ideo sic dicitur fm Jo.

In instrumētō. que dicunt' vulgo rōnes fm io. r sceda vt h̄ subūcit est breuiatura r p̄hocollū. vt in aut. de tabel. §. illud.

In mūdū. mūdū vocat instrumentum in quo post factam rōgationem omnia cōprehendunt. r dicitur a mundicia: eo qz sine vitu peratione debet esse.

Absoluta. id est subscripta a partibus. vt in auten. ea. §. sed si instrumēta. r. §. oportet.

Aliquod ius. actionis vel obligationis.

Perficere. id est adimplere. nam perfici dicitur statuto precio. vt j. de peri. r cōmo. rei ven. l. j. sed implere dicitur per traditionē. vt. ff. de ac. emp. r quis alienum.

Nel id quod emptoris. contra. l. d. facit qui dixit venditorē p̄cise teneri ad rem tradendam. vt no. j. de actio. emp. si traditio. Item quid si tradat venditor ante mūdū cōpletum an dñium transferat. Bul. aliquando dixit qz non. sed postea mutauit consiliū dicēdo qz sic. vt no. s. de suffra. l. vnica. r p̄hoc qz transeat dñium ex inutili cōtractu est. ff. de dolo. l. r eleganter. in pn. Itē in p̄tractu p̄ditionali. vt ff. de iur. do. l. dotis. §. fi. r. l. se. r. l. stipulatio. r. j. de dona. ante nupt. l. cū veterū. Itē qui soluit indebitū repetet cū possit petere p̄ciū. Rnd. condicet rē p̄ditiōe sine cā. nec ob. qd dicere solemus ex p̄tractu nomi nato traditū nō posse condici. qz nō est contractus noiatus cum nō sit sed tm initiatus. Sed de vsucapione p̄t queri si dñs nō est tradēs an causam vsucapiēdi p̄stet. Rj. nō nec miru. nam cū sponsa tradit sp̄o so reg

Scriptura in multis casib' est necesse saria.

Contra, ctus p̄t pprie r i pprie.

Arraruz p̄ctus an sit contractus p̄le.

Protho collum. Quidā quid sit r vñ dicit.

Venditor an teneatur p̄cise ad rem.

Instrā repugnantia qualif p̄t qd cōtra se p̄ducere.

Testes r instrā eq parantur

In exercēdis, tm valet duo testes quantuz instrū vt h. vñ l3

so res licet conditionalis sit traditio. vt. ff. de iur. do. plerūq. §. si aut. sit tamē res sponsi si hac mente tradat: vel nisi appareat qd actū sit: s3 nō yscapit dotē nisi post nuptias secutas vt. ff. de vsuc. p. dote. l. j. r. n̄

a Jam scripta. ante. l. istam.

b Emptionalibus. secūda exceptio.

c Reddere. conditio ne ex hac. l. vel officio iudicis: vel actione ex eo contractu. vt. ff. de acti. empt. l. ex empto. §. is q vna. r. de p̄be. emp. sed celsus. §. j. Et intellige dari directā ex empto cū contractus tenuit: vtilē qñ non tenuit: qz mun / dum nō erat completū. Sed quidā nō dāt actio nē ex eo tractu hoc ca / su. Itē si quis est passus dānum arrarum an ni / bilominus teneat ad in / teresse. Rñ. nō fm. l. p̄. r. h3o. Ista est ratio: qz in datione arrarū videor ponere spem meā. ar. ff. de p̄ca. l. r. habet. §. cū quis. r. j. de execu. rei in di. l. si causam. r. j. de in. delib. l. si. §. si vō postq. r. §. sin aut. hic aliq. est. r. §. de re. credi. l. gene / raliter. §. siue autē. r. ff. quēad. testa. aper. §. et si quis. r. j. de pac. do. l. si. §. j. r. §. de p̄cura. l. mari / tus. r. ff. de actio. r. obli. l. obligationū fere. §. si. vbi tacite fit nouatio.

An ergo agat ad arras an ad interesse tm̄ in eo cōputent arre. s3. l. d. di / xit si agitur ad arras ni / bilominus potest agi ad interesse: r forte qz secu / tus est p̄ pena. i. arras in interesse cōputabit: quia cū possit petere legalem et conuentionalem petita vna videt in residuo tm̄ agi. arg. ff. vi bo. rap. l. j.

d Repetitione. dene / gāda venditore contēto hac pena fm̄ nos. vt mo do dixi in emptore. r no ta fm̄. l. d. qñ non dico re / ferre quātum ad ista: an sit data arra loco p̄cēq̄ r arre: vel arre tm̄: qz il lud ad aliud interesse vt dicetur. j. quando licet ab emptio. discedere. l. j. r. n̄.

e Iudices. sc3 iubemus vel sancimus subaudi. vel volum: qd est. j. r incipe constructū ea que.

f Urbe. roma veteri vel noua per excellentiā. vt insti. de iure nat. §. s3 quotiens. Accur.

g Disposuimus. i. similitudinem eoz q̄ statuimus. §. de iuramē. ca / lu. l. h. §. si autem. et de re. credi. l. penul. §. fina. et fm̄ hoc subaudi ea r subaudi sancimus iudices rē. Vel verius dic statuimus in greca le / ge quam non habemus.

h Vel procuratores. als vel pcuratores. et tunc plana. als p̄ pcuratores: r tunc dic vel pro etiā vel saltem.

i Depositionibus. i. iuramentis non autez dictis. vt diximus. §. de testa. l. penul.

k Res. i. negociuz. et hoc vt facilioz sit probatio. vt hic. et. §. vbi de ratioci. l. fina. r. ff. de incend. rui. nau. l. ne quid. §. de bis. r vt testes a suis non auocentur negocijs. vt. ff. quemad. testa. aper. §. r si quis.

l Exiguntur. qz suspecta vident p̄ma facie. vt. §. de probati. l. pe. Vnde per testes absentes vult dare fidem instrumento.

m Silis. sc3 ei que dicta est. §. p̄xi. rñso. j. vt possit destinare litigā / tes vel procuratores eozum.

n Sententia interlocutoria. vt. ff. de arbi. qualem. §. si.

o Adinus. id est non.

p Priorē iudicem. respectu eius apud quem sunt attestatiōes pro / ducte dicitur prior iudex.

q Ad eloquentissimū. id est ordinariū r subaudi recipiantur testes. Sed contra vide / tur in aut. vt defun. seu fu. §. illud. vbi dicit nō demandari testium rece / ptionē. S3 dic habēti in / risditionē potest demā / dari. vt hic non habenti non. vt ibi vel ibi testes erant presentes: hic nō.

r Exegerit. qz vacil / lant. vt. ff. de questi. ex li / bero. in p̄n. r. l. vni. §. testes. r. §. de testi. l. nul / lum. r in aut. de testi. §. j.

s Pures. i. debito / res vel coloni vt subicit.

t Apochis. Apocha est de exceptis: puta con / fiteor: me recepisse tātur r a creditore fit r daf de / bitori. vt. ff. de condi. in / de. l. si. §. tici. r. ff. d̄ fir. l. qui tabulas. §. apocha r de acceptila. l. si acce / ptilatum. §. j. Antipo / cha vero est de solutis r a debitore fit in hūc mo / dū. cōfiteor: me tantū vsu / rarū noie vel pensionis / soluisse: r creditori daf. r dicitur ab ante quia fit ante apocham fm̄ Joh. alij vt. B. dicunt antipo / cham scripturam debito / ris. sc3 qua confiteor se de / bere qd diximus apochā r dicunt ab anti quod est contra: qz fit contra p̄ / mā obligationē. vt quia dicitur confiteor: me de / bere: quam vocant apo / cham. Tertū vt Jac. di / cūt qz creditor scribit du / as apochas: r dat eas de / bitori vt vnā sibi retine at r in alia se subscribat r reddat eā creditori qd nō placet. vt hac. l. §. j.

u Autē. r. §. bec omnia collatio. vij. **Constitu. iiii.**

v Receptio testū pōt cōmitti in civilib⁹ causis nō in criminalib⁹. h. d. no. bal. r sa.

w Ad eloquentissimū ali / quē iudicē vel defensorē ci / uilitatis siue a puincia in puinciam vel ab vrbē in vrbē. siue ab vrbē in puinciam hec petant: §. hoc in ciui lib⁹ tātmō causis: nāi crimialib⁹ testes apud iudices rēp̄ntādi sūt: r cū refexegerit tormētis subiciāf

x Sicut creditor tenet facere d̄bitori sol / nenti apochā solutiōis: ita e3 debitor credi / tori facere vnā antipochā in qua cōtineat se soluisse debitū creditori qd ē necessariū i / ānuis vt mēstruif d̄bit⁹. h. d. no. s3 ba. r sa.

y Idem. a. demosteni. p̄fec. p̄e / torio. **Lex. xviii.**

z Pures apochis vel reddi / tum vel vsurarū perceptis si quā do super his fuerit dubitatio exor / ta eas habere negādo ius agētuz faciunt vacillare: cū coloni aduer sus dominū certantes: r sibi iniquā forte libertatē vendicantes. vel de bitores creditorib⁹ suis tēporales p̄ / scriptionē opponere cupiētes: ad easdem inficiationes perueniūt

aa Quod refecantes iubemus vt in p̄fatis casibus vel alijs p̄riua / tis similibus si voluerit is qui apo / cham conscripsit vel exemplar cū subscriptione eius qui apochas su / scipit ab eo accipe vel antipochā suscipere: omnis ei licentia hoc fa / cere cōcedat necessitate imponen / da apochē susceptori antipochas reddere. Ita tamen vt si hoc is

hic. r. j. qui. ad liber. p̄cla. non lic. l. iñ. r de acq. pos. nemo.

ab Temporalē. immo est perpetua que est. xxx. anno. sed. x. vel. xx. esset temporalis. s3 expone tpalem. i. causam habentē ex tempore. Itēz no. hic qñ annue p̄stationi p̄scribit. xxx. anno. qd est p̄tra. l. d. vt ple / ne dices. j. de p̄scrip. xxx. an. cū notissimi. §. si. Itē arg. huius. l. di / xerunt quidā qz. xxx. an. cessat in solutiōe colonus fit d̄no p̄iudicium r amittit possessionē. sed aliud si soluit. vt. j. de p̄scrip. xxx. an. l. ma / le. r. ff. de vsur. l. cum quidam. §. diuus. s3 nos non distinguimus an soluerit. vt. ff. de acqui. poss. l. quīs. §. j. vel non. vt. j. de p̄script. xxx. anno. l. h. r. ff. de vsur. l. cū quidam. §. diuus. r dicta. l. male.

ac Si voluerit. is qui. sc3 dominus vel creditor.

ad Exemplar. sc3 apochē.

ae Eius. sc3 debitoris. r d̄: apocha ista scriptura facta i p̄iudiciū cre / ditoris. Antipocha quā facit d̄ns in p̄iudiciū coloni vel debitoris.

af Imponenda. per conditionem ex hac. l. Et dic reddere: id est da / re. vt. ff. de verb. sig. verbum reddendi. Vel dic pp̄rie: quia p̄mo de / bito: facit antipocham cōtinentem tantū se soluisse. r creditori dedit r credito: subscripsit r debitori reddidit. repetit ergo nunc illam an / tipocham cum et pro eo faciat in eo quod credito: subscripsit r tū / dummodo det debitori apocham: vel facit apocham in qua faciat

Apocha r antipo / cha differunt.

Apocha r antipo / cha differunt.

Apocha r antipo / cha differunt.

Apocha r antipo / cha differunt.

Apocha r antipo / cha differunt.

Apocha r antipo / cha differunt.

Apocha r antipo / cha differunt.

Apocha r antipo / cha differunt.

Apocha r antipo / cha differunt.

Apocha r antipo / cha differunt.

Arras p̄ dens ad nullū ali / ud inter / esse tenet

Apocha r antipo / cha differunt.

Apocha r antipo / cha differunt.

debitorem subscribere et non repetet antipocham. Equitatis, ut. s. de legi. et consti. qd fauore. et. j. de secū. nup. gene raliter. s. j. et. ff. de leg. et senatuscō. l. nulla. Accur.

Comparationes. id est assimilationes. Ex cyrographis. i. priuatis manibus scriptis. Accur.

Publice. i. apud iudicē vel p publicā psonā.

In iudicijs. in iudicijs planū est. In p̄tib⁹ dic ita q̄ emebā a te si tu ostēderes mihi instrumētū emptionale. qd̄ ostēdis: tēgo habeo illud su spectum. tu p̄bas p̄ qual dam alias lras. et sic falsitas in p̄tib⁹ cōmittitur.

Sancim⁹. no. ppter futurū periculū euitādū aliqd̄ prohiberi. sic. s. de iureiur. l. generast in p̄n ci. et. ff. qui satisda. cogū. l. si fideiussoz. s. fin. et de rei vēdi. si vō cū. l. predi cta. et nau. caupo. l. j. s. j.

Subscriptiōes. hoc die idē et si nō subscripserint. si tamē interueniūt tres testes. vt in auf. eo. ti. s. j. et. ff. si tñ quis. fm. l. d. vel verius h̄ log tur de priuata scriptura ex qua fit cōparatio. et qz p̄ eā nitor vincere vlti uare aliā ideo magis solēnis. et auf. debet esse ibi ea ad quā. Itēz ibi super summa maiore. l. aureo rū. Hī etiā tres exiguntur ibi vt iurent hic duo sufficiūt vt h̄ subūcit.

Et prius. q̄ cōparatio fiat.

Litteris. ibi dic. id est subscriptis.

Forum. testium. Deponētibus. i. iurantibus.

Duobus. s. testib⁹. et facit p. ad. q̄ dicit solēnitatē testamēti posse p̄ duos p̄bari: s̄ septem exigunt in cōpositione: q̄ diximus. j. de bo. pos. fm̄ tabu. l. fina.

Testium. quas lras fecerāt alibi: et cōstat eos fecisse hic ex eo q̄ subūcit cōparatio efficiat. S̄z quare tertij ad primū nō fit recta via. Rñ. in tertio nō erāt littere cū testij inscriptione. Et no. hic et ex eo q̄ subūcit si cōparatio efficiat fm̄ hanc legē plenā fidem haberi cōparatiōi: sed per auf. non sufficit sola cōparatio: qz opz argumēto alio eā iurari. vt in auf. e. s. si quis igitur vult. et. s. sed et si qz. et. s. oportet aut iudicēz. et. s. si vō nullus. et. s. si vō aliquid contigerit. et. s. si vō moriant. et vi def cōmitti iudici an plenā faciat fidē cōparatio. s̄ illud in publicis i priuatis secus: qz ibi aliud exigitur argumētū. et sic potes h̄ legere au ten. at si contractus et. et ibi plene de hoc dices statim. Accur.

Comparatio. sc̄z litterarū contrahentiū et subscribentiū q̄ si non innēniant tales subscriptiones fiat qd̄ batenus valuit. vt in auf. ea. s. si vō nullus eorum. Accur.

Aliter. als est nō aliter. et hec quoqz plana. et als naturaliter et tūc dicit. i. naturali ingenio alicuius: vel naturaliter. i. simplr natura lraz tm̄ inspecta. Variatio em̄ plerūqz in litteris etiā eiusdē inuenit ex va rjjs causis. vt in auf. ea. s. j. accur.

In semetipsum. hoc referē ad id qd̄. s̄. dictū est ex priuata scriptu ra nō fieri cōparatiōē nisi habeat subscriptionē triū testij: l̄z et. vt qz p̄ferē cōtra me instrumentū a ticio factū quo ptinet q̄ mihi debeas. et vel alij vt approbet aliud quasi ab eodē factum quo ptinet me debere tibi centum. vel dic emptor nondū numerato p̄cio instrumētū vendi tionis p̄ferat vt res tradat tibi: venditor negat eum scripsisse. vñ em p̄tor p̄ducit p̄cū debiti instrumētū: in quo casu magis p̄ se q̄ cōtra se

facit. Sed hoc responsum corrigi per auf. ad bec. Item no. hic ex eo qd̄ dicit licet et. et sic partes vident cōsentire cōparatiōi q̄ etiā p̄sen su partum nō potest aliter fieri cōparatiō nisi fm̄ leges. vt argu. ff. de postu. quos p̄hibet.

Ex forensibus. i. eoz que p̄ficiunt in foro. i. in iudicio: puta acta q̄ sunt per tabellionem: et generaliter q̄ formā pu blicā habēt: sic dicta: qz eis vtimur in foro. S̄z q̄ rit an forensi instrumē to nō scripto p̄ manū pu blicā: sit fides exhibēda vt publico. Rñ. non sed argu. cōtra. j. de dona. l. in donationibus.

Omnes autē. ex quibus instrumētis debeāt fieri cōparatiōes dixi mus. nūc autē quomodo. Ab his. sc̄z peritis scriptoribus q̄bus iudex cōmittat. vt argu. j. de re mili. semel. et i auf. de nō alie. s. q̄ aut. coll. ff. In rat autē duo alij bodie. s̄. ḡducit instrumētū ad cōparatiōē: et q̄ petit eā fieri q̄ nō aliā habētes p̄ batiōē veniūt ad cōpa ratiōē: nec circa eū ali quid egerūt qd̄ possit ve ritatē abscōdere. vt i auf. ea. s. si vō nihil inter. et sic qd̄ est mirabile i hoc casu bis de calūnia iura tur: et est spālē. s̄z regula riter cōtra p̄re anteriore auf. vt in auf. que est de bis q̄ ingre. ad ap. s. si.

Autē. de instru. cau. et fide. s. opoz tet. et. s. seq. colla. vj. Ex duobus concurrētibus sc̄licet qz contractus sit factus in ciuitate et excedat libram auri si produco cedulam manu tua de tali cōtractu quā tu negas: nō creditur soli cōparatiōi sine alio argumento id est sine testificatiōe testij deponentium q̄ vi derunt eā per te scribi: licz nō inter fuerint contractui qd̄ olim nō requirebat: sed soli cōparatiōi stabat vt in. l. C. que tamen p̄ hanc corrigitur in hoc. Dau. de La.

Autē. de instru. cau. et fide. s. opoz tet. et. s. seq. colla. vj.

Si tractus fiat in ciuitate et vnā librā auri excesse rit oimodo collatiōi afflit augmen tum: quodlibet nec credat ei soli. Autē. de his qui in grediunt ad appellā. s. illud quoqz. collatio. v. Constitutio. xj.

Additur ad. l. C. alia duo genera scri pturarum ex quibus potest fieri compara tio. sc̄z de scriptura que producitur per p tem aduersam et de sumpta ex archino pu blico. h. d. Dau. de castro.

Autē. de his qui in grediunt ad appellā. s. illud quoqz. collatio. v.

Ad dūtur ad. l. C. alia duo genera scri pturarum ex quibus potest fieri compara tio. sc̄z de scriptura que producitur per p tem aduersam et de sumpta ex archino pu blico. h. d. Dau. de castro.

comparatiōes. et in auf. e. in prin. Hodie vō q̄nqz cōmittitur iudici vt vnā qualē qualē inde assumat fidē qd̄ est in publicis. vt in auf. ea. s. si vero nullus horū. quādoqz plus etiā argumēti erigitur. vt hic. quan doqz nullo modo: vt quando ab vna parte instrumētū et vox viua: ab alia vero sola cōparatiō litterarum. vt in auf. e. s. si vō tale. licet quidam dicant aliter. s̄. plus testibus q̄ instrumentis credi quod est falsum et habent h̄caut. bodie magis et. que non legitur. s̄z intellige vt dixi. et est ratio: qz aliter et. vt in auf. e. s. j. Item cauti⁹ fit bodie cō paratiō nam distinguit vtrū fiat contract⁹ super minore summa libze auri: et tunc indistincte duo testes sufficiūt siue in scriptis siue sine scri ptis: siue a peritis siue nō: siue in ciuitate siue extra. vt in auf. e. s. vt au tem. si vō vltra siquidem imperit⁹ et in ciuitate et in scriptis: tūc q̄nqz vt in auf. e. s. oportet. si sine scriptis imperit⁹ vel ecōtra perit⁹ in scri ptis vel sine scriptis tūc tres. in auf. e. s. si quis igitur. et. s. sed et si quis mutuū. et. s. sed si instrumenta. et dicit in scriptis quando id agif vt non aliter valeat nisi fiat scriptura. vt innuit in auf. e. s. et hoc dicit mus. et. s. eo. l. contractus in prin. Ex predictis autem instrumentis fit cōparatiō priuata quidē scripture si super sint testes p̄prie subscri ptioni attestentur. Vel q̄ eis presentibus est facta charta: et sic alio ar gumento iuuatur vt hic. et in auf. ea. s. ii. et iij. si autē est publica: tunc si superest tabellio cū alijs qui interfuerunt siue et ipse solus nō fit cō paratiō: sed credit ipsi soli tabellioni. si vero non superest: vel mini nister vel an numerator superest: fit cōparatiō litterarum tabellionis et signorum

mmamē tū calum nie p̄staf bis q̄nqz.

Cōpara tio sola an plene probet.

Cōpara tio quali ter fit bo die.

et signorū nō subscribentium. sed si nō superest minister vī annu-
rator: tunc etiā subscribentium fit cōparatio. vt in aut. e. s. si vō moriā
tur. r. s. seq. r. hoc in vrbē. in agris serua legē veterē. vt in aut. e. s. bec
autem. vt vno sufficiat: nisi tractus excedat quinquaginta libras au-
ri. vt. s. si certum petatur. l. fina.

A hec. examia/
tionē. p. compa-
tiones litterarum puta
producis litteras tuas
vt alterius contra me:
ego eas confiteor. Vel
tu probas r. induco ali-
am priuata contra te
quam dico te vt eundē
fecisse r. id probō p. cō-
parationes līrarum q̄s
cōtra me iduristi. Ideo
corrigitur bec lex com-
paratiōes in eo q̄ dicit
s̄i semetipm rē. Alī
dicunt q̄ r. hic est atte-
statio. id est trium testi-
um presentia.

Publico. i. archa
in qua reponuntur pu-
blice scripture: vt. ff. de
penis. l. moris. s. solet.

Testimonium pu-
blicū. nō dico q̄ publi-
ca sit vt manu publica
factum: q̄ sic nihil ad-
deret. s̄ h̄z publicuz te-
stimonium eo ipso q̄ cō-
fitemur magistratus ex
archa eam eē: vt eo ip-
so q̄ talia erant signa in
ea qualia solēt fieri. s̄z
manu commētariēsis:
vt. ff. de iure fil. in fran-
dē. s. quoties. Patz ex

Cōpara-
tiones ex
quib⁹ ge-
neribus
scriptura-
rū sunt.

predictis ex quinq̄ ge-
neribus scripture fieri
comparationes scilicet
ex priuatis subscriptis.
ex publicis. ex forētib⁹.
r. ex his duab⁹ q̄ sunt in
bac aut. S̄z an cui libet
ea quolibet vel p̄tra quē
libet. r. ff. de iur. i. c. 3. s. c. 3.
simpliciter dicatur eaz
fieri. s̄. ff. de totum con-
trarium. Sic q̄ dicit
priuati ad priuatum tm̄
probandum est vt im-
probandum. Itē foren-
sis ad forēse tm̄ proban-
dum vt improbanduz.
sic de publico et alijs:
non autē publici ad fo-
rēse vt econtra: nec pri-
uati ad publicuz vt eō-
tra: cum etiam diuersa
forma fuit p̄posita. S̄z
vno genere ad aliud si
sint eiusdē forme: vt ecce forēse r. publicum. nam forēse potest formas
habere publicam.

Quidam instrumentum publicum.

Chartulā. quācūq̄ etiam priuata qm̄ est producibilis.
Imposuerit. cum apparet suspectum. vt. s. eo. indices. r. s. de pro-
batio. l. penul.

Imposuerit. s. productiones.

Falsum. scz accusando. nam etiam excipiēdo dicere posset.

Existimans. non sufficit semel exhibuisse nisi iuret nō calum-
niandi causa id se postulare. s̄z hodie non iuratur cum semel sit iura-
tum. vt in aut. de his qui ingre. ad appellan. s. fina. vt verius bec est
alia causa a prima q̄ bec est criminalis. Et sic nō. in criminalibus de
calūnia iurari: vt diximus. s. de iura. calū. l. j. in prin. r. ē simile iura-
mētum. ff. ad exhibē. l. thesaurus.

Jurat de
calūnia i-
erialib⁹.

Pagina. q̄ inscriptiones debēt fieri ab accusatoribus: vt dixi. s.

eo. l. j. r. criminali hic agitur. S̄z quidam sumunt hic argu. q̄ donec
de crimine pōt agi criminali: q̄ vixit qui dicitur cōmississe crimē non
agitur civilr. r. pro eis. ff. de carbo. edicto. l. j. r. s. vbi cause fil. l. j. r. j.
si ex fal. in. l. r. qui. r. s. eo. l. j. s̄z falsum est. vt. j. ad. le. cor. de fal. l. va-
mus. r. l. si. r. s. de transac. si ex falsis. r. dixi. s. e. l. j.

Eā apud iudicē crīs p̄ferre: q̄tenus
possit apō eū crimē falsitatis vtila-
ri. **S**inautē dicat nō eē sibi possi-
bile eā ostēdere: q̄ per fortuitos ca-
sus h̄mōi copia ei abrepta est: tunc
subeat sacm̄ q̄ neq̄z habeat eādēz
chartulā: neq̄z aliū eā dedit nec apō
aliū volūtate ei⁹ p̄stituta est nec do-
lo malo fecit q̄min⁹ appareat ea: s̄z
reuera ipsa chartula sine oī dolo
deperdita est. r. p̄ductio ei⁹ sibi im-
possibilis ē: r. si tale subeat sacramē-
tuz ab h̄mōi necessitate eū relaxari.

Quōsi predictū insurādū subire
minime maluerit: tunc quasi falsa
chartula nullas habeat vires aduer-
sus eū contra quē prolata est: sed sit
penit⁹ euacuata. **N**eq̄z em̄ vltē-
ri⁹ penā produci s̄ eos qui nō iura-
uerint volum⁹: cū forsītā quidā sub-
tillim⁹ reuerētia tēti: nec verum sacra-
mentū prestare patiuntur. **E**an-
dē autē ei⁹ copiā prestam⁹: r. donec
eā apud iudicēz ventilat. **S**i em̄
iam plenissimū sinez accepit r. neq̄z
per appellatiōnē suspensa est: neq̄z
per solitā retractionē adhuc lis vi-
uere sperat tūc satis durū est h̄mōi
querere indulgeri. ne in infinitū cāe
retractent: r. sopita⁹ iā negocia per
huiusmodi viam iterū aperiātur: r.
ita cōtrariū aliquid nostro eueniat
proposito.

**Plus valere quod agitur q̄
quod simulate concipitur.**

Veritas preualet scripture r. simula-
tioni. hoc dicit Saly.

Vimpera. Valē.
et Sali. rufino.
Tit. xxij. Lex. j.

In cōtractibus rei
veritas potit⁹ q̄ scri-
ptura prospici debet.

Cum obicitur simulatio debet in qui-
riveritas facti. h. d. bal. vt sic Simulatio al-
legata apud iudicēz est pbanda. h. d. saly.

Imperato. Dio. et Adaxi. aa. et
Lex. ij.

Acta simulata velut non ipse

lian⁹. s̄. s̄z mutui. r. de leg. j. l. qui quartā. r. de here. iustit. l. quoties. s̄. j.
r. de do. inter vi. r. vro. si spōsus. s̄. circa. r. s. de p̄ba. cū p̄cib⁹. r. l. ad
probationē. r. j. de emā. l. j. r. j. de dona. l. nec ignorās. r. s. de tras
ac. l. cū ea. r. j. de p̄bē. emp. l. iij. r. s. si cer. pe. l. si ex p̄cio. S̄z videt hūc
l. p̄tra. j. arb. tu. l. h. s̄z ibi spāle sicut. r. ff. de usufru. leg. si aliū fm̄ Joā.
vel ibi nō p̄stabat aliud actū fm̄. r. Itē fallit bec regula. j. ad velleia.
antique. ibi spāle sic r. in re indicata fallit: vt. ff. de re iudi. l. res indica-
ta. r. i iureiurādo: vt. ff. de iureiur. s̄z r. si possessor. i. s̄tē si. r. i trasactōe.
vt. ff. de iureiur. l. j. r. in repndiatiōe hereditatis: vt. ff. de acq. her. l. is
qui putat. r. in casib⁹ illis vbi sit ius ex snia: vt. ff. de inof. test. l. papini
anus. s̄. si. r. de sta. ho. ingenuū. r. de lib. ag. l. j. s̄. si. r. l. j. r. iij. in prin.
Itē r. fallit bec regula in obligatiōe līraz post biēniū: vt. j. de non nu.
pecu. si intra. Itē fallit: vt. ff. de leg. j. l. iij. r. de sup. lega. l. labeo.

Veritas. hoc verū est vbi parat⁹ est pbare cōtrarium.
Acta simulata. forte tutor erat qui administrabat. ideoq̄z rē pu-

Sacramētum. quia
p̄sumitur q̄ habeat eaz
cum habuerit tēpore li-
tis cōtestate. vt. s. ad ex
hi. nō ignorabit. Item
nō sufficit si iuret. sec⁹
in creditoze: vt. j. de pi-
gno. act. si creditoz. q̄
ille ex p̄ctu tenet de do-
lo r. lata culpa r. leui: h̄
non. Item creditoz li-
beratur eo probato. hic
antē nō sentit tale em-
lumētuz: r. ideo sufficit
si iuret. r. ē simile hūc
j. de iure do. impe. l. si.
s̄. sinantem dubitatio.

Item nota hic q̄ actore
non probante cogitur
rens se defendere p̄ sa-
cramētum. alioquin cō-
tra eum pronunciatuz
vt. s. de proba. l. pe.

Dolo. s̄ culpa em̄
in suis nō tenet. vt. ff.
solu. ma. l. etiā. s̄. j. a. fi.

Subtili reuerētia.
vt r. ff. de condi. instit.
que sub conditio. circa
princi.

Ei. q̄ falsuz dicit:
Per solitam. vt p̄
in integrum restitutio-
nem vel supplicationē
factā a p̄fecto p̄torio.

Et sopita. vt r. s.
de transac. fratris. r. in
fitu. de pena teme. liti.
circa prin. r. j. de agri.
r. cēsi. litibus. lib. xi. s̄z
videtur post sniam au-
diri. vt. j. si ex fal. iSTRU.
l. j. r. j. q̄ sunt s̄. Solu.
hic non soli instrumē-
to habuit fidē index ibi
sic. Vel h̄ qm̄ ab initio
fuit de hoc q̄stio. ipi qm̄
non r. bec vera.

Pl⁹ valere q̄ rē.
Q̄ p̄ scripturā de q̄ vi-
ctū est aliō fingit q̄ sit
ver⁹. iō dicit q̄ p̄ualeat.

In p̄ctib⁹. p̄
mittit ap̄ho-
rismū gnā-
lē spāle sub-
ñciēs postea. r. pone ca-
suz: vt. s̄. q̄d me. cā. si p̄
imp̄ssionē. r. ff. ad ma-
ce. si fili⁹. s̄. pe. et. l. si in

Actore n̄
pbate qm̄
q̄ cogit
re se de-
fendere.

Lōtinna
tio.

illi emere non potest sed facit p vxore ff. de auc. tu. l. vl. §. pupillus. et de pbe. emp. l. sine emptioe. §. si. vel in dignitate: vt. ff. de pbe. emp. l. no lz. vel pone. §. qd me. cau. si per impressione. item etiā: vt. ff. p soc. l. cu duob. r. j. si qd al. vel sibi. l. multu. r. j. ad vell. l. si cum pr.

Sed eius. ad idem. ff. de pben. emp. no licz.

Non pnt. neq; i rei vitate neq; in iudicio r fit bec simulatio de p sona in psona: vt. j. e. si quis gestuz. als a causa in cam: vt. j. l. pri.

Aptione. amu/ lauit creditor emptione: r sic fecit fieri instrm cu eet pign: r si ad die redderet pecunia res eet inempta no valz: cu sit in fraude legis comissa. vt. j. de pac. pig. l. j. §. r. iij. vel fructus voluit lucrari. als nec tenet coputare in sorte: vel non videri vltra legitimā vsuram eos ee vel euitare iura canonu qd de vsuris re petedis dicunt bec qdez no valent sic simulata. Quid autez si hoc iura uit ei debitor. rñ. idē. s. de leg. r pti. nulla. r. l. no dubiu. i. fi. r fac. j. de pben. emp. l. si ancilla.

Si qd gestu. scribi. mutatus fui x. feci aliu scribi in fraude vsuraz: vt. j. d vsur. eos. §. si. Vel pone i ve dete q faciebat alios ve dere sicut r. s. e. l. ij. po suit in emente: r sic dif fert bec ab illa. Vel il la spāl r bec gñat. Vel ibi publica charta fuit h no: r facit. j. si qd alt. vel sibi cu ppria. r. j. ad vell. si cu. r. s. de do. in ter vi. r vxor. l. j. r. iij.

Si falsum. pcura tor tu cu dberet locare domu mandato tuo vedidit ea r fecit te subscribere euz no cre deres locatione: sz erat veditio nec vt veditio: qz nec cogitasti: qz nec vt locatio valz: cu acci pies in hoc casu no con sensit. ff. de pbe. emp. in lege. r. j. d do. nec igno ras. r d re. ali. no ali. l. ij. r mad. l. cu madati. r ff. de trasac. l. cuz aglia.

Nelut. instrm locatiois. tu credebas factuz de locatione r fuit factum de emptione.

Non relecto. s. instrumento.

In vtroq; s. contractu: nam in venditione non consentit qui subscripsit: in locatione non consentit qui accipit. Sed p. s. eo. l. j. vterq; consentit veritati r ideo valet.

De comodato. Dixit superi de pditionib qd petif qd dari nuc de actionib bis qd interesse petif. qz ex pctib veniunt de bis dicit premittens de eo qd gra accipientis pbitur.

Quē. vi maiore. cui resisti no pot: vt. ff. qd me. cau. l. ij.

No solent. iure pctus nisi vitio eius casus intuenit. vt ff. eo. in rebus. r. l. si vt certo. §. qd vo. r. §. seq. r instr. qui. mo. re p. obl. §. item bis.

Comodari. ff. comod. si de damno.

Futuri. non est p naturam pctus. sed preter.

Suscepisse. spali pacto no gnali: vt. ff. si qd cau. sed r si. §. qstium.

Conventiois. pctus em rē. vt. ff. de posu. l. j. §. si puenit. r facit. ff. lo

sed ei vxor coparauerit veritatis substatiā mutare no possunt. Que stio itaq; facti per iudicem vel per presidem examinabitur prouincie.

Idem. aa. r. cc. Maximo.

Aptione pignoris r. iij. ca facta: non qd scriptum est: sed quod gestum est inspicitur.

Breuis est r i ista est simulatio d perso na ad psona: ideo inspicit vera psona non simulata. h. d. sali. vl sic. Persona q vere p xit attēdit no q simulate fingitur. h. d. sali.

Idem. aa. r. cc. Decio. r. x. iij.

Si quis gestum a se fecerit ali sum egisse scribi plus actum q scriptum valet.

Erronea subscriptio vitiat actū. h. d. bal. vl sic. Subscribes se instr. qd no legit putas p tūe id qd madauit vl qd sibi psuasū extitit cu aliō pteat sibi no p iudicat. h. d. sa.

Idem. aa. r. cc. Victori. r. x. v.

Si falsum instrumētū emptio nis cōscriptum tibi velut loca tionis quā fieri madaueras sub scribere te no relecto: sz fidē haben te suast. neutrum pctū in vtroq; al terutri p sensu deficiēte pstitisse p culdubio est. De comodato.

Comodataris de casu fortuito no te net fm simplicē naturā pct r fm naturaz expse puentiois pot teneri de casu fortuito h. d. bal. vel sic. Comodatari no tenetur d casu fortuito nisi se astrixerit pacto. h. d. sa.

Impa. Dio. r maxi. aa. Cicole. Titu. xxij. r. x. j.

Quidē que vi ma iore auferuntur: de trimēto eoz quib res commodantur imputari no solent

sed cum is qui a te commodari sibi bonem postulabat hostilis incurfio nis cōteplatiōe periculū amissionis ac fortunā futuri dāni in se susce pisse pponat pses puincie si proba ueris eū indēnitatē tibi pmississe pla citū puentiois iplere eū cōpeller.

Qui intentat certam spēciam cōtract dber probare formā ex q resultat illa speci

ca. si. domum. r de pben. emp. si quis fundum.

Quam eum. suscepit. ex accomodatiōe a socero tuo gener pro so cero facit verba.

Soceruz tuū. adito pside rē. qd est. j. Sed cur pbat hic socer. imo comodari qui affirmat ad certū vsū r tps sibi comodati. rñ. h cō

stabat ancillā comoda tā ad certū vsū: puta lanificium. sed dicebat comodator qd ad certū tpus comodauerat hoc pbare v: qz p eum psu mit q vsq; ad finez mi nisterij comodauerit sz 30. r sic an tps no v: re uocare qd eet vsu finito vt. ff. como. l. i comoda to. §. sic. Et vic q ancilla erat comodatis vl alie na no curro. ff. e. ita vt si fur. Vel alr dicas q il le comodatari dicebat soceruz suuz ei donasse. nec obstabit. s. de pba. sine. qz ibi in reali h in personali actione agit ex eo pctu.

Idem. aa. Elefano. r. x. ij.

Quam euz qui tpalis ministerij ca suscepit ancillā ad restitu tionem ei bona fides v: geat: cōse quēs est socerū tuū hui rei ca tra didisse ancillā addito pside puincie pbare vt fidē susceptā is aduersus quē supplicas cōpellat agnoscere.

Comodataris tenetur restituere rem sibi accomodataz ad pignozandū post q satisfecit debitor. h. d. bal. Vel sic. Res ad pignozandū commodata extenuato debito est restituenda. h. d. sali.

Idem. aa. sorberi. r. x. iij.

De restituendis rebus quas obligadas pro se dederas post qz debitū fuerit extenuatū cō modati actione etiā aduersus here des eius exercere potes.

Breue est r ideo no summas. h. d. sali.

Ide. aa. r. cc. Faustine. r. x. iij.

Retextu debiti restō cōmo dati no pbabiliter recusat.

De pignozatiōe actione.

Fructus r comoda rei pignozate sorte extenuant ipo iure credito: p cipiēte. Bal. vel sic. Obnētiōes rei pignozate a credito re percepte extenuant debitū. h. d. sali.

Impera. Alexan. a. demerito. Titu. xxij. r. x. j.

Modex operis an cille vel ex pensionibus domus quaz pignozi detineri dicis perceptum est: debi ti quantitatem releuabit.

Fructus qui debuerant p cipi extenu ant sortem sicut pcepti. h. d. bal.

Ide. a. Victorino. r. ij.

Reditor q pdiū pignozi sibi nexū detinuit: fruct qd pcepit vl p cipere debuit in rōne exonerādi de biti cōputare necesse bz. Et si agrū deteriozē cōstituit eo quoqz

fecerit expēsas iure comodati.

Debiti. a comodate comodataris soluedi no pbabilr recusat pmo datari restituere rē comodatā nisi debitū sit ligdum r comodatari te neaf no in spē: sz ad extiationē ppf rei deterioratōne siue ad iteresse r idē si comodati psserat i pecunia vt diues appeat. r ita loq; j. de cōpē. l. l. si. r instr. de act. §. i bōe fidei. r nisi ppf impēsas pbabilr in re factas. nā tunc retinet. vt. ff. e. in reb. §. possunt. r de acq. pos. l. si qd. rē sicut r als de cōdi. inde. si non sorte. §. si centū.

De pigno. actioe.

Mod ex operis. dicis o debitor.

Perceptum. vel per cipi potuit: vt. j. l. pri. r si. r. j. de distr. pig. l. fundū. r de pig. si dñi. r. ff. qui. cau. pig. ta. con tra. cum debitor. r. j. de partu pig. l. ij.

Releuabit. vt. ff. de pig. act. si pignoze. in prin.

Reditor. debiti. qz fidē adhibuisse debuit. vñ negligētia nocet ei. ff. comod. l. iij. §. j. vbi d: res q deteriorata reddif reddi no videt.

Necessē habet. vt. s. l. proxi. r. j. de vsu. ex predio.

Constituit. dolo vel culpa. i. faciendo qd facere non debuit: vel omittendo

Cōtract in fraudē legi fact no valet.

Retextus si obligo pro alio q actio mibi cōpetit.

Cōtinua tio.

omittendo facere debuit, secus si seruos pro maleficijs coercuit: vt. ff. eo. eleganter. in fine.

Obligat. vel ad damnū resarciendū: vel ad debitū exoneradū: admissa cōpēsatiōe in eo q̄ res deterior facta est: vt. j. e. creditor. Actum. q̄. valet vt. j. de pac. pig. l. si fundus. in fi.

Debitori. tale p̄ctū nō adimit quin cre ditor: possit petere.

Actionem. si forte creditor plus vēdiderit vt. ff. eo. q̄uis. in fi. r. l. seq. r. j. de iure do. ipe. l. si. s. si vō creditor. v̄ nondum vendidit: vel male vendidit: v̄ dolo malo vel añ diē. vt. j. si vendi. pig. aga. l. j.

Sine vi t̄io. i. sine dolo v̄ culpa lata: vel leui de quib⁹ tenet creditor. vt isti. qui. mo. re. p̄bi. ob. s. fi. r. ff. eo. si cū vende ret. s. fi. r. ff. e. l. ea. r. j. de pig. l. sicut.

Perdidit. s. r. ita fortuito casu amittit.

Non cogitur. r. ad debitū tenet debitor: vt. j. e. l. proxi. in fi.

Dep̄hēdit. tenetur de dolo r. lata r. leui.

Manifestis. i. ma nifestissime hoc obtiet: vt. s. de p̄ba. sciant.

Rationib⁹. r. hoc ideo probat: q̄ p̄riū nō monstratur.

Se pdidisse. hoc p̄ bare v̄ fm oēs. s. q̄ per didit pignus: vt. j. de te sti. publicat. r. s. de te sti. testimon. in fi. r. de fi de instru. sicut. Sed an sine culpa se pdidisse p̄ bare debeat sub indice lis est. v̄bū oratiū. Bnl. em̄ v̄stiguebat an debi tor: p̄stet̄ amissum: vt tūc ipse debitor probet culpā. aut diffitetur: r. tūc creditor: p̄bet amissio nē r. p̄sequēs cām amissionis probare v̄z. s. sine culpa se pdidisse: r. pro eo. ff. loca. si quis fundū. s. impator. r. j. de pericu. tu. si tutor. r. ff. s. excep. rei iud. si rē. sed. ff. et. Joā. r. ff. et. Aljo. r. nos p̄dicimus. dicim⁹ em̄ indistincte debitorē probare debe re culpā: vt. ff. de p̄ba. quotiens. s. dolo. r. de admi. tu. cyrographis. in fi. j. r̄n. r. de leg. ii. oia s. species. r. j. e. r. si nul la. r. ff. de excep. rei iud. l. si rē. nec ob. d. l. lo

noie pignozaticia actiōe obligat⁹.

Licet sit data vēdēdi facultas nō pōt in teriz auferrī. b. d. Bal. vel sic. P̄ctū q̄ li ceat creditori pignora vēdere nō facit vt si plus debito vendant illud creditor: sibi lu cret: sed reddere debitori tenet. b. d. salyc.

Idē. a. Bermo. r. maximiniano Actū vulgare q̄d⁹ p̄ r. iij. P̄posuisti vt si intra certū t̄ps pecunia soluta non fuisset p̄dia pi gnozi vel hypothecae data vēdere li ceret: nō adimit debitor: aduersus creditorē pignozaticiaz actionem.

Creditor non tenetur de casu fortuito q̄ tamen nō p̄sumit nisi p̄betur. b. d. Bal. vel sic. Creditor non tenetur de pignore si ne eius culpa vel vitio. salyc.

Idē. a. Dioscore. Lex. iij. Sine vitio suo argē tū pignori datū pdiderit: r. stituere id nō cogitur: s̄ si culpe re us dep̄hēditur: vel nō p̄bat mani festis rōnibus se pdidisse: quāti de bitozis interest cōdemnari debet.

Casus fortuiti qui non possunt p̄ui deri nō veniunt in cōtractibus bone fidei vel stricti iuris. b. d. Bal. vel sic. Creditor de casu fortuito cōtingente in re pignora ta non tenet: nec a debiti petitione excludi tur: nisi de contrario actum fuerit. b. d. sal.

Idē. a. Tropbinie. Lex. v. Q̄ue fortuitis casib⁹ accidunt (in quib⁹ etiā aggressura latronū est) nullo bone fidei iudicio p̄stan tur: r. iōo creditor pignora q̄ b̄mōi causa interierūt p̄stare non cōpel litur: nec a petitiōe debiti submoue tur nisi iter p̄trabentes: placuit vt amissio pignoz liberet debitorem.

Creditor tenetur de damno sua culpa dato tempore obligatiōis. Bal. vel sic. Cre ditor tenetur pignozaticia pro damno illa to in re pignozata eius dolo v̄ culpa: r. ne cessarios sumptus in ea facta recipiat. sali.

Idē. a. iuliano. Lex. vi. Q̄z pignori vel hypothecae ac cepit damnū in decidēdis arbori bus in domibusq̄ destruendis ab eo datum in rationem debiti dedu cere cogitur. Et si dolo vel cul pa rem suppositam deteriorēz fece rit: eo quoq̄ nomine pignozaticia actione tenebitur: vt tales restituat qualis fuerit tempore obligatiōis.

Que fortuitis. latronū. q̄ palā boies spoliāt: vt r. j. de posi. l. j. r. i aut. vt nul. iud. s. pe. i furto aut dic: vt. ff. p̄ so. l. cū duob⁹. s. dāna.

Prestant. vt. ff. de pig. si inter. s. quicqd. r. j. de pig. sicut. r. ff. e. si cū vēderet. s. fi. r. de nau. fe. l. fenerator. r. ff. de fideiul. amissi. in p̄n. r. j. de peric. r. cōmo. l. mortis. r. j. locati. l. j. r. iij. r. ff. de p̄bē. emp. l. si stulas. s. fi. r. de peri. r. cōmo. rei ven. hoc ita v̄z. s. fi. r. cōmoda. si vt certo. s. nūc videndū. r. ff. de reg. iur. p̄ctus. r. de admi. re. ad ciui. p̄ti. l. j. s. si eo t̄pe. r. de pre scrip. s. si tibi rē. r̄. r̄. r. j. mā. a procuratore.

Creditor autē necessarios sum ptus quos circa res pignozaticias fecit exigere non probibetur.

Aera amissio p̄dest: simulata nō p̄dest b. d. bal. vel sic. Creditor nō tenet si pigno ra sint p̄dita sine ei⁹ culpa: r. p̄ditio simula ta p̄sumit si postea possidere reperit. salyc.

Impera. P̄bili. et P̄bi. aa. sa turnino. Lex. vij. Sine culpa seu segnitia cre ditori iputari pōt pignozum amissioz dispendiū: ad periculū ei⁹ minime p̄tinet. Sane si simula ta amissio etiā nūc eadem pignora (vt asseueras) a parte diuersa possi dētur aduersus eū experiri potes.

Res perit d̄no rei: r. non est in culpa q̄ facit quod fieri est cōsuetū: vel qui facit q̄d facit maior pars hominū. b. d. Bald. Vel sic. P̄dignus repositum in loco in quo pi gnoza publice consueuerunt reponi non perit periculo creditoris: nec debitor: pro p̄terea liberatur a debito. b. d. sali.

Imp. dio. r. max. aa. et. cc. geoz. P̄gn⁹ in bōis debito Lex. viij. P̄ris p̄manere: iōq̄ ipsi p̄re⁹ in dubiū non venit. Cum igitur asseueras in horreis pignora depo sita consequēs est fm ius perpetuū pignozibus debitori pereuntibus: si tamen in horreis quibus r. aliū so lebant publice v̄ti res depositae sint personalem actionem debiti repo scendi causa integram te habere.

Soluto debito vel oblato r. cōsignato legitime creditor possidēs pign⁹ cōueniri p̄t a debitorē duplici via. s. rei vēdicatiōe r. pignozaticia directa. Ecōtra autē si debitor possidet nec debitū sit solutū vel legitime p̄signatū: p̄uenit a creditore bypothecaria p̄scriptiōe lōgi tēporis: nō obstante in aliq̄ casu p̄dictoz. b. d. bal. vel sic. Debito v̄o soluto vel oblato p̄signato r. deposito debi tor: a vēdicādo pignoz nō pōt submoueri lōgi tēporis p̄scriptiōe t̄n agēs rei vēdicatiōe v̄z p̄bare cāz sue intētionis. r. creditor: p̄ci piēs de pignore v̄l agēs bypothecaria v̄z p̄bare sue exceptiōis vel bypothecarie ac tionē qua debitor liberatur si p̄bet debitū solutū vel oblatū r. depositum. b. d. salyc.

Idē. aa. et. cc. Appolodoro. Nec creditores nec q̄ Lex. ix. His successerit aduersus de bitores pignori q̄ndā res nexas pe tētes reddita iure debiti q̄titate v̄l his nō accipiētib⁹ oblata r. p̄signata et deposita lōgi t̄pis p̄scriptiōe

Dec creditores. successerūt. in ius vn̄uersum. secus in empto rib⁹: vt. j. si aduer. cre. l. diuturna. r. est rō: q̄ emptor tenetur t̄m rei vēdicatione debitori. h̄ aut etiā pignozaticia que est personalis: r. sic durat. xxx. an. vt. s. de cōsti. pe. l. ij.

Et d̄posita. vt. j. d̄ vsur. l. accepta. i iudicio aut sola obligatio suffi cit. vt. ff. e. si rē. s. fi. r. l. aliena. s. j. r. ff. g. mo. pig. vel bypo. sol. itē. s. j. g. lōgi t̄pis. scz. x. vel. xx. an. q̄ p̄sonalis est pignozaticia. vt. d. l. de cōsti. pec. l. ij. r. j. de distrac. pig. l. vl. r. iō ei⁹ vita. xxx. annis durat. vt d. l. de p̄sti. pec. l. ij. r. j. quib⁹ nō ob. long. tēp. p̄scrip. neq̄ mutui. S̄z quādo nascat. dic: vt. ff. e. si rē. s. omnis. Vel ideo heres nō p̄scripsit:

Dec creditores. successerūt. in ius vn̄uersum. secus in empto rib⁹: vt. j. si aduer. cre. l. diuturna. r. est rō: q̄ emptor tenetur t̄m rei vēdicatione debitori. h̄ aut etiā pignozaticia que est personalis: r. sic durat. xxx. an. vt. s. de cōsti. pe. l. ij.

pignozis amissio p̄ creditore p̄bari v̄z.

Actio pi gnozati cia est p̄ sonalis

Liber quartus.

q: successor est sciētie ei: vt. ff. de diner. p̄scrip. an vituz: q: q̄ creditor nō p̄scripsit p̄p̄t̄iam rei aliene. vt. ff. de v̄suc. pignori. nō dico propter malā fidē sicut fructuari⁹ ⁊ colon⁹: vt isti. per q̄s p̄so. no. acquir. s. sed bone fidei. Idē in berede. sed in lōgissimo tpe p̄scribet. Jo. vtiqz.

Possunt. quātum ad cursum vsurarum.

Oiginē. i. te obli-
gasse ei rez tradidisse: ⁊
sic p̄sumit h̄e hodie ga
ab isto habuit: als sec⁹:
nisi possedisset tpe litis
cōtestate: vt. s. ad exbi.
L. nō ignorabit. cū ergo
possidere p̄sumatur rei
vendicatioē tenet: als
nō tenet: vt. s. d. alie.
mu. iu. cau. fa. l. j.

Dñium debes. sed
an creditor poterit vi-
cere nō es dñs tu debi-
tor q: agis rei v̄dicatio-
ne. Quidā q: nō: q: nō
pōt referre q̄onem dñi
cū ab eo cām habeat: et
pro eo bec. l. r. j. de nō
nu. pecu. l. j. r. j. de pre-
scrip. xxx. an. si q̄s em-
ptōis. s. s. hoc sup. Tu
dic q: pōt. vñ etiā dñm
se esse tūc v̄z probare: ⁊
q̄d h̄ dicit sufficere pro-
bare originē v̄z ē vbi
referit q̄d dñi: vñ dic p̄-
bari h̄ originez sufficit:
vt p̄scriptio nō oppo-
nat. Mel dicit v̄dicari
dñm. i. rē suā p̄ pigno-
ratitiā actionē. ⁊ de hoc
dixi. j. de p̄scrip. xxx.
an. si q̄s emptōis. s. pe.

Se tueri. cum ipse
possidet.

Probandi. si q̄stio
sit debeas vel nō.

Tu. s. debitor.

Per vendicatioē.
i. p̄ q̄si fuanā vñ hypo-
thecariā: q̄ idē ē: vt isti.
de act. s. itē seruiana.

Inducitur. vt cre-
ditor p̄obet debitum.

Et tibi. s. eo pbato.

Difficilis. s. de iu-
re etiā post lōgum tpe:
nec pōt creditor obijce-
re q̄re tā lōgo tpe debi-
torē dimiserit: vt h. r. j.
de nō nume. pecu. l. j.

Mel oblatioē. vt. j.
eo. l. fi. ⁊ de pignozibus
creditor. ⁊ de lui. pig. l.
fi. ⁊ de cōpensatio. inni-
cē. ⁊. ff. d. mio. ait p̄tor. s.
j. r. j. de vsur. acceptā.

Pignor. obligatas. ⁊ traditas declarat: vt. j. de lui. pig. l. fi.
in fi. Et q: dicit soluto dic vñ als satisfacto. vt. ff. e. si rē. s. ois.

Titulo. nō est titulus s; dic. i. modificatione possidendi.

Obligasti. i. tradidisti.

Actionē. per ignorantiam nō tna auctoritate.

Conventionē. vt si conuenit vt non soluto debito liceat credito-
ri auctoritate sua rē accipere obligatam.

Mel p̄dālē. per quā licet etiā sine pacto. sed si nullū boz interne-
nerit: ⁊ creditor abstulerit sua aucte tenet. L. inlia de vi. ⁊ incidit in edi-
ctum diui marci. vt. ff. q̄d me. cau. extat. ⁊. l. pe. Itē vi bonoz raptorū
si res est mobilis: vt. j. vi bo. rap. l. res. q̄uis aut ex p̄uētiōe liceat aufer-
re: civili⁹ faciet cū iudicis aucte: vt. l. d̄ria. j. de pigno. l. creditores. Itē
ad huc cōtra. ff. de vā. infec. l. vtiqz. sed ibi inquilin⁹ erat suspectus ne
recederet. vel ibi locator quodāmodo etiā p̄i⁹ videt habere posses-
sionē pignozititiā vnde merito sua aucte capit. vt arg. ff. in qui. cau. pi-
gn⁹ ta. contrahitur. L. est differentia.

Quominus accepit. vt. s. eo. l. j.

muniri possunt: vnde intelligis q:
si originē rei pbare potes aduerfa-
rio tenete v̄dicare dominiū debes

At aut creditor pignozis defen-
sioē se tueri possit: extorquet ei ne-
cessitas pbandi d̄biti: vñ si tu tene-
as per v̄dicatioē pignozis s; idēz
inducit ⁊ tibi nō erit difficilis vñ so-
lutiōē vñ oblatioē atqz solēni depo-
sitione pignozis liberatio.

Pignoratitia competit soluto debito
hoc primo. Creditor non potest hypothe-
cam sine pacto vel iudicis decreto inua-
dere. hoc dicit secundo Bal.

Idē. aa. ⁊. cc. animiano. **Lex. x.**

Pignor. causa res obliga-
tas soluto debito restitui de-
bere pignozititiē actionis natura
declarat q̄ iure si titulo pignozis
obligasti mācipia per eandēz actio-
nē vti potes. nec creditor citra p̄uē-
tionē vel p̄dālē inuisionē debiti cā
res d̄bitozis arbitrio suo auferre p̄t

Fruct⁹ extennat sorte: q̄d intellige q̄n
cū sorte recipiūt functionē vñ a p̄ncipio vt
pensio domus: vel ex postfacto. qz sunt cō-
sumpti vel quasi puta p̄mixti ita q: nō pos-
sunt discerni. bal. vñ sic. Creditor fructus
pceptos p̄putat in sorte: ⁊ residuo soluto pi-
gnus tenet restituere nec longi temporis
p̄scriptionez pōt opponere. h. d. Saly.

Idē. aa. ⁊. cc. Etrusco. **Lex. xi.**

Quominus fructuū q̄s credi-
tor ex rebus obligatis acce-
pit habita rōne ac residuo debito
soluto: vñ si p̄ creditore factū fuerit
quomin⁹ solueret: pignozā: q̄ in ea
dē cā durat restituat debitori: nul-
lo spacio lōgi tēporis defenditur.

De institoria ⁊ exercitoria actōe.

In contractu serui institoris dñs tene-
tur institoria insolidū: s; si nō est institor te-
netur dñs quatenus in rem suam est versū
h. d. Bal. vel sic. Seruus institor domini
ex causa sue institutionis obligat insolidū
nō institor vero vel ex causa non sue insti-
tutionis obligat de in rez verso tantū. hoc
dicit Salyce.

Impera. Antoni. Dermeti.
Titu. xxv. Lex. j.

Solueret. p̄signatiōe tñ ei⁹ facta: vt dixi. s. e. nec creditores. in fi.
Durant. nec perdita nec diminuta: als nō tenetur nisi i culpa fue-
rit: vt. s. eo. l. creditor.

Defenditur. s; creditor: vt ⁊ dixi. s. eo. nec creditores. ⁊ facit. ff.
de vsu. debitor.

Seruus tuis pecu-
niā mutuā accipien-
do ita demū te insti-
toria actioē obliga-
uit: si euz cū offō ali-
cui vel negociatōi
exercende p̄poneres: etiā vt id face-
ret ei p̄missum a te p̄bet quod si ea
actio locū non habz: si quidē in rem
tuam versum probabitur actioē in
eā rez p̄posita cogere exoluere.

Ex cōtractibus serui dñs de peculio
duntaxat tenetur: nisi alia ratio angeat obli-
gationem vt p̄positio vel versio in rem
domini. h. d. bal. ⁊ Saly.

Impera. Alexan. Calisto. **Lex. ij.**

Alio duntaxat dñs teneantur de
eo tñ q̄d in rē eoz versuz est: vel cū
eo institore ex causa cui p̄positus
fuit contractum est: etiam insolidū
conueniri posse dubiū non est.

Ex deposito facto penes institorem te-
netur dñs. h. d. Saly. vel sic. Ex illo con-
tractu datur institoria vel exercitoria qui
celebratus est ob causam in quam fuit posi-
tus ⁊ intelligo tacite v̄x̄p̄sse. h. d. paulus.

Idē. a. Marcio. **Lex. iij.**

Institoria tibi aduersus eum
actio cōpetit a q̄ suū mēse p̄-
positus dicit: si ei⁹ negocij causa q̄d
per eū exercebatur deposita pecu-
nia nec reddita potest probari.

Etiam mulieres tenentur institoria ⁊
exercitoria. h. d. Bal.

Impera. Diocle. et Marcia. aa. ⁊
cc. Antigone. **Lex. iij.**

At si a muliere magister nauis
p̄positus fuerit: ex cōtracti-
bus eius ea exercitoria actione ad
similitudinem institorie tenetur.

Ex contractu p̄positi ad mutuum ac-
cipiendum obligat p̄ponēs ad exemplū
institorie. h. d. fm bal. vel sic. Ex cōtractu
facto cū procuratore speciali daf p̄tra dñm
vtilis institoria. h. d. Pau. de ca.

Idē. aa. ⁊. cc. Baio. **Lex. v.**

Seruum mutuam pecuniā accipere
a te demetrian⁹ domitian⁹

Posse. s. dominos. Ac.

Dubiū nō est. ad hoc cōcor. ff. eo. l. cuiusqz. in prin.

Non est. ⁊ si nō est dñs soluendo cōuenitur institor si est homo li-
ber. vt. ff. de insti. l. j. in fi. ⁊. l. ij. Ac.

Institoria. pōt p̄bari. q̄d est eo ipso q: p̄riuz non p̄bat: vt. j. qui
mi. nō pos. l. pe. lib. xij. nec em̄ iste deponēs p̄bat nō redditam
cū sit negatina: vt. s. de proba. actor. ⁊ dic depositā: vt tñ si vellet vte-
ret: vt. r. ff. si cer. pe. si q̄s nec cām. Mel deposuerit cū postea cambire
secū proponebat aliter non p̄beret in cām in qua esset p̄positus. ⁊ fa-
cit. ff. eo. cuiusqz. s. sed ⁊ si mense.

At si a muliere. tractat de vltima parte rubrice.

Tenet. sicut tenet institoria si negociationi p̄posuisset:
vt. ff. de insti. s; ⁊ si. s. parui. sic ⁊ in ista. vt. ff. de exerc. l. j. s. cui⁹. ⁊. s.
parui. ⁊ erat hui⁹. l. dubiū. qz videbat intercedere s; non est verū: im-
mo rē suam agit vñ cessat velleianū: vt. ff. ad velleia. si mulieri. ij.

Seruum mutuam demetrian⁹ seruo suo: si aut creditor i mādasset habe-
ret p̄tra eū creditor actionē mandati: vt. j. māda. si litteras.

De institoria actio-
ne. Dixit qualr ex no-
stris pueniamur d̄ctib⁹
nūc qualiter ex alienis
⁊ de duob⁹ generib⁹ cō-
tractuū p̄mittit i q̄d
insolidū tenemur. Mel
dixit de pignozē q̄d est
accessoriū. nūc de alijs
accessorijs. Est enī in
cōtrahente suo vñ filio
obligatio p̄ncipalis na-
turalis ⁊ civilis vñ na-
turalis tantum.

Seru⁹. nā
⁊ h̄it oēs
possunt eē
institores.
vt. ff. eo. sed ⁊ si q̄s rem
s. parui.

Mel. pro id est.
Negociatōi. dñice
nō peculiar i q̄n si insti-
toria s; tributoria sibi v̄-
dicat locū: vt. r. ff. eo. s;
⁊ si pupill⁹. s. antepe.

Faceret. i. accipe-
ret mutuum.

Et permittit. taci-
te vel expresse.

Probet. q̄d fieri i
telligit q̄n ad emendas
merces eū p̄posuit: nisi
nomiatim hoc p̄hibue-
rit. vt. ff. de insti. cuius
qz. s. non tñ. ⁊. s. seq. et
ff. ad macedo. s; ⁊ iulia-
nus. s. interdū. Et ar.
ff. d. exer. act. l. j. s. non
aut. Et nota q: ad hoc
q: ista actio locū habeat
tria concurrere opoz/
tet. vt in exercitoria s; ⁊
q: ei mutaueris pecu-
niam in eā cām in qua
est p̄posit⁹ exp̄ssim
vel tacite. Item q: scias
eū p̄positū in eaz cau-
sam: s; Ja. in hoc cōtra-
dixerit. Itē q: i eo loco
mutnes vbi res ex pe-
cunia tua comparanda
reperiat: vt. ff. d. exer-
ci. l. j. s. nō autē. ⁊. l. fi.

Proposita. de in
rē verso. vt. j. l. proxi.

Extractib⁹. eo
rū. s. dominoz.

Cōtinua-
tio.

Exercito-
ria locuz
habet tri-
bus cur-
rentib⁹.

Creditor
pign⁹ vel
hypothe-
cam inua-
dens p̄pa-
auctorita-
te q̄ actioē
tenetur.

Ad exemplum

Liber quartus.

Seruus tuus, hospitium, i. facultatem habitandi: vt. ff. e. dnm. r. j. si alie. res pigno. da. sit. l. nexum. Et arg. s. de procura. p. curator. et. j. eo. si liberam. s. q. si non.

Ex hac ca. s. ff. de acq. pos. l. pegre. bec domo no erat piculo sui.

Non obligauerit, vt necesse habeas parere.

Et ingrediens. tua aucte r defenderis per vti possidetis iterdictu Sed none huus domi nu saltē possessione pu uerat vt. ff. de acq. pos. peregre. s. q. b. explici tis. si q. faceret sua aucte incideret in. l. si q. i. ta. vt. j. vnde vi. l. si q. in tanta. Sol. hic inco tinēti post obligationē serui venit dñs. arg. ff. de vi r vi ar. l. iij. s. cuz igif. Mel dic no erat h res peculiaris s. dñica vñ dñs p se possidebat. per vim q. ingrediēdo magis suaz retinere q. alienā d. inuadere. vt ff. de vi r vi ar. l. j. s. vi possidere. vel tertio di co peculiaris erat: sed seruus noluit dñm pos sessione puare qd ex eo ptz: q. ad habitanduz tm cōcessit. als auferret: vt d. l. peregre. Acc.

Ingrediens. l. tu.

Aq seruo. intē- tio huus. l. est ostēdere quātum duret actio de peculioz de in rem verso.

Superest seruus. manēs in eadē causa: r hoc nisi actio pscriptōe aliqua cōi tollatur.

Intra annū. hoc si actio maiori tpe als si niēda esset alioqn limi tabif suo tpe: puta ser- uo viuēte steti per. xxx. an. r dimidiū q. no con ueni dñm. postea enim nō agā infra annū sed infra sex mēses: tm mor tuo seruo. Itē hoc verū est cū pura erat obliga- tio: alioqn s. vt. ff. quā do actio de pe. est an. l. j. s. annus. r. l. cū post.

Esse honorariā. s. de in rem verso.

Quapropter. qd di xit igne dicit in specie.

Adversus euz. s. q. bz peculū vt vēditōez qui bz pciū peculū r ser ui. Et sic primo est con ueniendus: r postea ip se emptor: vt. ff. de pe- cul. si creditor. s. j. r. l. si ex duobus. s. fi. r. l. se quen. r. l. hinc queritur. s. penul.

Cum libero. vt procuratore. vel negociōz gestore alicuius vt tu toze vel curatore: non dicas possessō bona fide: q. tunc distingueret an in peculū qd ad se an qd ad bone fidei possessōzem ptinet vertisset vt. ff. de pe. l. j. s. fi. r. l. h. r. l. hinc queritur. s. pe.

Et ei psonā. l. tm fm nos. Alij dicūt etiā dñi pteplatiōe fecisti. Ratu habnit. bis em duob casib vtilis actio negociōz gestozuz habebit locum q dñm fm guillermū: vt. j. de re. alie. nō ali. l. j. r. s. de rei v. l. mater nō directa. q. nō ei noie dedisti. vt. ff. de neg. ges. si pu pilli. s. s. si ego. Alij dicūt hic hie locū vtilē pditionē certi r ad hoc q teneat. s. de pecu. si pciū. r. s. ti. j. si mutuā. sed videt etiāz bis duob

casibus dñm nō teneri: vt. s. si tut. vel cur. l. si creditor. r. s. si cer. pe. l. eū. Sol. illa fm istā. vel nō datur in dñm actio a pncipio: s. ex postfa- cto sic rato habito vel in rē eius verso: vt bic. qd in idēz cū prima rect dit. Sed quō pōt haberi ratū cū eius noie nō dederim. rñ. r si ego non dedi eius noie: ipse tm accepit ei noie. r ideo sua ratibabitōe qritur ei

isti: r ei psonā elegisti. puides q do minū nullā te habuisse actōez: nisi vt in rez ei pecunia pcessit vel hūc cō tractum ratum habuit.

Pater tenetur in solidū ex contractu filij quando mādauit vel iussit euz fieri vt fideiussit pro eo. b. d. als non tenet nisi de peculio: idem de in rem verso nisi filiū pre posuisset negociationi questuarie q. tunc etiā in solidū ex citoria vel institoria tene tur. vt. s. tit. j. per totum. j. Dau. de ca.

Fidē. aa. r. cc. Diogoni. l. viij.

Mandator pro filio tuo ex titisti: vel iussu tuo cū eo quē in ptāte tūc habuisti qctuz est intelli gis: r sorti r vsuriste parere opoz- tere si te bis oibus obligasti: vt res que pignozis iure detinentur libera- ri possint. Qd si fideiussor credi te pecunie intercessisti teneri te ex ea obligatione explorati iuris est.

Filius familias ex cōtractu licito tene- tur in solidū r liberat a potestate p emācipa- tionē r ex illo cōuenitur solū quatenus fa cere pōt: r idē de morte patris dummodo heres nō existat. b. d. Sali. vel sic. Filius fa milias ex licito cōtractu in solidū obligat r et puenit viuēte patre: r durate paterna potestate. s. ea soluta nō tenet nisi qtenus facere pōt: nisi sit heres patris in solidū vel p magna pte. q. tūc tenet in solidū. pa. de ca.

Fidē. aa. r. cc. Fidozo. l. ix.

Ex alio qctu non ex illicita r mutui datiōe debitor extiti- sti: vel qd p rez tuū in fidē suscepisti: tā in pris posit p tate iure teneris: q. etiā mo: te genitoris tui iuris ef- fectus. Et si qdē pris heres extiti sti in solidū: alioqn i qstū facere potes fm edicti formā. S. r si p emā- cipatōez tui iuris effect es: similr cōueniri te posse debes intelligere.

I habēs liberā administrationē pōt alie nare rē dñi: nō habēs nō pōt alienare r qui dē sciēs rei vitū nō habet iustū possessōis initiū. b. d. bal. vel. sic. Seruus habēs libe- rā peculij administrationē pōt res peculia res alienare r dominū trāsferre: als secus ga nec trāsferret dominū nec vsucapiēdi cō ditionē in ferēt ei cōditionē. b. d. pau. s. ca.

Fidē. aa. r. cc. Diogoni. Aphro- disio. l. x.

Liberā peculij administra- tionez bñtes: eqs de peculio cū fetu serui vēdiderūt reprobadū q ctum: dñs nullā bz facultatē. Qd si

gan. fideiussor. s. filius familias. r contra pater pro filio. r dominus pro seruo. vt. j. l. proxi. r. ff. quod iussu. l. j. s. quid ergo. si autem soluis set pro patre teneretur de in rem verso pater mutuantū in banc cam. vt. ff. de in rem verso. si pro patre. in prin.

Heres extitisti. vel bonozuz possessor: vel ex trebellianica. Et dic in parte non modica. scilicet ad min in legitima: vt. ff. eo. l. h. r. l. iij. in prin. r. l. v. s. j.

Formam. hoc privilegium perdit filius variis ex causis: vt. ff. e. l. iij. s. j. r vsq in fi.

Similiter. i. in quātum facere pōt: vt. s. proxi.

Liberam. ff. de pecu. procurator cui.

pprietas pecunie: vt. ff. de nego. ge. si ego. r sic tenet cum re ipsa quasi suū negociūz videat fa cta tali vsione. r p tales ratibabitōne. vt. ff. de neg. ges. si pupilli. s. itē querif. Mel dic fm ali os q. l. nō egerim vt eū habere obligatū: nec tm egi pñum. l. vt nō habe re euz obligatū. differūt em bec iter se. Et disti- gne circa hoc. vt. s. si cer. pe. l. eum.

Madator. ob- ligasti. subaudi maxime nā idē r si sim pliciter acceptus sit. vt ff. loca. q. ro. in fi. j. rñ.

Iure detinetur. ob- ligate. l. tue r tua volū tate. vt r. j. man. si tibi. nō autē videris pmitte re vt obliget eo ipso q mandas mutuari ei. vt ff. qd iussu. l. dñm.

Ex ea obligatiōe. ex stipulatu sicut extra- neus teneret. Est eniz aliud inbere r aliud fide iubere: vt. ff. qd iussu. l. j. s. sed r si fideiussit. r not. hac. l. tres casus quibus p tenet in soli- dū. cum mādauit r cuz iussit: r cū fideiussit. vñ patet q aliud est cū mā- dauit alicui q cōtrabe- ret cum filio: quo casu tenet ei mandati: r qd iussu si est in re dñica: sed in peculiari solum qd iussu: r aliud cum fi- lio iussit: q. tunc tenet qd iussu nō mandati: si ue i re peculiari siue in dñica tenet etiāz de in- rē verso. s. p. alif dixit: s. eū tm est vt. ff. qd iussu l. j. in prin.

Ex alio. ex il- licita. hoc dicit ppter macedonianum q. tunc nullo tpe tene tur aliquo modo. vt. j. ti. h. l. pe.

In fidez suscepisti. fideiubendo enim pro eo teneris: vt bic. r. j. de fideiuf. filius famili- as. r. ff. de fideiuf. si vn- bitetur. s. filius famili- as. r. ff. qui satisfda. co-

Di ex fi- liū contra- ctu qñqz tenet in- solidum.

Filius p- pre et pa- ter pro fi- lio fidei- ubere pōt.

Actio ne- gociōzuz gestozum est quādo qz vtil qñ qz directa

Liberam.

Liberam. que specialiter est concedenda: vt. ff. de peculio. quam
 tiberonis. §. alia.
Rem dñicam. i. peculiarem. als frustra diceret de libera admini-
 stratione. nā r bec peculiaris est dominica.
Eo ignorante. vel sciente sed prohibente.

Non habent. qñqz
 transfert aliqz qd non
 bz. vt dixi insti. g. alie.
 licet. in prin.
Scientib. §. nō ha-
 bere liberā administra-
 tionem. sic sunt malefi
 dei qui emūt. Ac.
Initiū. i. titulu3 vel
 causaz vsucapiendi. sic
 ponitur. §. de prescrip-
 rry. an. l. h.
Unde. qz non hnt
 instum initium.
Prescriptionē. scz
 in immobilibus.
Ideoz. qz nō igno-
 rauerūt conditionē eo-
 rum. Ac.

Etia furti. vt pre-
 bus mobilibus vt. §. de
 fur. l. j. r. l. eos qui. naz
 pro immobilib. nō fit
 furtū. vt insti. de vsur.
 §. qd autem. Sic ergo
 distinguit qz si cōtrabo-
 cuz seruo habente libe-
 ram administrationē r
 bona fide qd iussu dñm
 cōuenio: rei quoqz mi-
 bi tradite dñm acqui-
 ro: vel vsucapiendi can-
 saz mibi paro. vt. ff. qd
 iussu. l. j. §. iussu. r in
 principio huius legis.
 r. ff. de pigno. actioe. si
 cōuenerit. §. fina. r. ff.
 de rei vendica. si quis
 actionem. §. fina. r de
 acquir. posses. si seruus.
 si autem non habeat li-
 beram dominū non q
 ro: vt in. §. rñ. huius. l.
 r. ff. quod iussu. domi-
 nū. ago tñ de peculio.
 vt. ff. de pe. si qs suuz.
 §. si. r si pcedas r qras
 an emēti cā vsucapien-
 di querit: hoc casu dico
 si res incidit in vitium
 furti qd est statim cum
 seruus amouet furādā aiō si est res dñica: vt. §. de ser. fug. l. j. si vero pe-
 cularis cū tradita est sciēti vel ignorāti: vt de fur. interdū. §. si res cer-
 te nō vsucapitur. vt insti. de vsuc. §. furtiue. si aut nō incidit r emptor
 putat seruū hie insu distrahendi: r sic est bonafidei. vt. ff. de ver. sig. l.
 in bonafidei r vsucepit. vt. ff. de vsuca. si seruus.

Am ancilla. §. nō pubē fm §r. vt. ff. de pecu. l. j. §. si cū ipubere
 Quā iure. §. civili: nec etiā naturali sine tutoris auctorita-
 te. vt. ff. de act. r obli. pupillus. Accur.
Locupletū. no. §. quattuor casus vbi de peculio dat inquātū ē lo-
 cupletatū r nō in plus. Primus: vt hic. Scōs: vt in maleficijs. vt. ff.
 de pe. licz. §. ex cā. Tertius si mutnā pecuniā accipiat suus ad luden-
 dū: vt. ff. de ale. vsu. l. h. §. j. Quart. ff. de nego. gest. si pupilli. §. §. si
 ego. in §. §. Vel fm alios loquitur hic etiā in maiore ipubere. r qd dicit
 inquantū locupletatum rē. i. detracto qd dño debetur.
Atilem. nisi cōis prescriptio obstet: vt dixi. §. e. ei qui.
Dominū. nō posse. §. iure civili sed ptozio sic ex ea cā ex q suus
 civiliter teneret si esset liber: vt. ff. de pecu. nō solū. §. si.
Dño dz. itē his qui sunt in eius ptate vel quoz tutelam vel curaz
 gerit: vt. ff. de pecu. sed si dānū. §. j. r de tribu. l. j. in pn. Itē p socio. vt
 ff. de pecu. si noxali. §. si. r. l. seq. secus in quibusdā alijs qui videntur
 loci: qz vnus cōuentus nō deductet aliū debitum: vt. ff. de pecu. l. §. r
 hoc. r. l. seq. Item cum agit de peculio nō extimat seruus in sui pecu-
 lio. vt. ff. de pecu. deposui. §. stichus.
Dominos. si certā. idem si incertā. fm Bul.

nō hntes liberā peculij administra-
 tionē rē dñicā eo ignorante distra-
 xerūt: neqz dñm qd nō hnt i aliū
 trāsferre pnt: neqz pditionē eoz ser-
 uillē sciētib. emptozib. possessionis
 iustū afferūt initiū vñ non i merito
 nec longi tps p̄scriptionem b̄mōi
 possessorib. pdesse manifestum est.
 ideoqz res mobiles ementes a ser-
 uo: etiam furti actione tenentur.

Ex tractu facto cū seruo vel ancilla i
 pubere nō tenet dñs simpliciter d peculio
 sz eatenus q̄tenus peculii est locupletatū
 b. d. §. intellectū gl. r doc. regulariter aut
 actio de peculio dat cōtra dñm vsqz ad vi-
 res peculij: etiā si ex tali tractu peculii nō
 fuerit in aliquo locupletatū ga in peculio
 nō est verus ex illo cōtractu. pau. de cast.

Fidem. aa. Attalo. **Lex. xi.**
Am ancilla i bēti quā iure
 nō obligari posse constat ad-
 uersus dñm inquātū locupletū ei
 peculii factum est: ea superstitē aci
 post mortē eius intra annū vtilem
 dandā actionem non ambigitur.

Dñs per seruū nō obligatur de iure ci-
 uili: subtilitate tñ ex edicto pretoris tenet
 de peculio r de in rem verso. b. d. tex. fm
 Bal. vel sic. Actio de peculio datur dedu-
 cto eo qd dño debet a suo. b. d. pau. de ca.

Idē. aa. et. cc. Factori. **Lex. xij.**
Dominū per seruū obligari
 nō posse: ac tñ de peculio
 (deducto. §. qd naturalr suus dño
 dz) ei creditorib. dari actionē: vl
 (si qd in rezei. versum p̄bet) de in
 rem verso edicto p̄petuo declaraf.

Littere p̄mendatitē r familiares non
 cēsent emisse animo obligādi sz simplici
 cōmēdādi. b. d. no. §. bal. vl sic. Si pecūia
 mutnā seruo sine speciali iussu domini do-
 minus nō tenet qd iussu sz tñ de peculio
 de quo p̄mo deductif qd debet dño: nec lit-
 tere p̄mendatitē obligāt p̄mēdantē ideo cō

Inumerari. vel aliter cōtrahi: vt. ff. ad velleia. si domina.
Precepterint. gñaliter vel sp̄aliter: vl mādauerint vel subscripse-
 rint vel ratum habuerint. ff. qd iussu. l. j. r. l. dñm.
Seruo. nō castaldioni actor est castaldio dñi.
Et qui seruo. gñale est: sequētia sunt specialia: r oia i seruis. Dic

ergo colono suo r p̄du-
 ctozi. §. seruo qui cōdu-
 cebat r laborabat p̄dia
 ad opus dñi.

Impera. Dono. r Theodo. Jo-
Domios ita p̄strigi manife-
 stū est actioe p̄torio q̄ appellat qd
 iussu: si certā nūerari p̄ceperint ser-
 uo actori ve pecuniā. **§. igit in p̄-**
petuū hac edictali lege sc̄im: vt q
seruo vel colono p̄ductozi. p̄cura-
tozi vel actori possessionis pecuniaz
mutnā dat: sciat dñs possessionuz
cultoresue terraz obligari nō pos-
se. neqz familiares epl̄as qd boies
plerūqz cōmēdāt absentē in id tra-
here uenit: vt pecuniā quā nō ro-
gat fuit impēdisse p̄ p̄dijs mētiat
cū nisi sp̄at vt pecuniā p̄stet a dño
fuerit postulat idē dñs teneri non
possit: creditaqz: q̄titate mulctari
volum creditozes si b̄mōi p̄sonis
nō iubēte dño nec fideiussorib. spe-
cialr accepti fuerit credita pecūia.

Sane creditori dam licētia: vt
 vt si liber a rōnib. qs gerebat fue-
 rit inuētus actor suus p̄curatorne
 p̄dioz vt ilis actio pateat d peculio
Per qs p̄sonas nobis acqrit.

Per p̄curatorē q̄rit causa possessionis
 nō obligatio p̄sonalis: nā pacto legis p̄mis-
 sozie vel adiectionis in diē a p̄curatore inter-
 posito nulla q̄rit obligatio dño. b. d. sa. vel
 sic. **P**er procuratorē acquiri possunt dño
 tā possessio qz etiā dominū: sed actio perso-
 nalis vel obligatio nō potest acquiri sine
 cessione. b. d. fm lec. glo. Dan. de castro.

Imp. Dio. r Max. Marcello.
Lex. xvij. Lex. j.
Acepta possessionis
 causa per liberam
 personam que alte-
 rius iuri non est sub-

Abulctari. §. quo ad actionem qd iussu.
Creditozes. no. puniunt in hoc qd amittūt pecuniā sic cōcessam.
Credita pecuniā. nā illi tenerent. vt insti. de fideiuf. §. j.
Et si liber a rōnibus. vt qz deducto eo qd dño debet aliqd supeff
 de peculio suo: r post q̄ reddiderit rōnē dño de oib. q̄ gessit. Alij etiā
 fatue dicūt hoc casu suū de peculio p̄ueniri qñ liber est a ratiocinñs.
Atilis. i. efficac. aliū dicūt iō vtilē: qz tpe mutni credebat peculio
 cū nō erat qz nō erat a dño p̄cessuz: qd nō placet. Et no. qz qdaz habēt
 hic aliā. l. que incipit si quis cū filio que hic esse nō debet.

Per quas perso. no. acqui. Dixit qualiter per alios obligemur:
 nunc qualiter lucremur.

Acepta possessionis cā. causa causata possessionis est dñm et
 vsucapiēdi p̄ditio. nā tradita possessione sequit dñm vel cō-
 ditio vsucapiēdi: r bec duo p̄ procuratozes q̄runf. §. posses-
 sio r dominū etiā ignorāt: sed p̄ditio vsucapiēdi tñ sciēti:
 vt h r insti. e. §. ex bis. r. j. de acq. pos. l. j. r. l. per p̄curatorē. Itē posses-
 sio. §. p̄tinua per trienñū vel. x. vel. xx. an. est cā causans mediata do-
 minū querēdi: vt. ff. de vsuca. l. iij. Itē dic r excepta possessione: qz r ip-
 sa sola p̄curatorē q̄rit qñ nō plus ē penes datē: vt. d. §. ex bis. r. ff. de
 acq. pos. l. j. §. p̄curatorē. r. l. cōis. §. j. dz etiā eō qd aliqd cā causās
 dñm possessionis: nā qz sum dñs v̄dico possessionē: vt insti. d actio.
 §. alie. Alij dixerūt solā possessionē q̄ri per p̄curatorē r p̄ possessionē
 dñm: vt. d. §. ex bis. r exponūt excepta cā possessionis. i. possessione qd
 nō placet: imo r dñm querit per procuratorē: vt r ibi dixi.

Procuratori. ad
 vnum negociuz: actor
 ad omnia.
Cultoresue. i. dños
 per alios colentes: vel
 nō obligat vllō modo
 dñs fm q̄dā: nec suus
 ciuilr: sed naturalr sic.
Nō posse. etiam de
 peculio fm Jo. qd nō
 placet. vt i fine hui. l.
 r. ff. de pec. si qs seruū.
 §. etiā. r h̄ dicas nō pos-
 se. §. quod iussu.
Absentē. §. seruis.
Absentia. vt sic ei
 reddat. nō ergo huius
 modi epl̄e ei p̄iudicat.
 vt hic. r. ff. māda. si vo
 nō remunerādi. §. cum
 quidā. r. j. de libe. cau.
 iudem. r de fidei. lib.
 lex illo. r. §. de p̄ba. l.
 non epistolis.

Specialiter. i. exp̄s
 sim. sicut exponit fm
 azo. §. de neg. ge. nego-
 cium. nā generalis ius-
 sus sufficit: vt. ff. qd ius-
 su. l. j. §. j. l. qz qdaz p̄.
 hoc verbū sp̄aliter. Itē
 per hoc qd. §. de actore
 r p̄curatore gñali r spe-
 ciali dñ: r dixit non agi
 qd iussu collige qz gene-
 rale mandatū de geren-
 do negocio nō p̄iudicat
 dño vt teneat qd iussu
 nisi r liberā p̄cedat ad-
 ministrationē: vt et i p̄-
 curatore dicim: vt. ff.
 de p̄cu. p̄curator cui li-
 bera. vel nisi dicat qd
 cūqz voles rē. vt. ff. qd
 iussu. l. j. §. iussu.
Teneri nō possit.
 quod iussu.

Manda-
 tu3 gene-
 rale an p̄
 iudicet
 dño.

Cōtinua-
 tio.

Posses-
 siois tra-
 ditio vñ
 d̄ duob.
 operat.

Seru^o si
 vedat an
 dominū
 trāsferat

Actō de
 pechio da-
 tur iquā-
 tu3 est lo-
 cupleta-
 tū r nō in-
 pl^o i cer-
 tis casib^o

Libertus quartus.

A Non est subdita, nā tunc secus esset: vt in sti. eo. §. j. r. seq. r. ff. de acqui. re. do. l. etiā in iuris. r. de ver. obli. seruus vetante.

B Reintegrate. s. venditiōis rescissionē: vt nisi pecunia solueretur res sit inēpta r. dñō traderet fm 3o. vel dñs rem vēdicaret: vel dic re integrate. i. reintegrāde: r. sic tps p tpe: r. sic est pactū. l. cōmissorie. et dic siue fecit stipulatio

nem vt subicit: siue pa ctū vt pdixi h pcurator cōcepit vba ei⁹ in pso/ na dñi vñ etiā in sua: s3 donatiōē in psona dñi hec qdē pactio non qrit dñō dñūm vel posses/ sionē: r. sic nō ager: s3 p curator intentet rei vē dicatiōē fm qsdaz qd nō placet. vt ille babe/ at in rē qui pri⁹ nō fue/ rat dñs. Dic ergo non valet dñō vt psonalem hēat actionē ex stipula tione: s3 realez ex pacto vere inempta: vt. j. de pac. inf emp. l. cōmissorie. nō ex illo vt domio reddat vel vt liceat ei vēdicare. qz reali actōe non dices emptorē pso nali ter obligatū: vt in/ sti. de actio. §. j. Alij di cūt q nō fuit hic pactū legis cōmissorie: sed ali cuius rei dāde pactio r. qd dicit vēdicatiōē. i. dationē vel restitutiōez r. sic nullo iure ager do minus.

C Nulla. de stricto in re. s3 de equitate sic fm ad. qd 3o. non placet vt hic. r. ff. de vsuris. si quis solutiōi. §. pe. r. qd vi aut clam. l. iij. in pn. r. ff. de cōsti. pe. l. r. licz. r. j. si qs alte. vel sibi. l. cū per eas. nisi in casib⁹ positis. insti. de inut. sti pu. §. si qs ali. vbi sal/ lit hec regula. Et dic q nec pcuratori est q̄sita nisi ei⁹ intersit. vt. ff. de ver. obliga. l. stipulatio ista. §. pe. r. antepe. Itē no. hic psonalia iura. i. personales actiōes nō ita acqri per alteruz vt reali. i. rerū vt rei vēdi/ catio. i. dñūm vel pos/ sessio. r. est rō: qz perso nalia. s. iura r. actiones magis sunt ossib⁹ obli/ gantis in fixa. vt. ff. de pecu. qs ergo. r. ff. p so cio. l. j. r. iij.

D Res tradite. aimo trāfferendi: r. hoc iō qz nihil ppriū hie pōt. vt insti. e. §. itē qd serui.

E Am per liberam. numerationem: als rationem.

F Conditio. vt. ff. si cer. peta. l. certi pditio. §. si nūmos. r. §. si cer. pe. si absentis. r. §. de cōdi. in debi. si per ignorantiam.

G Acquiritur. r. ideo taliū necessaria erat cessio.

H Si em. hec rō nō est gñalis. qz in multis casibus est actio cedēda: nec tñ cōpetit ipso iure: vt. ff. de acq. pos. possessio. §. s3 r. si possessio. s3 hoc in mutuo locū h3. sed p hac rōne qz qd iuris est in principali r. in accessorio esse v3. vt. j. de vsu. eos. in pn. r. ff. de regu. iur. l. cū picipa lis. Sed §. ff. de pig. act. soluti. §. si. vbi dicit hypothecariā nō qri per procuratorē. Sol. hic corrigit. Vel ibi dicit plerūqz ppter hūc casum. Vel directa nō vt ibi. sed vt illic sic: vt h. r. ar. §. ad exhibendū. si res.

I Hypothecariā. q. d. nō est rō quare in hoc casu silr nō querat hy/

puta aureos vel aliā rē: ipse aut ser uis nō ei⁹ noie qui iussit sed alicui⁹ ex dominis suis fecit mentionem: r. nomie eius stipulat⁹ est. Inter anti quam sapientiā querebat cui acqui ritur actio vel lucrū quod ex ea ac cidit cā vtrū ne ei qui iussit: an ei cu ius suus fecit mētionē: an ambob⁹.

C Queritur personalis sine cessioe si/ militer queritur hypothecaria. b. d. Bal. vel sic. Quando per liberā personam alte ri acquirif obligatio personalis: vt in mu tuo facto nomine alterius acquiritur etiaz hypothecaria. b. d. licet ante banc. l. hoc non esset sed veniebat cedenda que cessio hodie non est facienda. Pau. de ca.

C Impa. Justi. Julia. p. p. Lex. ij.

Quia si alteri⁹ noie fuerit nume rata acqrit ei cui⁹ noie pecunia cre dita est. p hmōi numerationē cōdi tio⁹ nō aut hypotheca vt pign⁹ q p curatori data vt supposita sūt dñis qctus acqrit⁹ talē differētiā expellē tes sancim⁹ r. pditionē r. hypotheca riā actionē vel pign⁹ ipso iure r. sine aliq̄ cessioe ad dñs qct⁹ peruenire.

Si em⁹ pcuratori necessitas le/ gib⁹ iposita est: dñō ptractus cede/ re actionē: quare nō ab initio quem admodū in psonali actione cessio su peruacue videbat: nō etiā in hypo/ thecis r. pignozib⁹ simili modo do minus habeat cōtractus actionez: hypothecariā seu pignozis vincu lum vel retētiōē sibi acqritam.

Si vnus ex pluribus dñis iubet seruo p̄muni vt stipulet ipsi iubēti r. ipse stipula tur alteri p̄ualet iussio: qz iubēti tm acqrit. Sin autē iubet ei simpliciter vt stipulet r. nō dicit cui: aut stipulat nullo exp̄sso noie dñoz: r. sic sibi tūc qrit iubēti. aut stipulat exp̄ssez alteri r. acqrit illi. b. d. fm lec. azo quā sequit gl. sa. vel sic. Seruus cōmunit vn⁹ ex dñis v3 ei stipulari. r. si stipulat no minatim alteri si id quod stipulatur prin/ cipaliter spectat ad iubētē p̄ualet iussio no/ minatiōi sin aut ad nominatū ptinet vt ad neutrum p̄ualet nominatio. b. d. fm lect. 3o. vt sic. Iustus sp̄alis p̄ualet noiatiōi s3 ius sui gñali p̄ualet noiatio. b. d. pau. de ca.

Idem. a. Jobāni. p. p. Lex. iij.

S habeat: r. vn⁹ ex his iussit vt noie suo suus ab aliquo stipulet. r.

potbecaria sine aliqua cessioe sicut r. principalis. Itē nec ob. §. eo. l. j. qz hic speciale circa pecuniā mutua: vt. ff. si cer. pe. l. singularia. Acc.

A Acquisita. quasi diceret bene v3 habere.

S duo. Dic casum. duo habent seruuz: vnus iussit: sed alteri est stipulat⁹ qs p̄ualet. Et respondeo. si causa spectat ad iubētē vt sue domus pensio/ nē sineqz vxoris dotem p̄ualet iussio si ad no minatū pertinet. vt ad neutrum p̄ualet nomi natio. vt. ff. §. stipu. ser. perinde. §. fina. r. ff. de vsuris. l. adhuc. §. si du as. Qd ergo dic quod em rē. nō corrigit p̄nci piū r. hoc fm 3o. 3r. et B. sed nō videt valere qz ex re vnus pōt alte ri qri. vt. ff. §. stipu. ser. si ex re. §. j. Alij dicunt corrigi p̄ncipiū per fi nez. Tu potes tertio di cere fm antiquos vt di xit azo. An simpliciter iubeam stipulari r. ipse aliu nominat: r. tūc qri tur nominato. vt in fine hui⁹. l. ibi sin autem rē. an iussi stipulari r. mi/ hi r. meo noie: r. tūc mi/ hi querit l3 aliu nomi/ net. vt bec. l. distingue re videtur.

C Unqz ex oi latere magna pars auctoz multū effuderit tractatum: nobis verioz eoz snia videt q dñō qui iussit afferūt stipulationē: r. ei tā tūmodo acquiri dixerūt q̄ alioz qz qui in alias opiniones deferuntur. neqz em malignitati seruoꝝ indul/ gendū est: vt liceat eis dñi iussione⁹ contempra sua libidine facere stipu lationem: r. in alium dñm qui eū for sitan corrupit alienum lucrū trans/ ferre: quod neqz ferendum est: si ser uis impius dñō quidez qd iussit mi nime obediendum extimauerit: alij aut qui forsitan ignozat r. nescit⁹ re/ p̄tinum adducit solatiū.

Quod em⁹ sepe apud antiquos dicebat ius sionem dñi non eē absimilem nomi nationi: tūc debet obtinere cuz ser uis iussus ab vno ex dñis stipulatio nem facere: r. sine nomie stipulat⁹ est: tunc etem ei soli acquirit q iussit.

Sin autē exp̄ssez alius domi num: soli illi necesse est acqritiōez celebrari. **A**ulto eniz amplius oportet valere dominici nominis mentionē q̄ herilem iussionem.

Ad senatusconsultum macedo/ nianum.

Autuas filiofamilias que pbabili ra tione patrefamilias arbitraf: nō repellit ex ceptione senatuscōsulti ppter iuste ignozā tie p̄ocinū. b. d. no. s3 bal. vt sic. Si filius familias asserat se sui iuris esse mutua ti hoc iusta ratioe credere dicēti cessat beneficiuz senatuscōsulti macedoniani. b. d. Sal. y ce.

Imperator pertinax. a. Attilio.

Titu. xxviii. Lex. j.

S fili⁹ cū in ptāte pa tris esset mutua m a te pecuniam accepit cum se patrefamili/ as diceret: eiusqz as/ firmatiōi credidisse te iusta rōe edo

Absimilem. i. non succumbere.

A nominationi. i. tantū valet iussio sine noiatiōe alteri⁹ quantū no minatio si fuerit vtrūqz: r. non ex re iubentis fm primos.

Facere. etiā ex re alterius fm p̄mos. Vel dic simplr fm azo.

Dñm. r. causa non ptinet ad iubētē fm primos.

Herilem iussione. cum iubentis nō intersit naturaliter. siue cum causa ad eū non spectat fm. B. 3o. r. B. Vel dic fm azo. cū nō iussit vt sibi stipularetur: sed simpliciter iussit.

Ad senatusconsultum macedonianum. Dixit. §. titu. ij. etiam pa trem teneri pro filio nunc etiā filium dicit non teneri cum

S effectū ppter macedo. senatuscon. r. filius. iusta rōne. nō vana simplicitate decept⁹: nec igno rantia iuris: qz paterfamilias publice videbatur: r. sic age/ bat r. sic

Actiōes reales fa/ cili⁹ q̄rū/ tur per al terū q̄ p/ sonales.

hypothe caria an q̄ ratur per procura/ torem.

Casum ponit.

Seruus dñozū sti pulando cui acqrit.

Cōtinua tio.

Liber quartus.

Sui iuris. vt in macedoniano: vt bic. r. ff. e. l. j. in fi. r. l. h. r. in te
stamento: vt insti. qui testa. facere pos. in prin.

Macedo
niano re
nunciari
nō pōt s3
benevel
leiano.

Ex p̄sumptione. q̄ est iuris r de iure: vt r als. j. tit. pri. l. antiq. s.
sed si quidē. An aut possit renūciare filiūfamilias macedoniano cum
mulier possit velleiano: vt. ff. ad velleia. l. fi. s. pe. r. ff. eo. tametsi. r. j.

q̄ mul. tut. of. fugi po
test. l. fi. r. aut. m̄ri. r̄n.
minime. cum em̄ remis
sio sit donatio: r dona
re nō pōt: vt. ff. d. pac. s.
iura. r. ff. de dona. iter
vi. r. vxo. si sponsus. s.
circa. r. ff. de cōdi. cau.
dat. si mulier. nec obft.
q̄ d̄ in velleiano. quia
illud fauore: vt. ff. d. cō
di. inde. qui exceptioe.
hoc odio creditoris in
ducitur. vt. ff. eo. s3 r si
pater. s. non solum.

Ad senatusconsultum velleianum. Sicut
filiūfamilias r p̄ eius
habēt exceptionē ex su
periori senatusconsulto:
ita r mulier ex hoc sena
tusconsulto velleiano
q̄ sic nuncupatū est a
uelleio cōsule qui fuit
auctor hui⁹ p̄stitutiōis
vidēdum est q̄ vbi ha
beat locū: r q̄ cesset: et
q̄ sit ei⁹ officii: vel cir
ca mulierē vel circa cre
ditores. q̄ def r cōtra
quos: r an hodie locū
habeat senatusconsultum
uelleianum. a30.

Cōtinua
tio.

Mulieribus.
accipiūt. p̄ti
cipando: ita
q̄ p̄stina ma
neat: q̄ sit trib⁹ modis
mandando: fideiuben
do: cōstituendo.

Trāfferunt. ab ini
tio se obligādo p̄ alio:
vel ex postfacto trāffe
rēdo i se aio nouādi. vt
j. e. l. senatusconsultum.

Si nō ignorāt. s. ip
sas esse femias: s3 secus
si ignorēt eas intercede
re: vt. ff. e. si filiū. q̄ sunt
vestite veste virili. vt
ff. e. si decipiendi. Vel
dic sciant. s. eas interce
dere. nā secus si ignora
rēt eas intercedere: vt
ff. e. si fideiussores. r. l.
vir vxori. in fi. j. r̄n. Et
no. q̄ siue ambo sciunt
s3 creditor r ipsa: siue
creditor tm̄: siue ambo
ignorent subuenit mu
lieri: vt. ff. e. vir vxori.
non sic in q̄rto casu cū
ipsa scit r creditor igno
rat vt h̄ dicitur. Itē no.
q̄ vbiq̄ iunatur si re
nūcianerit non excipi
tur: vt. ff. e. l. fi. s. pe. r. ad macedo. tametsi. r. s. de pac. si qs in p̄scribē
do. r. j. q̄ mu. tu. of. fun. potest. auf. matri r anie.

Mulieres
quādoq̄
vt decipi
ant vestes
viriles af
sumunt.

Si nō ignorāt. s. ip
sas esse femias: s3 secus
si ignorēt eas intercede
re: vt. ff. e. si filiū. q̄ sunt
vestite veste virili. vt
ff. e. si decipiendi. Vel
dic sciant. s. eas interce
dere. nā secus si ignora
rēt eas intercedere: vt
ff. e. si fideiussores. r. l.
vir vxori. in fi. j. r̄n. Et
no. q̄ siue ambo sciunt
s3 creditor r ipsa: siue
creditor tm̄: siue ambo
ignorent subuenit mu
lieri: vt. ff. e. vir vxori.
non sic in q̄rto casu cū
ipsa scit r creditor igno
rat vt h̄ dicitur. Itē no.
q̄ vbiq̄ iunatur si re
nūcianerit non excipi
tur: vt. ff. e. l. fi. s. pe. r. ad macedo. tametsi. r. s. de pac. si qs in p̄scribē
do. r. j. q̄ mu. tu. of. fun. potest. auf. matri r anie.

Idem. a. Seruato. **L. x. iij.**
Si cū tu ipse mutuā pecuniaz
acciperes m̄ tua p̄ aplissimi

Aulla est. fideiubenti em̄ r nō donanti succurrit senat⁹: vt bic. et
ff. eo. sed si ego. est em̄ auarissimum genus earum: vt. d. l. j. r. ff. de do
na. inter vi. r vxo. si stipulata. Sed q̄re si ab initio soluat p̄ alio nō re
petit vt bic: s3 si intercessit pri⁹ r soluat post repetit. r̄n. q̄ primo casu
videtur donare secundo nō: vt. j. e. q̄uis.

Mulier
gen⁹ ana
rissimū.

Rustra. obligauerint. nō tm̄ animo nouādi: r ita in rem suam
quare tenent: vt bic. r. ff. eo. sed si eum. r. l. aliquando. r. l. de

bitrix. r. s. ne vxo. pro ma. l. j. in prin.

Delegari. animo nouādi. Accur.

Idem. a. **L. x. iij.**
Si cum tu ipse. acciperes. i. accipere velles.

Potest. sic ergo mater nō fideiubet pro filio: vt bic. Nec
cōtra filia pro patre: vt. j. e. l. si paternam.

ordinis senatusconsultū fidē suā inter
posuit: exceptione tueri se potest.

Mulier iunat cū in aliā obligatiōe
se trāstulit: vel bona sua p̄ alio obligauit:
nō si nō obligata pro alio soluit. b. d. fa. vel
sic. Ista lex vult idē in effectu q̄ lex p̄ma
q̄ mulieri succurrit q̄ intercedit nō q̄ rez
suaz vendit r precii p̄ alio soluit nulla p̄ce
dente intercessione. b. d. Dau. de ca.

Idem. a. **L. x. iij.**
Senatusconsultū locū h3 siue eā

Obligatiōez q̄ in alteri⁹ p̄sona
constitit mulier in se trāstulerit vt
participauerit: siue cū ali⁹ pecuniaz
acceperit: ipsa cōstituit se ab initio
reā q̄ in rerū earū habitis p̄ alijs
obligatiōibus admittit. **L. x. iij.**
si p̄dia tua maior annis. xxv. ven
didisti: et pro marito pecuniam sol
uisti deficit auxiliuz senatusconsulti.

Maritus non potest obligare res vxor
is non p̄sentis r hoc de iure cōmuni.
nec si p̄sentiat expresse: r hoc de iure specia
li. Si tm̄ obligat res vxoris afferendo eas
proprias vxore presente r dolose tacente te
net obligatio. b. d. no. fm. Bal.

Idem. a. **L. x. v.**
Si sine volūate tua res tue a
marito tuo pignori date sūt
non tenentur. **L. x. v.**
si si consensisti
obligatiōi sciente creditrice auxilio
senatusconsulti vti potes. **L. x. v.**
si si patiētiā prestisti vt quasi suas
res maritus obligaret decipere vo
luisti mutuam pecuniam datem: r
ideo tibi non succurritur senatuscō
sulto: quo infirmitati non callidita
ti mulierum consultum est.

Mater pōt se obligare p̄ facto suo sed
nō pōt p̄seruare tutores mdēnes ab eo q̄
eis a filio debebit. b. d. bal. vel sic. Mater
q̄ indemnitate tutorib⁹ filioz pmittit: etiā
si eis fideiussores dederit vt ei administra
tionez pmittent velleiano nō iunat. Se
cus si p̄ tutoribus fideiussit. b. d. vel bre
uius. Mater potest pro facto suo se obliga
re s3 p̄ tutorib⁹ filioz nō pōt fideiubere sal.

Idem. a. **L. x. vi.**
Si mater cū filioz suoz gere
ret patrimoniū: tutorib⁹ eo
rū securitate promiserit r fideiusso
re prestiterit: vel pignora siue pecu
niā dederit: q̄ quodā mō suum ne
gociū vt gessisse: senatusconsulti au
xilio: neq̄ ipsa neq̄ fideiussor ab ea
p̄stit⁹ neq̄ res ei⁹ pignorate adiunā
tur. **L. x. vi.**
si si mater cū filioz suoz gere
ret patrimoniū: tutorib⁹ eo
rū securitate promiserit r fideiusso
re prestiterit: vel pignora siue pecu
niā dederit: q̄ quodā mō suum ne
gociū vt gessisse: senatusconsulti au
xilio: neq̄ ipsa neq̄ fideiussor ab ea
p̄stit⁹ neq̄ res ei⁹ pignorate adiunā
tur. **L. x. vi.**

Mater pōt se obligare p̄ facto suo sed
nō pōt p̄seruare tutores mdēnes ab eo q̄
eis a filio debebit. b. d. bal. vel sic. Mater
q̄ indemnitate tutorib⁹ filioz pmittit: etiā
si eis fideiussor dederit vt ei administra
tionez pmittent velleiano nō iunat. Se
cus si p̄ tutoribus fideiussit. b. d. vel bre
uius. Mater potest pro facto suo se obliga
re s3 p̄ tutorib⁹ filioz nō pōt fideiubere sal.

Idem. a. **L. x. vi.**
Si mater cū filioz suoz gere
ret patrimoniū: tutorib⁹ eo
rū securitate promiserit r fideiusso
re prestiterit: vel pignora siue pecu
niā dederit: q̄ quodā mō suum ne
gociū vt gessisse: senatusconsulti au
xilio: neq̄ ipsa neq̄ fideiussor ab ea
p̄stit⁹ neq̄ res ei⁹ pignorate adiunā
tur. **L. x. vi.**

Mater pōt se obligare p̄ facto suo sed
nō pōt p̄seruare tutores mdēnes ab eo q̄
eis a filio debebit. b. d. bal. vel sic. Mater
q̄ indemnitate tutorib⁹ filioz pmittit: etiā
si eis fideiussor dederit vt ei administra
tionez pmittent velleiano nō iunat. Se
cus si p̄ tutoribus fideiussit. b. d. vel bre
uius. Mater potest pro facto suo se obliga
re s3 p̄ tutorib⁹ filioz nō pōt fideiubere sal.

Idem. a. **L. x. vi.**
Si mater cū filioz suoz gere
ret patrimoniū: tutorib⁹ eo
rū securitate promiserit r fideiusso
re prestiterit: vel pignora siue pecu
niā dederit: q̄ quodā mō suum ne
gociū vt gessisse: senatusconsulti au
xilio: neq̄ ipsa neq̄ fideiussor ab ea
p̄stit⁹ neq̄ res ei⁹ pignorate adiunā
tur. **L. x. vi.**

Mater pōt se obligare p̄ facto suo sed
nō pōt p̄seruare tutores mdēnes ab eo q̄
eis a filio debebit. b. d. bal. vel sic. Mater
q̄ indemnitate tutorib⁹ filioz pmittit: etiā
si eis fideiussor dederit vt ei administra
tionez pmittent velleiano nō iunat. Se
cus si p̄ tutoribus fideiussit. b. d. vel bre
uius. Mater potest pro facto suo se obliga
re s3 p̄ tutorib⁹ filioz nō pōt fideiubere sal.

Idem. a. **L. x. vi.**
Si mater cū filioz suoz gere
ret patrimoniū: tutorib⁹ eo
rū securitate promiserit r fideiusso
re prestiterit: vel pignora siue pecu
niā dederit: q̄ quodā mō suum ne
gociū vt gessisse: senatusconsulti au
xilio: neq̄ ipsa neq̄ fideiussor ab ea
p̄stit⁹ neq̄ res ei⁹ pignorate adiunā
tur. **L. x. vi.**

Senatusconsultum
trāstulerit.
vel participauerit. fide
iubendo.

Ab initio. accipiē
do ipsa mutuuz. quo ca
su dat institoria. vt. ff.
eo. q̄uis. s. si cū essem.

Earum. s. mulier.
Admissum est. vt
r ipse res nō teneatur
cum effectu. vt. j. l. pro
ri. s. ff. e. l. vl.

Soluit. q̄ ē vez.
si als cēt non veditura.
Deficit. q̄ donati
non succurrit rē. vt. s.
eo. l. j. in fi. sed a viro re
petit q̄ donatio int vi
ruz r vxore sic facta nō
valet: vt. ff. de dona. in
ter vi. r vxo. si sp̄sus.
s. si vxor. Itē huc r̄n.
est cōtra. ff. eo. l. fi. s. s3
r si mulier. Sol. ibi vē
didit creditori viri mu
lier. r sic questus fuit a cre
ditore quesita: hic ipsa
met inuenit alium em
ptorem.

Si sine volūate
tua. id est te ini
ta vel ignorante.

Non tenent. de iu
re etiā cōi hoc est vt h̄:
r. s. ne vxor p̄ ma. l. j.
r. j. que res pig. oblig.
pos. l. qui filios. in fi.

Quod
si patiētiā prestisti vt quasi suas
res maritus obligaret decipere vo
luisti mutuam pecuniam datem: r
ideo tibi non succurritur senatuscō
sulto: quo infirmitati non callidita
ti mulierum consultum est.

Mater pōt se obligare p̄ facto suo sed
nō pōt p̄seruare tutores mdēnes ab eo q̄
eis a filio debebit. b. d. bal. vel sic. Mater
q̄ indemnitate tutorib⁹ filioz pmittit: etiā
si eis fideiussor dederit vt ei administra
tionez pmittent velleiano nō iunat. Se
cus si p̄ tutoribus fideiussit. b. d. vel bre
uius. Mater potest pro facto suo se obliga
re s3 p̄ tutorib⁹ filioz nō pōt fideiubere sal.

Idem. a. **L. x. vi.**
Si mater cū filioz suoz gere
ret patrimoniū: tutorib⁹ eo
rū securitate promiserit r fideiusso
re prestiterit: vel pignora siue pecu
niā dederit: q̄ quodā mō suum ne
gociū vt gessisse: senatusconsulti au
xilio: neq̄ ipsa neq̄ fideiussor ab ea
p̄stit⁹ neq̄ res ei⁹ pignorate adiunā
tur. **L. x. vi.**

Mater pōt se obligare p̄ facto suo sed
nō pōt p̄seruare tutores mdēnes ab eo q̄
eis a filio debebit. b. d. bal. vel sic. Mater
q̄ indemnitate tutorib⁹ filioz pmittit: etiā
si eis fideiussor dederit vt ei administra
tionez pmittent velleiano nō iunat. Se
cus si p̄ tutoribus fideiussit. b. d. vel bre
uius. Mater potest pro facto suo se obliga
re s3 p̄ tutorib⁹ filioz nō pōt fideiubere sal.

Idem. a. **L. x. vi.**
Si mater cū filioz suoz gere
ret patrimoniū: tutorib⁹ eo
rū securitate promiserit r fideiusso
re prestiterit: vel pignora siue pecu
niā dederit: q̄ quodā mō suum ne
gociū vt gessisse: senatusconsulti au
xilio: neq̄ ipsa neq̄ fideiussor ab ea
p̄stit⁹ neq̄ res ei⁹ pignorate adiunā
tur. **L. x. vi.**

Mater pōt se obligare p̄ facto suo sed
nō pōt p̄seruare tutores mdēnes ab eo q̄
eis a filio debebit. b. d. bal. vel sic. Mater
q̄ indemnitate tutorib⁹ filioz pmittit: etiā
si eis fideiussor dederit vt ei administra
tionez pmittent velleiano nō iunat. Se
cus si p̄ tutoribus fideiussit. b. d. vel bre
uius. Mater potest pro facto suo se obliga
re s3 p̄ tutorib⁹ filioz nō pōt fideiubere sal.

Idem. a. **L. x. vi.**
Si mater cū filioz suoz gere
ret patrimoniū: tutorib⁹ eo
rū securitate promiserit r fideiusso
re prestiterit: vel pignora siue pecu
niā dederit: q̄ quodā mō suum ne
gociū vt gessisse: senatusconsulti au
xilio: neq̄ ipsa neq̄ fideiussor ab ea
p̄stit⁹ neq̄ res ei⁹ pignorate adiunā
tur. **L. x. vi.**

Mater pōt se obligare p̄ facto suo sed
nō pōt p̄seruare tutores mdēnes ab eo q̄
eis a filio debebit. b. d. bal. vel sic. Mater
q̄ indemnitate tutorib⁹ filioz pmittit: etiā
si eis fideiussor dederit vt ei administra
tionez pmittent velleiano nō iunat. Se
cus si p̄ tutoribus fideiussit. b. d. vel bre
uius. Mater potest pro facto suo se obliga
re s3 p̄ tutorib⁹ filioz nō pōt fideiubere sal.

Idem. a. **L. x. vi.**
Si mater cū filioz suoz gere
ret patrimoniū: tutorib⁹ eo
rū securitate promiserit r fideiusso
re prestiterit: vel pignora siue pecu
niā dederit: q̄ quodā mō suum ne
gociū vt gessisse: senatusconsulti au
xilio: neq̄ ipsa neq̄ fideiussor ab ea
p̄stit⁹ neq̄ res ei⁹ pignorate adiunā
tur. **L. x. vi.**

Mater pōt se obligare p̄ facto suo sed
nō pōt p̄seruare tutores mdēnes ab eo q̄
eis a filio debebit. b. d. bal. vel sic. Mater
q̄ indemnitate tutorib⁹ filioz pmittit: etiā
si eis fideiussor dederit vt ei administra
tionez pmittent velleiano nō iunat. Se
cus si p̄ tutoribus fideiussit. b. d. vel bre
uius. Mater potest pro facto suo se obliga
re s3 p̄ tutorib⁹ filioz nō pōt fideiubere sal.

Idem. a. **L. x. vi.**
Si mater cū filioz suoz gere
ret patrimoniū: tutorib⁹ eo
rū securitate promiserit r fideiusso
re prestiterit: vel pignora siue pecu
niā dederit: q̄ quodā mō suum ne
gociū vt gessisse: senatusconsulti au
xilio: neq̄ ipsa neq̄ fideiussor ab ea
p̄stit⁹ neq̄ res ei⁹ pignorate adiunā
tur. **L. x. vi.**

Mater pōt se obligare p̄ facto suo sed
nō pōt p̄seruare tutores mdēnes ab eo q̄
eis a filio debebit. b. d. bal. vel sic. Mater
q̄ indemnitate tutorib⁹ filioz pmittit: etiā
si eis fideiussor dederit vt ei administra
tionez pmittent velleiano nō iunat. Se
cus si p̄ tutoribus fideiussit. b. d. vel bre
uius. Mater potest pro facto suo se obliga
re s3 p̄ tutorib⁹ filioz nō pōt fideiubere sal.

Idem. a. **L. x. vi.**
Si mater cū filioz suoz gere
ret patrimoniū: tutorib⁹ eo
rū securitate promiserit r fideiusso
re prestiterit: vel pignora siue pecu
niā dederit: q̄ quodā mō suum ne
gociū vt gessisse: senatusconsulti au
xilio: neq̄ ipsa neq̄ fideiussor ab ea
p̄stit⁹ neq̄ res ei⁹ pignorate adiunā
tur. **L. x. vi.**

Rem tuā
te presen
te obliga
re possis
sed nō vē
dere.

Repromittens, quasi pro pupillo filio, et sic iunat: vt hic. Sed co-
tra. ff. e. quis. §. j. l. tutor. in pn. Sol. refert an pmiserit idemitate pu-
pillo de eo qd d3 vel debeat tutor: et tunc suscepit obligationem tuto-
ris. Vel eotra: promisit tutori indemnitate de eo qd d3 vel debeat ei
pupillus: et tunc suscepit obligationem pupilli: et in vtroq3 est intercessio
et sic non tenetur: vt hic.
Aut promisit tutori in-
demnitate de eo qd de-
bet vt debeat pupillo.
Nel eotra: pmisit in-
demnitate pupillo de eo
qd d3 vel debeat tuto-
ri. in vtroq3 cessat vel-
leianu: q3 tuc p eodem
apud eundem intercedit
vt in. ll. p. iis. et hoc est
qd dicit Bul. et. T. tol-
lunt p. iis: q3. s. refert vt
dixi. dicat mulier pmit-
to qd debes vel debe-
bis: tuc non intercedit
vt in p. iis. an pmitto
qd d3 vel debeat tibi
pupillus: tuc est inter-
cessio: vt hic dicitur.
Suscipit. p tutori-
bus intercedens.
Tuc. nisi spaliter
fuerit coprehensum de
creto p. toris matris pe-
riculo vari. vt. j. si ma-
ter inde. pro. l. si.
Sciens. debitor.
scz mariti.
Nededo. s. creditor
Requirit. vt. ff. d
rei vend. l. redemptores.
§. si. et. l. seq.
Nec tibi. s. filio qui
successisti matri cui p-
diu a marito suo tuoz
patri obligatu fuit: licz
ea cosentiente.
Precio. vt. et. s. de
rei ven. si mancipiu. et
l. mater.
Emptori. loquitur
filio mulieris.
Sipaterna. em-
cipate. hoc nihil
ad re. na in p. tate posit-
potest fideiubere ppa-
tre: vt. s. qd cum eo. l. si
ex alio. et. j. de fideiuf. si
lius. et. ff. qui satisfac. co-
gan. l. si. §. si fideiussor.
Teneri. s. pro eozuz
virili. Sed videtur in so-
lidum. vt. ff. de fideiuf.
si ticius. in prin. Solu.
hic intercesserunt no co-
stituido se debere in-
soliduz: vñ ppartib3 te-
nent: vt. ff. de duo. re.
reos. §. si. ibi insoliduz
se reos pstituerunt: at fi-
deiussores tenent in so-
lidu semper etia si hoc
no sit dictu. vt in sti. de
fideiuf. §. si plures. vel
aliter et hic et ibi insoli-
du tenebant. sed ibi insolidu exempta fuit femina cu in totuz fideiusse
rit: hic p parte fuit exempta. vt. ff. e. si vir et vxor. in fi. et. l. seq.
Coueniri. s. restituta in eu prima actioe q sublata erat nouatioe.
Dignora. licet pater in partem coueniat pignora: tamen tenen-
tur insolidum.
Acepta. s. tantu. et sic no. tenere accessoriu in totum corpus: licet
principale pro parte tollatur per velleianum.
In priore. qñ pater se obligauerat.
Dacten. pro parte ergo filioz q3 tenuit nouatio cu effectuz no te-

Fideiuf-
sores sem-
per insoli-
du tenen-
tur.

lente: ipsa se interposuit indemnita-
tem ei repromittens auxilio senatus
consulti vti minime probibetur.
Si vero tutores petunt: et sponte
periculum suscepit quo min⁹ tenea-
tur auctoritate iuris tueretur.
Mulier consentiens fundu suu p alio ob-
ligari inutiliter consentit et cu sit inutile est
inutilis veditio ei⁹ p creditore facta et recu-
perat ab eptore no restituito p. cio et filius vt
beres matris pot i fringere factu patris. bal.
Imp. Soz. a. Aniano. **Lex. vij.**
Sciens creditor a marito p-
pter p. priu debitu obligari
fundu mulieris lz ea p. sentiente pi-
gnori accepit p. pter senatusc. s. lti
auxiliu vedendo euz dominiuz mu-
lieri auferre nequit: nec tibi⁹ necesse
est precio p. restituito emptori vendi-
care si matri beres extitisti.
Si masculi cu feminis p. mixtiz obliga-
tionem paternam in se trasserunt aio nouadi va-
let nouatio p. pte masculoz: et p. pte pi-
gnus obligatiois veteris liberaf: s3 p. pte fe-
minaru no valet: eatenus pignus no libe-
raf: vt si pater p. obligatioe noua nouate pi-
gnus constituit tenet in solidu partiz p. no-
uatioe: p. tim. p. non nouatioe Bald.
Idem. a. Tripbonio. **Lex. viij.**
Sip. p. naz obligatioes: non tñ
filij masculini sex⁹: veruetia si
lie emacipate in se receperunt: quis
filie virilib⁹ obligatioib⁹ eximanf p-
pter exceptioes q ex senatusc. s. lto
velleiano descendit: tñ filios in id qd
se obligauerunt teneri filiaz subdu-
cta p. s. na p. rez in id p. ueniri posse i
quo p. ueniret si filie non intercessis-
sent: dubiu no est. **P**ignora tñ
p. fis et in posteriore obligatioe ac-
cepta s. s. sine dubio tenent. **S**z
et si in priore fuerunt obligatione
quaten⁹ ad patre per restitutoriam
actionem redit: batenus tenebunt.
Mulier pot p alio soluere citra inter-
cessioes: scz si p. pus iter cesserat bal. vel sic.
Si mulier p alio nulla p. cedete p. missioe vt
intercessioe soluit non iunaf velleiao vt re-
petat ab eo cui soluit: secus si p. cedete p. mis-
sione vt intercessioe ipsius. b. d. pau. de ca.
Idem. a. Proculo. **Lex. ix.**
Quamuis mulier pro alio sol-
uere possit: tamen si p. cedete
te obligatione qua senatusconsultu
de intercessioibus efficacem esse no
finit solutioem fecerit: eius senatus-
consulti beneficio munitam se igno-

nantur pignora vt hic innuit. et ff. de nouat. l. nonatioe. et l. aliam. et
j. etia ob ci. pe. pig. ca. pos. l. j. sed p parte filiaru no tenuit cum effectuz
vnde ad huc p ea parte tenent: vt hic. et ff. e. aliquado. §. j. et est ro qua
re et hoc casu nouatioe no tollatur pignus: q3 no tenuit cum effectuz.
Nel dic no fuit nouata p. n. c. statim em q fuit personalis dire-
cta exticta per nonatio-
nem fuit ei⁹ loco a iure
supposita restitutoria.
vnde oi tpe inuenitur
p. n. c. directa vel
vt ilis restitutoria. et sic
hypothecharia no extin-
guitur: vt. d. l. aliqñ. §.
j. et. l. debitor. §. pe.
Quamuis igno-
ras. scz ius vt
factu credes se interces-
sisse cu no intercesserit.
vt. ff. de codi. indebi. l.
qui excep. secus si scies
q3 tuc no repetit: vt. ff.
de codi. indebi. l. j. et de
re indi. l. cuius.
Repetitio. i. condi-
tio indebiti.
Saduersari. ne-
gociu. conductio-
nis et sine fraude.
Reliqua. i. debita.
Contra. i. in obliga-
tionem deducta.
Recusare. vt. j. lo-
ca. l. contractus. in fi. et
ff. eo. scia madati.
Secutus est. scies
te intercedere. **A**c.
Aiaz. dubitatio
hui⁹. l. fuit quis
oia bona viri mulier ta-
cite obligata tenet.
Hypothecharu. ex-
ceptis his q spaliter ob-
dotem obligantur sin
quosdam.
Remitti. duab⁹ ro-
nib⁹ videbat s. et p. p. f.
velleianu quo succur-
rif mulierib⁹ sicut si rez
sua obligant p alio. s3
tñ hic secus est. vt. ff. e.
l. quis. in pn. et p. p. f. do-
natione q fit in viru et
vxore: s3 nec hoc nocet
q3 no d3 donatio: vt h.
et. ff. qui. mo. pig. vt hy-
po. sol. l. j. et. l. lucius. et
ff. q in frau. cre. si pign⁹
et de lega. iij. l. iij. §. si. et
loquitur bec. l. qñ remis-
sio fit viro et generaf.
nam quando fit alij co-
trahenti cum viro vel
in re vna vel certis lo-
quif. j. e. l. iubemus.
Sdotare. volēs
o mater.
Causam. s. dotis.
Putauerunt. fauo-
re dotis e hoc spale. vt
j. e. l. gnaf. et. ff. de pdi.
indebi. l. cu his. §. pe. si
mulier. sunt et alij casus i quib⁹ cessat velleianu. vt dices. j. e. l. gnaf.
Senefbris. fidem veri. id est ipsa rei veritate non in fraudem
accipienti.
Tota quantitas. i. tota quantitas que fenoz data fuit.
Datur. i. senator sed iure civili quo impediunt donationes inter
virum et vxore iunaris inquatam tu pauperior et ipse est locupletior:
vt. ff. de dona. inter vi. et vxor. l. j. et. l. si sponsus. §. circa.
Ignorauerit. immo videtur etiaz iunari si creditor sciuat. vt. ff. e.
scia. §. si. que est contra. Sol. hic sciuat ea accipere vt marito donaret:

Liber quartus.

ibi ut se vel rem suam pro viro obligatā liberaret. Item secus ubi daret marito cum mulierem mandasse pro alio sciret: nam tunc iuuat: vt arg. contra. ff. eo. l. si. si mulier ne ipsa. r. l. si fideiussores. r. l. q. p. vt dic q. in. l. seia. eo aio accepit ab initio vt soluat in causam mariti: hic nō. sed postea mutauit voluntatē fm. ad. vel refert ibi scientiam ad illas intercessionem quaz fecit patiēdo virū obligare rem suā que est intercessio: vt. s. e. si sine. hic autem ad mutuum factū mulieri. Vel ibi fuit fraus facta senatus consulto. qz cum fideiuberet pro marito creditor maluit mulieri dare pecuniam: vt. ff. e. l. quis. s. si cum essem. r. liquidam. hic non fuit bec fraus.

Mulierē cōtra senatusconsulti uelleiani auctoritatez nō posse intercedere eademqz exceptioe fideiussore ei vti posse iuris auctoritas pbat. **U**nd si mī tua marito qndā suo beres nō extitit: satis idonee exceptiois remedio tuta est.

Qui mādato mulieris p alio pmittit ab ipso initio efficaciter nō tenet. Bal.

Si vxor p marito cōtra senatusconsultū intercessura te rogauit mandatorio noie vt p ea tuā fidē strigeres ab initioactus p exceptiois auxiliū obligatiōi tue cohesit securitas: q̄ p̄tē defendi potes

Muliere seducta datur in antiquū debitorē rescissoria. b. d. bal. vel sic. Si mulier alienam obligationem in se transtulit animo nouandi creditori contra debitorē restituitur utilis actio prima. sicut. s. eo. l. si paternam. in fi. Dan. de ca.

Si mulier alienaz suscepit obligationem cū ei per exceptio nem uelleiani senatusconsulti succurratur creditori contra priores debitorē rescissoria actio datur.

Si nomen vxoris simulate est appositū in instrumēto loco viri obligatio est ipso iure nulla rōe simulatiōis: vñ nō ē h locus exceptioi uelleiani s; nullitati ipso iure. Bal.

Si cū p̄ vester a calistrato mutua sumpsisset pecuniā: velut hāc ei vxor accepisset instrumētus scriptū est: nec ad exceptionis tractatū ex senatusconsulto venietez puenire necesse ē: cū eā veritatis sba cōstituta poti q̄ simulata gesta tueaf

Mulieri creditorem decipienti non datur exceptio uelleiani. b. d. Dan. de ca.

Heminis alienas veteres vel alias nouas obligatiōes aliqua ratiōe suscipiētib; subueniēt: nisi creditor aliqua ratione per mulierem deceptus sit: nā tūc replicatione doli: senatusconsulti exceptio nem remoueri constitutum est.

Mulier etiam si in eius persona obligatio summat exordium iuuatur beneficio uelleiani. Bal. vel sic. Mulier iuuat vel leiano: si creditor potius eligat cum ea cōtrahere q̄ cum masculo. Saly.

Mulier etiam si in eius persona obligatio summat exordium iuuatur beneficio uelleiani. Bal. vel sic. Mulier iuuat vel leiano: si creditor potius eligat cum ea cōtrahere q̄ cum masculo. Saly.

Mulier etiam si in eius persona obligatio summat exordium iuuatur beneficio uelleiani. Bal. vel sic. Mulier iuuat vel leiano: si creditor potius eligat cum ea cōtrahere q̄ cum masculo. Saly.

Mulier etiam si in eius persona obligatio summat exordium iuuatur beneficio uelleiani. Bal. vel sic. Mulier iuuat vel leiano: si creditor potius eligat cum ea cōtrahere q̄ cum masculo. Saly.

Mulier etiam si in eius persona obligatio summat exordium iuuatur beneficio uelleiani. Bal. vel sic. Mulier iuuat vel leiano: si creditor potius eligat cum ea cōtrahere q̄ cum masculo. Saly.

Mulier etiam si in eius persona obligatio summat exordium iuuatur beneficio uelleiani. Bal. vel sic. Mulier iuuat vel leiano: si creditor potius eligat cum ea cōtrahere q̄ cum masculo. Saly.

Mulier etiam si in eius persona obligatio summat exordium iuuatur beneficio uelleiani. Bal. vel sic. Mulier iuuat vel leiano: si creditor potius eligat cum ea cōtrahere q̄ cum masculo. Saly.

Mulier etiam si in eius persona obligatio summat exordium iuuatur beneficio uelleiani. Bal. vel sic. Mulier iuuat vel leiano: si creditor potius eligat cum ea cōtrahere q̄ cum masculo. Saly.

Mulier etiam si in eius persona obligatio summat exordium iuuatur beneficio uelleiani. Bal. vel sic. Mulier iuuat vel leiano: si creditor potius eligat cum ea cōtrahere q̄ cum masculo. Saly.

tuendo vel etiam mandando: vt. ff. manda. si vero nō remunerā. s. si post creditam. Itē q̄ subicit nouas. puta cū erat cōtracturus cū alio: creditor elegit mulierē in fraudē senatusconsulti: vt. j. l. pri. r. in pmo casu dat restitutoria in scōdo institoria. i. actio q̄ in creditore dabat vel erat danda: vt. ff. eo. l. quis. s. si cū essem. r. s. quotiens.

Misi creditor. vt et ff. e. l. si. r. de reg. iur. l. in eo. s. si. r. de excep. do. apō celsuz. s. marcell. in fi. s. vel nisi tūc silis sit casus: vt dices. j. eo. l. fina.

Decept. sit. qz de ceptis r nō decipiētib; iura subueniūt: vt. ff. e. l. si. s. r. si vterqz scinit nō dico cessare senatus cō. vt qdaz dicit: qz nō videt celatus r. vt. ff. de act. emp. l. j. s. j. l. d. n. ad eas. etiā obligatiōes. nō solū ad eas q̄ intercedit in veterem. vt. s. e. senatus.

Decept. sit. qz de ceptis r nō decipiētib; iura subueniūt: vt. ff. e. l. si. s. r. si vterqz scinit nō dico cessare senatus cō. vt qdaz dicit: qz nō videt celatus r. vt. ff. de act. emp. l. j. s. j. l. d. n. ad eas. etiā obligatiōes. nō solū ad eas q̄ intercedit in veterem. vt. s. e. senatus.

Decept. sit. qz de ceptis r nō decipiētib; iura subueniūt: vt. ff. e. l. si. s. r. si vterqz scinit nō dico cessare senatus cō. vt qdaz dicit: qz nō videt celatus r. vt. ff. de act. emp. l. j. s. j. l. d. n. ad eas. etiā obligatiōes. nō solū ad eas q̄ intercedit in veterem. vt. s. e. senatus.

Decept. sit. qz de ceptis r nō decipiētib; iura subueniūt: vt. ff. e. l. si. s. r. si vterqz scinit nō dico cessare senatus cō. vt qdaz dicit: qz nō videt celatus r. vt. ff. de act. emp. l. j. s. j. l. d. n. ad eas. etiā obligatiōes. nō solū ad eas q̄ intercedit in veterem. vt. s. e. senatus.

Decept. sit. qz de ceptis r nō decipiētib; iura subueniūt: vt. ff. e. l. si. s. r. si vterqz scinit nō dico cessare senatus cō. vt qdaz dicit: qz nō videt celatus r. vt. ff. de act. emp. l. j. s. j. l. d. n. ad eas. etiā obligatiōes. nō solū ad eas q̄ intercedit in veterem. vt. s. e. senatus.

Decept. sit. qz de ceptis r nō decipiētib; iura subueniūt: vt. ff. e. l. si. s. r. si vterqz scinit nō dico cessare senatus cō. vt qdaz dicit: qz nō videt celatus r. vt. ff. de act. emp. l. j. s. j. l. d. n. ad eas. etiā obligatiōes. nō solū ad eas q̄ intercedit in veterem. vt. s. e. senatus.

Decept. sit. qz de ceptis r nō decipiētib; iura subueniūt: vt. ff. e. l. si. s. r. si vterqz scinit nō dico cessare senatus cō. vt qdaz dicit: qz nō videt celatus r. vt. ff. de act. emp. l. j. s. j. l. d. n. ad eas. etiā obligatiōes. nō solū ad eas q̄ intercedit in veterem. vt. s. e. senatus.

Decept. sit. qz de ceptis r nō decipiētib; iura subueniūt: vt. ff. e. l. si. s. r. si vterqz scinit nō dico cessare senatus cō. vt qdaz dicit: qz nō videt celatus r. vt. ff. de act. emp. l. j. s. j. l. d. n. ad eas. etiā obligatiōes. nō solū ad eas q̄ intercedit in veterem. vt. s. e. senatus.

Decept. sit. qz de ceptis r nō decipiētib; iura subueniūt: vt. ff. e. l. si. s. r. si vterqz scinit nō dico cessare senatus cō. vt qdaz dicit: qz nō videt celatus r. vt. ff. de act. emp. l. j. s. j. l. d. n. ad eas. etiā obligatiōes. nō solū ad eas q̄ intercedit in veterem. vt. s. e. senatus.

Decept. sit. qz de ceptis r nō decipiētib; iura subueniūt: vt. ff. e. l. si. s. r. si vterqz scinit nō dico cessare senatus cō. vt qdaz dicit: qz nō videt celatus r. vt. ff. de act. emp. l. j. s. j. l. d. n. ad eas. etiā obligatiōes. nō solū ad eas q̄ intercedit in veterem. vt. s. e. senatus.

Decept. sit. qz de ceptis r nō decipiētib; iura subueniūt: vt. ff. e. l. si. s. r. si vterqz scinit nō dico cessare senatus cō. vt qdaz dicit: qz nō videt celatus r. vt. ff. de act. emp. l. j. s. j. l. d. n. ad eas. etiā obligatiōes. nō solū ad eas q̄ intercedit in veterem. vt. s. e. senatus.

Decept. sit. qz de ceptis r nō decipiētib; iura subueniūt: vt. ff. e. l. si. s. r. si vterqz scinit nō dico cessare senatus cō. vt qdaz dicit: qz nō videt celatus r. vt. ff. de act. emp. l. j. s. j. l. d. n. ad eas. etiā obligatiōes. nō solū ad eas q̄ intercedit in veterem. vt. s. e. senatus.

Decept. sit. qz de ceptis r nō decipiētib; iura subueniūt: vt. ff. e. l. si. s. r. si vterqz scinit nō dico cessare senatus cō. vt qdaz dicit: qz nō videt celatus r. vt. ff. de act. emp. l. j. s. j. l. d. n. ad eas. etiā obligatiōes. nō solū ad eas q̄ intercedit in veterem. vt. s. e. senatus.

Decept. sit. qz de ceptis r nō decipiētib; iura subueniūt: vt. ff. e. l. si. s. r. si vterqz scinit nō dico cessare senatus cō. vt qdaz dicit: qz nō videt celatus r. vt. ff. de act. emp. l. j. s. j. l. d. n. ad eas. etiā obligatiōes. nō solū ad eas q̄ intercedit in veterem. vt. s. e. senatus.

Decept. sit. qz de ceptis r nō decipiētib; iura subueniūt: vt. ff. e. l. si. s. r. si vterqz scinit nō dico cessare senatus cō. vt qdaz dicit: qz nō videt celatus r. vt. ff. de act. emp. l. j. s. j. l. d. n. ad eas. etiā obligatiōes. nō solū ad eas q̄ intercedit in veterem. vt. s. e. senatus.

Decept. sit. qz de ceptis r nō decipiētib; iura subueniūt: vt. ff. e. l. si. s. r. si vterqz scinit nō dico cessare senatus cō. vt qdaz dicit: qz nō videt celatus r. vt. ff. de act. emp. l. j. s. j. l. d. n. ad eas. etiā obligatiōes. nō solū ad eas q̄ intercedit in veterem. vt. s. e. senatus.

Decept. sit. qz de ceptis r nō decipiētib; iura subueniūt: vt. ff. e. l. si. s. r. si vterqz scinit nō dico cessare senatus cō. vt qdaz dicit: qz nō videt celatus r. vt. ff. de act. emp. l. j. s. j. l. d. n. ad eas. etiā obligatiōes. nō solū ad eas q̄ intercedit in veterem. vt. s. e. senatus.

Decept. sit. qz de ceptis r nō decipiētib; iura subueniūt: vt. ff. e. l. si. s. r. si vterqz scinit nō dico cessare senatus cō. vt qdaz dicit: qz nō videt celatus r. vt. ff. de act. emp. l. j. s. j. l. d. n. ad eas. etiā obligatiōes. nō solū ad eas q̄ intercedit in veterem. vt. s. e. senatus.

Decept. sit. qz de ceptis r nō decipiētib; iura subueniūt: vt. ff. e. l. si. s. r. si vterqz scinit nō dico cessare senatus cō. vt qdaz dicit: qz nō videt celatus r. vt. ff. de act. emp. l. j. s. j. l. d. n. ad eas. etiā obligatiōes. nō solū ad eas q̄ intercedit in veterem. vt. s. e. senatus.

Decept. sit. qz de ceptis r nō decipiētib; iura subueniūt: vt. ff. e. l. si. s. r. si vterqz scinit nō dico cessare senatus cō. vt qdaz dicit: qz nō videt celatus r. vt. ff. de act. emp. l. j. s. j. l. d. n. ad eas. etiā obligatiōes. nō solū ad eas q̄ intercedit in veterem. vt. s. e. senatus.

Deceptus subueniē dnm est.

Mulleia nuz qnqz mulierib; denegat.

In spōsalitia

In spōsalitia. i. in donatiōe ppter nuptias. sicut p3 in aut. vt spō. lar. spālis rē. ppe aut dī ea que fit ante mīmoniu q̄ valet sicut q̄libet simplex donatio: vt r. s. si aduersus donationem. l. j. Ac.

Et multo magis. bec referunt quidā ad omnia p̄dicta. r sic etiaz vos poterit alienari in estimata fm̄ hūc modū qd̄ non placet: qz male diceret r multo potius rē. Dic ergo fm̄ Jo. vt referat ad id qd̄ dixit d̄ prohibēda alienatione nō ad id qd̄ de promittēda. i. dote q̄ r si milies cōsentiat r post tpa nō p̄iudicat sibi. vt instr. qui. alie. licet. in prin. Alij dicūt vt Ja. q̄ lo. quif bec clausula de rebus imobilib⁹ datis in dotē estimatis: q̄ lz pos sint quantū ad p̄prietate alienari: qz marit⁹ est dñs rei dotalis: remanent tñ obligate mulie ri. Vel intelligit de rebus mobilib⁹ datis in dotē estimatis. q̄ seruari p̄nt vt suus. aliud in his q̄ nō possunt seruari: que sine huiusmodi solēnitate alienant: vt. ff. de iure dot. l. res in dotem date.

Immobile. hoc verbum nō est in corpore. Pro ea. r ea viuente si autem esset mortua bec privilegia nō trāserent ad extraneos bere des lz ad suos. vt. ff. lo. ma. l. etiā. r de primile. do. l. vna. r. j. qui. po. i pigno. ha. l. vl. r in cor. vnde bec sumit in fi.

Mulier. p̄fecte etatis. xxv. an. vt. s. de his qui ve. eta. l. fina.

Vel cautionez. no mine cautionis intelligitur nuda promissio. j. de ver. sig. sancimus.

Inciderit. vt. ff. de mino. l. iij. §. seio.

Cautione. plus ergo due. cōfessiones operant q̄ vna. vt r. s. de plus peti. l. j. r. j. de prescri. xxx. an. cū notissimi. §. sed r si q̄. r. j. ti. j. in cōtractibus. §. j.

litia largitate soluto mīmonio: ni si post bienniu sc̄do p̄fiteat: r alie res viro sint ex quibus consuli ei possit. Absqz bis enim nec si frequēter p̄sentiat ledef: vir tñ obligabitur in alijs reb⁹ suis hui⁹ obligatiōis seu alienationis occasione q̄ quantū ad mulierē pro nō dicta r pro nō scripta habet: r multo magis idē in dotibus locū hz: vt aliquid imobile p̄ ea nō alienetur vel obligetur: omnib⁹ tamen p̄uilegijs datis doti in in sua firmitate durātib⁹: siue agat mulier siue nomine eius alius.

Secunda intercessio mulieris post biennium facta aufert mulieri beneficiū vel leiani. hoc dicit bal. r saly.

Impera. Justinia. a. Jul. p̄fecto pretorio. Lex. xxij. Sta post intercessionē vel cautionē p̄scripserit vel pign⁹ aut itercessorē p̄stiterit sancim⁹ antiq̄ legū varietate cessante siquidez intra biennale iuge tps post priorē cautionē numerandū pro eadē causa fecerit cautionē vel pign⁹ aut intercessorem dederit nihil sibi p̄iudicare qd̄ ad huc ex consequētia sue fragilitatis in secundā iacturā inciderit.

Sin autē post bienniu hoc fecerit sibi ip̄tetur si qd̄ sepius cogitare poterat r euitare nō fecit: sed vltro firmanit. Videt etem ex hmoi tps prolixitate nō p̄ aliena obligatione sese illigare: lz p̄ sua cā aliqd̄ agere r tā ex secūda cautionē sese obnoxiaz facere inquantū hoc fecit q̄ pignus aut intercessorem vtiliter dare.

Auten. vt nulli iudi. lic. ha. loci serua. §. illud. col. ix. Consti. ix. Mulier consentiens obligationi viri vel se aut rem suam obligans ipso iure sibi non p̄iudicat nisi quatenus probet in re eius verum. b. v. bal.

Qua mulier crediti instrumēto consentiat p̄prio viro aut scribat r p̄prietā substātiā aut seipsam obligatā faciat inbem⁹ nullatenus valere siue semel siue multoties huiusmodi aliqd̄ p̄ eadē re fiat siue p̄iudicatum siue publicū sit debitū lz ita esse cā si neqz sc̄m q̄qz nec scriptū eēt nisi manifeste p̄bet q̄ pecūie in p̄prietā ipsi⁹ mulieris vtilitate expēse sint.

Mulier fideiubens non gratis lz aliq̄ recepto nō iuuat beneficio velleiani sed ef

ficaciter obligatur qz nō videt intercessisse ex lenitate vel fragilitate serus lz pro p̄mio cōsequēdo. b. v. primo. r si h̄ cōtineat in instrō publico subscripto a tribus testib⁹ statur sue confessioni absqz alia p̄batiōe. aliq̄ autē istorū deficiente nō excludit a b̄nificio velleiani nisi efficaciter probet q̄ p̄ciū vlt̄ premium receperit aliter q̄ per eius cōfessionem. b. d. secundo. Et eo casu quo p̄ciū receperit r sic excludit a beneficio velleiani si intercessit transferēdo in se obligatiōnem animo nouādi r sic est facta nonatio quatenus tamen mulier non est soluendo restituitur actio in pristinum debitorem h̄ tertio. Item quando non recipit p̄cium vel pecuniam si non intercedit cuz instru mento publico continente subscriptionez trium testium ipso iure seruatur illesa si autem cum tali instrumento iuuatur velleia no r omnes leges huius tituli tunc vendicant sibi locū. hoc dicit ista singularis lex r vtilis inducens de nouo q̄ de iure veteri non erant inducta. pau. de. ca.

Idem eidem. Lex. xxij. Antiqua iurisdictionis retia et difficillimos nodos resoluētes r supuacuas distinctiones exulare cupiētes sancim⁹ mulierē si itercesserit siue ab initio siue postea aliqd̄ accipiēs vt sese iterponat oīmodo teneri r nō posse senatusconsulti velleiani vti auxilio: siue sine scriptis siue p̄ scripturas sese interposuerit. Sed r si quidē in ipso instrō intercessiōis dixerit sese aliqd̄ accepisse r sic ad intercessionē venisse: et b̄ instrumentū publice p̄fectū inueniatur: r a trib⁹ testib⁹ cōsignatū: omnimodo eē credendū eā pecuniam vel res accepisse r non eē ei ad senatusconsulti velleiani auxiliū regres sus. Sin autē sine scriptis itercesserit: vel instrō non sic cōfecto: tunc si possit stipulator ostēdere eā accepisse pecunias: vel res et sic subisse obligationē repellit eā a senatusconsulti iuuamine. Sin vero b̄ minime fuerit ab eo approbatū tūc mulieri supesse auxiliū r antiq̄ actionez aduersus eū seruari pro quo mulier intercessit vel eī actionē parari.

Mulier que pro fideiubendo aliquid accepit in se obligationem alterius animo nouandi transferendo: primo debet excuti r quatenus non est soluendo restituitur actio contra veterem debitorem. b. d. iste casus non reperitur alibi. Bal. r Saly.

Sed si minus idonee mulieri cōstitute aliq̄ pecunias vel res dederit vt p̄ eo se obligaret: mulieri quidē q̄ re ha bec accepit null⁹ pateat

Antique. retia. i. dispositiōes ex iure p̄fecte. Modos. i. per similitudinem. Accipiens. r hoc non negat. Sed r si. si p̄stet eaz aliquid accepisse nō inuatur. si vo de hoc dūbiū sit sic p̄bat: vt segf. Esse credendū. an admittat probatio in p̄riū. rñ. nō: qz p̄sumptio est iuris: r de iure: contra quā non recipit p̄batio: vt r. j. arbi. tu. l. fi. r. s. ti. j. l. fi. r sic non ob. j. de p̄ben. r cōmit. stip. l. optimā. r. j. tit. p̄ xi. l. in p̄ctibus. in p̄n. r s. de proba. cū p̄ciō. r j. s. do. cau. nō nu. l. fi. q̄ sunt p̄tra. Item nec ob est et qd̄ dicit. j. in ver. sin aut. super ver. repel. li. nam ibi vult signari hoc contra. j. eo. §. fi. qz ibi in primo dicto fm̄ B. nihil accepit. Et est ratio quare hic non potest probari contrariū quia per huiusmodi cōfessionem a iure specialiter receditur: scilicet a beneficio velleiani quod facilius fit q̄ si a cōmuni iure vellet recedere sicut erat in contrarijs legibus. vt in auten. de non alien. §. quia vero verisimile. in fine. col. la. ij. Alij dicunt quia hoc euenit qz nō potest probari contrarium qz testes subsignauerunt. secus si non subsignauerunt vt in cōtrarijs. Tertij dicunt non probari contrarium scilicet per duos testes cum et instrumentum vicē habeat duorum testium: vt. s. de fide instrumē. in exercendis. sed per tres vel per plures: sic vt in contrarijs.

Ostendere eā. cuz ipsa neget. Auxiliū. s. velleianum: sed hodie ipso iure sum illese. vt. j. eo. §. ne autem. Antiquam actionem. quando non est sublata. vel si est sublata vel non nata: tunc nonam parit: vt. ff. eo. q̄uis. §. quotiens. r. §. si cum essem.

Antique. retia. i. dispositiōes ex iure p̄fecte. Modos. i. per similitudinem. Accipiens. r hoc non negat. Sed r si. si p̄stet eaz aliquid accepisse nō inuatur. si vo de hoc dūbiū sit sic p̄bat: vt segf. Esse credendū. an admittat probatio in p̄riū. rñ. nō: qz p̄sumptio est iuris: r de iure: contra quā non recipit p̄batio: vt r. j. arbi. tu. l. fi. r. s. ti. j. l. fi. r sic non ob. j. de p̄ben. r cōmit. stip. l. optimā. r. j. tit. p̄ xi. l. in p̄ctibus. in p̄n. r s. de proba. cū p̄ciō. r j. s. do. cau. nō nu. l. fi. q̄ sunt p̄tra. Item nec ob est et qd̄ dicit. j. in ver. sin aut. super ver. repel. li. nam ibi vult signari hoc contra. j. eo. §. fi. qz ibi in primo dicto fm̄ B. nihil accepit. Et est ratio quare hic non potest probari contrariū quia per huiusmodi cōfessionem a iure specialiter receditur: scilicet a beneficio velleiani quod facilius fit q̄ si a cōmuni iure vellet recedere sicut erat in contrarijs legibus. vt in auten. de non alien. §. quia vero verisimile. in fine. col. la. ij. Alij dicunt quia hoc euenit qz nō potest probari contrarium qz testes subsignauerunt. secus si non subsignauerunt vt in cōtrarijs. Tertij dicunt non probari contrarium scilicet per duos testes cum et instrumentum vicē habeat duorum testium: vt. s. de fide instrumē. in exercendis. sed per tres vel per plures: sic vt in contrarijs. Ostendere eā. cuz ipsa neget. Auxiliū. s. velleianum: sed hodie ipso iure sum illese. vt. j. eo. §. ne autem. Antiquam actionem. quando non est sublata. vel si est sublata vel non nata: tunc nonam parit: vt. ff. eo. q̄uis. §. quotiens. r. §. si cum essem.

Sum. debitorem. Seruari. s. creditori. Vel ei. s. creditori. Aliquis. debitor. Accipit. r hoc constat.

Liber quartus.

Antem. Bnl. dicit huc. §. nihil in nonare in his casib⁹ ubi vel-
leianū mulierib⁹ olim non succurrebat: s; in illis tantum ubi obliga-
tione eas eximebat. in qb⁹ nisi sic intercessio fiat in scriptis suan⁹ ipō
iure ille se: sed si fiat intercessio hoc mō: tūc ope exceptionis ⁊ sic pnci-
piū hui⁹. l. nō corrigit p huc. §. nec due sequentes. ll. veterz ⁊ gnāl⁹ q̄
post istā sunt: s; d. di-
cit huc. §. generalit⁹ lo-
qui cū dicat intercessio
ne sic facta oīa tractari
que de intercessiōib⁹ cau-
ta sunt veterib⁹ legib⁹
vel nouis. ⁊ sic nisi sic
intercedat in instro pu-
blice pfecto ⁊ a trib⁹ te-
stibus subsignato ipso
iure est tuta etiā in illis
casib⁹ ubi olim nō iuuā-
bā: ⁊ sic corrigit hic fi-
nis hui⁹. l. pncipium. ⁊
vz esse bec vltima i hoc
ti. s; eū: vt sic due sequē-
tes p hanc corrigan⁹. si
aut intercedat sic vt hic
dicit: tūc in illis casib⁹
ubi olim nō iuuabatur
nec hodie iuuat. in qb⁹
oliz iuuabatur: ⁊ hodie
iunetur: s; nō ipō iure
sed p exceptionē velleia-
nā. p dīa opi. verior ē.

Antem. Tacere
imperātes. fa-
uore libertatis: vt ⁊ ar.
ff. eo. l. aliqñ. ⁊ ad hoc
s. an fuis ex suo facto.
l. promisse.

Perdere. sic. ff. de
act. emp. emptorē. §. si.
Omolire. vt nu-
do pacto oriatur actio.
vt. ff. de do. promif. ad
emictionē. Itē in tacita
stipulatiōe ⁊ tacita hy-
potheca. vt. j. d. rei vxo.
act. §. j. ⁊. §. h. Itē vt in
ea pferatur alijs credi-
torib⁹. vt. j. qui po. i pi-
gno. ba. l. fi.

Satisfacere. sicut
enim ⁊c. vt. s. de act. ⁊
obli. sicut.

Cessante. cessat er-
go velleianū fauore do-
tis: vt h. ⁊. s. e. si dotare
Itē libertatis: vt. s. l.
piori. Itē si renunciēt:
vt. ff. e. l. si. §. pe. Itē si
accipiat precium p iter-
cessiōe: vt. s. l. antique.
Itē si decipiat: vt. ff. e.
si decipiendi. Itē si se-
cundo caueat: vt. s. eo.
si mulier. Vñ versus.
Casib⁹ in senis mulier
spōdendo tenet. p dō
libertate pro dote renū-
ciat: ⁊ si decipiat precii
capiat: caueatq; secun-
do. Itē septimns si in-
rem suā: vt. ff. e. aliqñā.
do. ⁊. s. e. l. h. in fi. idē si
succedat ei pro quo inter-
cessit. vt. ff. e. q̄uis. §.
plane si mihi. p dote addi
⁊ nonns vt si mulier que
iter cessit pro me
in. x. soluit ei p dīca. ⁊. nā
si pueniatur ex fideiussione
nō opponet ex-
ceptionem: vt. ff. eo. si
mulier. ptra senatuscon-
sultum velleianum.

De nō. nu. pecu. Superiorib⁹
senatuscōsultis subuenit
ciuiliter obligatis rōne spāli
bic ciuiliter tm obligatis
sue currit rōne naturali. ⁊ no.
q; nō numerata pecuniā
dicitur etiam respectu credi-
toris: vt. j. e. l. in ptractibus.
§. h.

Pecuniam. frustra. bene
dicit frustra. quia licet
ciuiliter

adit⁹ ad senatuscōsulti auctoritatē.
Creditori aut liceat aduersus eā ve-
nire: ⁊ qd potest ab ea exigere: ⁊ i re-
liquū debitozē antiquū aggredi: vt
in pte si aliqd a mliere possit accipe:
vel i totū si ea penit⁹ inopia fatiget.

Iste. §. est valde no. ⁊. h. d. Mulier in
instrumento publico a tribus testibus sub
scripto intercedens obligat: tm valet bene-
ficiuz velleiani in casibus in quibus dictuz
beneficiuz loquit: sed si omīssa hac forma
intercedit: ipso iure non obligat. h. d. bal.

Ne aut mulieres pperaz sese p
alijs interponāt: sancim⁹ nō alit⁹ in
tali pctu eas posse p alijs se obliga-
re: nisi instro publice pfecto ⁊ a trib⁹
b⁹ testib⁹ subsignato accipiāt hoies
a mliere p alijs cōfessionē. **T**ūc
etētm tantūmodo eas obligari: et sic
oīa tractari q̄ de intercessiōib⁹ femi-
narū vel veterib⁹ legib⁹ cauta vel
ab imperiali auctoritate itroducta
sunt. Sin autē extra eādē observa-
tionē mulieres acceperint interce-
dentes p nibilo habeat bniusmodi
scripturavel sine scriptis obligatio
tanq; nec pfecta: nec penit⁹ scripta:
vt nec senatuscōsulti auxilium iplo
retur: sed sit libera et absoluta: qua
si penit⁹ nullo in eadē cā subsecuto.

Mulier intercedens pro libertate te-
netur efficaciter libertatez fouere: ⁊ est spe-
ciale. h. d. bal. vel sic. Fauor libertatis fa-
cit cessare velleianū. h. d. vel sic. Mulier
intercedens pro seruo vt cōsequat liberta-
tez nō iuuatur velleiano. h. d. saly.

Idem eidem. **L**ex. xxiii.

Antem ambiguitates decidē
tes sancim⁹ si quis: vt seruo
suo manumissionē imponat mulie-
rē acceperit obnoxiam sese p certa
quātitate faciētem: si in libertatē ser-
uū produxerit: siue pncipalit⁹ mu-
lier sese obligauit: siue p seruo hoc
fecit teneri eam recte oimodo sena-
tuscōsultū velleianū in hoc casu ta-
cere imperātes. **S**atis etētm acer-
bū est ⁊ pietatis rōni cōtrariū dñm
serui qui credidit mulieri siue soli si
ue post serui promissionē ⁊ liberta-
tem seruo imponere ⁊ suū famuluz
perdere: ⁊ ea minime accipere qui-
bus fretus ad bmoī venit libertatē.

Si maior etate mascul⁹ vel femina do-
tē p muliere promiserit velleianū cessabit
h. d. sali. vel sic. Mulier intercedens p do-

obligetur habet tamen exceptionem: vt. j. e. in ptractibus etiam si pro-
miserit: vt. j. e. cum vltra.

Cautioem. i. simplicem promissionem.

Afferis. i. assertiue dicis vel dic afferis. i. probas qd ē coipso q nō
probat ptra. nam creditori incūbit onus probādi qd numerauit. vt. j.
e. l. si ex captiōe: vt ⁊. s.
de proba. l. j. similis p-
batio est. j. qui mi. non
pos. super seruis. ⁊. ff.
de iure do. l. dotē.

Datum. i. traditū.

In rem. i. pignora-
tionē ppter rem. vt. ff.
de pig. act. l. soluta. §. si
quasi. ⁊ ideo bene suffi-
cit probari pignus da-
tum: vt hic dicit naz da-
tur pignus ex cōtractu
⁊ hoc fm nos. Alij di-
cunt in rem. i. in rei vē-
dicationem. s; fm nos
presens possessio debe-
ret probari ⁊ dominū
vt ⁊. s. de ali. iudi. l. j. et
ff. de lega. j. l. j. Sed dic-
q; creditor non obijce-
bat questionē de dñio:
sed ideo se defendebat
fm eos quia nō erat pi-
gnus sibi datū: vt dice-
bat. Tertū vt. ff. dicit
q; agit reuendicatione
⁊ sufficit pbare traditio-
nē: q; possessor non po-
test de dñio questionē:
referret: cum causaz ba-
bit a petente: vt ⁊ hoc
dixi. s. de pigno. actio.
l. nec creditor. Qnar-
ti dicit q; quis psumi-
tur possidere. q aliquā-
do possedit sicut in do-
minio: vt. s. de pba. si
ue possidetis. nisi pbet
se pdidisse creditor ra-
tionib⁹ manifestis. vt
s. de pig. act. l. si credi-
tor. s; si probat debitoz
pignus datū pro centū
non videt q; possit recu-
perare nisi ea soluat si-
cut ⁊ qui iurauit: vt. ff.
de iureiuran. si duo. §.
marcellus. Itē quō pro-
bat contra se. rñ. pbat
nō pro data sed pro dā-
da pecunia. ⁊ sic nō ob-
stant predictae opposi-
tiones.

De non numerata pecunia.

Creditor non presumitur numerasse
nisi probet siue pignozaticia cōueniat siue
hypothecaria agat. h. d. bal. ⁊ sali.

Imperatores Seuerus ⁊ An-
to. a. hylario. **T**im. xxx. l. j.

Pecuniā tibi nō cē
numeratā atq; ideo
frustra cautionem
emissam afferis ⁊ pi-
gn⁹ datū pbaturus
es i rē expiri⁹ potes
nā itēti⁹ dati pignozis: neq; nume-
rate pecunie nō aliter tenebit q; si
de fide debiti pstitit: eadēq; rōne
veritas seruet: si te possidēte pign⁹
aduersarius tuus agere ceperit.

Exceptio non numerate pecunie op-
posita respectu partis idē operatur quo ad
partem qd si opponeret respectu totius ad
totum. h. d. no. bal. vel sic. Exceptio non
numerate pecunie sicut potest opponi pro
tota q̄titate cōfessata ⁊ non numerata ita
pro pte nō numerata. h. d. dau. de cast.

Impe. Anto. a. maturio. l. ij.

Maiorem pecuniam te acce-
pisse ⁊ maiorem cautionez in-
terposuisse: si apd eū qui super ea re
cogniturus est pstitit⁹ nihil: vltra

intentio. i. exceptio dati pignozis opposita a creditore. qui em excipit
agit vel intendit: vt. ff. de excep. l. j.

Neq; numerate pecunie. i. nō reddite pecunie.

Si te. l. debitore.

Agere ceperit. actione hypothecaria. ⁊ habes hic de vbo ad ver-
bum. j. si cō. pig. nu. non sit se. l. j. Et.

Maiorem. superiori lege dixit qñ nil accepit: hic quādo minus
q; sit confessus.

Cōstitit. i. pbatū fuerit a te. ⁊ sic est j. l. pxi. vbi dicit creditozē
probare

posside
re psumit
qui aliqui
possedit.

Velleia-
nū cessat
in multis
casibus.